

EENVOUDIGE OEFENINGEN

VIERDE BUNDEL MET 16 OEFENINGEN

DOOR

WULFERT FLOOR

UITGAVE: Kampen, Kok z.j. 2e onveranderde druk.

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2017**

INHOUD

1. HET WACHTWOORD VAN DE GROTE VELDHEER

OEFENING OVER MARK. 13:37

Waakt!

2. STRIJDEN OF STERVEN

OEFENING OVER OPENB. 21:7

Die overwint zal alles beërven.

3. HET VERSCHILLEND ZIEN VAN JEZUS EN HET ROUWKLAGEN ALS HET TE LAAT IS

OEFENING OVER OPENB. 1:7

Ziet, Hij komt met de wolken, en alle oog zal Hem zien, ook degenen, die hem doorstoken hebben; en alle geslachten der aarde zullen over hem rouw bedrijven.

4. DE ONMACHT VAN ALLE KINDEREN ADAMS.

OEFENING OVER JOH. 6:44

Niemand kan tot mij komen, tenzij de Vader die mij gezonden heeft, hem trekke.

5. DOET HANDELING MET UW TALENT TOTDAT JEZUS KOMT

OEFENING OVER PSALM 51:14,15

Geeft mij weder de vreugde uws heils, en de vrijmoedige Geest ondersteune mij. Zo zal ik de overtreders uw wegen leren, en de zondaars zullen zich tot u bekeren.

6. DE VERSLAPPING DER GELOVIGEN

OEFENING OVER OPENB. 2:5.

Maar ik heb tegen u dat gij uw eerste liefde hebt verlaten.

7. DE ZOEKENDE ZIEL

OEFENING OVER PSALM 25:1

Tot u, O Heere, hef ik mijn ziel op.

8. WERKZAAMHEID DES GELOOFS

OEFENING OVER PSALM 73:28b

Ik zet mijn betrouwen op de Heere Heere, om al Uw werken te vertellen.

9. DE LIEFDE VAN JEZUS

OEFENING OVER LUK. 19: 41 en 42

En als Hij nabij kwam en de stad zag, weende Hij over haar, zeggende, och of gij ook bekende nog in deze uw dag, hetgeen tot uw vrede dient! Maar nu is het verborgen voor uw ogen.

10. EEN GELUKKIGE BEDELAAR.

OEFENING OVER PS. 143:2

En ga niet in het gericht met Uw knecht, want niemand die leeft zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn.

11. DES HEEREN ZORG VOOR ZIJN VOLK

OEFENING OVER 1 PETR. 5:7

Werpt al uw bekommernissen op Hem, want Hij zorgt voor u.

12. DIERBARE TROOST VOOR BEKOMMERDE ZIELEN

OEFENING OVER JES. 41:17

De ellendigen en nooddriftigen zoeken water, maar daar is geen; hun tong versmacht van dorst; Ik, de Heere, zal ze verhoren, Ik de God Israëls, zal ze niet verlaten.

13. EEUWIG LEVEN OF EEUWIGE DOOD

OEFENING OVER ROM. 6:23

Want de bezoldiging der zonde is de dood, maar de genadegift Gods, is het eeuwige leven, door Jezus Christus onze Heere.

14. EEN BLIJDE BOODSCHAP

OEFENING OVER LUK. 9:56

Want de Zoon des mensen is niet gekomen om der mensen zielen te verderven, maar om te behouden.

15. DE LIJDENDE JEZUS

OEFENING OVER PSALM 69:21

De versmaadheid heeft mijn hart gebroken, en ik ben zeer zwak; en ik heb gewacht naar medelijden, maar daar en is geen; en naar vertroosters, maar heb ze niet gevonden.

16. DE LIJDENDE EN PREDIKENDE JEZUS

OEFENING OVER LUK. 23:27-31

En een grote menigte van volk en van vrouwen volgden Hem welke ook weenden en Hem beklagden.

VOORREDE

Onze ziel wordt in 's Heeren Woord een edele ziel genoemd, (Job 30:15). Niet wegens haar aangeboren edelheid, want onedel is onze ziel geworden door afval en onze bondsbreuk in Adam; zij is vuil, lelijk, boosaardig, onmachtig, vijandig en voor God verdoemelijk; alleenlijk boos van onze jeugd aan, (Gen. 6:5). Ons hart is een bron, een onzalige fontein, waaruit allerlei boosheid voortkomt, (Matth. 15:19) en wij zijn van nature haters van de Vader en Zijn Zoon Jezus Christus, (Joh. 15:24) wier bedenken des vleses vijandschap tegen God is (Rom. 8:7). En onder dit alles, zijn wij dodelijk onmachtig. Wij kunnen ons gedrag niet voor God verdedigen, noch verbeteren; wij kunnen voor onze overtredingen geen verzoening doen, noch de straf vermijden, of ons daarvan verlossen, en onze ziel in een betere staat brengen. Daarom is ons verderf onvermijdelijk, tenzij God ons te hulp komt en ons uit genade redt.

Nochtans mag onze ziel een edele ziel genoemd worden, om de volgende redenen:

Ten eerste. Als wij door genade wedergeboren zijn, en onze zielen aan God en Zijn dienst hebben toegewijd; als onze zielen gewassen en edel gemaakt zijn in het bloed des Lams; als God onze zielen met edele gaven heeft verrijkt en versierd: met geloof, oprechtheid, ootmoed, liefde, vrijmoedigheid, blijmoedigheid, milddadigheid en andere vruchten des H. Geestes, die in nadruk onze zielen tot edele zielen maken kan.

Ten tweede. Toch kan en mag onze ziel in het algemeen een edele ziel genoemd worden, omdat elk onzer voor zichzelf geen edeler pand bezit dan zijn arme onsterfelijke ziel, de ziel is dat edel deel voor de eeuwigheid geschapen, aan welker behoud of verlies ons alles gelegen is; die daarom ook een kostelijke ziel genoemd wordt, (Spreek. 6:26) en ook wel een dierbare ziel, (2 Kon. 1:13) die ons boven alles dierbaar en kostelijk behoort te zijn.

Dat onze zielen in dit opzicht edel, kostelijk en dierbaar zijn, blijkt ons uit de gewichtige woorden van de Heere Jezus, daar Hij gezegd heeft: vreest niet voor degenen, die het lichaam doden; maar vreest veel meer Hem, die beide ziel en lichaam kan verderven in de hel (Matth. 10:28) en, wat baat het een mens, zo hij de gehele wereld gewint, en lijdt schade aan zijn ziel? (Matth. 16:26). Om de kostelijkheid en dierbaarheid onzer zielen aan te tonen, herhaalt Jezus driemaal die zo gewichtige woorden: daar hun worm niet sterft, en het vuur niet uitgeblust wordt, (Mark. 9:44-48) en betuigt ons op een andere plaats, dat maar één ding nodig is, om namelijk voor de welstand onzer zielen bezorgd te zijn.

De kostelijkheid en dierbaarheid van onze edele zielen blijkt ons ook uit de daden van Jezus, en uit Zijn komen van de hemel op deze vervloekte aarde. Zijn geboorte, Zijn lijden, Zijn bloed en dood, kunnen getuigen op hoe hoge prijs Hij der mensen zielen waardeerde, terwijl Hij Zijn uitverkorenen voor zulk een dierbare en dure prijs vrijkocht van hel en vloek, en in hun plaats Zijn heilige en volmaakte ziel tot een schuldoffer stelde, opdat hun dierbare zielen in eeuwige veiligheid en zaligheid zouden zijn.

Nog eens: de zalige hemelingen hebben om de veiligheid en heerlijkheid van hun edele zielen, de hardste weg ten hemel, over doornen en distelen willen bewandelen, een hete strijd willen uitstaan, en zich de zwaarste verdrukkingen willen getroosten. Sommigen van hen zijn om de naam en de zaak des Heeren door midden gezaagd, of hebben bespottingen en geselen geproefd, en ook banden en gevangenissen; anderen hebben gewandeld in schaapsvellen en in geitenvellen; verlaten, verdrukt en werden kwalijk behandeld; en hebben in woestijnen gedood, en op bergen, en in spelonken en in de holen der aarde, (Hebr. 11:36-38). En nu zijn ze onder de volzalige heirlegers

voor de troon, en hebben geen berouw over al hun strijd en moeilijkheid, die zij hier moesten uitstaan, naardien hun edele zielen nu een zaligheid genieten die zo groot is, dat wij er ons nog geen genoegzaam denkbeeld van maken kunnen.

De verdoemden in de hel hebben integendeel een knagend berouw, omdat zij tijd en middelen hebben verbeuzeld, en hun leven in de zonde hebben begonnen en geëindigd. Nu eerst weten zij, dat ze een edele en dierbare ziel hebben verloren. Nu eerst ontdekken zij wat het is, om eigen schuld uitgesloten te zijn buiten Gods Koninkrijk, en zich eeuwig te bevinden in de vuurpoel, waar de rook van hun pijniging opgaat tot in alle eeuwigheid.

Eindelijk, ook alle heiligen, die ooit op aarde geweest zijn, en ook allen, die er in deze zorgeloze eeuw nog zijn, het ganse overblijfsel naar de verkiezing der genade, waren, en zijn nog verzekerd, gevoeld en erkend, dat zij niets ter wereld hoger waarderen dan hun edele zielen. Daarom zoeken zij boven alles die dierbare ziel in veiligheid te krijgen.

Zij zoeken met Paulus in Christus gevonden te worden, (Fil. 3:7-9) en zeggen met David: Eén ding heb ik van de Heere begeerd, dat zal ik zoeken (Ps. 27:4). Christus, als grond voor de eeuwigheid, gaat bij hen boven alles, nochtans vergeten zij ook niet, dat een eenvoudig leven in godzaligheid de Heere behaagt, en dat is ook de keus van hun hart; daar bidden zij om, daar jagen zij naar; en langs deze weg van geloof en gehoorzaamheid, worden hun edele zielen voor de eeuwigheid behouden.

Ziet, wie nu slechts het tiende, of laat ik liever zeggen, het een honderdste deel, van deze zeer gewichtige zaak, de edelheid, kostelijkheid en dierbaarheid van der mensen arme zielen beseft, moet immers tijd en gelegenheid te baat nemen, om voor zijn eigen edele ziel tot God op te zien, en ook de edele zielen van anderen trachten te redden (als middel in Gods hand) al heeft hij maar weinig licht en vermogen. Augustinus had zoveel indruk van het gewicht der edele zielen, dat hij wenste dat hij mocht gevonden worden als de Heere komen zou: of predikende of biddende.

En ik voor mij, ik ben maar een ellendige onder de ellendigen, die in kennis, geloof, godsvrucht en bevindingen ver achter vele anderen aankom, en nochtans heeft de Heere mij reeds in mijn vroege jeugd een indruk gegeven van de dierbaarheid van mijn arme schuldige ziel, waarvoor ik de veiligheid steeds in Christus blijf zoeken, en een oprechte keus om de wet lief te hebben en het welbehagen des Heeren te doen. Hierbij kwam reeds vroeg een begeerte om ook aan anderen te vragen, of zij ook een Zaligmaker nodig hadden, en hun Christus en de weg ten Hemel aan te prijzen, en voor een eeuwig verderf en ondergang te waarschuwen.

Negentien jaren lang heb ik, niettegenstaande mijn menigvuldige menselijke gebreken en zwakheden, mijn best gedaan om zielen voor de Heere Jezus te winnen, zonder met Aäron het volk te ontbloten, of haar oorringen en voorhoofdsierselen te begeren. Ik heb doorgaans op de avond van elke rustdag het volk over hun eeuwige belangen aangesproken, en er mijn huis en lichaam aan opgeofferd, en mag in deze zeggen met Abraham, dat ik voor mijn moeite aan mijn eigen huis en op andere plaatsen, geen draad of schoenriem genomen heb, maar het geld, dat wij bij die gelegenheid verzameld hebben, is getrouw aan de armen uitgedeeld.

Meer dan al te veel heb ik mijzelf te verwijten, wegens mijn onbekwaamheid, trouweloosheid, liefdeloosheid en zondige vrees voor het nietige schepsel, dat mij, arm en ellendig mensenkind, heeft aangekleefd in allerlei opzichten, en ook mijn geringe arbeid op de rustdag; evenwel zijn mij de weggevlogen negentien jaren in velerlei opzichten gedenkwaardig, en heb ik vele blijken van des Heeren onverdiende

goedertierenheden en zegeningen van Zijn milde hand mogen genieten, en is ook mijn geringe dienst niet ongezegend gebleven. Daarom wens ik verder te werken zolang het dag is, en ik bid van de Heere, dat Hij mijn wankelende gangen moge ondersteunen. Gideon liet het volk roepen: Voor de Heere en voor Gideon! terwijl zij meteen de ledige aarden kruiken tegen elkaar moesten aan stukken breken, (Richt. 7:18,19); en nu wens ik nog genade en tijd van God te ontvangen, om met mijn lege aarden kruik de Midianieten tegemoet te trekken en te roepen: voor de Heere en voor Zijn arme Sion!

Mijn lichaam is reeds enige maanden broos en zwak geweest, en het ontbreekt mij niet aan roepstemmen, die mij telkens overluid toeroepen, dat ik hier geen blijvende stad heb, en dat ik mij moet haasten om mij een plaats in de toekomstige te verzekeren opdat de hemel mij mocht ontvangen, als de aarde mij niet langer dragen mag.

Mijn zwakke lichaam te veronachtzamen en mijn krachten te verwaarlozen mag ik niet; maar mijn werk, volgens de raad van sommigen mijner beste vrienden, na te laten, en mijn gemak te zoeken, om mijn ellendig lichaam te bewaren, mag ik ook niet; want ik meen door de Heere bepaald te zijn bij de raad, die Paulus aan Timotheus gaf. Timotheus was een mens met een zwakke maag, en die, behalve dat, ook nog menigvuldige andere zwakheden naar het lichaam onderworpen was. Maar wat zegt nu Paulus tot die zwakke jongeling? Zegt hij: gij moet ten minste de helft of een derde deel van de tijd uw preekstoel maar leeg laten staan, want uw lichaam is te zwak en uw maag te ongesteld om Christus te verkondigen? Nee, maar Hij zei tot deze zwakke jongeman: Christus zal komen om de levenden en doden te oordelen, en daarom, predik het woord: houd aan tijdelijk en ontijdelijk, (2 Tim. 4:1,2). „Maar Paulus, hebt gij dan niets te doen met mijn lichaam?” Ja, zegt Paulus, om uw maag en om uw menigvuldige andere zwakheden, geef ik u de raad om een weinig wijn te drinken, (1 Tim. 5:23); maar toch houd aan, tijdelijk en ontijdelijk; waarschuwt, bestraft en vermaant, zolang als het heden genoemd wordt, want Jezus Christus zal spoedig komen om de levenden en doden te oordelen, en dan hebben de arme mensen geen tijd meer: dan is de zoekens- en vindentijd voor eeuwig voorbij. Als wij nu deze raad in aanmerking nemen, en van harte geloven dat de hel geen inbeelding en de eeuwigheid geen fabel is, dan vraag ik in ernst of wij niet te zeer genegen zijn om ons lichaam te hoog te schatten en of wij evenwel niet te veel ons nodig werk laten liggen, wat de Meester ons bevolen heeft?

Ik ben een lui en trouweloos mens, die duizendmaal zwijg waar ik moest spreken, en toch voel ik telkens mijn plicht en keus om tegen de mensen te zeggen: Wij zijn Christus deelachtig geworden, (Hebr. 3:14), dan hebt gij genoeg, dan zijt gij uitnemend rijk en onschatbaar gelukkig, al hebt gij overigens maar twee voet grond om op te staan, en vijf voet om te liggen, een klein zijkamertje om te bewonen, en een gering deel om dagelijks van te leven; want dan zal u alles ten goede meewerken, en eenmaal zult gij rusten, en eeuwig de kroon der heerlijkheid dragen, onder de hemelse heirscharen in het hemelse Jeruzalem. Maar zijt gij een mens midden in de wereld, die de Heere Jezus niet kent, en nog geen gegronde hoop hebt voor de eeuwigheid, dan moet ik u zeggen als uw medezondaar die met u reist naar de Rechterstoel van Christus.

Mocht gij leren bidden om ontdekkend licht! Mocht gij gewaar worden dat gij arm en jammerlijk zijt, ellendig, blind en naakt, en dat gij Jezus nodig hebt als die grote weg en wegwijzer, als Borg en Koning, en dat gij anders eeuwig ongelukkig zijt, en in de gapende afgrond voor eeuwig zult neerstorten.

Mocht gij leren beseffen het grote onderscheid in de toekomst tussen het lot der godzaligen en goddelozen. Eenmaal toch komt er een tijd, waarvan de Heere tot elk

onbekeerd mens zegt: ziet, mijn knechten zullen eten, doch gijlieden zult hongeren; ziet, mijn knechten zullen drinken, doch gijlieden zult dorsten; ziet, mijn knechten zullen juichen van goeder harte, maar gijlieden zult schreeuwen van weedom des harten, en van verbreking des geestes zult gij huilen. En gijlieden zult uw naam mijn uitverkorenen tot een vervloeking laten, (Jes. 65:13-15). Ziet, welk een onderscheid! De één gekroond en de ander verdoemd; de één juichende en de ander schreeuwende en huilende van weedom des harten, en dat voor een eindeloze en onherroepelijke eeuwigheid. En dit lot zal zeker het uwe zijn, gij kind, jongeling, man of grijsaard, als gij niet bekeerd en door Christus met God bevredigd wordt.

Mocht gij evenwel nog geloven en ter harte nemen, dat gij nog voor de hel gewaarschuwd wordt, en dat u de schrik der eeuwigheid nog wordt voorgesteld, opdat gij nog de toekomstige toorn mocht ontvlieden, en in Christus uw veiligheid zoeken. Mozes heeft een boodschap aan u, en roept u nog toe: kiest dan het leven, opdat gij leven moogt, gij en uw zaad, (Deut. 30:19). David heeft een boodschap aan u, en roept u toe: wandelt niet in de raad der goddelozen, noch staat op de weg der zondaren, noch zit in het gestoelte der spotters. Laat uw lust zijn in des Heeren wet, en overdenkt die wet dag en nacht, want dan zult gij gelijk zijn aan een boom, geplant aan de waterbeken, die zijn vrucht geeft op zijn tijd, en welks blad niet afvalt; maar de goddelozen zullen zijn als het kaf, dat de wind heendrijft. De goddelozen zullen niet bestaan in het gericht, noch de zondaars in de vergadering der rechtvaardigen, (Ps. 1:1-5). Salomo heeft een boodschap aan u, en betuigt u zeer ernstig: gij slechten, hoe lang zult gij de slechtigheid beminnen? Verlaat de slechtigheden en leeft; en treedt in de weg des verstands, (Spreuk. 1:22 en 9:6). Jesaja heeft aan u een boodschap van de Heere: neigt uw oren, en komt tot Mij, hoort, en uw ziel zal leven, (Jes. 55:3). Insgelijks Daniel, daar hij zegt: laat mijn raad u behagen, en breek uw zonden af door gerechtigheid, en uw ongerechtigheden door genade te bewijzen aan de ellendigen; of er verlenging van uw vrede mocht wezen, (Dan. 4:27). En Amos verkondigt u in de naam des Heeren: zoekt de Heere en leeft, (Amos 5:6) En Paulus vraagt u: of veracht gij de rijkdom zijner goedertierenheid, en verdraagzaamheid, en lankmoedigheid, niet wetende dat de goedertierenheid Gods u tot bekering leidt? (Rom. 2: 4).

Ziet eens, hoeveel boodschappen van Gods dienaren er nog heden tot u komen. Och, zoekt er uw nut toch mee te doen voor God op uw knieën in de eenzaamheid. Wacht u voor dat gevaarlijke uitstellen van uw bekering tot nadere en betere gelegenheid, want dat heeft reeds zijn tienduizenden verslagen, die eertijds met Felix zeiden: voor ditmaal gaat heen! en die nu reddeloos verloren zijn, hun lot vruchteloos bejammerend in het eeuwig verderf.

Valt Jezus te voet, en zoekt alleen bij Hem alles wat u nodig is voor hier en hiernamaals. Hij is een vriendelijke, bereidwillige en algenoegzame Zaligmaker, die nimmer een arm komend zondaar afwijst, al was hij ook een eeuw oud.

Hetgeen gij nog niet zijt, dat kunt gij nog worden; hetgeen gij nog niet hebt, dat kunt gij nog krijgen; maar gij moet niet rusten voordat gij u aan Jezus kwijt bevindt.

Ik zei dan, dat ik voet dat het mijn plicht en keus is om dit tot de mensen te zeggen, in de hoop dat de Almachtige het moge dienstbaar maken tot stichting en opbouw van Zijn gunstgenoten, en tot bekering van vele arme zondaren. Daarom heb ik weer deze vierde bundel eenvoudige oefeningen uitgegeven, die zeer waarschijnlijk de laatste zijn zal.

Het schijnt wel wat vermetel voor een gering mens om vier boeken in het licht te brengen, terwijl veel geleerde en godvruchtige personen, die meer kennis en bekwaamheid bezitten dan ik, geheel stilzwijgen; dan, ik heb tot mijn troost in de

Bijbel gevonden, dat de Heere het slijk aan Zijn vingers gebruikte om de ogen van een blinde te openen, en dat ook elkeen oudtijds geroepen werd om de muren van Jeruzalem te helpen opbouwen en verbeteren tegenover zijn huis; zodat allerlei handen aan die muur bouwden, zoals goudsmeden, apothekers, kruideniers, en zelfs bouwde Sallum daaraan met zijn dochteren; terwijl sommigen van de voortreffelijken zich van die arbeid onttrokken, zodat er gezegd moest worden: hun voortreffelijken brachten hun hals niet ten dienste huns Heeren, (Neh. 3:5,8,12,32). Nu, ik weet met vaste overtuiging, dat ik geenszins een bekwame bouwmeester ben, maar laat mij dan gelijk geschat worden aan de dochteren van Sallum, die wellicht ook de troffel of het schietlood niet konden hanteren, maar die toch gewillig en bekwaam genoeg waren om een mand met stenen op de nek te torsen, of hun vader bouwstoffen toe te brengen, en die zeer waarschijnlijk met vreugde zagen, dat Jeruzalems muur dagelijks in hoogte en uitgestrektheid toenam.

Wat mijn werken betreft: duizenden zijn voortreffelijker; maar ik heb gedaan wat ik kon, en gegeven wat ik had, en indien tevoren de volvaardigheid des gemoeds daar is, zo is iemand aangenaam naar hetgeen hij heeft, niet naar hetgeen hij niet heeft, (2 Kor. 8:12). Wil iemand mij om mijn geringe arbeid bespotten, ik denk niet dat ik er hoofdpijn van krijgen zal. Ik ben menigmaal door de lichtzinnige wereld veracht en uitgelachen; maar het heeft mij nog nooit enige hoofdpijn veroorzaakt; evenzo min als het mij ook aan de andere zijde dienstbaar is geweest om een zere vinger te genezen, als andere mensen mij in mijn aangezicht prezen of hun hoogachting betuigden. Wij reizen samen naar de rechterstoel van Christus en hebben met de God te doen die ons hart kent en die al onze bedoelingen weet; en die nu in oprechtheid wandelt, die wandelt zeker, maar die zich verkeerd gedraagt op twee wegen, zal in de ene vallen. En nu dunkt mij, dat het groot zal zijn, als wij op ons doodsbed zullen leunen en steunen alleen op de gerechtigheid van Christus; maar als wij dan ook zullen kunnen zeggen: Heere! gedenk toch, dat ik in oprechtheid voor uw aangezicht gewandeld heb, en gedaan heb hoewel met veel gebrek wat goed is in uw ogen, (Jes. 38:3).

Eindelijk is het mijn wens dat de Heere mijn arbeid aan uw zielen zal zegenen, hetzij tot bekering of verdere voortleiding op de weg der gerechtigheid, en dat wij samen Hem alleen de eer daarvan geven zullen; en eenmaal op die plaats zullen komen, waar al Gods kinderen, ontheven van hun zielsgebrek, eeuwig zullen rusten.

DRIEBERGEN, de 9 October 1863

W. Floor

1. HET WACHTWOORD VAN DE GROTE VELDHEER

OEFENING OVER MARK. 13:37

Waakt!

VOORAFSPRAAK

Wij lezen in Hebr. 4:9: „*daar blijft dan een rust over voor het volk van God.*” Het voornaam en volmaakte van die zalige rust blijft voor dat volk bewaard tot aan de overzijde van het graf. Dan zullen zij allen tezamen van hun arbeid rusten, ja, eeuwig rusten, en de werken zullen met hen volgen. Hier op aarde is het leven van de Christen evenwel nog zo geheel rustig niet; wel dat hij er zich zeer goed bij bevindt om Koning Jezus te dienen, en dat hij om lief of leed niet meer tot de dienst der zonde en der wereld zou terugkeren, en dat hij telkens met Asaf ook mag ondervinden dat het goed is nabij God te wezen; maar toch blijft hij hier, vanwege zijn nog overgebleven zonden, vanwege de moeilijkheden die de wereld oplevert, en ook vanwege de bestrijdingen des duivels maar weinig rust genieten. Hier moet hij al dikwijls gelijk zijn aan de bouwlieden van de tweede Tempel in de dagen van Nehemia, waar de Schrift van zegt: en de bouwers hadden een iegelijk zijn zwaard aan de heup gegord en bouwden, (Neh. 4:18); zij moesten bij gevolg aan de muur bouwen, en tevens de wapenen gereed houden om de vijand af te weren. Zo is het ook met de Christen; hij moet strijden en arbeiden; hij kan niet op zijn gemak naar de hemel gaan; hij heeft, al doorgaande, beide zijn handen vol werk en dat zal zo voortduren totdat hij alles aflegt op zijn doodsbed, en dan de eeuwige rust, kroon, troon en zaligheid ontvangt. Zo leidt de weg naar de hemel, en zo is het al geweest van Adams dagen af, en het zal zo blijven tot aan de voleindiging der eeuwen toe. Vele mensen evenwel, hebben in deze werkzame strijdweg geen behagen; sommigen zijn zo doortrokken van wereldsgezindheid en zonde-lust, en zijn zo druk met de aarde, dat zij geen tijd hebben om aan de hemel te denken; anderen wens wel met Bileam de dood der oprechten te sterven, maar het leven der oprechten bevalt hen niet; zij willen wel gekroond worden, maar de strijd bevalt hen niet; zij willen de prijs wel ontvangen, maar hebben geen lust om op de loopbaan te lopen; rusten zouden zij wel willen, maar arbeiden, bidden en werken, daar hebben zij een afkeer van. Dat dezulken even zowel de enge poort des hemels zullen mislopen als de zorgeloze wereldlingen, hoop ik thans aan te tonen, handelende over het waken en strijden, dat onafscheidelijk aan de weg ten hemel verbonden is.

TEKST: MARK. 13:37 *Waakt!*

Alleen over dit ene woord wens ik thans met u te spreken. Onze tekst is van die aard, dat die vrij gemakkelijk te onthouden is, zelfs door een onnozel kind; maar genade is er toe nodig, om deze korte tekst te behartigen en in beoefening te brengen. Van een tweeërlei waken kan hier gesproken worden, namelijk:

- A. Van een lichamelijk; en
- B. Van een geestelijk waken.

A. Het laatste wordt in onze tekst bijzonder bedoeld, hoewel niet geheel met uitsluiting van het eerste. Eerst zeggen wij dan een enkel woord van het lichamelijk waken, hetwelk wij beschrijven te zijn: een wakkerhouding van het lichaam in een tijd

waarin andere mensen slapen, maar waarin wij onszelf zoeken bezig te houden met bidden, overdenken van de wegen Gods, of onderzoeken van Zijne heilige waarheid". Het is zeker, dat wij slaap nodig hebben en erbuiten niet leven kunnen, en wij doen geen kwaad als wij daarvan een matig gebruik maken; maar indien wij het nu met zes of zeven uren slaap doen kunnen, tot genoegzame verkwikking van ons bouwvallig lichaam, dan is het ook onze plicht om geen acht of tien uren lui op ons bed neer te liggen, maar om van onze nachtrust naar ons vermogen, en onder uitzien tot de Heere, wat af te nemen om in het eenzame gebed bezig te zijn, of de Bijbel of een stichtelijk boek te onderzoeken, opdat wij in de kennis der waarheid, die naar de godzaligheid is, mogen toenemen en in het geestelijk leven mogen aanwassen. De Heere Jezus, toen Hij nog op aarde was, ging 's morgens vroeg, toen het nog diep in de nacht was, naar een woeste plaats en bad aldaar; (Mark. 1:35), en bracht dikwijls de nacht door in het gebed tot God (Luk. 6:12). Vader Jakob ging in de nacht bidden op een eenzame plaats, over het veer van een rivier, (Gen. 32:24). David zei van zichzelf: ter middernacht sta ik op, om U te loven. Ik ben de morgenschemering voorgekomen en heb geschrei gemaakt, Mijn ogen komen de nachtwake voor, om Uw redenen te betrachten, (Ps. 119:62,147,148). En wij zullen prijselijk doen, als wij in deze de voorbeelden der heiligen navolgen, en dat wel om deze redenen:

Ten eerste. Omdat de Heere een afkeer heeft van een loom en lui mens. De Wetgever gebood onder oud Israël, om een luie ezel niet te offeren, maar de nek te breken, (Exod. 13:13). En wat dunkt u, zou de heilige Wetgever ons door die wet niet willen leren, hoe groot Zijn afkeer is van alle luiheid en traagheid? Eerlijk waar, mijn vrienden! een lui mens in 't natuurlijke en een lui mens in 't geestelijke, het is een ezel, een sloom lelijk dier. Toch wens ik hartelijk dat alle luie mensen mochten zalig worden.

Ten tweede. Omdat het eenzame gebed en de biddende onderzoeking van de waarheid ons zo nodig is. Och, wij zijn toch zulk een arm en behoeftig volk, dat gedurig wat anders, en alweer wat anders aan de Heere te vragen heeft. Ook zijn wij zulke onkundige en onvatbare schepselen die bij herhaling nodig hebben de schriften te onderzoeken, en schrift met schrift te vergelijken, om zo al biddende tot enige kennis der zuivere en beproefde waarheid te komen.

Ten derde. Omdat onze tijd zo kort en kostelijk is. O! verslaapt uw tijd niet, maar gebruikt uw kostelijke genadetijd terwijl gij hem hebt, want uw tijd zal voorts maar zeer kort en onzeker zijn. Wij zijn gelijk aan iemand die in een huurhuis woont, en tot wie de deurwaarder gezonden wordt, om hem de huur op te zeggen, en aan te kondigen dat hij uit zijn huis vertrekken moet. Elke opwekking van een getrouw leraar, elke pijn en zwakheid, elk sterfgeval van onze naburen, en ook onze steeds klimmende ouderdom, zijn voor ons deurwaarders die ons aanzeggen: Met Mei vertrekken, of met November; of wellicht al eerder! denkt er vast om; gij moet uw huis ruimen; hebt gij al een ander? Pakt vast uw boel in; maakt u tot vertrek gereed; elke dag kan er toe bestemd zijn, dat uw huis boven uw hoofd wordt afgebroken. Slaapt niet te lang, bidt niet te kort.

Ten vierde. Omdat het menigmaal het believen des Heeren is om in zulke uitgezochte uurtjes Zijn volk uitnemend te zegenen en hun harten te versterken door genade. En om deze vier redenen is het zo raadzaam voor elk die de welstand van zijn ziel liefheeft, om zuinig op zijn tijd te wezen, en zoveel in hem is, ook van dit lichamelijk waken, tot onderzoek der waarheid en oefening des gebeds, gebruik te maken, al was het dan ook elke avond slechts een enkel uurtje.

Van de geleerde Erasmus heb ik gehoord, dat hij een groot liefhebber was van dit waken, en veel in de avond en in de nacht boeken las die hem in de kennis konden

bevorderlijk zijn, en als de slaap hem dan te machtig werd, ging hij met zijn voeten in koud water zitten, en verdreef door dit middel zijn slaperigheid. En van onze grote Calvijn heb ik gehoord, dat hij om 's avonds lang wakker te kunnen blijven, zijn lichaam de spijs onthield, en door dit middel zijn geest wist levendig te houden. En wij, arme lusteloze zielen, wij klagen menigmaal dat ons lichaam er nog niet toe in staat is om een enkel uur wakker te blijven; maar ik geloof, als wij er onder opzien tot God ook maar eens recht moeite toe wilden doen, en maar genegen waren om er een stuk vlees aan te wagen, dat ons lichaam dan niet zo onbekwaam zou zijn als wij het nu beschuldigen. Immers, de voornaamste oorzaak van de slaperigheid van ons lichaam zal zeker in de lauwheid en slaperigheid van onze ziel gelegen zijn.

B. Maar wij gaan nu ten andere over, om te handelen over het geestelijke waken, hetwelk wij beschrijven te zijn: een biddende en zorgvuldige wachthouding van een wedergeboren Christen, over de welstand en vrede van zijn ziel, waardoor hij tegen alle zonde en verleidingen biddend op de wacht staat. Dit waken is voor de Christen ten allen tijde en op alle plaatsen nodig, hetzij hij zich aanmerkt als Christen, als zondaar, als reiziger naar de eeuwigheid. Een Christen is in *alles rijk geworden in Christus, also dat het hem aan geen gave ontbreekt*. (1 Kor. 1:5-7). Maar nu moet hij waken, en opmerken dat er dieven zijn, die gedurig loeren om hem zijn schatten te ontstelen en te verderven. Waken en bidden is het beste middel tegen des duivels helse toeleg, die gedurig rondgaat als een leeuw, om was 't mogelijk Gods arme volk te verscheuren. Hier, in 't natuurlijke, wordt slapen en waken met elkaar afgewisseld, maar in 't geestelijke behoort de Christen steeds aanhoudende te waken en te bidden, omdat hij steeds door gevaarlijke vijanden omringd wordt, waarom de Heere ook zegt: *zo waakt dan tot aller tijd*, (Luk. 21:36). Over de leeuw wordt gezegd, dat hij altoos slaapt met de ogen open; maar moet nu een Christen de leeuw in moed gelijk zijn, ja zelfs *moedig als een jonge leeuw*, (Spreuk. 28:1), dan mag hij ook daarin de leeuw wel gelijk zijn, dat hij met open ogen slaapt, en steeds over de welvaart van zijn ziel wacht houdt.

Maar nu zal de vraag zijn, waarover en waartegen moet een Christen waken en wacht houden? Wij zouden hier in 't algemeen kunnen antwoorden, dat hij moet waken tegen de wereld, de duivel en de inwonende zonde, hetwelk toch des Christens drie hoofdvijanden zijn. Maar wij willen nu liever de zaak eens wat meer in het bijzonder nagaan, waartegen hij al te waken heeft.

Vooreerst. Een wedergeboren mens moet waken tegen zijn gedachten. Hij draagt een vuil hart om, waaruit gedurig boze bedenkingen opwellen. Die gedachten zijn nu verborgen en tolvrij voor de mensen, maar niet voor de Heere; *Hij verstaat van verre onze gedachten*, (Ps. 139:2). *Hij zal eenmaal in het licht brengen dat in de duisternis verborgen is, en openbaren de raadslagen des harten*, (1 Kor. 4:5). Nu zien Gods ogen naar waarheid in het binnenste, en hij haat de boze overleggingen en kwade gedachten, ook in het hart van zijn volk. Daarom is het zo nodig om daartegen te waken, en gedurig met David te bidden: *Heere reinig mij van mijn verborgen afdwalingen*, (Ps. 19:13). Dat hart, dat boze zondige inwonende vlees, die wortel der verdorvenheden, is nog steeds de grootste vijand van het volk des Heeren, waartegen het gedurig moet waken, en waarover het ook nog steeds waarlijk het meeste moet treuren.

Als gij aan een Christen vraagt, waarom zucht gij toch gedurig zo? *Waarom ziet uw aangezicht droevig, zo gij toch niet krank zijt?* (Neh. 2:2). Waarom gaat gij zo neergebogen heen? Gij dient zulk een goede God; gij zijt zulk een dierbare Jezus deelachtig; gij zijt eigenaar van zulke rijke beloften; in het aarden vat van uw lichaam

hebt gij zulk een kostelijke en onverliesbare schat, en na uw dood komt gij in zulk een heerlijke hemel; waarom treurt gij dan zo menigmaal? Ik zeg als gij zo aan de Christen vraagt, dan zal hij u antwoorden: ja, ik dien waarlijk een goede God, een goede Jezus, en ik reis naar een goed vaderland; maar ik treur, omdat ik zulk een kwaad hart heb; ik ben bekommerd vanwege mijn aanhoudende zonden, tegen zulk een goede God en goede Jezus! Ziet, tegen dat hart en tegen haar zondige gedachten moet dan gewaakt, gestreden en gebeden worden, zolang het leven duurt.

Ten tweede. Ook moet een vrome reiziger naar de eeuwigheid waken tegen zijn woorden. Een woord is zo licht gesproken, maar niet zo licht verantwoord. Onze tong is zo vruchtbaar in het voortbrengen van allerlei ijdele en zondige woorden; woorden die onze Schepper onteren, of als steken van een zwaard zijn voor onze naasten. Hoe menigmaal maken wij ons schuldig aan onbedachtzame leugentaal, taal der ijdelheid, achterklap, of wat het van die aard meer mag zijn. Hoe nodig is het dus om over onze woorden te waken, en veel met David te bidden: *Heere, zet een wacht voor mijn mond, ende behoed de deuren mijner lippen*, (Ps. 141:3). Want er staat geschreven: *die verstandeloos is veracht zijn naasten; maar een man van groot verstand zwijgt stil* (Spreuk. 11:12.); *die zijn mond bewaart, behoudt zijn ziel; maar voor hem is verstoring, die zijn lippen wijd opendoet*, (Spreuk. 13:3).

Ten derde. Een Christen moet waken over zijn ogen. De ogen zijn van een bijzondere uitwerking op ons gemoed, hetzij ten goede of ten kwade. De barmhartige Samaritaan zag de jood, die in de handen der moordenaars gevallen was, en werd innerlijk met ontferming over hem bewogen om hem wel te doen, (Luk. 10:33). Maar ook ten kwade: Eva zag de vrucht van de verboden boom, *dat die goed was tot spijs*, en overtrad tegen de Heere, (Gen. 3:6). Had Achan de gouden tong en het schone Babylonische overkleed niet gezien, hij was wellicht geen dief geworden, (Joz. 7:21). En omdat David wist, dat de zonde menigmaal door zijn ogen naar binnen sprongen en zo in zijn hart slopen, daarom bad hij: *Heere, wend mijn ogen af, dat ze geen ijdelheid en zien*. (Ps. 119:37).

Ten vierde. Een bekeerd mens moet waken over zijn oren. Zowel onze oren als onze ogen zijn vensters, waardoor menigmaal de zonde in ons hart indringt; daarom moeten wij waken tegen de ijdele en roekeloze taal der ruwe wereldlingen; wij moeten hun snoed gezelschap vermijden: want, *kwade samensprekingen bederven goede zeden*, (1 Kor. 15:33). Wij moeten waken tegen verkeerde raadgevingen. Had Rehabeam niet naar verkeerde raad geluisterd, hij had wellicht geen onderdrukker van zijn onderdanen geworden, (1 Kon. 12:8-11). Wij moeten waken tegen een verkeerde leugenleer, opdat wij niet ongemerkt van de waarheid worden afgetrokken, want zo iemand toch een ander evangelie verkondigt als hetwelk door Paulus verkondigd is, *die zij vervloekt*. (Gal. 1:8). Waarom Paulus ook zegt: *ik bid u, broeders, dat gij acht geeft op degene die tweedracht en ergernis aanrichten tegen de leer die gij van ons ontvangen hebt, en wijkt af van dezulken*, (Rom. 16:17). O ja! in deze is waken en bidden ook zo nodig, omdat wij de zaden van een valse leer in ons hart omdragen, en zo licht gevaar hebben om vervoerd te worden, eer wij het weten. Paulus was verwonderd over de gemeente van Galatië, *dat zij zo haast waren overgebracht tot een ander Evangelie, daar er toch geen ander en is*, (Gal. 1:6,7). Daarom is het ook ons zo nodig om te waken, en de oude, beproefde gereformeerde waarheid lief te hebben, en daarvan niet een haarbreed af te wijken.

Ten vijfde. Een Christen-reiziger naar de eeuwigheid moet ook waken over zijn gebed, en over alle zijn godsdienstplichten. Die God aanbidden, moeten dat doen in geest en in waarheid. (Joh. 4:24). Menigmaal bidt hij en ontvangt niet, omdat hij kwalijk bidt, (Jak. 4:3), en omdat zijn gebed maar een lauw werk der lippen is. Hij

moet waken over zijn aalmoezen, dat hij ze geeft met een nederig en blijmoedig hart; want die uitdeelt moet dit doen in eenvoudigheid, (Rom. 12:8). Hij moet waken over al zijn plichten, opdat ze niet gedaan worden uit werkheiligheid of verkeerde eierzucht, of met een lauw hart, hetwelk geen van allen de Heere behagen kan.

Ten zesde. Hij moet waken tegen zelfbedrog; en aan de andere zijde, moet hij ook waken tegen het ontkennen van de daden en werken Gods. Er is een geslacht dat rein in Zijn ogen is, en dat nochtans niet van zijn drek is gewassen, (Spreuk. 30:12). Een mens kan op een weg zijn die hem recht toeschijnt, en waarop hij eindelijk toch ellendig omkomt; immers velen zullen eenmaal menen in te gaan in de hemelse bruiloftszaal, en zij zullen niet kunnen, maar zullen de deur gesloten vinden. Ziet, deze zaak vereist dan voor de Christen waakzaamheid, omdat hij niet gaarne zich zou toe-eigenen hetgeen hij niet bezit, en omdat hij bevreesd is van zich te misleiden voor de eeuwigheid. Maar ook aan de andere kant, als de Heere ook maar de beginselen van ware genade in zijn hart heeft gelegd, dan mag hij dit ook uit vrees voor zelfbedrog niet ontkennen; dan moet hij lof spreken van Gods vrije genade, en dan geldt ook voor hem dat woord: *Wie veracht de dag der kleine dingen?* (Zach. 4:10). Daarom is het raadzaam om tegen beide uitersten te waken, en dagelijks biddende zijn toestand aan de Heere voor te leggen, en te smeken dat de Heere maar Zijn eigen licht over Zijn werk moge laten schijnen, en dat *Zijn geest maar met onze geest mocht getuigen dat wij kinderen Gods zijn*, (Rom. 8:16). En dat wij ook gedurig onze zielenstaat, onder inwachting van des Heeren licht, mogen beproeven aan het onbedrieglijke woord des Heeren, of wij die armen van geest, die hongerigen, die dorstigen, die treurigen, die tot Jezus komende zielen zijn, aan welke in de bijbel de zaligheid beloofd wordt.

Ten zevende. Een Christen moet ook waken over anderen, en mag geenszins met Kaïn vragen: ben ik mijns broeders hoeder? (Gen. 4:9). Tot Ezechiël werd gezegd: mensenkind! ik heb u tot een wachter gesteld over het huis Israëls, (Ezech. 3:17) en van al de leraars wordt gezegd, dat zij *waken over de zielen*, als zulken die eenmaal rekenschap zullen geven, (Hebr. 13:17). Huisvaders en huismoeders moeten waken voor het welzijn van hun kinderen, niet alleen voor het tijdelijke, maar ook voor hun belangen voor de eeuwigheid, omdat zij weten dat zij eenmaal met hun kinderen voor de rechterstoel van Christus zullen gesteld worden, waarom Paulus de ouders ook beveelt, om de kinderen op te voeden in de leer en vermaning des Heeren, (Ef. 6:4). Ja, alle vromen moeten waken tot welzijn van elkaar, en elkaar leren en vermanen zolang als het heden genaamd wordt, (Hebr. 3:13), de kleinmoedigen moeten zij vertroosten en de zwakken ondersteunen, (1 Thes. 5:14), en indien iemand door enige misdaad overvallen wordt, de zodanige moeten zij terecht brengen met de geest der zachtmoedigheid, ziende op zichzelf, opdat zij ook niet verzocht worden, (Gal. 6:1). Ook moet de Christen waken over het eeuwig belang van zijn medezondaar die nog onbekeerd is. De hel is een verschrikkelijke plaats, waarin de verdoemden zullen gepijnigd worden, en waar de rook van hun pijniging zal opgaan, en de knagende worm van hun geweten niet zal sterven; en behalve dat, de hel is geenszins een plaats waar de verdoemden die er komen zullen, overmorgen weer vandaan zullen komen, maar zij zullen er in moeten blijven tot in alle eeuwigheid. Nu dan, daarom moeten de vromen waken voor het heil van die arme schepselen die nog geen gegronde hoop op de hemel hebben; zij kunnen de zodanigen onmogelijk redden, maar zij moeten ze waarschuwen, van de zonde afmanen, de Heere Jezus aanprijzen, en daarmee bij elke gepaste gelegenheid aanhouden tijdelijk of ontijdelijk, of het God behagen moge hun tot een middel te gebruiken tot bekering van hun natuurgelovigen. Paulus, wetende de schrik des Heeren, bewoog de mensen tot het geloof; zo moeten de vromen ook doen,

en zo zielen trachten te winnen voor het rijk van de Heere Jezus, werkende terwijl het dag is, de nacht komt, waarin niemand werken kan, (Joh. 9:4).

Ten achtste. Een Christen, ja, wie het ook is, een reiziger naar de eeuwigheid, moet waken tegen de dag van zijn dood. Niet om dezelve te ontkennen, want dat kan hij niet, maar om tegen dezelve voorbereid te zijn. Ons leven is zeer onzeker, en overal vervolgt ons de dood op de hielen. Abimelech dacht een grote overwinning over zijn vijanden te behalen, maar de Schrift zegt van hem: een vrouw wierp een stuk van een molensteen op Abimelechs hoofd, en vermorzelde zijn hersenpan, zodat hij stierf; (Richt. 9:53). Sisera werd in zijn slaap door de dood aangegrepen, en stond nooit weer op; (Richt. 4:21). Eutychus viel slapend uit een venster, en werd dood opgenomen, (Hand. 20:9). Benhadad werd in de nacht door zijn eigen dienstknecht gesmoord onder een natte deken, en kwam zo ellendig als onverwacht aan zijn einde, (2 Kon. 8:15). Evenzo kan het ook ons gaan, dat wij op het onverwachts door de dood overvallen worden, en zo als de boom dan valt, zo zal hij eeuwig blijven liggen, want na deze tijd zal voor ons geen plaats des berouws en geen tijd om genade te zoeken, meer zijn. O! hoe nodig is het dan om ook tegen deze dag te waken en te bidden, opdat wij stervende mogen ingaan in de eeuwige rust.

Ziet, zo heb ik dan in enige bijzonderheden voorgesteld waartegen de Christen al te waken heeft, en nu vragen wij eindelijk nog, waarom is dit waken zo nodig? En wij geven tot antwoord, het is nodig om de volgende redenen:

Ten eerste. Om het bevel van de Heere Jezus. Hij, als de Opperveldheer, beveelt al Zijn geestelijke soldaten, om te waken en getrouw te zijn op hun post tot aan de dood toe. Nu zegt de wijze man: *daar het woord des Konings is, daar is heerschappij*; en zullen wij dan niet luisteren naar deze grote Koning? Zal een liefhebber van Jezus lust in slapen hebben, terwijl het waken hem zo duur wordt aanbevolen?

Ten tweede. Nodig is het waken om de omstandigheden waarin wij hier nog verkeren. O! wij leven nog op des vijands bodem, en staan nog dagelijks op een heet slagveld. Toen de mensen sliepen, kwam de vijand en zaaide het onkruid in de tarwe. (Matth. 13:25). Die vijand nevens de wereld van buiten, en ons dodelijk hart van binnen, leggen zich dagelijks op ons verderf toe, en zoeken onze ondergang. Het dal van Sittim was vol lijmpotten, en daar vielen de soldaten in, ten tijde van de oorlog tegen Kedor-Laomer, (Gen. 14:10). De woestijn, waardoor Israël geleid werd, was een wildernis, een land van kuilen; (Jer. 11:6), evenzo is ook de wereld voor het volk des Heeren, een wildernis vol kuilen en lijmpotten, waarin de duivel hun zielen zoekt te vangen, en daarom is het zo nodig om te waken en voor de voeten te zien, opdat wij niet te eniger tijde verstrikt worden.

Ten derde. Nodig is dit waken en bidden, om de geestelijke voordelen die daarin voor de ziel liggen. Hoe meer de Christen waakt, werkt en bidt en schuilt bij zijn Veldheer, hoe meer hij tegen zijn vijanden veilig zal wezen, en in het geestelijke leven zal toenemen; terwijl hij slapende, diepe wonden krijgt, waaraan hij zeker sterven zou, indien zijn wonden door de Heelmeester Israëls niet weer genezen werden.

Ten vierde. Waken en bidden moet een bekeerd mens doen, omdat Christus voor hem gewaakt heeft in de hof en aan het kruis, en daardoor niet alleen de persoon van zijn volk, maar ook hun dienst gekocht heeft. In hun treurig eertijds heeft de duivel hun beste tijd en kracht genoten, waar nochtans Christus voor betaald had, en derhalve hebben zij toen weggegeven hetgeen hun niet toekwam. Maar nu hebt gij uw namen door Christus laten opschrijven, en u aan Hem verbonden voor tijd en eeuwigheid. Nu moet dus elk ogenblik van uw korte tijd het Zijne wezen. Elk van uw talenten, hetzij in natuur of genade, is het Zijne. Waakt en bid dan, en laat het blijken dat gij met Jona kunt zeggen: ik vrees de God des hemels, die de zee en het droge gemaakt heeft, (Jon.

1:9). Zijt niet zo mild in het verspillen van uw kostelijke tijd, maar waakt en maakt met vlijt uw werk af dat uw hemelse Meester voor u heeft voorgesneden.

Ten vijfde. Gij zijt verplicht om te waken, omdat gij dikwijls anderen over hun slaperigheid en plichtverzuim bestraft hebt, en hen tot waken en bidden hebt opgewekt. Hebt gij niet weleens uw afgedwaalde broeder bestraft? Hebt gij niet weleens uw medezondaar toegeroepen: dit is de weg, wandelt in dezelve? O geliefden! dit licht dan ook op u een meerdere verplichting om te waken en nuchter te zijn, en om voorzichtig en teer te wandelen; want anders zou Paulus immers tot u zeggen: gij die anderen leert, leert gij uzelf niet? Gij die predikt dat men niet stelen zal, steelt gij? (Rom. 11: 21). Indien gij anderen bestraft, en zelf de wereld diende, zo zouden niet alleen uw vermaningen geen nut aan anderen doen, maar zij zouden uzelf veel kwaad doen, en uw eigen mond zou u veroordelen.

TOEPASSING

Zondaar! dit biddende waken en bang voor uzelf zijn, en wantrouwen aan eigen deugd, kracht en wijsheid, en schuilen bij de Heere Jezus, dat kent gij nog niet. Sommigen van u kennen beter dat rampzalige waken in alleriel zonde en roekeloosheid, waar Salomo van zegt: Zij slapen niet zo ze geen kwaad gedaan hebben; de slaap is van haar geweken zo ze niet iemand hebben doen struikelen, (Spreuk. 4:16). Anderen waken niet zozeer in ergerlijke zonden, maar zij waken steeds en alleen voor hun belangen in de wereld: Zij staan vroeg op, zij blijven laat op, en eten het brood der smarten, (Ps. 127:2), en onder dat alles vergeten zij het enige nodige, zij verslijten ziel en lichaam in de wereld en slaven en sloven de ganse dag om tijdelijk gewin, maar hebben nog geen half uur voor God en hun arme zielen over, om Zijn woord te onderzoeken, om eens in het eenzame te bidden, of om hun zelf eens te vragen: „waartoe ben ik toch hier?" O vrienden! Moet gij hier leven voor de wereld of voor de eeuwigheid? Moet gij meer zorg hebben voor uw lichaam dat in het graf verrotten zal, of voor uw kostelijke ziel die blijft tot in de eeuwigheid? Zegt mij eens, wereldling, trouwe waker voor uw aardse belangen, schiet er wel tijd over om zulke vragen eens aan uzelf te doen? Denkt gij er wel aan, dat gij een arme ziel omdraagt, die geschapen is voor een eeuwigheid? En dat gij spoedig met God te doen zult krijgen, en dat het u dan hard zal vallen als uw geweten u verwijten zal, dat gij de wereld boven Jezus gezocht en bemind hebt?

Nog andere mensen zijn zo geheel onverschillig niet omtrent hun belangen voor de eeuwigheid, maar zij hebben een afkeer van het geestelijke waken en strijden, en van het nauwe leven voor de Heere. De weg van heiligmaking bevalt hen niet, maar is hen te eng en te moeilijk; zij haten het om als geestelijke geweldenaars het Koninkrijk Gods met geweld in te nemen; hun lauwe ziel brengt het nooit verder als om met Ezau telkens een traan te storten over het ongeluk waarin zij zich bevinden, om met Felix bevreesd te worden, of om met Bileam te zeggen: mijn ziel sterve de dood der oprechten! (Num. 23:10.) O mijn vrienden! Jezus moet u in alles dierbaar worden, en de weg van tere heiligheid moet u bevallen; gij moet in de kracht des Heeren een voornemen en opzet leren nemen, om in alle nederigheid te leren strijden en waken, en de Heere te zoeken; en anders zal het u in de ure des doods niets kunnen baten, al hebt gij in uw leven nog iets meer zorg over de toekomst gehad als een ander, want:

Die 't zware pak beklaagt, draagt daarom niet te lichter;

Die 't lekkе schip beschreit, zeilt daarom niet te dichter.

Gij allen dan. O! gij zoudt nog zulke gelukkige mensen kunnen worden, als het met ulieden nog maar eens recht tot een bukken en vallen voor de Heere mocht komen, en als gij de noodzakelijkheid van dit waken en bidden nog eens mocht leren kennen, en als het uw dadelijke keus nog eens mocht worden, om een volle Jezus tot uw deel te kiezen en voor hem te Leven. Maar nu zijt gij nog zo ongelukkig dat het met geen pen te beschrijven is; en wee uwer! als de dood u eenmaal zal vinden, slapende in de zonde en dienende de wereld; want dan zal de dood en het oordeel u zodanig wakker schudden, dat gij in eeuwigheid niet weer zult kunnen insluimeren. Och, dat gij dan nog wakker werd op de roepende stem des Heeren; dat gij nog leerde bedenken wat tot uw vrede dient, eer het voor eeuwig te laat is!

Eindelijk, vromen, kleinen en groten; wie gij ook zijt! Zoekt toch te waken tegen al uw zonden in 't algemeen, die toch zo treurig zijn in hun gevolgen voor de vrede en welvaart van uw ziel, die God zo onteren, omdat ze een schending zijn van Zijn heilige wet, en die de oorzaak zijn van al het bitter lijden van uw lieve Jezus. En terwijl het nu waar is, dat gij van de overblijfselen uwer zonden niet zult vrij worden voor uw sterfuur, zoekt er nochtans veel tegen te waken, en bijzonder tegen de zonden, die naar buiten zouden openbaar worden. Het is toch, gelijk iemand terecht gezegd heeft, dat het gezelschap der roekeloze wereldlingen mag vloeken, zweren, drinken en lasteren, zonder dat dit schier door iemand zal worden opgemerkt; maar indien uw zonden zelfs in een geringe mate naar buiten openbaar worden, dan zal het van ieder worden gezien. De zonden der vromen zijn gelijk een eclips in de zon of maan, die ieder ziet, en daar elk het zijne van te zeggen heeft. Indien de vromen in enige openbare uitbrekingen komen te vallen, dan zullen God en Jezus daardoor in hun eer lijden, het evangelie, de leer der waarheid, zal daardoor gelasterd worden, en uw eigen ziel zal erdoor verwoest worden; daarom waakt tegen al uw zonden in 't algemeen.

Waakt in het bijzonder tegen de hoogmoed van uw hart. Zijt niet vele meesters, mijn broeders, maar zoekt arm en klein te zijn, want hoogmoed komt altijd voor de val, en zal uw ziel hoe langer hoe verder van de Heere afbrengen. En ach, wij hebben zulk een natuurlijke aanleg tot hoogmoed in ons hart, en daarom is het zo nodig om dagelijks met David te bidden: houd uw knecht ook terug van trotsheid, (Ps. 19:14).

Waakt tegen twist en verdeeldheid met uw broederen, en ook met alle mensen. Er is niets dat onze ziel meer verwoest als haat, nijd en twist; en niets is zoeter als liefde, vrede en eensgezindheid. *Zoekt dan de vrede en jaagt hem na. Indien het mogelijk is, zoveel in u is, houdt vrede met alle mensen.*

Waakt over uw tijd. In uw treurig eertijds hebt gij uw schone tijd verkwist met het dienen van de wereld, en met het oorlogen tegen de Heere, door uw zonden. Die tijd is achter u, en zal nimmer wederkeren. Nu heeft God uw ogen geopend, en uwe voeten op de weg naar Kanaän gezet; nu moet gij uw tijd gebruiken, terwijl gij hem nog hebt, want daar is geen wijsheid, noch verzinning, noch wetenschap in het graf waar gij heengaat; en daarom doet al wat uw hand vindt om te doen, met al uw macht, (Pred. 9:10). Mochten wij dan, op onze schone tijd lettende, dag en nacht christelijk verdelen, gelijk iemand dit in een zoet versje aldus uitdrukt:

Dient God drie uren alle daag, Neemt ook een uurtje
voor uw maag, Slaapt zeven uren meer of min, Arbeidt
de rest tot uw gewin.

Eindelijk, alles zal hier met veel gebrek blijven, en al veeltijds zal de beste te zuchten hebben, dat hij zich in waken en bidden zo nalatig en traag bevindt. Nochtans, de

trouwe Jezus zal voor Zijn volk waken, ook dan als het sluimert en slaapt. En eenmaal komt de tijd dat alle vijanden eeuwig weg zullen zijn, en dat er dus geen oplettend waken meer zal nodig wezen. Ja, in de hemel zal het eeuwig rusten en het zalig waken of wakker zijn altijd samengaan, want zij zullen daar niet meer hongeren, en zij zullen niet meer dorsten, noch de zon en zal op haar niet vallen, noch enige hitte. Want het Lam dat in het midden van de troon is, zal ze weiden, en zal haar een leidsman zijn tot de levende fonteynen der wateren, en God zal alle tranen van haar ogen afwissen, (Openb. 7:16,17). Zo dan, vertroost elkaar met deze woorden, (1 Thess. 4: 18).

Amen.

2. STRIJDEN OF STERVEN

OEFENING OVER OPENB. 21:7

Die overwint zal alles beërven.

VOORAFSPRAAK

Toen Jakob op zijn doodsbed lag, sprak hij profetische woorden van al zijn zonen en van hun nageslachten. Opmerkelijk is wat hij zei van zijn twee zonen Gad en Jozef. Van de eerste zei hij: *Een bende zal hem aanvallen, maar hij zal ze aanvallen in het einde*. En van de andere: De schutters hebben hem bitterheid aangedaan en beschoten, maar zijn boog is in stijfheid gebleven, (Gen. 49:19, 22-24). Mij dunkt, deze twee kinderen van Jakob een schone afbeelding zijn van een wedergeboren mens. Een bende inwonende zondige verdorvenheden valt hen dagelijks aan, een bende wereldlingen, een bende duivels uit de afgrond zijn zovele schutters die hen bitterheid aandoen en met geweld op hen losbarsten. Maar Jezus ondersteunt, redt en draagt, geeft moed en kracht, zorgt dat hun strijdboog in *stevigheid zal* blijven en dat zij eenmaal overwinnen. Nochtans, gij die naar de hemel wilt, gij moet tegen deze bende schutters te velde trekken: gij moet strijden of sterven.

Hiervan hoop ik met de hulp des Heeren thans iets breder te handelen, enz.

TEKST: OPENB. 21:7. *Die overwint zal alles beërven.*

Dit zegt hij, die de eerste en de laatste is, de Overste der koningen der aarde, de Koning der koningen en de Heere der heren, God bovenal te prijzen in der eeuwigheid. Nu, *de woorden der wijzen moeten in stilheid worden aangehoord*. Och! mochten wij dan deze woorden met stilheid en eerbied tot ons nut en heil aanhoren en overdenken! Ik hoop u dan bij de drie volgende hoofdzaken te bepalen:

- A. Eerst bij de strijd van Christenen.
- B. Ten tweede bij de toekomstige rijkdom, die zij genieten zullen.
- C. En eindelijk zullen wij zien, hoe deze rijkdom wel op het overwinnen beloofd wordt, maar toch een vrucht van de vrije genade is.

A. Eerst moeten wij dan spreken over de strijd van Christenen. *Die overwint zal alles beërven*. Nu, overwinnen veronderstelt strijd, en strijd veronderstelt vijanden. Een hele bende vijanden, een hele bende schutters vallen dit arme volk aan om het dagelijks bitterheid aan te doen, zodat het leven van de Christen een slagveld is tot aan de dood toe. Maar kom, waartegen hebben zij dan al te strijden? En welke zijn de voornaamste vijanden die zij onder de ogen moeten zien?

Ten eerste. Zij moeten strijden tegen hun eigen boze natuur of inwonende zonden. Als een mens wedergeboren wordt, dan leert hij met Paulus van de zonde zeggen: *Zij is mij de dood geworden!* en van Gods heilige wet zegt hij met diezelfde Apostel: Ik heb daar een vermaak in naar de inwendige mens, (Rom. 7:13,22). Maar hoewel dit zo is, kan hij evenwel onmogelijk zijn zonde maar zo geheel uitschudden en wegwerpen; hij blijft altoos een onvolmaakt gebrekkig schepsel, die nog dagelijks over zijn zonden voor God te zuchten heeft. Petrus zegt tot gelovige en godzalige mensen: zo legt dan af alle kwaadheid en alle bedrog en geveinsdheid en nijdigheid, en alle

achterklappingen, (1 Petr. 2:1); en Paulus zegt insgelijks tot wedergeboren mensen: Laat ons afleggen alle last, en de zonde, die ons lichtelijk omringt, (Hebr. 12:1). Hieruit ziet gij, dat er altijd bij ware godvruchtigen nog vrij wat af te leggen valt, dat bij de dood eerst volkomen tot stand gebracht zal worden. Evenwel klagen en zuchten zij daarover, en strijden ertegen zolang zij hier zijn. Hoe groot de strijd tegen de inwonende zonde is, leert ons ook de dichter, die in een van de Psalmen zegt: Want kwaden tot zonder getal toe hebben mij omgeven, mijn ongerechtigheden hebben mij aangegrepen, dat ik niet heb kunnen zien; zij zijn menigvuldiger dan de haren mijns hoofds, en mijn hart heeft mij verlaten, (Ps. 40:13). Ziet wat een kwalen, en wat een rouw daarover, en wat een strijd daartegen; en zo is en blijft het ook met ieder wedergeboren mens tot aan zijn doodsbed toe.

Ten tweede. Ook heeft zulk een te strijden tegen de dodigheid en ongevoeligheid van zijn hart. Er zijn tijden in het leven van een Christen, dat hij zo levendig en gevoelig is, dat de naam van Jezus hem een aangename muziek in zijn oren is, en dat hij niets liever doet als om maar van die dierbare naam te horen en te spreken, zich aan die Jezus op te dragen en zijn vermaak in des Heeren wet te zoeken, en dat hij met David uitroept: Uw getuigenissen zijn mijn raadslieden en vermakingen. Hoe lief heb ik uw wet! zij is mijn betrachting de ganse dag, (Ps. 119:24 en 97). Maar er komen ook in het leven van de Christen andere tijden, ja tijden, van dorheid en dodigheid, tijden waarin hij met Christus' bruid en de wijze maagden in slaap valt. Dit kan zo ver gaan, dat de Christen geheel van zichzelf schijnt te verschillen. De godsdienstplichten verliezen hun geur en aangenaamheid; Christus klopt aan de deur van het hart, maar wordt niet binnen gelaten; de teerheid des gemoeds is voor een groot deel geweken; zijn gebeden zijn slechts het geraamte van wat zij voorheen waren. Intussen gaat het gelijk de schrift zegt: *toen de mensen sliepen, werd er onkruid in de tarwe gezaaid*, en dit groeit welig op, en verstikt de goede vruchten; en de man die voorheen zo vol vuur was, moet nu klagen: de hel verschrikt mij niet, en de hemel verkwikt mij niet; de middelen hebben hun zoetheid, en mijn hart heeft zijn warmte verloren! Och, of ik ware als in de vorige maanden, toen de Heere Zijn lamp over mijn hoofd deed schijnen, en toen ik bij Zijn licht de duisternis doorwandelde, (Job 29:1,2). Voorwaar dit maakt een deel van de strijd van een Christen uit! en och, wat zou er van dit arm schepsel worden, indien de Heere nog onder dit alles niet getrouw bleef, en zijn kwijnend werk in 't leven hield?

Ten derde. Een ander deel van de strijd is tegen ongeloof en twijfelingen, die dikwijls in de ziel van een Christen oprijzen. Het gebeurt weleens dat een vroom mens het zo goed voor zijn hart heeft, dat hij met Paulus mag roemen in de hoop der heerlijkheid, dat hij met Asaf gevoelt hoe goed het is nabij God te zijn, dat de zonde in zijn hart mag stil liggen, en dat de hemelse dingen overwicht in zijn gemoed hebben, terwijl hij, rustende op Jezus' offer, hier als vreemdeling mag verkeren. In zulk een toestand gaat het doorgaans vrij wel, om met Maria te zeggen: Grote dingen heeft aan mij gedaan Hij, die machtig is, en heilig is zijn naam, (Luk. 1:49). Maar als de Heere Zijn aangezicht verbergt, als de zonde van binnen woelt, en als de ziel met Gods oude volk moet zeggen: Hij, die mijn ziel placht te troosten, is ver van mij weggegaan, (Klaagl. 1:16); dan komen het ongeloof en de twijfelingen aan de genadestaat niet zelden voor de dag, en de ziel wordt bevreesd, dat zij nog buiten het ware fundament zal bouwen voor de eeuwigheid. Ja, dat niet alleen, maar mag ik zelfs niet zeggen, dat ons hart twijfelingen opgeeft aan de dierbaarste grondwaarheden van Gods onfeilbaar woord? O! dit is geen gering deel van de strijd des gelovigen, in wiens hart geloof en ongeloof niet zelden met elkaar worstelen.

Ten vierde. Een wedergeboren ziel heeft ook te strijden met de duivel. Met *de* duivel, zijn wij gewoon te zeggen, even alsof er maar een duivel was; nochtans is het klaar uit de schrift, dat er duizenden duivelen zijn, tegen welke de duizenden gelovigen dagelijks te strijden hebben. Het is zo, dat er in deze diepe zaak vele dingen zijn, die zich moeilijk laten verklaren. De arme duivel krijgt menigmaal de schuld, die de zondigen mens zichzelf wel mocht toe-eigenen. Over de duivel en zijn bestrijdingen sprekende, staan wij voor grote misvattingen bloot, en daarom moeten wij wel voorzichtig zijn, dat wij de duivel aan de ene zijde niet te veel toeschrijven, of ook aan de andere kant zijn bestaan en aanvechtingen te veel wegedeneren. Met voorzichtigheid kunnen wij van de duivelen nochtans de volgende zaken vaststellen:

Zij zijn of waren oorspronkelijk goede engelen, maar zijn, waarschijnlijk kort na de schepping, van God afgefallen. Het zijn: engelen, die haar beginsel niet bewaard hebben, maar haar eigen woonstede verlaten hebben, (Jud. vs. 6).

Het zijn boze, diep ongelukkige, wanhopende, helse geesten, die nooit weer worden verlost en in genade aangenomen. De Heere neemt wel het zaad Abrahams aan, maar de engelen neemt Hij niet aan, (Hebr. 11:16).

Hun eigenlijke woonplaats en verblijf is in de hel; zij zijn nu reeds in de hel geworpen, (2 Petr. 2: 4). Daar worden zij met eeuwige banden onder de duisternis bewaard tot het oordeel van den groten dag. (Jud. vs. 6). Evenwel is het zeker, dat zij telkens uit hun helse gevangenis worden losgelaten, om de aarde te doorwandelen en die door te trekken, (Job 1: 7).

Zij zijn de overheden van alle natuurlijke mensen, die in het hof van deze sterk gewapende zijn opgesloten, waarom Paulus ook zegt dat de satan *krachtig werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid en hen gebonden houdt naar Zijn wil*.

Zij zijn de gezworen vijanden der godzaligen, die gaarne alle mensen, en ook de vromen, bij hun in de helse put zouden willen hebben. Zij misgunnen de Heere Jezus Zijn eer, en zijn volk hun zaligheid; en het zou kunnen zijn, dat hun boosheid op het vroom geslacht wel zo groot is, dat zij nog gaarne hun lichaam zouden willen verscheuren als zij reeds overleden zijn, tenminste, ik vind dat de duivel nog met Michael de Archangel twistte over het lichaam van Mozes, (Jud. 9). Dit is werkelijk een wonderlijke en opmerkelijke zaak! Maar hoe het ook zij, in hun leven zitten zij Gods lieve volk overal op de hielen, vervolgen en bestrijden het tot aan de poort van de hemel toe. Immers, de satan gaat om als een briesende leeuw, zoekende wie hij zou mogen verslinden, (1 Petr. 5:8). Jezus zelf viel hij aan, de Apostelen zocht hij te ziften als de tarwe, (Luk. 22:31) en David porde hij aan om het volk te tellen, (1 Kron. 21:1). Vandaar dat woord: wederstaat de duivel, en hij zal van uw vlieden, (Jak. 4:7), geeft de duivel geen plaats, (Ef. 4:27), zijt dan nuchter en waakt, (1 Petr. 5:8).

Bedenkt dus, dat hij ook het vermogen heeft om u tot zonde aan te porren onder de hoogheilige toelating van de Goddelijke Majesteit; waakt dan en bidt, en schuilt bij Jezus.

Ten vijfde. Eindelijk besluiten wij hier met het noemen van de vijanden van het erfdeel des Heeren, door er nog de wereld bij te voegen. De wereld is de bondgenoot van de duivel; de wereld is het werktuig van de duivel, totdat eenmaal de ellendige wereld ook zijn slachtoffer wordt in de ure des doods, tenzij sommigen van hen nog gered worden door de arm van Gods alvermogen. Die wereld spant haar netten en strikken voor de arme kinderen Sions, let op hun struikelingen, spot met hun bekommering, en zoekt ze door list en geweld zoveel mogelijk van de nauwe weg af te trekken.

Maar terwijl ik dan zoiets over de vijanden van des Heeren volk stamelde, dacht ik alvast twee dingen bij mijzelf. Aan de ene kant dacht ik: O vreselijk, wat een bende!

Wat een groot en talrijk leger! Als ik zou ondernemen om er enige van op te tellen, dan vind ik mij verlegen of ik aan de rechter-, dan aan de linkervleugel beginnen moet. Wat een grote menigte kloeke helden, die als de kinderen Benjamins slingeren met een steen op een haartje af, dat het haar niet mist, (Richt. 20:16). Wat een inwonende zonde, die wel legio genaamd mag worden! Wat een boze duivel met zijn hulp-bende, die een ondervinding van acht en vijftig eeuwen te baat heeft en daarbij de kracht van een leeuw en de boosheid van een vos.

Aan de andere kant, zag ik op des Heeren volk, dan zie ik dat het gelijk is aan die *amechtige joden*, die in de dagen van Nehemia Jeruzalems muren zouden bouwen, (Neh. 4:2); veel te onnozel tot het gebruik der wapenen; onvoorzichtig, en kwetsende dagelijks zichzelf links en rechts; zwak en machteloos, zonder verstand en moed. En nochtans moeten dit niet alleen vechters, maar ook winners zijn, want aan niemand anders dan aan de overwinnaar wordt het heil toegezegd. Niet hopen en wensen als Bileam, niet met de geest beginnen en weer met het vlees eindigen; nee, maar strijden, en wel wettelijk strijden, en daarin tot het einde toe volharden, en anders is de prijs nog voor eeuwig verloren. Och! er is immers voor zulk een arm en ellendig volk in eeuwigheid maar volstrekt geen doorkomen aan.

Maar laat ik hier toch mijzelf niet voorbij redeneren, of moet ik liever zeggen, laat ik toch Koning Jezus niet voorbij zien. Het arme amechtige volk zal immers overwinnen door het bloed des Lams; dat bloed zal het vrijmaken van alle aards en hels geweld. Door Jezus, om Jezus en met Jezus, zullen zij eenmaal al hun vijanden doen, gelijk als Jozua de vijf koningen aan de mond van de spelonk van Makkeda, en hen de voet op de nek zetten, (Joz. 10:24). En dan zullen zij naast Jezus op Zijn troon gezet worden, om daar eeuwig te rusten en over hun vijanden te zegepralen. O, arme kinderen van God! hier gaat het nog met ulieden als met Israël, toen het met Amalek streed. Dan eens was Amalek en dan weer Israël de sterkste, totdat eenmaal Amalek de gehele nederlaag kreeg tegen het nake van de avond, (Exod. 17:8-16). Dan eens zult gij veld winnen en moed scheppen, maar ook dan weer door het geestelijk Amalek worden teruggedreven en uit het veld geslagen, tot dat gij eenmaal op uw doodsbed weer overwinnaar zult zijn, door Hem die u heeft liefgehad, en die Zichzelf voor u heeft overgegeven.

De volgende dingen, dunkt mij, zijn ons hier nodig te betrachten.

Ten eerste. Laat ons het voor genade achten, dat wij niet meer in vrede kunnen leven met de zonde, maar dat wij heilbegerige en Jezus zoekende zondaars zijn geworden, die bij ogenblikken oprecht kunnen getuigen, dat de zonde ons een last en een plaag des harten geworden is. Och, van nature was ons de zonde zo lief als een rechterhand of rechteroog. 't Is immers genade dat ze ons nu de dood geworden is?

Ten tweede. Houdt het voor genade, dat gij kennis gekregen hebt aan de walging van uzelf; aan dat gedurig zoeken van de Heere Jezus als borg en Middelaar; dat gij niet rusten wilt in of op uw onrust, bekommering, lust tot de goede zaak, of op enige goede gestalte van uw hart; dat het alleen en geheel Jezus moet zijn die u gerust kan stellen. Och, ziet dit niet over het hoofd, maar acht het voor genade, en legt de lof daarvoor gedurig aan de voeten van de Heere Jezus.

Ten derde. Weest blij dat Jehova Jezus niet alleen aanschouwer, maar krachtige helper is in uw strijd, en zoekt aanhoudend genade en kracht bij hem. Wij zeggen wel eens: het moet wel een gierigaard zijn die aan God niet genoeg heeft. Maar ook: het moet wel een lafaard zijn, die het met zulk een leidsman niet durft te wagen. David, toen hij bij de Heere zijn kracht zocht, kon een stalen boog met zijn armen verbreken, (Ps. 18:35). Mozes in de woestijn van Arabië, had behoefte om Jethro tot leidsman bij zich

te houden, opdat die hem en al het volk *tot ogen* mocht zijn, (Num. 10:31), maar Jezus is in deze woestijn een betere leidsman, die u tot ogen, handen en voeten tegelijk kan en wil zijn, en daarom hebt gij niet te vrezen.

Ten vierde. Als gij een vijand eens met hulp van boven, krachtige tegenstand hebt geboden, zodat hij voor u gaat vluchten en terugwijkt, denkt dan niet dat hij reeds geheel verslagen is, want hij zal later zijn krachten weer verzamelen, en uw ondergang zoeken uit zijn achterlagen. Het is en blijft hier oorlog zolang als gij leeft, en daarom, denkt aan Achabs woord tegen Benhadad: die zich aangordt, beroeme zich niet als één die zich losmaakt. (1 Kon. 20:11). Strijdt in Jezus' kracht, roept veel om Zijn Geest en genade, en sterft dan als Alexander de Grote, met uw zwaard in de vuist en met de overwinning in de gedachten.

Maar gij, die van de genoemde zaken en werkzaamheden nog verstoken zijt! Och, wat zijt gij ongelukkig, want gij kunt niet overwinnen, maar gij zijt reeds een overwonnen slaaf van de zonde en de duivel. Vooreerst gij, die van alle vermaningen en opwekkingen zoveel indrukkingen hebt als de banken waar gij op zit, die maar hier komt om te zien of om gezien te worden; die bij het begin van de samenkomst al bang zijt dat het te lang zal duren, en die geen indruk hebt van hel en eeuwigheid, noch van uw grote schuld en de noodzaak van een Borg. Gij, zondaar, leeft zonder zorg of strijd, maar uw strijd zal spoedig komen, als gij overstapt uit de tijd naar de eeuwigheid, want God heeft besproken: wee, de gerusten te Sion! (Amos 6:1).

Ten tweede. Gij, die geen andere strijd kent als die algemene, waar Job over spreekt: elk mens heeft een strijd op de aarde, (Job 7:1). De wereld is voor ons in mindere of meerdere mate een jammerdal geworden. Hier moet gij een sterfgeval bijwonen, daar bezoekt God u met ziekte en kruis, of gij moet doorgaans met een zwak lichaam omworstelen, of de dood rukt vrouw en kinderen weg; wat een strijd en benauwdheid! Maar nu, dit zijn niet anders dan voorboden van uw naderend ongeluk en beginselen van uw eeuwige rouw en smarten. Hebt gij het hier al menigmaal bang en zwaar gehad, och, hoe bang zal u dan de toekomst zijn! Hebt gij hier weinig rust, in de eeuwigheid zult gij, als gij zo voortleeft, nooit rusten, maar u eeuwig moeten krommen van pijn, angst, smart en naberouw, als een vertreden worm op het voetpad.

Ten derde. Gij, Bileamsgeslacht, die altijd het beste hoopt en wenst van uzelf, op Gods barmhartigheid vertrouwt, en gaarne met de oprechten wilt sterven, maar niet met hen wilt strijden; die geen armoede des geestes kent, geen behoefte aan Jezus, en geen lust in het tere leven voor de Heere hebt. Och vrienden! Gij moet leren een biddend geweld te doen op Gods koninkrijk, en wat zal u anders uw laffe en lamme hopen en wensen baten in het bange stervensuur? Als de zaligheid te verkrijgen was, door met Bileam naar een gelukkig einde te wensen, dan zouden voorzeker velen binnen komen, die nu eeuwig zullen buiten blijven.

Ten vierde. Gij, die strijdt tegen de kloppingen van uw geweten; die telkens benauwd zijt voor de toekomst; die in uw benauwdheid met Israëls volk met een soort van eerbied aan de voet van de berg Horeb staat, om uw heil in de wet te zoeken en te zeggen: al wat de Heere gesproken heeft is goed, en wij zullen het doen, (Exod. 19:8). Maar die ook, als de donderslagen, en het geluid der bazuinen van Horeb wat ophouden, en het geweten weer begint in te sluimeren, met datzelfde Israël weer lustig dansen kunt rondom het gouden kalf van zondig werelds vermaak, (Exod. 32:6 en 18). Wee u! want gij hinkt op twee gedachten en wilt delen tussen God en de wereld, maar gij zult naar de hel hinken, want niemand kan twee heren dienen, (Matth. 6:24). Gij allen dan, mijn lieve medezondaars! Gij moet haast en spoed leren maken, om uzelf de Heere Jezus en de weg der verzoening te leren kennen; gij moet om ontdekking en bekering leren roepen. Nog staat de weg open, en wij verkondigen u de Heere Jezus

als een algenoegzame en bereidwillige Zaligmaker, die ook tot u zijn handen nog uitbreidt, en u toeroept: wendt u tot Mij, en wordt behouden. Heden dan, eer het besluit zal baren, eer de dag der genade als kaf zal zijn voorbij gegaan, zoekt nog de Heere, en zoekt nog een mede-erfgenaar te worden van de eeuwige rust en zaligheid.

B. Maar laat ons nu tot onze tweede hoofdzaak overgaan. Als Gods kinderen nu hier de raad Gods hebben uitgediend, dan gaan zij sterven, en dan gaan zij naar de hemel en worden in volle nadruk *alles* deelachtig. Zij worden Christus deelachtig met *alles* wat Hij is en heeft, en die grote Persoon in *alles*. Zij krijgen dan een verheerlijkt lichaam, een volmaakte heerlijke ziel, een nieuwe aarde, een ruime plaats in de heerlijke hemel, een allerzoetst gezelschap, een hart vol zoete blijdschap, een stoorloze rust, en dat alles voor een eindeloze eeuwigheid; en dat is *alles*. *Alles* kan immers nooit opgenoemd worden; wie toch kan *alles* zeggen? Bij gevolg kan niemand het mij kwalijk nemen, als ik van dit *alles* maar weinig zeggen kan. En ook waarlijk niemand, al had hij een tong der geleerden, kan dit *alles* recht voorstellen. Toch zal ik ondernemen om van dit zoete *alles iets* te zeggen, en voorts hoop ik, dat wij samen in de hemel zullen komen om daar met de koningin van Scheba te zeggen: de heft daarvan is mij nimmer aangezegd.

Vooreerst dan. In die toekomstige zaligheid zal de dood niet meer zijn, (Openb. 21:4). O! wat een verwoestingen en verschrikkingen heeft die dood al aangericht van Adams dagen af tot nu toe. Honderdduizenden heeft zijn prikkel getroffen, en aan het donkere graf overgeleverd. Wat heeft die dood ook al verwoestingen aangericht onder onze familie en goede kennissen; onze grootvaders, vaders, moeders, broeders, zusters, echtgenoten en kinderen, zijn bij menigte al heengegaan in de weg der ganse aarde. Als iemand trouwt, moet hij denken aan de dood, die de ziel van 't lijf, en de man van zijn vrouw scheiden zal. Welk een naar vooruitzicht is het, als wij hier een beminde vader of moeder hebben, die al oud en grijs zijn, en die zeker spoedig zullen overstappen naar de eeuwigheid. En welk een ontzaglijke slag zal ook ons spoedig treffen! Het kan zijn, dat wij nu reeds vele mensen overleefd hebben, maar spoedig zal het toch ook onze beurt worden, en ons lichaam zal in een bleek en naar zielloos lijk veranderen; en och, als wij dan nog maar de zalige dood der oprechten sterven! Hoe nodig toch voor mij en ulieden, om veel met Mozes te bidden: Leer ons alzo onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen, (Ps. 90:12).

Maar nu, die dood zal in het zalige nieuwe Jeruzalem niet meer zijn; daar is geen zonde meer en dus zal er ook geen dood meer zijn. Daar is geen donker graf meer, geen vrees voor verlies meer. Het gehele gezelschap zal daar onverminderd bij elkaar blijven.

Ten tweede. Daar is ook geen ziekte meer of pijn en smart, die de gewone voorboden van de dood zijn. Daar zal geen inwoner zeggen: *ik ben ziek!* Daar zal niemand met de zoon van de Sunamitische vrouw hoeven te klagen: Mijn hoofd! mijn hoofd! (2 Kon. 4:19). Daar zal de hoofdman niet meer behoeven te zeggen: Mijn knecht licht thuis geraakt, en lijdt zware pijnen, (Matth. 8:6). Hier draagt menig een een zwak en pijnlijk lichaam om; de een wordt opgegeten van scherpe zinkingen, de ander heeft een zwakke maag, of lijdt aan koorts of tering, en elk heeft hier al zo wat, dat hem telkens het leven bang en bitter maakt. Maar in de hemel is niemand ziek of zwak, loom of traag; maar allen zijn ze gezond, vaardig en bekwaam tot hun zoete hemelse arbeid.

Ten derde. Daar is geen hartzeer, verdriet, armoede of verdrukking. Daar zal Rebekka niet meer behoeven te zeggen: mijn schoondochters zijn mij een bitterheid des geestes; ik heb verdriet aan mijn leven van de dochteren Heths, (Gen. 26:35; 27:46). Daar zal David geen verdriet meer van zijn Ammon, Adonia of Absalom hebben.

Daar zullen Jobs kinderen hem geen zorg meer veroorzaken met hun maaltijden. Daar zal de arme weduwe niet meer behoeven te klagen: mijn man is gestorven, en nu zullen de schuldeisers mijn beide zonen wegnemen, (2 Kon. 4:1). Daar zal geen rouwe noch gekrijt meer zijn, noch moeite, want de vorige dingen zijn weggegaan, (Openb. 21:4); en God zal alle tranen van hun ogen afwissen, (Openb. 7:17).

Ten vierde. Daar is geen zonde meer, noch strijd tussen vlees en geest, noch klachten over gemis en verberging van God. Hier zegt de verlangende en heilbegerige ziel menigmaal met Mozes: Heere, toon mij uw heerlijkheid, (Exod. 33:18) en moet tevens met de dichter klagen: Heere, waarom staat gij van verre; waarom verbergt gij u in de tijd der benauwdheid? (Ps. 10:1). En al geniet de godvruchtige ziel telkens iets voor haar gemoed uit de volheid van Jezus, hij moet toch onder 't zondenpak gebukt gaan, en gedurig zuchten en treuren, omdat hij niet leven kan zoals hij gaarne wil. Maar op het doodsbed wordt de laatste zonde teniet gedaan, en dan zullen degenen, die hier de zonde haten en er van harte over bedroefd zijn, nimmer door enige zonde meer gekweld worden, maar eeuwig boven het bereik van zonde en duivel zijn.

Ten vijfde. De gezaligden zullen daar een allervolmaakste woonplaats hebben, een stad die fondamenten heeft, en welker kunstenaar en bouwmeester God is, (Hebr. 11:10); een huis niet met handen gemaakt, (2 Cor. 5:1); ook wel eens genoemd, *het Paradijs Gods, het nieuwe Jeruzalem, een stad met twaalf poorten, waar de straten van goud zijn en waar geen zon of maan behoeft te schijnen, of een bruiloft des Lams*; hetwelk alles de schoonheid van deze zoete plaats te kennen geeft. Het gevoel van sommige geleerden komt mij waarschijnlijk voor, die denken, dat de zaligen dan eens in de hemel zullen zijn, en dan weer eens op de nieuwe aarde; en dat de hemel als 't ware het paleis der zaligen zal zijn en de aarde zal dienen als een lusthof bij het paleis. Hoe 't zijn mag, de woonplaats zal zoet en zalig zijn verre boven onze verwachting.

Ten zesde. Ook zullen zij daar een allerzoetst gezelschap hebben. Zij zullen wandelingen hebben onder degenen die voor de troon staan, (Zach. 3:7). Alle vijanden zullen daarbuiten, en alle vrienden eeuwig binnen zijn. Waarlijk, een *groot* gezelschap, want Jezus is gekomen om veler zonden weg te nemen, (Hebr. 9:20), en heeft voor velen zijn ziel tot een rantsoen gegeven, (Matth. 20:28); en daarom zal het in de hemel een schare zijn die niemand tellen kan, (Openb. 7:9). Dan, het zal niet alleen een groot, maar ook een heilig en nauw verenigd gezelschap zijn. Hier hebben de godzaligen in vele bijzaken een zeer verschillende wijze van zien; ook niet zelden zijn er twisten en scheuringen onder hen, en wel eens scherpe en bijtende woorden; maar daar zal de zoetste overeenstemming en de vurigste liefde zijn, en nooit zal dodigheid, onvrijmoedigheid, of zotte mensenvrees daar het zoet gezelschap verstoren of belemmeren.

Ten zevende. Zij zullen daar bij God zijn, God kennen en genieten en Hem volmaakt liefhebben. Zij zullen altijd met de Heere zijn, zonder immer weer van hem gescheiden te worden. Daarom wordt de hemel genoemd, *een eeuwig koninkrijk, eeuwig leven, blijvend goed, en eeuwig zijn in de hemelen, daar Jezus is en daar ook zijn dienaren zullen zijn*. Nooit zal daar de zaligheid ophouden of verminderen, maar eeuwig eindeloos voortduren. Hier hebben Gods kinderen het wel eens goed en zalig, maar het zijn doorgaans uurtjes van korte duurtjes, en het wordt dikwijls door tussenkomst van zonde en verzoeking weer afgebroken; maar daar zal 't een volle eeuwigheid voortduren, en nimmer zal hun vreugde en verlustiging in God, door de zonde weer verbroken worden.

Ziedaar, *iets* gezegd van *alles*! Ja, met recht *iets* van *alles*. Maar wie zal ook *alles* noemen kunnen? Het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen; en wij kunnen er

niets meer van zeggen, dan om in verwondering met de dichter uit te roepen: O, hoe groot is uw goed! dat gij weggelegd hebt voor degenen, die u vrezen, (Ps. 31:20).

Aangaande deze zaligheid kunnen nu de volgende dingen gevraagd worden. Ten eerste: Zullen er trappen in de zaligheid zijn? Ja, daaraan kunnen wij bezwaarlijk twijfelen, want Paulus zegt ons immers: een ander is de heerlijkheid der zon, en een ander is de heerlijkheid der maan, en een ander is de heerlijkheid der sterren; ja ook de een ster verschilt in heerlijkheid van de andere ster, alzo zal het ook in de opstanding der doden zijn, (1 Cor. 15:41,42). En op een andere plaats zegt hij: die spaarzaamlijk zaait, zal ook spaarzaamlijk maaien, en ieder zal loon ontvangen na zijn arbeid, (1 Kor. 3:8).

Ten tweede. Hoe kan elk in 't bijzonder dan alles beërven? Tot antwoord kan dienen: Het ene vat is groter dan het andere, maar elk vat, groot of klein, zal vol wezen. Daar zal geen afgunst plaats hebben, maar die de minste heerlijkheid heeft, zal blij zijn en God verheerlijken dat anderen meer hebben. Elk zal een drie-enig God, en de hemel met al zijn heerlijkheid deelachtig zijn.

Ten derde. Zullen de zaligen die in de hemel zijn, elkaar kennen? Ik antwoord hierop, dat ik dit zeker geloof. Immers dit is zeker, dat die elkaar kennen zullen, die hier op aarde met elkaar verkeerdt hebben; en al kende de een de ander niet, zij zullen tijd genoeg hebben om elkaar te leren kennen door een eeuwige omgang samen in de heerlijkheid.

C. Komt, nu stappen wij hier af en gaan wij in de derde plaats over, om te zien hoe die hemelse zaligheid een vrucht van de vrije genade is, waarom zij hier een erfenis genoemd wordt.

Het zalig worden wordt door overwinnen verkregen; er moet om gearbeid en gestreden worden; en ook juist die strijd en arbeid, tot zwetens toe, zal de rust en de kroon des te aangenamer maken in de eeuwigheid. Hoeveel had Jakob toch op met dat stuk land, dat hij met zijn zwaard en boog, uit de hand der Amorieten genomen had, en dat hij op zijn sterfbed tot een bijzondere erfenis aan zijn zoon Jozef gaf. (Gen. 48:22); en dat eeuwen later nog bekend stond als *het stuk land dat Jakob aan zijn zoon Jozef gaf*, toen Jezus, in de nabijheid van dat stuk land, de vrouw opzocht aan de put bij Sichar, (Joh. 4:5). En hoeveel zullen de gezaligden dan wel op hebben met het hemelse vaderland, dat zij, evenals Jakob met zwaard en boog moeten winnen en met geweld moeten innemen. Maar hoewel de zaligheid nu een loon is, die op arbeid en strijd zal gegeven worden, zo is ze evenwel een vrucht van de vrije genade, en wordt daarom hier en elders een erfenis genoemd. Erfenis heet de zaligheid, om de volgende redenen: Vooreerst, omdat de zaligheid onverdiend is, even als erfgoed, daarom een *genadegift* genoemd, (Rom. 6:23). Hier leren de godzaligen zich reeds als onnutte dienstknechten kennen; och, hoe zullen zij daar dan in de onverdiende genade roemen!

Ten tweede. Erfenis heet de zaligheid, omdat ze aan kinderen gegeven wordt. Het zijn de *zonen en dochteren van de Almachtige*, en die ook alleen, die eenmaal de kroon der heerlijkheid zullen dragen, (2 Kor. 6:18). En

Al is 't kindje stout of zoet, evel krijgt hij 's Vaders goed.

Ten derde. Erfenis heet de zaligheid omdat Gods kinderen die deelachtig worden, naar de inhoud van Gods eeuwig Testament, waarvan de Testamentmaker dood is, en in welke dood dat testament bevestigd is, zodat zij daar nimmermeer kunnen uitvallen (Luk. 22:29).

Ten vierde. Ook om deszelfs grootheid en dierbaarheid. Hetgeen de mensen van hun ouders geërfd hebben, achten zij groot en dierbaar zoals in Naboth te zien is, (1 Kon. 21:1-3).

TOEPASSING

Och, mochten wij hieruit nu de volgende dingen leren: Ten eerste. Hoe ongelukkig is de mens, die niet bekeerd is, die de Heere Jezus niet kent, en geen gegronde hoop heeft op de toekomstige hemelse erfenis. Al woonde hij in een huis van goud, al at hij aan een tafel van goud; al waren al zijn drinkvaten, als die van Ahasveros van goud, en het ene vat anders als het andere vat, (Est. 1:7), al had hij duizend knechten en een miljoen stuks vee, al leefde hij met de rijke man alle dagen vrolijk en prachtig, en al werd hij zoveel jaren oud als er sterren aan de hemel schijnen, dan nog was zo iemand beklagenswaardig ongelukkig, want eens komt de eeuwigheid, en als zijn dagen vervuld zijn en de maat van zijn ongerechtigheid is vol geworden, dan zal God hem wegwerpen bij de duivels in het helse vuur, om daar zolang te blijven als God leeft, namelijk tot in alle eeuwigheid, en daar in te krimpen van angst en pijn als een vertreden worm op het voetpad, zonder ooit vertroost, verkwikt of verlost te worden.

Ten tweede. Bedenk dit, o sterveling! en zoekt bijtijds kennis te krijgen aan de Heere Jezus als die grote Testamentmaker en enige Verlosser, door wie gij alleen verlossing en zaligheid verkrijgen kunt. De zaligheid is een loon, die op strijden, lopen en arbeiden gegeven wordt. De zaligheid is ook een erfenis, die enkel uit vrije genade geschonken wordt. En ik bid u, laat de zaligheid onder beide deze denkbeelden gedurig voor uw geest zijn, opdat het u aan de ene zijde mocht aansporen om te strijden, te lopen, en biddend geweld te doen om eenmaal door de poort te raken; en aan de andere zijde om de moed bij uzelf op te geven, u als een onnutte dienstknecht voor God te verklaren, en uw heil voor de eeuwigheid als een vrij geschenk alleen uit de hand van Christus te ontvangen. Beter dan ik zijt gij niet, en slechter ook niet; wijzer als ik zijt gij niet, en dwazer ook niet; sterker als ik zijt gij niet, en machtelozer ook niet; maar ik voor mij, als ik het in eenvoudigheid zo zeggen mag, wens Jezus bij zijn kleed, en bij zijn woord te grijpen, en denk, dat hij mij niet gemakkelijk ontkomen zal.

Ten derde. Gij hebt niet lang tijd meer om uzelf op dit gewichtige stuk te bedenken. Duizenden zijn reeds aan onze zijde weggerukt door de dood; menigeen van onze vrienden, met wie wij vroeger op de akker gearbeid of koophandel gedreven hebben, of aten aan een tafel, of mogelijk slapen op een bed, weten nu al wat het in heeft om in de eeuwigheid aan te landen, en ook voor ons wenkt de dood ieder uur, en wie weet hoe haast de doodsklok over ons geluid zal worden. Och! spot dan niet met de welvaart van uw arme zielen; maakt geen misbruik van de Goddelijke lankmoedigheid; want hoe zullen wij ontvlieden, indien wij op zulk een grote zaligheid geen acht geven?

Ten vierde. Gij bijzonder, hoog bejaarde man of vrouw! Gij wandelt aan de rand van het graf. Wel, zeg mij eens: hebt gij er al over leren treuren, dat gij Gods beeld verloren hebt? Is Christus u al noodzakelijk en dierbaar geworden? Bidt gij dagelijks, dat de Heilige Geest uw wegwijzer mocht zijn? Kent gij geen hoger heil, dan om met David te kunnen zeggen: och Heere, zekerlijk ik ben uw knecht, gij hebt mijn banden losgemaakt! Psalm (116:16). Buigt gij dagelijks uw oude knieën voor God? Ach! zeg mij eens, hoe staat gijlieden daar, aan de oever der eeuwigheid? Geliefden! nog enige maanden, en dan wordt uw vermagerd lichaam in de groeve der vertering neergelaten, en waar zal dan uw arme ziel zijn? Och, haast en spoedt u toch om in Zoar te komen

eer het te laat is, en bedenk, een uur te laat is een onherroepelijke eeuwigheid te laat. Wanhoopt niet, er is nog plaats open in de hemelse bruiloftszaal, en Gods dienaren staan nog bij de *wegen en heggen om tot armen, kreupelen, blinden en verminkten* in 's Konings naam te zeggen: *komt, want alle dingen zijn nu gereed! Jezus' vermakingen zijn nog met de mensenkinderen*, en afkerigen en slechten worden nog tot zijn gemeenschap genodigd. O, zoet en zalig woord! Jezus zegt nog: Hoort naar mij gij stijven van hart, die verre zijt van de gerechtigheid, (Jes. 46:12).

Ten vijfde. Gij zoekende zielen! Gij hebt veel strijd en twijfelingen; gij wordt geschud en geslingerd, en menigmaal door de vijand uwer zaligheid uit het veld geslagen. Zoudt gij evenwel uw staat wel met die van de rijke man willen ruilen? Wat antwoordt gij hierop? Nu komt, houdt maar aan bij de Heere Jezus; alle ware oprechte zoekers zullen blijde vindere worden. Hemel en zaligheid worden zo gemakkelijk niet gewonnen. Al Gods heiligen, die reeds voor de troon zijn, die zijn daar strijdende en biddende gekomen; waarom wilt gij de weg nu anders hebben?

Ten zesde. Godzaligen, allen tezamen! Treurt en klaagt niet teveel, al hebt gij een harde echtgenoot, stoute kinderen, een armoedig huisje, een geringe broodwinning, een zwak en versleten lichaam, en dan nog wat verborgen kruis. Weest blij in God, want het gaat met u al vliegende naar Jeruzalem. Schrikt niet voor de dood. Bestelt u een doodskleed; koopt een graf; maakt bestelling in uw huis; leeft als vreemdeling dwars door de wereld, met het oog op Jezus; en ziet met blijdschap uw toekomende zoete rust tegemoet, die gij in de hemel genieten zult tot in alle eeuwigheid.

Nu, dat geve de Heere ons allen, tot Zijne eer, om Jezus wil!

Amen

3. HET VERSCHILLEND ZIEN VAN JEZUS EN HET ROUWKLAGEN ALS HET TE LAAT IS

OEFENING OVER OPENB. 1:7

Ziet, Hij komt met de wolken, en alle oog zal Hem zien, ook degenen, die hem doorstoken hebben; en alle geslachten der aarde zullen over hem rouw bedrijven.

VOORAFSPRAAK

Toen Jezus nog op aarde was, gingen er van hem vele en zeer verschillende geruchten. De een zei: „hij is een groot Profeet en machtig Leraar, en nooit heeft iemand zo gesproken als hij." Een ander zei: „kan ook uit Nazareth wel iets goeds komen? Is Hij niet de timmerman, de zoon van Jozef, wiens vader en moeder wij kennen?" Een ander zei weer: „Hij verleidt de schare; Hij is een vraat en wijnzuiper, een metgezel van allerlei slecht volk, ja, een bondgenoot van de duivel, en het is niet behoorlijk dat hij leeft!" Onder al deze verschillende geruchten kon het echter niet geloofchend worden, dat Jezus grote en wonderlijke dingen deed; aan blinden het gezicht gaf, de kreupelen deed wandelen, de melaatsen en zieken gezond maakte, en zelfs doden in het leven terug riep, duizenden mensen met weinig brood en vis verzadigde, wind en zeegolven op zijn bevel deed stil worden, wandelde op de wateren en andere ongehoorde dingen meer. Dit alles verwekte in vele mensen een zonderlinge nieuwsgierigheid om toch die Jezus van Nazareth eens te zien, Herodes was al lange tijd begerig geweest om Jezus te zien, (Luk. 23:8). Zaccheüs zocht Jezus te zien en klom daartoe op een vijgenboom, (Luk. 19:3, 4), en enige Grieken zeiden tot Filippus, wij wilden Jezus wel zien, (Joh. 12:20, 21), en niet alleen die mensen, maar ook wij zouden immers Jezus wel eens willen zien. De vrome Augustinus wenste dat hij Jezus mocht gezien hebben in het vlees en dat hij Paulus mocht gezien hebben op de preekstoel. En gij en ik, zouden wij Jezus ook niet wel eens willen zien? Nu, wij zullen hem eenmaal zien. De godzaligen zullen hem zien als hun vriend, broeder, bruidegom en koning. Zij zullen de koning zien in zijne schoonheid, (Jes. 33:17). En de onbekeerden zullen Hem zien als een door hen versmade Zaligmaker, wiens bloed zij onrein geacht en wiens raadgevingen zij verworpen hebben. De een zal hem zien tot zijn troost en de ander tot zijn schrik. En over dit verschillend zien van Jezus hoop ik thans breder te handelen.

TEKST: OPENB. 1:7

Ziet, Hij komt met de wolken, en alle oog zal Hem zien, ook degenen, die hem doorstoken hebben; en alle geslachten der aarde zullen over hem rouw bedrijven.

Naar aanleiding dezer woorden spreken wij:

- A. Eerst over Jezus' heerlijkheid.
- B. Dan over onze verschijning voor Zijn rechterstoel.
- C. En ten derde over het vruchteloos rouwklagen van alle geslachten der aarde.

A. In de eerste plaats handelen wij dan over Jezus' heerlijkheid. Ziet, Hij komt met de wolken! Johannes begint met een *ziet*, wat het gewone *let wel!* der Apostelen en Profeten betekent, dat wij gedurig vinden als er plechtige en wonderlijke dingen verteld worden.

Ziet, een wonderlijke zaak zal hier gezegd worden van een weleer zo versmade en verachte Jezus, van een Jezus, die vroeger geslagen, bespogen en bespot werd; die rijk was, maar om uwentwil arm is geworden, (2 Cor. 8:9); zo arm, dat hij moest eten aan de tafel van een ander, moest rijden op eens anders ezel, moest preken in een schip, dat het zijne niet was; van die Jezus, die weleer geen gedaante noch heerlijkheid had en die in Zijn lijden klaagde: *Ik ben een worm en geen man!* Van die Jezus zal een wonderlijke zaak gezegd worden, en daarom zegt Johannes *ziet!* en merkt er toch op; let er wel op en zet uw hart op deze zaak.

Ziet, hij is gegaan van de aarde naar de hemel, maar hij zal ook weerkomen. Het komen van Jezus is meer dan eens geschied en zal nog op meer dan een wijze geschieden. Hij is gekomen van de hemel naar de aarde, toen hij in de volheid des tijds op aarde kwam om in de plaats van helwaardige zondaren aan het recht der wet te voldoen en zich te vernederen tot het lijden des doods. Ook is Hij gekomen om Zijn oordelen over Jeruzalem en over de Joodse natie te brengen, omstreeks veertig jaren na zijn hemelvaart. Ook komt Hij met Zijn Geest tot de verstokte harten der uitverkoren zondaren, als ze bekeerd worden, en de duur verworven verlossing krachtadig aan hun zielen wordt toegepast. Nog komt Hij menigmaal tot het moedeloze hart van Zijn volk, om het op te beuren en te vertroosten, en hun harten te sterken, opdat de weg voor hen niet te veel mocht zijn door de woestijn van deze wereld. Maar evenwel, hier wordt van een andere komst van Jezus gesproken, als Hij komen zal om de wereld in gerechtigheid te oordelen en de volken in alle rechtmatigheid te bestraffen, als die man die daartoe verordineerd was, (Hand. 17:31).

Dit zal een komen zijn met of op de wolken. *Op de wolken* wordt er gezegd op sommige plaatsen in Gods Woord, en hier in de tekst is het *met de wolken*. De wolken zullen Hem dus tot een troon of rechterstoel dienen, waarop Hij komen zal met Zijn vele duizenden heiligen, zoals reeds Henoch, de zevende van Adam, van Hem geprofeteerd heeft, (Judas 14,15). O, hoe groot zal dan Jezus' heerlijkheid zijn! Koningen hadden van ouds prachtige tronen van goud. Salomo had een troon van ivoor of elpenbeen, die overtrokken was met dicht goud en die zo fraai was, dat de heilige schrijver zegt: dergelijke is in geen koninkrijk gemaakt geweest, (1 Kon. 10:18-20). Nog prachtiger moet de troon van een zeker Turks keizer geweest zijn, die tussen twaalf gouden pilaren stond en van louter goud was, verbeeldende de leuning een uitgebreide pauwenstaart, rondom ingezet met een menigte van edelgesteenten van verschillende soort en kleuren. Maar wat zal dit alles zijn bij de troon van Jezus, als hij met Majesteit en heerlijkheid op de wolken komen zal! O, welk een onderscheid! Op Golgótha hing hij tussen hemel en aarde aan een hout, doorstoken, bebloed en gekroond met doornen, maar dan zal Hij zitten op de troon Zijner heerlijkheid, als een zichtbaar bewijs en teken, dat Hij is de Rechter van levenden en doden. Op Golgótha hing Hij tussen twee moordenaars, maar daar zal Hij omringd zijn van honderdduizenden engelen en zalige troongenoten. Op Golgótha werd hij bespot en uitgelachen door rijk en arm, door vorsten en het gewone volk; maar daar zullen de keizers en koningen voor Hem beven, evenals Belsazar, wiens glans aan hem veranderde, zijn knieën stootten tegen elkaar aan, en de banden van zijn lendenen werden los, toen hij de hand op de kalk aan de wand zag schrijven, tegenover de kandelaar, (Dan. 5:6). O! ontzaglijk gezicht, dunkt mij, voor de spottende Herodes, voor de vijandige Kájafas, voor de karakterloze Pilatus, en voor de vijandige joodse

raad; ontzaglijk gezicht ook voor de goddeloze Arius, die met zijn aanhang Jezus' Godheid heeft geloochend, en ook voor zoveel Arianen en ketters van deze negentiende eeuw, die dan zullen wensen dat de heuvels en bergen op hen vallen mochten. O, heerlijke verschijning van Jehova-Jezus! de God en Koning van zijn arm volk, de broeder van zijne kinderen, de Koning van zijn rijk, en de bruidegom van zijn geestelijke bruid. Toen Salomo gekroond werd, juichte het volk en blies met bazuinen dat de aarde spleet van hun gejuich, en van 't geklank der bazuinen, zij pijpten met pijpen, en elk riep: De Koning Salomo leve! (1 Kon. 1:38-40). Maar hoe groot zal dan 't gejuich zijn van Jezus' liefhebbers, in die zalige dag van Zijn heerlijke verschijning, als hij komen zal om gericht te houden, als de hemelen zullen worden toegerold, en als de aarde en de werken die daarin zijn, brandende zullen voorbijgaan. Heerlijke dag voor Jezus' volk; maar vreselijke dag voor zijne vijanden.

B. Dit zullen wij nu nader zien, als wij in de tweede plaats letten, op onze geduchte verschijning voor zijn rechterstoel, in die laatste dag.

Daarvan wordt eerst in 't algemeen gezegd: alle oog zal hem zien, hetwelk de volgende twee dingen veronderstelt: ten eerste, dat Jezus zichtbaar als mens op de wolken komen zal. Een man, die de wereld oordelen zal, wordt hij daarom genoemd, (Hand. 17:21), elders wordt tegen de apostelen gezegd: deze Jezus, dien gij hebt zien heenvaren, zal alsoo wederkomen, (Hand. 1:11). Daarom zegt ook onze Gereformeerde Geloofsbelijdenis, dat Jezus *lichamelijk en zienlijk zal wederkomen*.

Ten andere, dat ook wij en alle mensen dan onze ogen weer zullen terug hebben, die wij bij de dood zullen toesluiten; of met andere woorden, dat onze lichamen dan uit het graf weer zullen worden terug geroepen en in staat gesteld om Jezus te zien. Job geloofde immers, uit zijn vlees God te zullen aanschouwen, (Job 19:26); en elders wordt ons een opstanding der doden geleerd, zowel der rechtvaardigen als der onrechtvaardigen, (Joh. 5:28,29). Daarom zag Johannes ook de kleinen en de groten, staande voor God, en niet alleen de aarde, maar ook de zee gaf haar doden, die in haar waren, (Openb. 20:12,13). O, wonderlijke dag! Daniel en Johannes zagen dieren uit de zee opkomen, maar dan zullen er mensen uit de zee opkomen en niet weinige. Farao met zijn heir is in de zee verdrongen, en hoeveel duizenden na hem zullen hier en daar hun graf in de zee gevonden hebben. Nu, de zee zal al die doden aan Jezus moeten weder geven; en ook zullen dan alle graven geopend worden. Het graf van Rachel aan de weg; het graf van Debora onder de eikenboom; het graf van Aaron en Mirjam in de woestijn; het graf van David en alle koningen Israëls; het praalgraf van de rijken en de sobere kuil van de bedelaar; alle graven, groot en klein, zullen geopend worden, en alle doden, groot en klein, zullen dan staan voor God. O, wat zal het dan toch wemelen van mensen! Veel meer dan honderd en twintig duizend mensen waren er in de ene stad Nineve, die geen onderscheid wisten tussen hun rechter- en linkerhand, (Jona 4:11), en deze, en al de anderen, zullen dan staan voor God. Op negen honderd en tachtig miljoen mensen berekent men thans ongeveer de inwoners der wereld; en die allen zijn binnen een eeuw dood en weg, en dan zijn wellicht zoveel anderen weer in de plaats. Zo gaat het: het ene geslacht gaat en het andere komt, en dat heeft reeds ruim acht en vijftig eeuwen zo voortgeduurd. O! wat zal het in de laatste dag dan wemelen van mensen, en wat licht er dan toch veel in die woorden: *alle oog zal hem zien*.

Maar nu moeten wij ook eens meer in het bijzonder beschouwen, wat het zeggen wil, dat ook die hem zien zullen, *die hem doorstoken hebben*. Wie zijn het, die Jezus doorstoken hebben? Eerst alle uitverkorenen, gelovigen en godzaligen hebben hem

doorstoken. Ach, elk van onze zonden was een priem in Jezus' ziel, en een steek in zijn lichaam; door onze zonden hebben wij de Borg arbeid en moeite gemaakt, en hem naar zijn dierbaar leven gestaan. Ja vromen! Elke zonde is als 't ware een Godsmoord, waardoor namelijk Jezus naar zijn menselijke natuur vermoord is; en indien wij meer onze zonden in dat licht mochten beschouwen, dan zouden wij ook beter met Paulus kunnen zeggen: *de zonde is mij de dood geworden!* Voorts: die Jezus doorstoken hebben, dat zijn ook en wel bijzonder, alle onbekeerde verachters en versmaders van de Heere Jezus, die geen rechte prijs stellen op zijn bloed en zoenverdienste. Zulken worden ook wel genoemd: vertreders van de Zoon van God, en onrein-achters van het bloed des testaments, (Hebr. 10:29), of ook wel zulken, die de Zoon van God kruisigen en openlijk te schande maken, (Hebr. 6:6). Eindelijk, die Jezus doorstoken hebben, dat zijn ook de Romeinse soldaten, en de vijandige joodse overheden en het volk. Die toch hebben Jezus door handen der onrechtvaardigen aan het kruis gehecht en gedood, (Hand. 2:23). Zij hebben hem omgebracht, hem hangende aan een hout, (Hand. 5:30). Nu, alle ogen zullen Jezus zien, en bijzonder ook, die hem doorstoken hebben, en die bij dat alles onboetvaardig en onbekeerd de eeuwigheid zijn ingegaan. Mogen wij in het voorbijgaan nu niet eens onderzoeken voor wie dit zien van Jezus heerlijk en troostelijk en voor wie het treurig en rampzalig zal zijn? Eerst, het zal zalig en troostelijk zijn voor zulke mensen, die kennis hebben aan de volgende bevindingen en gemoedsgestalten:

Het zijn mensen, die recht en billijkheid beminnen in alle opzichten, die God bovenal en ook hun naasten hartelijk begeren lief te hebben, en die zich gaarne aan Godsvrucht en waarheid van harte verbonden; en wie het smart en leed doet, dat zij door hun inwonende zonde nog zo dagelijks gedwarsboomd en in het goede belet worden.

Hoewel zij door de genade alzo gezind zijn en gaarne met hart en wandel van de wereld onderscheiden willen zijn, zo hebben ze toch ook door de genade geleerd om voor dit alles *nut* te rekenen en onder hun plichten te schrijven: *deze dingen zijn des doods waardig!* en van harte vergenoegd te zijn, om op dezelfde voet gerechtvaardigd en gezaligd te worden als de moordenaar aan het kruis. In Jezus' bloed moeten zij genoegzame *maal en wil* hebben voor de eeuwigheid, en anders is al het andere maar gelijk een nul voor het cijfer.

Met Jezus moeten zij verenigd zijn door het geloof en anders kunnen zij niet rusten. „Och, Heere Jezus,” zeggen zij, „ik ben „een vriend van Uw vrienden, een metgezel van Uw volk, dat mag ik niet ontkennen; maar och, mag ik geestelijk met U ondertrouwd worden en U als de *mijne* kennen, liefhebben en dienen”.

Zij leren zo arm en afhankelijk te leven, en hebben zo gaarne dikwijls genot uit Jezus' volheid daar de arme wereld niets van kent. In hun lezen, bidden, zingen, spreken en denken, en in alles moeten zij den wind des Geestes gewaar worden, of anders is het een koud, dor en ongedaan werk.

Al waren ze zo rechtvaardig als Noach, zo geduldig als Job, zo zachtmoedig als Mozes, zo ijverig als Paulus en zo onberispelijk als Daniel, nog zouden zij altijd onvoldaan zijn, klagen over gebrek en zich uitstrekken naar de volmaaktheid, zeggende met Paulus: niet dat ik het alreeds verkregen heb, maar ik jaag daarnaar of ik het ook grijpen mocht.

Ziet, zo heb ik u kort in enige bijzonderheden het karakter voorgesteld van degenen, die naar mijn inzien voor de toekomst van Christus niet behoeven te schrikken. Hebt gij nu deel aan de bevindingen van des Heeren volk? Zijt gij een van de geringsten onder Gods erfdeel? Dan durf ik u vrijmoedig verzekeren, gij zult eenmaal Jezus zien gelijk liefhebbende kinderen hun vader; gij zult Jezus zien gelijk een bruid haar

bruidegom; gij zult Jezus zien en eeuwig Zijn liefde genieten en naast Hem zitten op Zijn troon.

Maar nu ten andere, wie zullen Jezus tot hun verschrikking en rampzaligheid zien?

Alle openbare goddelozen, alle vloekers, leugenaars, spotters en verachters van de dienst des Heeren.

Alle vijanden van zijn volk, die Jezus nog dagelijks in Zijn leden doorsteken; die alle ware godzaligen haten en gaarne kwaad van hen spreken.

Alle zedige mensen, die het binnenwerk niet kennen, en op hun onbesproken gedrag gerust zijn, en een Christus maken van hun zogenaamd goed leven; allen, die, evenals Efraïm, gelijk zijn aan een koek die niet omgekeerd is, (Hos. 7:8), die half gaar zijn, half brood en half deeg, half christen en half duivel; die dan eens met de vromen omgaan, en dan weer met de wereld de vromen verachten en bespotten; die heden godsdienstig zijn, en morgen weer met lust de wereld en de zonde dienen.

Ook allen, die op vrije genade schijnen te hopen, en op Christus' verdienste schijnen te vertrouwen, maar die toch met hun harten aan de wereld en de zonde gebonden blijven zitten; die Jezus wel nodig hebben om hen van schuld en straf te verlossen, maar die Zijn koninklijk ambt versmaden, en hem niet verkiezen om in hun hart en wandel, de werken des duivels en der zonde te verbreken; die gaarne zo ruim en onteer leven als het mogelijk is, als zij toch slechts maar mogen zalig worden uit genade, en maar in de hemel kunnen binnen komen.

Ziet, dezen zullen ook Jezus zien, en Hem zien als de leeuw uit de stam van Juda, als de koning der gerechtigheid, als de rechter van de ganse aarde, die zijn vijanden zal vermorzelen als pottenbakkersvaten, en dan zullen dezulken de bergen en heuvelen te hulp roepen om hen te bedekken voor de ogen van die rechtvaardige Rechter.

Hoor dat toch, o medezondaar, die nog van het genade leven ontbloot zijt, voordat de dood u verrast, en gij God onverzoend en buiten Jezus ontmoet. Ik ben verplicht om *niet het uwe, maar u te zoeken*, en zou onder uitzien naar de Heere, zo graag alles aanwenden *om mijzelf te behouden en ook die mij horen*; daarom kan ik thans niet nalaten, om u de volgende dingen nog toe te wensen: ten eerste. Ik wens u en mijzelf hartelijk toe, dat veel onze overdenkingen en gesprekken mochten zijn, wat ons die jongste dag zal openbaren. Och, doorgaans denken en spreken wij over de markt, of over de brouwerij, of over andere dingen van weinig gewicht, zo het al of niet over veel nietiger en zondiger dingen is, waar ons hart mee vervuld is en waar onze ijdele mond van overloopt; maar mocht de oordeelsdag en Jezus' verschijning op de wolken, eens de inhoud van onze gedachten en gesprekken worden; ik denk dat het ons zeker veel meer zou goed en nuttig zijn, en wellicht telkens een behoefte zou veroorzaken om voor die dag bereid te worden.

Ten tweede, wens ik u en mijzelf toe, dat wij toch hier ernstig mochten zijn, om de persoon te leren kennen die daar de Rechter zijn zal.

Al wist ik alle ding, en Jezus niet en kende,
Dan was ik maar alleen een winkel vol ellende;
Maar schoon ik weinig weet en den gekruiste ken,
Zo weet, dat ik geleerd voor nu en eeuwig ben.

Ja zeker! die Jezus moeten wij hier als Borg en Middelaar leren kennen; en mocht dat maar onze voorname toelag zijn, nu wij nog een handbreed tijd hebben voor de deur der eeuwigheid, en aan de mond des grafs!

Ten derde, wens ik u en mijzelf toe, dat wij toch veel hier voor die Jezus onze knieën mochten leren buigen. Hier mogen wij alles aan die vriendelijke Jezus vragen, en nimmer zal hij ons toegang weigeren, al zijn wij zo zwart van zonde als de hel; maar

als Hij op de wolken zit, dan is de bidtijd voor eeuwig over, en geen ander antwoord zullen wij dan op ons bidden en roepen krijgen, als: *sla ze voor mijn voeten dood, die niet gewild hebben, dal ik over hen zou koning zijn!* Hoe zalig, voordelig en heilzaam is het dan, hier nog een bedelaar te worden, nu er nog aalmoezen worden gegeven, die voor eeuwig kunnen rijk maken.

Ten vierde, wens ik al des Heeren volk toe, dat ze een blij vooruitzicht mochten hebben op de zalige toekomst van Jehova-Jezus. O, geliefden! gij moogt er de wolken op aanzien, waarop gij eenmaal uw bruidegom zult zien om uw vernederd lichaam uit het stof te roepen, en u met lichaam en ziel in de bruiloftszaal in te leiden. Gij dan, zingt vrijuit de zeventiende psalm:

Maar 't blij vooruitzicht dat mij streelt,
Ik zal volmaakt uw lof ontvouwen,
U in gerechtigheid aanschouwen,
Verzadigd met uw god'lijk beeld.

C. Maar laat ons nu tot onze derde hoofdzaak overgaan, om acht te geven op het vruchteloos rouwklagen van alle geslachten der aarde. De personen, die hier bedoeld zijn, worden genoemd *alle geslachten der aarde*. Och, wat al geslachten zijn er toch uit dat eerste mensenpaar voortgekomen! Mattheus, die de geslachtslijst van Christus optelt van Abraham tot Christus, vond alleen daarin driemaal veertien geslachten, (Matth. 1:17). Lukas die van Jozefs geslacht opklimt tot Adam, telt ons vijf en zeventig geslachten, (Luk. 3:23-38). Hiernaar berekent men tegenwoordig omstreeks honderd en elf geslachten, of enige meer of minder, sedert de schepping tot op onze tijd. En in het tegenwoordige geslacht telt men vele miljoenen mensen die over de ganse aardbodem verspreid zijn. Wat een aantal mensen zullen er dan eenmaal voor Jezus' rechterstoel staan, en wat zal dan Jezus' heerlijkheid blijken, als de Koning der koningen, die dan heersen zal over al zijn vijanden. *Al de geslachten der aarde!* Al de geslachten voor de zondvloed, onder het oude, en onder het nieuwe testament, al de mensen die nu leven, en die nog na ons komen zullen.

Maar nu is hier de vraag, of alle mensen dan juist hoofd voor hoofd bedoeld worden, als hier van alle geslachten der aarde gesproken wordt? Nee, want uit hetgeen van hen gezegd wordt, blijkt duidelijk, dat alleen de onbekeerden en goddelozen uit alle geslachten bedoeld worden. Maar, waarom worden die dan juist hier, *alle geslachten der aarde* genoemd? Ik antwoord: omdat het verreweg de meesten zijn uit alle geslachten der aarde. Och, niet alleen de Bijbel, maar ook de ondervinding leert immers duidelijk, dat er onder duizenden, maar hier en daar een enkel mens gevonden wordt, die God vreest en Jezus zoekt, en die zijn aan gezicht naar Sion gekeerd heeft; wijd is de poort en breed is de weg die tot het verderf leidt. (Matth. 7:13). Ook zou het wel kunnen zijn, dat ze hier alle geslachten der aarde genoemd worden, omdat het in de wereld niet alleen verreweg de meesten, maar ook doorgaans de meest geachte en aanzienlijke lieden zijn: koningen, raadsheren, kapitalisten, en allerlei mannen van rang en aanzien; terwijl Jezus' volk doorgaans arm, gering, en onedel is in de wereld, (1 Cor. 1:24-26 en Jak. 2:5). Nog eens; alle geslachten *der aarde* mogen zij ook genoemd worden, omdat ze geen hoger goed zoeken noch kennen, als het goed van deze aarde; het zijn lieden dezer wereld, welker deel in dit leven is, (Ps. 17:14), en die als de mollen, wormen en pieren, in de aarde en aardse dingen wroeten, met verzuim van hun arme, kostelijke en edele zielen.

Maar kom, laat ons nu ook letten op het rouwbedrijf van deze ongelukkige geslachten der aarde. Zij zullen over hem rouw bedrijven, zegt de tekst. Hier zullen wij eerst in het algemeen zien, wat rouwklagen of rouwbedrijven is, en dan zullen wij meer in het

bijzonder onderzoeken, waarover die geslachten der aarde rouw bedrijven zullen in de jongste oordeelsdag. Rouwklagen of rouwbedrijven in 't gemeen, geschiedt in de wereld om de volgende zaken en omstandigheden, namelijk: als wij onze ouders verliezen door de dood, en als wij dus met David moeten zeggen: mijn vader en mijn moeder hebben mij verlaten, (Ps. 27:10). Bijzonder wordt een zwaar rouwbedrijf aan het verliezen van een moeder toegekend; daarom zegt David elders: ik ging gebukt in 't zwart, als iemand die over zijn moeder treurt, (Ps. 35:14). Ook geschiedt rouwklagen over het verliezen van een echtgenoot. Abraham kwam om Sara te bewenen en haar te beklagen, (Gen. 23:2), en Jakob liet een gedenkteken oprichten op het graf van Rachel, tot een teken hoe lief hij haar had, en hoe zwaar het hem viel, haar te moeten missen, (Gen. 35:20). Rouwbedrijven geschiedt insgelijks bij het verliezen van vrome kinderen; dit deed Jakob bij Jozefs vermeende dood uitroepen: ik zal rouw bedrijvende bij mijn zoon in het graf nederdalen, (Gen. 37:35). Ook geschiedt het niet minder bij de dood van goddeloze kinderen, en dan inzonderheid als de vader en moeder de nadruk van het woord *hel*, *oordeel* en *eeuwigheid* kennen, en een inzien gekregen hebben wat het zijn zal om zonder Borg God te ontmoeten. Hoort David eens: och Absalom mijn zoon! mijn zoon! was ik voor u gestorven! (2 Sam. 18:33).

Nog eens, ook geschiedt rouwklagen over goede vrienden en geestelijke broeders; Davids ziel was benauwd over Jonathan toen hij zijn dood hoorde, (2 Sam. 1:26). Ziet, in alle deze en meer andere omstandigheden geschiedt het rouwklagen bij de dood van waardige vrienden en betrekkingen. En nu kan hierover worden opgemerkt, wel aan de ene zijde dat er geveinsde rouwklagers zijn, die uitwendig rouw bedrijven over de dood van een rijke, wiens erfgenaam zij zijn, hoewel zij reeds lang om zijn geld, na zijn dood verlangd hebben. O! als dat eens voor het hoofd van vele goddeloze en gierige lieden geschreven stond, wat een vreemd opschrift zouden wij dan wellicht vinden voor vele hoofden om welker hoed een zwarte band gebonden is. Maar aan de andere zijde kunnen wij uit dit rouw bedrijven opmerken welk een klaaghuis toch de wereld is, en hoe menigmaal wij dit reeds ondervonden hebben, en wellicht ook nog moeten ondervinden door het verliezen van zulken, die ons lief en dierbaar zijn. Och, laat ons naar dat beste vaderland zoeken, waar geen rouw noch gekrijt meer zijn zal; en laat ons Jezus tot een vriend zoeken te krijgen, die nimmer sterven zal, en onze zwakke schouderen zal ondersteunen in het dragen van alle onze pakken in dit moeilijke jammerdal.

Maar kom, wij zullen voortgaan om meer in het bijzonder te onderzoeken, waarover de geslachten der aarde zullen rouw bedrijven in die grote laatste dag. Vooraf moeten wij zeggen: het zal geen heilzaam rouw bedrijven zijn over de zonde, waarop genade en verzoening volgen zal. Het zal niet die ware rechte droefheid naar God zijn, die een onberouwelijke bekering tot zaligheid werkt, (2 Cor. 7:10). Nee, zulk een rouwklagen over de zonde moet vroeger geschieden, en is ook onvermijdelijk noodzakelijk voor elk onzer, al zijn wij ook nimmer in een hoerenhuis, komedie of ander duivels gezelschap geweest. Onze erfzonde en al ons eigen bedreven onrecht moet hier betreurd worden en wij moeten er vluchtelingen naar de dierbare Jezus mee worden; anders gaan wij verloren. Nog eens; het rouw bedrijven, hier bedoeld, is ook niet het algemeen rouw bedrijven over het gemis van onze dierbare betrekkingen, daar wij reeds iets van gezegd hebben. Ja waarlijk, dit zo even genoemde rouw bedrijven kan een zwaar pak op het hart zijn. Ik heb wel gehoord van mensen, die door treuren en rouw bedrijven over het afsterven van echtgenoten of ouders, hun verstand, ja hun leven verloren hebben. Nochtans het rouw bedrijven, dat hier bedoeld wordt, zal veel erger zijn dan of men op een dag vader, moeder, echtgenoot en kinderen tegelijk

verloor, zodat men met Jobs bode moest zeggen: ik ben maar alleen ontkomen, (Job 1:15). Het rouw bedrijven, waarvan hier gesproken wordt, zal zo zwaar vallen, dat de mensen er woedend en dol van zullen zijn, en het zal zo lang duren als de eeuwigheid duren zal. Maar nu, waarover zullen zij dan rouw bedrijven.

Ten eerste. Zij zullen rouw bedrijven, omdat zij genoodzaakt zullen zijn om die Jezus, die zij hier niet geacht of gezocht hebben, als hun opperste rechter te erkennen, die hun gedachten, woorden en daden op de schaal zal leggen en rechtvaardig zal beoordelen. Hij zal ieders werk in het gericht brengen, (Pred. 12:14). Hij zal van elk ijdel woord rekenschap vorderen, (Matth. 12:36) en openbaren de raadslagen des harten, (1 Cor. 4:5). Dan zullen zij rouw bedrijven over hun goddeloze en geveinsde daden, over het gruwelijk misbruik van hun tong en over die afgrond van zondige gedachten uit hun onreine harten. Niet omdat zij al dit kwaad gedaan hebben en daardoor God beledigd hebben, maar omdat Jezus dit weet en openbaren zal voor engelen en mensen, en daarop hun rechtvaardig strafvonnis gronden zal. Zij zullen dus over Jezus rouw bedrijven, omdat Hij hun op aarde als een dierbare Borg en vriendelijke Zaligmaker werd aangeboden, maar zij wilden toen nauwelijks hun oor lenen aan het vriendelijk aanbod van het Evangelie en veel minder waren zij genegen om Hem hun harten te geven; en nu zien zij Hem als een onverbiddelijke Rechter, die naar hun huilen en klagen, naar hun schreeuwen en kermen, zo min horen wil als naar het huilen van een hond.

Ten tweede. Zij zullen rouw bedrijven, omdat zij zich verstoken zien van de hoop der zaligheid. Hier hebben zij willens of vrijwillig gezondigd, hier hebben zij de Zoon van God vertreden en het bloed des eeuwigen testaments onrein geacht, hier hebben zij geheel niet naar Jezus gevraagd, of zij hebben op zijn best Hem alleen als schuldverzoenend Priester begeerd en geweigerd om Hem als Koning over hun harten te laten regeren. Op hun best zijn ze gewillig geweest om God en de wereld samen te dienen. En nu zijn zij van alle hoop verstoken, en er blijft voor hen niets over dan een schrikkelijke verwachting des oordeels en hitte des vuurs, dat de tegenstanders zal verslinden, (Hebr. 10:26,27). Nu hebben zij geen Evangelie meer, geen godzalige gezelschappen meer; geen dierbare boeken meer; alles is weg, en een nare stem roept hun van binnen en van buiten toe: te laat! voor eeuwig te laat!

Ten derde. Zij zullen rouw bedrijven over de knagingen van hun geweten. Dat geweten, dat zij hier zo wisten op de mond te kloppen, zal daar wakker zijn en die worm zijn, die nooit sterft, maar eeuwig knaagt. Het is mijn eigen schuld, zal dat geweten zeggen; och had ik toch de middelen waargenomen en daar biddend onder verkeerd; maar ik heb met Gods geboden gespot, of uit gewoonte of werkheiligheid de middelen gebruikt, en van, ik weet niet wat voor ijdele dingen heb ik mij een Zaligmaker gemaakt. En dan weer zal het geweten zeggen: O wee, mijn zondige gezelschappen en mijn ganse schöne tijd, die nu voor eeuwig weg is! Hooft dit, dartelet wereldling, die nu zo spreekt van *tijdverdrijf*, dat helse woord. De toekomst van Christus zal u leren, dat gij zo veel genadetijd nooit gehad hebt, dat het nodig was een goed deel daarvan te verdrijven en aan de duivel te geven. Ziet in Kain, Ezau en Judas een flauw voorbeeld van hetgeen u te wachten staat in de grote dag der dagen.

Ten vierde. Zij zullen rouw bedrijven over het verlies van hun godzalige ouders, broeders, mannen of vrouwen. Men begraaft gewoonlijk, zoveel als de tijd en gelegenheid toelaat, de geslachten bij elkaar in een graf, of ten minste op een kerkhof; en nu kan ik weleens denken, wat zal het wonderlijk zijn als zo'n familie nu eens bij en met elkaar moet opstaan, en als dan de vader, moeder, man en vrouw elkander daar dadelijk ontmoeten zullen, niet ongelijk aan het opstaan van hun bed, toen zij nog op aarde waren en samen in een huisgezin woonden. Maar verbeeldt u nu eens, dat de

man bekeerd was en een of twee kinderen, of omgekeerd, dat de vrouw bekeerd was, of dat er een of twee uit zulk een huis bekeerd waren, en dat de anderen de wereld gediend hadden; maar nu komen zij samen uit hetzelfde graf en zien Jezus op de wolken, en zien reeds de brand der wereld, en zien de nare aangezichten der verbaasde goddelozen, en horen een bazuïngeluid in de wolken. Geen wonder dan, dat de ene uitermate verblijd en de ander uitermate verschrikt zal wezen. Maar ook mij dunkt, de onbekeerde vrouw zou dan zo gaarne bij de bekeerde man willen blijven, onbekeerde kinderen zouden zo gaarne bij hun vrome ouders blijven; broeders of zusters, vader of moeder, och wat zouden zij gaarne bij elkaar blijven! Maar nu zullen de engelen komen om de uitverkorenen bijeen te vergaderen uit alle hoeken der aarde, (Matth. 24:31) en dan zal de laatste eeuwige scheiding plaats hebben tussen echtgenoot en echtgenoot, broeder en broeder, vader en zoon, moeder en dochter, en tussen de ene vriend en de andere. En al wilde een verworpenen dan nog zijn vader of moeder, man, vrouw of kind om de hals grijpen, en met een zee vol tranen bidden om mee te gaan in de heerlijkheid, het zou eeuwig vruchteloos zijn. Mij dunkt, ik mag zeggen, zij zullen rouw bedrijven, om dat ontzaglijke en geduchte afscheid, om elkaar niet weer te zien tot in der eeuwigheid.

Ten vijfde. Zij zullen rouw bedrijven om een tegenovergesteld gezelschap, dat zij dan zullen in de plaats krijgen. Niet, alsof zij liever met godzaligen als met goddelozen verkeerden, maar omdat het gezelschap der goddelozen eindeloos elkaar haten en vervloeken zal, en elkaar zullen verwijten, dat zij aan elkaars ongeluk hebben meegewerkt.

Ten zesde. Zij zullen rouw bedrijven over de verhoging van de verachte godzaligen. Toen Mordechai verhoogd werd, bedreef Haman rouw en bedekte zijn hoofd, (Esther 6:12). En wat dunkt u, zou het in de laatste dag ook zo niet gaan? Dan zal wellicht de baas eeuwig ongelukkig zijn en de knecht eeuwig zalig; de heer zal eeuwig branden en de dagloner eeuwig zingen; Achab verloren en Obadja behouden; Herodes verloren en mogelijk zijn rentmeester, ten minste de vrouw van die rentmeester zalig; Zedekia verloren en zijn zwarte kamerling eeuwig blank en zalig. Dan zullen de goddelozen rouw bedrijven over het zalig lot der versmade vromen, wier zalig geluk zij eeuwig zullen benijden.

Ten zevende. Rouw zullen zij bedrijven over het verlies van hun geld en goed, en over alle genoegens van deze wereld, die zij dan voor eeuwig kwijt zijn, en over hun geducht vonnis ter verdoemenis en de dadelijke uitvoering er van. *Gaat weg gij vervloekten* zal Jezus zeggen en dan zullen zij weggedreven worden, om eeuwig hun plaats te vinden in een vurige oven, die veel heter brandt dan de oven van Nebukadnezar. Daar zullen zij eeuwig tegen God zondigen, eeuwig branden en ook eeuwig rouw bedrijven; rouw bedrijven over een verloren tijd, verloren hemel en over het verlies van alles, want gelijk zij, die zalig zullen worden, alles beërven, zo zullen zij alles verliezen en eeuwig alles kwijt zijn.

TOEPASSING

Ziedaar nu, onbekeerd zondaar! mogelijk het duizendste gedeelte van het ongeluk van u en uws gelijken, u voorgesteld. Mogelijk hebt gij ooit gelezen het boekje van *Cornelis van Niel*, genaamd de donderslag der goddelozen; of van *Chr. Love*, genaamd 's hels Verschrikking in tien predicatiën, over Matth. 10:28; of *Koenraad Mel*, de bazuïnen der eeuwigheid. Mogelijk hebt gij wel gedacht, dat is te erg en te zwaar voorgesteld; maar ik kan u verzekeren dat het nog veel erger zijn zal dan gij ooit gehoord of gelezen hebt. Maar het is een oordeel over u, dat uw hart verstokt is

onder de waarachtige dreigementen Gods, zodat gij onder alles zo verhard en ondeugend zijt, en zo vrij durft zondigen, alsof de hel maar een fabel en de eeuwigheid maar een droom was. En nochtans, zolang gij niet een dierbare Jezus tot uw Borg en deel hebt, leeft gij in een ogenblikkelijk gevaar om in de helse afgrond neer te storten. Uw leven hangt aan een dunne draad en het zwaard des doods hangt er naast. O vrienden! vanavond of morgen valt gij en dan valt gij in het helse vuur. Maar mogelijk zegt iemand uwer: Heb ik nog niet enige goede tekenen die hoop geven? Ik ben een belangstellend mens, ik bid, lees en verkeer in goede gezelschappen, en ik heb achting voor de Bijbel en voor goede brave mensen. Ik antwoord: ik wil het voor de Heere laten; ik oordeel u niet, maar dit zeg ik u: het zal een goed teken voor u zijn, als gij niet een enig goed teken meer in uzelf bevindt, en als gij u bij God leert aanklagen als een arm verloren zondaar; het zal een goed teken voor u zijn, indien gij als een verloren mens aan de voet van het kruis neerzinkt om pardon te zoeken in Jezus' bloed; het zal een goed teken voor u zijn, als gij er een hartelijk genoegen in leert nemen om op dezelfde voet verlost en gezaligd te worden als de moordenaar aan het kruis, en als gij om Jezus leert roepen tot rechtvaardigmaking, heiligmaking en verlossing, en als gij naar een Drie-enig God leert dorsten als een hart naar de waterstromen, en dagelijks roept om Zijn Geest en treurt over uw zonden. En zo lang gij daar niet gekomen zijt, durf ik het niet met u te wagen naar de eeuwigheid, want goede, deugdrijke lieden, die een Christus van hun plichten en gestalten maken, hebben geen gegronde hoop op de hemel. Och, maakt dan veel gebruik van ontdekkende middelen en zucht tot Gods Geest om ontdekkende en bekerende genade, en rust niet in deze gewichtige zaak, voor dat gij Jezus gevonden hebt, al moest gij naar Hem zoeken, van nu af tot uw sterfbed toe. Vraagt gij: zou Jezus mij hebben, mij zaligen willen? Raadpleegt Zijn eigen woord, die tot Hem komt zal Hij niet uitwerpen, al was hij zo oud als Methusalem als immer mogelijk. De hel wordt u nog gepredikt, de eeuwigheid wordt u nog ernstig voorgehouden, de oordeelsdag wordt u verkondigd, opdat gij u nog bij tijds voor de hel moogt wachten en bij Christus voorbereiding zoeken voor oordeel en voor eeuwigheid.

Maar gij godzaligen! de wereld zal rouw bedrijven als Jezus komt, en u mag men zalig heten, die hier hebt leren rouw bedrijven over uw zondig en onrein hart. O! laat mij toe, dat ik u Jezus' eigen woord voorhoud, daar Hij zegt: zalig zijt gij, die nu weent, want gij zult lachen, (Luk. 6:21). O, zoet en zalig woord! Lieve heil- en Jezus-zoekende zielen? Wanneer zult gijlieden toch eens lachen? Mogelijk nog voor uw dood, als God uw worstelende zielen in de ruimte stelt. Of, wellicht mag het u niet gebeuren om hier met Gods oude kerk en volk te zeggen: onze mond werd vervuld met lachen en onze tong met gejuich, (Ps. 126:1,2). Mogelijk moet gij hier al dikwijls de traan in het oog dragen en neergebogen zijn onder het zwaar en lastig zondenpak, maar dan zult gij mogelijk ruim en blij sterven en op uw doodsbed kunnen zeggen: de Heere heeft grote dingen bij ons gedaan, dus zijn wij verblijd, (Ps. 126:3). En eenmaal als uw lang verwachte Bruidegom op de wolken komt, dan zullen al de geslachten der aarde over Hem rouw bedrijven, maar over ulieden zal dat zoete woord vervuld worden: *zalig zijt gij die nu weent, want gij zult lachen*, en verblijd zijn als gij uw bruidegom zien zult in heerlijkheid, met zijn tienduizenden heilige engelen, komende in de wolken; en dan zult gij tot hem opgenomen worden in de hemel. Verblijdt u in de hoop. Zijt geduldig in de verdrukking. Bidt zonder ophouden en dankt God in alles, en laat uw ganse leven en wandel zijn tot eer en lof des Heeren, en tot stichting van uw medezondaren. Zo doende zal u rijkelijk worden toegevoegd een ruime uitgang uit de wereld en ingang in de zalige hemel. Amen.

4. DE ONMACHT VAN ALLE KINDEREN ADAMS.

OEFENING OVER JOH. 6:44

Niemand kan tot mij komen, tenzij de Vader die mij gezonden heeft, hem trekke.

VOORAFSPRAAK

Uit diepte van ellende, roep ik met mond en hart, tot u, die heil kunt zenden, o Heer aanschouw mijn smart! Zo zingen wij in onze berijmde honderdendertigste psalm. Gelukkig is de man, bij wie dit de taal des harten mag geworden zijn, en die een ware zielvernederende zelfkennis mag deelachtig geworden zijn. Zeker mijn vrienden! de zelfkennis maakt ons nederig en handelbaar voor de mensen; anders hebben wij nog al licht wat te ruziën en te twisten met onze burens, en wij bemoeien ons voortdurend met dingen die ons niet aangaan, en zijn zeer gereed om elkaars fouten rond te bazuinen. Maar is het, dat wij eens recht van hoger hand bij onszelf bepaald worden, dan weten wij de mond van anderen wel dicht te houden, dan kunnen wij ongelijk verdragen, en schatten onszelf alle eer, achting en liefde, onwaardig. Maar nog nader komt het, dat de ware zelfkennis ons ook arm en ootmoedig maakt voor God, en ons doet hongeren en dorsten naar Jezus' gerechtigheid. Anders is het onze natuur zeer eigen, om dagelijks tegen de Heere in opstand te leven, en wij zoeken het hem gedurig te duidelijk te maken, welke weg Hij met ons houden moet; wij zijn in voorspoed niet dankbaar, en in de weg van tegenspoed niet gebogen onder God; maar een diepe zelfkennis doet ons op het levendigste gevoelen, dat wij alles goeds onwaardig zijn en de eeuwige dood verdiend hebben, en doet ons met Job zeggen: ziet ik ben te gering, wat zou ik u antwoorden? Ik leg mijn hand op mijn mond, eenmaal heb ik gesproken, maar zal niet antwoorden; of tweemaal, maar en zal niet voortvaren, (Job 39:37,38). Maar indien zelfkennis dan zo noodzakelijk is, dan is de vraag, hoe moeten wij dan onszelf leren kennen? Wij moeten onszelf leren kennen als zwak en broos naar het lichaam, als arme sterfelijke mensen, als mensen van een *uur* gelijk men wel eens zegt, dat is, mensen die over een uur dood kunnen zijn. Och ja, ons lichaam is hier maar een onrein zondevat, en hierna een zeer stinkend wormen aas. Zo is het met de vorst en vorstin, zowel als met de belapte bedelaar. Abraham noemde zich stof en as, (Gen. 18:27) en David bad: Heere, maak mij mijn einde bekend, en welke de mate mijner dagen zij, opdat ik wete hoe vergankelijk ik ben, (Ps. 39:5). Maar inzonderheid moeten wij onszelf leren kennen, als ellendig naar de ziel, als zulken die met de gehele wereld, voor God verdoemelijk liggen; als zulken, wier bedenken des vleses van nature vijandschap is tegen onzen maker; als zulken, die van nature onwillig zijn om tot de Heere te komen, en tevens ook onmachtig, en die daarom een goddelijke trekking nodig hebben, indien wij immer door de poort van de hemel zullen binnengaan.

Komt, over onze onmacht, en over de noodzakelijkheid van een Goddelijke trekking, wensen wij thans te handelen.

TEKST: JOH. 6:44a

Niemand kan tot mij komen, tenzij de Vader die mij gezonden heeft, hem trekke.

Wij spreken naar aanleiding van deze woorden:

A. Eerst over het komen tot Jezus;

- B. Ten tweede. Over onze onmacht;
- C. En ten derde. Over de trekking des Vaders.

A. In onze eerste hoofdzaak zullen wij dan een enkel woord spreken over het komen tot Jezus. Dit komen stelt noodzakelijk vooraf een *ver* van de Heere verwijderd zijn, Hij, die in een huis is, of dicht daarbij, die behoeft er niet naar toe te komen. De zondaar nu, is door de zonde *ver* van God af geraakt, en zoekt de weelde, rust en genoeg, *ver* van God in de zonde en in de wereld. Och ja! de mens is door de zonde verder van God af, dan de zon van de aarde af is; hij is door de zonde een arme beeldrager van de duivel geworden, en dwaalt *ver* van God in de zonde om. Dus, is het zeker, dat er komen nodig is. Er is een komen tot God en Christus nodig, voor de woeste en ruwe wereldling, die om het twintigste woord een vloek in zijn onreine mond heeft, die allerlei kwaad gezelschap opzoekt en naloopt, die de spot met dood, oordeel en eeuwigheid durft drijven, en in allerlei opzicht leeft alsof er geen leven na dit leven te wachten is. Er is een komen nodig, voor de dronkaard, gierigaard, en liefhebber van aardse grootheid en rijkdom, die al maar zorgt en werkt om de spijs, die vergaat, met verbeuzeling van zijn tijd en verwaarlozing van de dierbare middelen der genade. Maar er is ook een komen nodig voor de zedige en uitwendig brave man of vrouw, wier plaatsen nooit in de kerk of aan de avondmaalstafel worden ledig gevonden, en die stipt zijn in het waarnemen van allerlei godsdienstige plichten, en nochtans onder alles het zalige binnenwerk, de waarachtige verandering en vernedering des harten missen. Zulken, die wel een gedaante der godzaligheid bezitten, maar de kracht daarvan missen, moeten ook komen, en zowel komen als al de anderen, want het komen, waarvan in onze tekst gesproken wordt, is een komen, waaraan de opstanding ten uitersten dage wordt afhankelijk gemaakt, zoals in het slot van ons tekstvers te zien is. Zo blijkt het, dat hier van geen uitwendig komen gesproken wordt. Nee, het is hier geen komen tot Jezus door doop, belijdenis, avondmaal, of uitwendige bekering van de herberg tot de kerk, of van de zonde tot de deugd; maar het is hier een komen, dat met waarheid in het binnenste, met inwendig geestelijk hartenwerk moet gepaard gaan; een komen, dikwijls met smekingen en geweën, (Jer. 31:9). Dus, uiterlijk komen door belijdenis en plichten, komt hier niet in aanmerking. Dat ware komen is een komen als een hongerige ziel tot die Jezus, die gezegd heeft: Ik ben het brood des levens, die tot Mij komt, die zal niet hongeren, (Joh. 6:35). Het is een komen als een dorstende ziel tot het aangeboden levenswater, waar de Heere van zegt: die dorst heeft, die kome, en die wil, die neme het water des levens om niet, (Openb. 22:17). O! de komende ziel voelt haar alleszins groot gebrek en komt zo al vrezende tot de Heere en tot Zijn goedheid om dat gebrek vervuld te krijgen. Dit komen is ook een komen, een vluchten tot Christus, als een arme dwaas tot de wijze en macht hebbende Profeet en Leraar, om door Hem geleerd te worden, gelijk geschreven staat: al uw kinderen zullen van de Heere geleerd zijn, (Jes. 54:13). O! zegt de ziel, zalig is hij die maar een A, B, C-lerend kind in de school van Jezus mag zijn, want wie is een leraar als Hij? Zijn onderwijs, door woord en geest, heb ik zo nodig! En daarom is het gedurig zijn bede met David: Heere, maak mij uw wegen bekend, leer mij uw paden. Leid mij in uw waarheid en leer mij, (Ps. 25:4,5). Dit komen is ook een komen als een diepschuldige en helwaardige tot de grote Middelaar en Hogepriester. Die Hogepriester toch, Hij heeft met één offerande in eeuwigheid volmaakt al degenen, die geheiligd worden, (Hebr. 10:14). Hij kan volkomen zalig maken allen, die door Hem tot God gaan, also Hij altijd leeft om voor hen te bidden, (Hebr. 7:25). Hij is die grote persoon, van wie Johannes zegt: Kinderkens, indien wij gezondigd hebben, wij hebben een voorspraak bij de Vader, (1

Joh. 2:1). Hoe zalig is het nu voor een komende ziel, als zij pleiten mag op haar vorige bevindingen, zeggende: Heere, was dat toen en toen Uw eigen werk niet? Maar vooral, hoe zalig is het voor een komende ziel, als zij bij het gevoel van al haar zware schuld, pleiten mag op dat dierbare Middelaarsleven en nog voortdurende Priesterdom van de grote en wonderlijke Heere Jezus, die een voorbidder is voor allen, die ellendig zijn, en als zijn verbergings- en schuilplaats zoeken en vinden mag in de geopende wonden van deze grote Middelaar.

Nog eens, het ware komen is ook een komen tot Hem, als de over Sion gezalfde Koning. Wij lezen, dat alle stammen Israëls tot David kwamen om hem uit te roepen en te erkennen als hun Wetgever en Koning, en zich als zijn gewillige onderdanen te verklaren, (2 Sam. 5:1-3). Nu, even zo gaat het ook met alle ware komende zielen; zij komen tot Jezus gelijk als Israël te Hebron tot David kwam; zij zoeken onder opzien tot de kracht des Heeren de vorige Koningen, de duivel, de zonde en de wereld plechtig af te zweren, roepen Jezus uit als Wetgever en Koning over hun hart en verbinden zich plechtig aan Hem en Zijn dienst met een onberouwelijke keus, en bidden gedurig met David: leer mij Uw welbehagen doen, (Ps. 143:10). Zijn zij nu op gezegde wijze eenmaal tot Jezus gekomen, zij hervatten dat komen dan nog weer gedurig; het ganse leven van de ware christen is een gedurig komen tot Jezus.

Nu bestaat er wel enig onderscheid in dit komen; de één komt tot Jezus in zijn bloeiende jeugd, een ander op meer gevorderde leeftijd, en weer een ander in zijn grijze ouderdom, nadat hij eerst vele jaren de vorst der hel gediend had en zijn beste dagen en krachten in de zonde had doorgebracht en afgesleten; de een komt tot Jezus zonder veel aanmerkelijke strijd en tranen, terwijl het bij anderen veel heet water kost; de één komt tot Jezus met stille bedaardheid en heeft ook minder troostelijke bevindingen, terwijl een ander telkens mag juichen in het heil des Heeren en de vaandels mag opsteken in de naam zijns Gods, (Ps. 20:6); de één heeft soms lange tijd weinig verzekering van zijn zalig aandeel aan de Heere, terwijl weer een ander met volle verzekering mag roemen in de hoop der heerlijkheid en met Job mag zeggen: ik weet, dat mijn Verlosser leeft, (Job 19:25). Nochtans, hoe het zijn moge, als het wezen van de zaak maar bij een ziel mag gevonden worden, als zij de wortel van de zaak maar mag deelachtig zijn, zoals Job spreekt, (Job 19:28), als zij maar weet, wat het is om als een arm, ledig zondaar tot een volle Jezus, op genoemde wijze te komen, dan zeggen wij met vrijmoedigheid: O, zalig en gelukkig volk! het was ongelukkig, dat gij van de Heere waart afgedwaald, maar zalig en gelukkig, omdat gij weer tot Jezus gekomen zijt! Zeker, gij zult daar wel bij varen, gelijk in het slot van ons tekstvers te zien is, waar de zalige opwekking ten uitersten dage beloofd wordt. Maar ook moeten wij zeggen: het is beter nooit geboren te zijn, als nooit tot Jezus te komen, om door Hem gered en gezaligd te worden.

B. Nu zullen wij in onze tweede hoofdzaak acht geven op de menselijke onmacht, waardoor hij onbekwaam is om op gezegde wijze tot Jezus te komen. De arme mens kan en wil tot Jezus niet komen, en dat wel om de volgende redenen en oorzaken:

Ten eerste. Omdat de mens door de zonde krankzinnig is geworden, en daarom onbekwaam om wijselijk het goede te verkiezen en het kwade te verwerpen. De mens is in zijn natuurlijke staat onwijs, (Tit. 3:3), verduisterd in het verstand, (Ef. 4:18), ja de duisternis zelf, (Ef. 5:8). En door die onwijsheid en verduistering is de mens genegen om het kwade te zoeken en te verkiezen, en het goede te versmaden en te verwerpen, en zo zijn arme ziel in gevaar te stellen van eeuwig verloren te gaan. Omdat de zwijnen domme en onvernunftige dieren zijn, heb ik wel eens gehoord, dat

ze zeer genegen zijn om in het vuur te lopen; als ergens een huis afbrandt, dan zijn ze maar nauwelijks uit de vlam te keren.

Even zulk een dom en onvernuftig schepsel is ook de mens van nature; hij loopt en draaft in zijn onwijsheid de zonde na en heeft een afkeer van de ware godzaligheid; hij loopt over hals en hoofd in het vuur, indien de genade hem niet keert en terug brengt. Och! mochten de onbekeerde mensen het zien, dat het leven in de wereld een leven der onwijsheid is, en dat de ganse onboetvaardige wereld een groot krankzinnigenhuis is, waarin de mensen tevergeefs naar de schaduw grijpen en de wezenlijke zaken versmaden, evenals de kinderen, die met de schelpjes spelen en een gebroken glaasje veel hoger achten en meer beminnen dan vele bunders land of een grote stal met beesten.

Ten tweede. Een zondaar kan niet tot Jezus komen, omdat hij door de zonde lam en kreupel is geworden. Hij heeft snelle voeten om de wereld en de zonde na te draven, en op de weg der hel grote voortgang te maken; maar hij heeft geen voeten om tot Jezus te gaan en geen hart om Hem als Koning en Wetgever te begeren.

Ten derde. Hij kan niet tot Jezus komen, want hij is geestelijk dood in het goede, gelijk de Schrift leert, (Ef. 2:5). Daarom zegt de Heere Jezus: laat de doden hun doden begraven, (Matth. 8:22). Nu, even zomin als een dode kan werken, lopen, spreken, kiezen en begeren, zo min kan ook de mens tot Jezus komen en op de weg des levens wandelen, zonder Gods alvermogene genade. Zullen wij de prediking geloven, dan moet de arm des Heeren aan ons geopenbaard worden, (Jes. 53:1), en anders zal ons alles bij de koude kleren neervallen en het woord zal ons niet treffen.

Ten vierde. De mens kan ook niet, omdat! hij absoluut niet wil en omdat deze dode mens levendig is in de zonde, omdat hij een aangeboren afkeer heeft van God en zijn dienst. O, geliefden! de mens is niet alleen onwijs, maar ook ongehoorzaam, hij is niet alleen onbekwaam tot het goede, maar ook het bedenken des vleses is vijandschap tegen God, (Rom. 7:7), hij is boos en wel alleen boos van zijn jeugd aan, (Gen. 6:5). Daarom wordt de onbekeerde mens, aldus sprekende tot de Heere, ingevoerd: wij zijn heren en wij willen tot U niet komen, (Jer. 2:31). Ziet, zo licht de onbekwaamheid om tot Jezus te komen, niet alleen in onze onmacht, maar ook in onze onwil en afkerigheid van de Heere en Zijn dienst. En nu zegt Jezus dus met recht: *niemand kan tot mij komen*. Niemand, nee, waarlijk niemand?! Niet alleen een dom onkundig mens kan dit niet, maar ook de zogenaamde wijze en schriftgeleerde, al is hij Predikant van zijn ambt, hij is nochtans, in zijn natuurlijke staat levende, een dood, onmachtig, ellendig en afkerig schepsel. Niet alleen een roekeloos soldaat, of iemand die nooit opvoeding gehad heeft, maar ook een stil, bedaard en zedig mens is onbekwaam om tot Jezus te komen. Ja, al leeft hij onder de krachtigste middelen; al hoort hij van rustdag tot rustdag een leraar, die hem de donder der eeuwigheid als een rechte Boanerges voorstelt en hem het enige nodige, en wederom het enige nodige bij aanhoudendheid voorstelt; al is zijn leraar een Barnabas, een zoon der vertroosting, die aanhoudend weet te spelen op de liefelijke fluit van het Evangelie, en hem Jezus in zijn beminnelijke dierbaarheid en gewilligheid op het levendigste weet voor te stellen, zo zal nochtans onder alles de arme mens buiten Gods krachtdadig werkende genade, een dood en van God vijandig schepsel blijven; want niemand kan uit zich zelf tot Jezus komen.

C. Laat ons nu eindelijk in onze derde hoofdzaak zien, wat de goddelijke trekking is en waarom die hier aan de Vader wordt toegeschreven. Van het laatste zullen wij eerst spreken. Waarom wordt dit krachtdadig werk der genade hier aan de Vader toegerekend? Niet omdat de tweede en derde Persoon van dit genadewerk min of meer

worden uitgesloten, want door Paulus wordt het aan de Zoon toegekend om de zondaar te trekken uit deze tegenwoordige boze wereld, (Gal. 1:4). En op een andere plaats zegt Jezus: als ik van de aarde zal verhoogd zijn, zal ik ze allen tot mij trekken, (Joh. 12:32). Ook wordt dit genadewerk wel aan de Heilige Geest toegekend in 1 Cor. 6:11 en elders meer. Maar hier wordt het bijzonder aan de Vader toegeschreven, omdat Jezus hier tot de Joden sprak en omdat die wel de Vader, maar niet de Zoon erkenden; en ook omdat dit werk in de goddelijke huishouding bijzonder aan de Vader eigen is. Voorts vragen wij nu, waarin die trekking eigenlijk bestaat? En wij antwoorden: het is niet maar alleen een vriendelijke aanrading, waardoor de Heere aan de zondaar het goede aanraadt en hem daartoe Zijn belofte voorstelt, en het dan verder aan de vrije wil van de mens overlaat om deze aanrading aan te nemen of te verwerpen, zoals de Remonstranten het opvatten, welke zeggen, dat God de zondaar alleen maar trekt door het voorstellen van Zijn belofte; net zoals men een schaap, als 't ware, tot zich trekt, door dat dier een handvol gras voor te houden, of een hongerige hond, door hem een stuk vlees toe te steken, of een kind, door het wat zoetigheid of een handvol vijgen of noten te tonen. Nee, de trekking is een almachtig genadewerk, waardoor het hart van de zondaar wordt veranderd en inwendig vernieuwd, en waardoor hij op zoete manier wordt overgebogen tot de Heere Christus, om in Hem zijn ganse leven en zaligheid te zoeken en Hem voortaan ook zeer gewillig te dienen, en tot dat zeer geringe volk op de dag van Gods heirkraft te behoren, (Ps. 110:3). Verder merken wij over deze trekking kortelijk nog het volgende op:

Ten eerste. In het wezen der zaak is deze trekking dezelfde daad Gods, die op een andere plaats wedergeboorte genoemd wordt, (Joh. 3:3), of roeping die van boven is, (Fil. 3:14), of hemelse roeping, (Hebr. 3:1), of ook wel het geven van een nieuw hart, (Ezech. 36:26), of, zoals Jezus op een andere plaats zegt: de doden zullen horen de stem van de Zoon van God, en die ze gehoord hebben, zullen leven, (Joh. 5:25). O! het is het wonderwerk van de Almachtige, het is krachtdadig en onwederstandelijk, en kan nooit door de zondaar worden tegen gestaan of vernietigd. Hoe vijandig of afkerig de zondaar van nature ook zijn mag en hoe menigmaal hij ook mocht hebben voorgenomen om nooit voor God te buigen. Als nochtans de Heere met kracht komt om zijn hart te veranderen, dan zal hij met de profeet moeten zeggen: Heere, gij hebt mij overreed en ik ben overreed geworden, gij zijt mij te sterk geweest, (Jer. 20:7).

Ten tweede. De zondaar, die zo overreed en onweerstandelijk getrokken wordt, wordt tegelijk ook zeer gewillig gemaakt en wordt geenszins tegen wil en dank getrokken. Nee, God maakt deze onwillige zeer gewillig om de wapens van vijandschap voor de voeten van Jezus neer te werpen, zeer gewillig om afstand te doen van de vorige dienst der zonde en om de Heere te dienen, en met Paulus op de weg naar Damaskus te vragen: Heere Jezus, wat wilt gij, dat ik doen zal? (Hand. 9:6).

Ten derde. Deze trekking of krachtige roeping is een vrucht van Gods ontfermende en vrije genade, gelijk geschreven is: God heeft ons zalig gemaakt en geroepen met een heilige roeping, niet naar onze werken, maar naar zijn eigen voornemen en genade, die ons gegeven is in Christus Jezus, voor de tijden der eeuwen, (2 Tim. 1:9). Die hij tevoren verordineerd heeft, deze heeft Hij ook geroepen, (Rom. 8:30.) O! waar Gods genade valt, daar valt ze zo vrij, zoals in Rachab de hoer, in Paulus, in Maria Magdalena, in de Jeruzalemse Messias-moordenaars en in meer andere voorbeelden zo duidelijk te zien is, zodat een christen menigmaal moet zeggen: mij is barmhartigheid geschied, hoewel ik van nature een godslasteraar en vervolger der gemeente was.

TOEPASSING

Tot besluit heb ik nu nog een woord aan onbekeerde zondaren; een woord aan zoekende zielen en een woord aan Gods meer bevestigde gunstgenoten.

Onbekeerd mens! uit het verhandelde kunt gij de volgende dingen leren:

Ten eerste. Ziet hier welk een leer de leer der waarheid is, namelijk een leer, die God op het hoogste verheerlijkt en de zondaar op het diepste vernederd; een leer, die hem aantoonst, wat hij door de zonde in Adam geworden is; een leer, die ons bekend maakt, dat wij arme, onmachtige, onwillige en God-vijandige zondaren zijn, die niet anders dan door een alvermogenende genade kunnen verlost en gered worden. Deze leer moeten wij voorstellen, en met Paulus de volle raad Gods verkondigen, zonder iets achter te houden, (Hand. 20:27). En deze leer behoort gij te geloven en toe te stemmen, daar ze gegrond is op het woord des Heeren. Op de meeste plaatsen en in de meeste kerken evenwel veracht en verdraait men deze leer, en zegt ervan hetgeen de joden van haar zeiden aan het einde van ons teksthoofdstuk, namelijk: *deze rede is hard en wie kan dezelve horen?* En tevens zoekt men u een zachte en gemakkelijke leer in de hand te stoppen, waarvan het geweten van de leraar moet overtuigd zijn, dat het een leugenleer is, en waarbij de lichtzinnige predikers zelf geen rust hebben, als zij op hun bange doodsbed liggen. Maar, wat ik u bidden mag, houdt u bij de leer der waarheid, die Jezus en Zijn Apostelen geleerd hebben en waarvoor onze vaders goed en bloed hebben over gehad; twist niet tegen deze leer en legt de schuld van uw onmacht niet op de Heere. Als gij onbekeerd sterft (hetwelk God genadig verhoede), dan zal op die dag tot u gezegd worden: *gij hebt niet gewild!* Ja, dan zal u duidelijk worden aangetoond, dat zowel uw onmacht als uw onwil, uw eigen schuld is en dat gij dus door eigen schuld eeuwig rechtvaardig zult verloren gaan. Hier durft de arme mens zijn trotse mond tegen God open te doen, en met zijn heilige Maker te twisten, maar daar zal elke mond gestopt worden en het zal openbaar zijn, dat de gehele wereld voor God verdoemelijk is, (Rom. 3:19).

Ten tweede. Zondaar! niemand kan tot Jezus komen, tenzij hij door een goddelijke kracht getrokken wordt. Ziet hier dan ook dit, dat al uw eigen werk absoluut een verkeerd en gans ondeugend werk moet zijn. Vele mensen, als zij op hun ziekbed liggen en daar enigszins onrustig beginnen te worden, beginnen zij aan God en mensen beterschap te beloven en nemen het voornemen, om, als zij maar weer gezond worden, anders te gaan leven en vroom te worden, zonder dat zij zich voor God vernederen en roepen om Zijn zo noodzakelijke genadekracht. Maar als zij dan ook weer gezond worden, dan is het met al hun schone vruchten gelijk het spreekwoord zegt: *vroeg rijp, vroeg rot*. Als de zieke man of vrouw weer opstaat, dan blijft hun arme bekering achter de gordijnen van het ledikant ziek liggen. Zij keren met de hond weer tot hun uitbraaksel terug en hun laatste wordt menigmaal erger dan het eerste. Daarom, o mens! verwacht toch nooit van uzelf, wat alleen van God komen moet en zoekt niet uw zaligheid in uw zogenaamde zelfverbetering.

Ten derde. Ziet dan hier ook uit, welk een weg het met u zal in moeten, indien gij eens zult zalig worden, namelijk, om als een arm, onmachtig en onwillig zondaar aan de voeten van koning Jezus neer te vallen en daar met Job uw Rechter om genade te bidden. Toen ik hem zag, zegt Johannes, viel ik als dood aan Zijn voeten, (Openb. 1:17). O, zalig is het als dood te vallen aan de voeten van Koning Jezus! Lieve medezondaar! mocht het daartoe ook nog eens met u komen! Jezus zegt: *als ik van de aarde zal verhoogd zijn, dan zal ik ze allen tot mij trekken*. Mocht dit u nog eens een bidweg worden en mocht gij ook nog eens beginnen te kermen om getrokken te worden, en uit de ware behoefte van uw hart te zeggen: Heere Jezus, nu zijt Gij van de

aarde verhoogd; och, mocht ik dan nu ook eens een beurt krijgen om tot U getrokken te worden; want zonder die trekking zal ik nimmer kunnen of willen komen; trek mij dan, zo zal ik U nalopen; geef mij een nieuw hart en neem het stenen hart toch uit mij weg, en geef mij genade om uit de banden des duivels verlost te worden en U te vrezen! Zondaar! indien de zaak u nog eens ernst wordt, indien gij nog eens om Gods gunst en gemeenschap verlegen wordt, indien gij zo nog eens een arme bedelaar wordt aan de troon van Jezus, zeker, de Heere zal u verhoren; de God van Jacob zal zich over u ontfermen; al uw zonden zullen u vergeven worden en gij zult een naam en een plaats krijgen in Gods huis en binnen Zijn muren, het zal u voor eeuwig wel gaan. Ziedaar, de leer van het uiterst onvermogen van de zondaar en tevens de blijde boodschap van het liefelijk Evangelie! En ik wens, dat de Heere het beide aan uw arme ziel zal zegenen en vruchtbaar maken tot uw zaligheid.

Bekommerden! De leer van onze tekst is vol troost en bemoediging voor uw zielen. Immers, gij kunt toch niet ontkennen, of gij hebt in meerdere of mindere trap en mate kennis aan het komen tot Jezus, zoals wij dat thans hebben overdacht en voorgesteld. Of kent gij er niets van om te komen als een machteloze, blinde en onreine, tot een algenoegzame Zaligmaker? Durft gij het ontkennen, dat gij nooit gekomen zijt als een doemschuldige tot deze grote Hoge priester en voorbidder, om alleen door hem uw rekening voldaan te krijgen? Zijt gij niet dikwijls tot Jezus gekomen, als de mannen Israëls te Hebron tot David, om hem als wetgevende Koning uit te roepen over uw zielen? Indien dit waar mag zijn, gelijk het immers waar is, dan blijkt het hieruit zeker, dat gij deel hebt aan de krachtdadige vaderlijke trekking; want niemand kan of wil tot Jezus komen, tenzij de Vader hem trekke. Och, geliefden! gij zou het immers door uw krachteloze eigen kracht zover niet gebracht hebben, indien de genade niet naar u had omgezien. Veracht dan toch de dag der kleine dingen niet, maar bidt liever dagelijks om vrijmoedigheid, om met Paulus te kunnen zeggen: dankende de Vader, die ons getrokken heeft uit de macht der duisternis, en overgezet heeft in het koninkrijk des zoons zijner liefde, (Col. 1:12,13). Och, erkent toch Gods genade, zover gij ze ontvangen hebt, en zoekt meer te krijgen uit de algenoegzame volheid van die Jezus, van Wie gij zeggen kunt: tot hiertoe heeft ons de Heere geholpen, (1 Sam. 7:12). Of is het, dat het voor het tegenwoordige gans donker in uw zielen gesteld is, zodat gij vreest, dat gij nog nimmer recht tot Jezus gekomen zijt; dan raad ik u en mijzelf aan, om maar veel met de bruidskerk te zuchten: Trek mij en wij zullen u nalopen, (Hoogl. 1:4). De koningin Esther besloot om tot de koning te gaan, al was het dan ook met gevaar van om te komen, (Esth. 4:16). En och! zo hoeft gij voor koning Jezus niet te schrikken, want:

Barmhartig is de Heer en zeer genadig, Schoon zwaar getergd,
lankmoedig en weldadig; Die Heer is groot van
goedertierenheid. (Ps. 103:4).

De Heer is goed, en vriendelijk en weldadig, Barmhartig, mild,
lankmoedig en genadig; Hij doet zijn gunst aan allen klaar
bemerken, Zijn goedheid is verspreid op al' zijn werken. (Ps.
145:8).

Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot den troon der genade, om genade te vinden en geholpen te worden ter bekwamer tijd, (Hebr. 4:16).

Eindelijk, meer bevestigde godzaligen! Tot u nog het volgende :

Vooreerst. Was Paulus zo bezorgd om de Vader te danken, omdat hij getrokken was uit de macht der duisternis, en overgezet in het rijk van Christus; och, vergeet gij dan ook die plicht niet, want ook gij zijt door de Vader getrokken, en anders zou gij nooit

gekomen zijn. Het is toch geen geringe zaak, getrokken te zijn uit deze tegenwoordige boze wereld; het is geen geringe zaak, dat God zich in het voorbijgaan van anderen, over uw arme verloren zielen heeft ontfermd; het is geen geringe zaak, dat gij gezet zijt op de weg naar de hemel, en eenmaal volkomen zalig zult worden voor Gods troon. O! dankt dan de Vader en zoekt te leven tot Zijn eer, want hierin is hij verheerlijkt, dat gij veel vruchten draagt. En verblijdt u in de hoop der heerlijkheid, die voor u weggelegd is in de hemel, en waarvan gij spoedig bezitter zult zijn als gij hier de raad Gods zult hebben uitgediend.

Ten tweede. Erkent uw diepe afhankelijkheid van de Heere, waardoor gij nog dagelijks die goddelijke trekking nodig hebt. Zeker, gij moet immers nog met Paulus zeggen: wij zijn niet bekwaam om iets te denken, maar al onze bekwaamheid is uit God, (2 Cor. 3:5). Zonder Jezus kunt gij niets doen als werkeloos zijn, of verkeerd werken, en op allerlei wijze in 't wild schermen, en links en rechts uw eigen ziel wonden toebrengen, en meer uw naaste afbreken dan stichten en opbouwen. Zoekt dan oprecht uw afhankelijkheid van de Heere, en uw dagelijkse behoefte aan zijn trekking te leren verstaan; en aan de andere zijde, ook voor werkeloosheid en luiheid bevreesd te zijn. Laat het wachten op de Heere en ook het uitzien naar de Heere altijd bij u hand aan hand gaan. En zet, zo al strijdende en worstelende, uw koers naar het zalig vaderland hierboven.

O, volk van God! hier leeft gij in een moeilijk jammerdal, waarin u telkens zware onheilen overkomen, en waarin het niet zelden een gewichtige en zware zaak is om een mens te zijn, en waarin zelfs het uitnemendste nog moeite en verdriet is; maar gij hebt geen nood, dat gij altijd, dat gij nog lang in dit tranendal zult behoeven te blijven; want die God, die u getrokken heeft uit het rijk des satans en der zonde, zal u ook spoedig van de aarde naar de hemel optrekken, om daar te rusten van al uw arbeid, en eeuwig de kroon te dragen en de troon te bezitten, die de Heere Jezus voor geheel Zijn volk verworven en verdiend heeft aan het kruis.

Amen.

5. DOET HANDELING MET UW TALENT TOTDAT JEZUS KOMT

OEFENING OVER PSALM 51:14,15

Geeft mij weder de vreugde uws heils, en de vrijmoedige Geest ondersteune mij. Zo zal ik de overtreders uw wegen leren, en de zondaars zullen zich tot u bekeren.

VOORAFSPRAAK

Wij lezen in Ps. 37:30,31 dat de dichter twee dingen getuigt van een bekeerd mens. Eerst zegt hij van een vroom mens: de wet van Zijn God is in zijn hart. En dan: de mond van de rechtvaardigen vermeldt wijsheid. Hart en mond van des Heeren volk zijn dus beiden veranderd door de genade van de Heilige Geest. Dat hart, dat vroeger een bergplaats was van de zonde, en een werkplaats van de satan, dat hart, dat afkerig was van de dienst van de zalige God en zorgeloos zich in de wereld vermaakte, is nu een tempel van de Geest geworden, Gods wet is er in geschreven, en het is de begeerte van het nieuwe leven om die wet te overdenken, lief te hebben, en van harte gehoorzaam te zijn. En dan ook; de mond van de rechtvaardige vermeldt wijsheid. De verandering des harten heeft ook haar invloed op al de leden van het lichaam, en bijzonder op de mond en de tong. Hij, die anders denkt dan in zijn onbekeerde tijd, die moet dan ook anders spreken en handelen, waarom ook Jezus van al zijn volk gezegd heeft: met nieuwe tongen zullen zij spreken, (Mark. 16:17). Toen Gods volk nog dood was in de zonde, en de wereld nog diende, toen sprak het ijdele woorden, leugenachtige woorden, toornige, afgunstige, roddelende woorden, of het sprak bijna altijd over het ambacht, of over de markt, of over andere nietige en lege dingen, die deze koude en lege wereld aangaan; maar toen dat volk door God en tot God bekeerd werd, toen werd hart en mond dienstbaar aan de Heere, om Zijn wet te overdenken, om Zijn lof te vertellen, en om zijn naaste te winnen voor het koninkrijk van Christus. Ik zeg echter niet, dat een wedergeboren mens altijd Gods wet bepeinst, en ook niet dat zijn mond altijd wijsheid vermeldt, en dat hij nooit enig dwaas en verkeerd woord zou spreken, maar wel, dat hij er lust in heeft om hart en mond de Heere toe te wijden, om zijn licht niet onder een korenmaat, maar op de kandelaar te plaatsen, en zijn talent niet in de aarde te begraven, maar daarmee te handelen tot dat Jezus komt. En dit hopen wij thans nader te beschouwen.

TEKST: PSALM 51:14,15

Geeft mij weder de vreugde uws heils, en de vrijmoedige Geest ondersteune mij. Zo zal ik de overtreders uw wegen leren, en de zondaars zullen zich tot u bekeren.

Elk weet bij welke gelegenheid David deze psalm heeft opgesteld, en wie het niet weten mocht, kan dit aan het hoofd van dit dierbare treurlied zien. Het was namelijk nadat hij zo vreselijk gezondigd had, en zich had openbaar gemaakt als een arm zondig mensenkind, in welks hart toch alle zaden van boosheid verborgen liggen, die voor alle zonden bloot staat, en tot een droevige zondeval komt, indien de Heere het toelaat; het was nadat de getrouwe boetprediker Nathan tot hem gekomen was met

zijn harde boodschap; het was nadat het nieuwe leven, hetwelk in David bijna bezweken was, weer was openbaar geworden, en David een arme schuldenaar was geworden voor God en mensen. Toen maakte David deze psalm, en gaf die tot openbaar gebruik aan de opperzangmeester over, om in de tabernakel gezongen te worden; toen riep deze arme tollenaar: *zijt mij genadig, o God! delg mijn overtredingen uit uw schuldbboek, en niet mijn naam uit het boek des levens. Om uws naams wil, vergeef toch mijn ongerechtigheid, want die is groot, (Ps. 25:11). Ik heb tegen U gezondigd, tegen U, mijn schepper in de natuur, tegen U, mijn herschepper in de genade, tegen U, mijn grote weldoener naar lichaam en ziel beide. Toen riep David om genade en vergiffenis, en ook om genezing van zijn ziel, opdat hij voortaan in de wegen des Heeren mocht wandelen. Toen ook riep hij in onze tekst: geef mij weder de vreugde uws heils; en de vrijmoedige geest ondersteune mij. Zo zal ik de overtreders uw wegen leren: en de zondaars zullen zich tot u bekeren.*

In de overdenking van onze tekst, wens ik ulieden en mijzelf bij de volgende drie zaken te bepalen

- A. Ten eerste, bij Davids *gebed*;
- B. Ten tweede, bij Davids *voornemen* ;
- C. En ten derde, bij Davids *verwachting*.

A. Eerst spreken wij dan van Davids gebed. Zijn gebed is tweeledig; eerst bidt hij: *geef mij weder de vreugde uws heils*, en dan bidt hij om ondersteuning door de vrijmoedig makende Geest. Eerst dan is het: *geef mij weder de vreugde uws heils*. Des Heeren heil zijn wel al zijn goede zegeningen en weldaden die hij aan zijn volk geeft, maar inzonderheid dat grote *heil* hetwelk Christus voor hen aan het kruis verworven heeft, die ongekende zaligheid welke voor hen bewaard wordt achter de gordijnen der eeuwigheid, die hemelse erfenis waarvan zij eenmaal samen bezitters zullen zijn na de sloping van dit ganse aardrijk, als al de vijanden voor eeuwig buiten, en alle vrienden eeuwig binnen zullen zijn, en als God alle tranen van de ogen zijns volks zal afwissen. In het vooruitzicht niet alleen, maar ook in het genot van de zalige eerstelingen van dit heil, had zich David voorheen menigmaal verheugd, zodat hij mocht uitroepen: O, hoe groot is uw goed, dat gij weggelegd hebt voor degenen die u vrezen, (Ps. 31:20). Dit heil had David weleens zo blij gemaakt, dat hij zeggen kon: gij hebt meer vreugde in mijn hart gegeven, als de zondaren ooit kunnen bezitten, als zij de ruimste welvaart hier op aarde genieten, (Ps. 4:8). Maar ziet, wat was er nu gebeurd? David had zwaar gezondigd, en Davids God had daar zijn heilig ongenoegen over getoond. Davids ziel was door zijn zonde verwoest, zijn zoete vrede was gestoord, en de ogen van zijn hoop waren verdonkerd, zodat hij zich nu niet meer zoals voorheen in het heil des Heeren kon verblijden. En onder deze donkere toestand boog Davids ziel zich neer en bad: *Heere, geef mij toch weder de vreugde uws heils*; mocht ik gelijk voorheen, mij in uw heil kunnen verheugen, en uw zoete en zalige nabijheid aan mijn hart mogen genieten.

Ten andere, bidt David om de *vrijmoedige Geest van de Heere*. Door zijn val had David zijn vrijmoedigheid voor God verloren, en kon niet meer, ten minste niet met zijn vroegere levendigheid, zeggen: *Abba, Vader!* Maar door zijn zonden had hij ook verloren, zijn vrijmoedigheid voor de mensen, die hij nuttig wenste te zijn, en die hij Gods wegen wilde leren, zoals wij straks nader hopen te zien.

Hij wilde dan zijn onderdanen de weg des levens prediken, maar zijn geweten was nog gedurig in beroering en onrust; Bathseba en Uria zweefden hem nog gedurig voor de geest; overspel en doodslag, die hij beide begaan had, maakten nog zijn ziel telkens bedroefd; daarom vreesde hij, als hij het woord des Heeren verkondigde, dat dan zijn

toehoorders (als 't ware) hem zouden toeroepen, zeggende: *medicijnmeester, genees uzelf!* Boven dit alles, bevond hij zich tot elke plicht onbekwaam, indien de Geest hem niet ondersteunde; en dit deed hem hier ook om die hemelse leidsman bidden. Gods volk is toch ogenblikkelijk tot elke daad van de Heere afhankelijk, kan zonder Jezus niets doen, en moet daarom gedurig roepen om de Geest. En ook, als Gods knechten prediken zullen op de rechte wijze, dan moet de Heere gedurig nieuwe vrijmoedigheid geven door Zijn Geest, anders vrezen wij meer voor het arme schepsel dan voor de hoge God. Daarom bad David hier, en het is ook zo gedurig nodig om met de Apostelen te bidden: Heere, geef uw dienstknechten met alle vrijmoedigheid uw woord te spreken, (Hand. 4:29).

Laat dit genoeg zijn van Davids gebed, en laat ons, voor wij tot ons tweede hoofddeel overgaan, hieruit kort nog iets tot onze lering opzamelen. Leert hier dan:

Ten eerste. Dat een wedergeboren mens, door zijn leven en verkeren in een zondige weg, de vreugde van Gods heil verliest. Hoe meer wij ons in de zonde toegeven, en hoe minder wij strijdend op de wacht staan, hoe donkerder ons uitzicht op een zalige eeuwigheid worden zal, en hoe minder zoete en zalige vrede en vreugde wij in ons hart genieten zullen. Mocht dit ons bang maken voor dat afschuwelijk monster der zonde, en aansporen om veel met David te bidden: *Leer mij uw welbehagen doen, en laat mijn wegen gericht worden om uw inzettingen te bewaren.*

Ten tweede. Laat ons hier opmerken, dat zulke lieden ongelukkig zijn, die vreugde zoeken op een andere plaats dan waar David zijn vreugde zocht, namelijk buiten het heil en de gemeenschap Gods. David was mistroostig en moedeloos, en had behoefte aan vreugde en vertroosting, en hij zocht die vreugde niet in de wereld, maar wel bij God, van wie alleen de ware vreugde en troost kan afdalen. En gij, mijn vriend of vriendin, waar zoekt gij troost en vreugde? Misschien in een goed gewas op uw akker; misschien in uw goud of zilver, of in de zonde en in de dienst der wereld? Maar weet dan voorzeker, al deze dingen zullen u liegen; gij zult er nooit in vinden wat gij er in zoekt; of indien gij er uzelf voor enige tijd in mocht verblijden, en lachen en vrolijk zijn in de wereld en de zonde, zo zal uw lachen en uw vreugde zijn als het geluid der doornen onder een pot, hetwelk haastig zal ophouden en in een eeuwig weeklagen zal veranderen. Mocht gij dan nog eens wijs worden, en leren eens ware vreugde, troost en zaligheid zoeken in dat heil Gods, dat door Christus aan het kruis verworven is. Onbekeerd zondaar! wat behoort gij het als een voorrecht te achten, dat gij nog genodigd wordt om dit heil te zoeken, daar gij reeds lang uit de tijd in de eeuwigheid hadt kunnen overgebracht zijn. Wat behoort u dit met haast en spoed naar de eenzame plaatsen te drijven, om nog dat heil Gods te zoeken, eer het voor eeuwig te laat is. Het woord der zaligheid heeft reeds in duizenden oren geklonken, die nu reeds lang verrot zijn, en om eigen schuld verloren zijn gegaan, en dit had ook reeds uw lot kunnen zijn; dan, nu is het nog voor u het aangename heden, maar ook zal het u wellicht niet lang meer in uw keus gegeven worden, om een nodigende Jezus aan te nemen of te verwerpen; daarom heden, terwijl gij zijn stem hoort, verhardt uw harten niet.

Ten derde. Dat David door zijn zondeval, zijn vreugde en vrijmoedigheid verloren geraakt was, dat hij toen een bange ziel moest omdragen, en troosteloos over zijn toestand moest kermen, dat was een merkteken van zijn geestelijk kindschap. De huichelaar, de schijnchristen, hij mag in het verborgen zo roekeloos zijn als hij is, hij mag zoveel zonde doen als hij doet, hij blijft nochtans onder alles de man; hij verliest zelden of nooit zijn vrijmoedigheid, of liever zijn onbeschofte vrijpostigheid; verkeert onbeschoemd in alle vrome gezelschappen en voert nog doorgaans het hoogste woord. Maar des Heeren volk voelt benauwdheid der ziel bij elke degelijke misstap,

en als dan de Heere met zijn licht begint te wijken, dan wijkt ook hun vrijmoedigheid en troost.

Ten vierde. David had lust om de overtreders Gods wegen te leren; David had begeerte om te prediken, maar vooraf vond hij behoefte om te bidden; voor David tot de mensen ging spreken, sprak hij eerst tot God; hij riep om des Heeren bekwaam makende Geest, opdat die hem met bekwaamheid en met vrijmoedigheid mocht aangorden. Och, hoe nodig is het voor elk die lust heeft om de waarheid te verkondigen, en Christus zijn medezondaren aan te prijzen, dat hij met David insgelijks veel aan den Heere vragen om zijn bekwaam-makende Geest en genade. Als wij toch des Heeren licht en bijstand moeten missen, hetzij in het spreken of preken, dan zal hoe langer hoe meer ons licht uitgaan, even als een lamp die gebrek aan olie heeft. Als wij nalaten, om als David, om de Geest te bidden, dan zullen onze redevoweringen hoe langer hoe schraler worden en de gerechten die wij opdissen, zullen meer been dan vlees zijn. Hoe nodig bijgevolg, om als een arme, dwaze en blinde, veel te vragen om Gods genade, licht, bijstand en zegen over ons werk.

Maar bad David zo voor zichzelf, en is het gebed ook voor alle predikers en voorgangers zo nodig; dan is het ook een dure plicht voor alle vromen, om dezulken die in het openbaar spreken, en die het wel menen met Sions opbouw en welvaart, gedurig biddende aan de Heere op te dragen, opdat de Heere hen mocht aangorden met kracht uit de hoogte. Paulus zegt elders van zichzelf en zijn ambtgenoten: broeders, bidt voor ons, opdat het woord des Heeren zijn loop hebbe en verheerlijkt worde, (2 Thess. 3:1). Moest de grote Paulus dit zeggen? Och, dan zeg ik ook vooral: Broeders, bidt voor mij, dat mijn licht niet mocht uitgaan als een nachtlamp. Bidt voor mij, dat des Heeren Geest mij mocht toerusten, en dat er veel zegen mocht rusten op onze geringe arbeid. Uw giften of gaven zoek en begeer ik niet; ik heb in mijn geringe arbeid van bijna negentien jaren, voor mijn dienst aan deze plaats, en ook op andere plaatsen, nooit een cent van u gezocht of genomen; maar indien gij nu iets voor mij mocht over hebben, bidt dan voor mij, en ook voor dit arme volk. „Indien gij mij zult vol bidden, dan zal ik ulieden vol prediken," zegt een zeker leraar.

B. Maar kom, nu ga ik in onze tweede hoofdzaak over, om u en mijzelf te bepalen bij Davids voornemen. Dat voornemen was om de overtreders Gods wegen te leren. Overtreders in het algemeen, zijn alle mensen, hoofd voor hoofd. Ik en gijlieden, wij overtreden toch dagelijks des Heeren geboden. De overtreders in het bijzonder, die David hier vooral schijnt te bedoelen, zijn geheel onbekeerde overtreders; dezulken die in het laatste gedeelte van ons tekstvers zondaars genoemd worden, die zich tot de Heere zouden bekeren. Aan zulke overtreders zou David onder uitzien tot de Heere, des Heeren wegen leren. De wegen des Heeren, die David hen wenst te leren, kunnen wij voornamelijk brengen en bepalen tot de volgende drie wegen: de weg der vernedering of overtuiging; de weg des geloofs, en de weg der heiligmaking of godzaligheid.

Vooreerst, de weg der vernedering of overtuiging wenste David de overtreders te leren. Hij wenste hun bekend te maken, dat zorgeloosheid de kortste weg naar de hel is; dat er onrust moet komen; dat zij moesten leren kennen wat het is, om over de zonde en een zondig hart bekommerd te zijn, en zichzelf te leren kennen als dezulken, die met hun eigen werken en gerechtigheden, zich voor God niet kunnen dekken, ja, hij zou de overtreders leren, dat de mens gans verloren ligt door de zonde, evenals hij ook doet in den honderd drie en veertigste, in de acht en vijftigste, maar vooral in de veertiende en meer andere psalmen.

Ten tweede. Hij zou ook de overtreders leren de weg des geloofs. Hij zou hen wijzen op dat vrouwenzaad, dat reeds in het Paradijs beloofd is tot redding van zondaren. Hij zou hen bekend maken, dat, ofschoon ze ook nog zo diep ellendig en rampzalig waren, en al moesten zij ook getuigen dat zij tegen al de geboden Gods zwaar gezondigd en geen derzelve gehouden hadden, en dat zij ook nog steeds tot alle boosheid geneigd waren; dat ze nochtans aan de genade Gods niet behoefden te wanhopen, maar dat er voor zulk een redding en zaligheid te vinden is in die held, bij wie hulp besteld is voor een arm zondaar, (Ps. 89:20). Hij zou hen leren, ja ook leren door zijn eigen voorbeeld, welk een goedertieren en gaarne vergevend God toch de Heere is, als het met de afgeweken zondaar maar mag worden: *Deze ellendige riep! en zijt mij genadig, o God!* Op schuldbelijdenis volgt zeker schuldvergiftenis voor een arm zondaar, die de zonde moede is en die zijn hoop alleen in Jezus zoekt. Dit wilde David de overtreders leren.

Ten derde, zou David aan de overtreders ook leren de weg der ware godzaligheid. Hij zou hun voorhouden dat men wel uit genade gerechtvaardigd moet worden, maar ook dat niemand zonder heiligmaking de Heere zien zal, en dat het bijgevolg voor elk reiziger naar de eeuwigheid, zo nodig, als nuttig en heilzaam is om des Heeren wet en geboden te beminnen.

Ziet, dit zijn de wegen die David aan de overtreders zou leren; en deze wegen kunnen nu de wegen des Heeren genoemd worden, omdat de Heere ze bekend maakt in zijn woord. Hij heeft de mens bekend gemaakt wat recht is, (Micha 6:8). Gods wegen zijn het ook, omdat ze Zijn hoogheid en heiligheid betamen. Het zijn heilige wegen, (Jes. 35:8). Rechte wegen waarin de rechtvaardigen zullen wandelen, maar de overtreders zullen daarin vallen, (Hos. 14:10). Ook zijn het de wegen des Heeren, omdat ze tot Hem en Zijn zalige gemeenschap henen liggen, daarom worden het genoemd wegen, of een weg die de verstandige naar boven is, (Spreuk 15:24).

Laat dit genoeg zijn van Davids voornemen en laat ons hieruit een paar dingen tot onze lering voorstellen, eer wij tot onze derde hoofdzaak overgaan.

Eerst zeg ik dan hier: O, wat is toch een land, een koninkrijk bevoorrecht, waar een koning regeert, van wie geldt dat het zijn gebed en keus is om aan zijn onderdanen de wegen des Heeren voor te stellen! Het is waar, ieder moet zijn eigen pak dragen, en wij zouden er niet zalig door worden, al was onze Koning nog godvruchtiger dan David, indien wij evenwel in de zonde leefden; nochtans zeg ik, het was zeer te wensen, dat wij een Koning mochten hebben die de Heere vreest. Ik denk, Gods Kerk zou er voordeel door hebben; Gods dag zou minder ontheiligd worden; meer andere voorrechten zouden eruit voortvloeien. Ik denk dat wij veel moesten bidden, niet om een andere Koning, maar om waarachtige bekering voor dezelfde Koning.

Ten andere vraag ik aan u en aan mijzelf: kent gij die wegen des Heeren die David aan de overtreders voorstelde? Kent gij die weg van ware ziels- en zelfvernederings, en heilzame wanhoop aan alle eigengerechtigheid en zelfverbetering? Kent gij het, om als een verlorene met Jezus te worstelen; dat bedelen, dat komen met geweent en aanhoudende smekingen; dat pleiten op genade en op Jezus eigen toezegging? Kent gij ook het jagen naar de heiligmaking; dat smeken, ach Heere! mocht ik eens voor U, ja alleen voor U leven? O vrienden! wij allen zijn overtreders en deze wegen des Heeren zullen wij moeten leren, en anders zal het niet wel met ons zijn in de grote eeuwigheid, waar wij naar toe reizen. Och, mocht gij uzelf dan nog eens als een gruwelijke overtreder leren kennen en leren zien, dat gij een leermeester nodig hebt om u Gods wegen te leren, en dat gij het alleen met Davids onderwijs niet stellen kunt,

opdat gij u nog eens voor de grote leraar der gerechtigheid mocht neerwerpen en Hem smeken om Zijn zalig onderwijs.

C. Wij gaan eindelijk over om in de derde plaats nog kort na te denken over Davids *verwachting*. Wij vinden zijn verwachting in deze woorden: *de zondaars zullen zich tot u bekeren*. Hier moeten wij nog kort de volgende zaken opmerken: Ten eerste. Dezelfde mensen, die zo-even *overtreders* genoemd werden, heten hier *zondaars*, of mensen die er hun werk van maken en hun zorg en kracht aan besteden om tegen de Heere te zondigen. Een overtreder en een zondaar is niet een andere en weer een andere persoon, maar de verschillende vreselijke namen die aan ons arme mensen in de Heilige Schrift gegeven worden, geven te kennen het vreselijke van de toestand van de mensen van nature, zoals hij daar gezonken ligt in Adam; zo wordt bij voorbeeld de mens door de Heere genoemd *een zot* en *dwaas*, doorgaans in Salomo's spreken; een onwijze en dwalende, (Tit. 3:3), een slapende, (Ef. 5:14), een blinde, (Jes. 42:16), een dode, (Matth. 8:22), een geruste, (Amos 6:1), een slangen- en adderengebroedsel, (Matth. 23:33), een kind des duivels, (Hand. 13:10), een kind des toorns, (Ef. 2:3), een vijand Gods, (Rom. 5:10), een hater van de Vader en de Zoon, (Joh. 15:24), en in onze tekst *een overtreder en zondaar*. Ziet eens, zestien namen die al onze afschuwelijkheid en onze ellendige, machteloze jammerstaat te kennen geven, zoals wij daar gezonken liggen in ons eerste verbondshoofd. Men zou zeggen: Ach! wij kunnen nooit uit de put komen; er is in eeuwigheid aan geen redding te denken!

Ten tweede. Toch wordt er in de tekst van die zondaars gezegd: *zij zullen zich bekeren*. Niet dat ze dat zouden kunnen door hun krachteloze eigen kracht, maar door de kracht en genade die God van boven zou verlenen. David verwachtte niet dat alle zondaars zouden bekeerd worden; hij wist wel dat de weg des levens smal was en de poort eng, en dat altijd het grootste getal de brede weg zou bewandelen, nochtans hij verwachtte de bekering van zondaars, en dat was voor hem een blijmoedige verwachting, een heuglijk uitzicht. Het was zijn keus, om zijn medezondaren met de Heere en zijn dienst bekend te maken, en hij mocht door het geloof in die zoete verwachting verkeren, dat een almachtig en wonderdoend God aan zulke diep gezonken zondaren, die nimmer zichzelf redden konden, zijn werk zegenen zou, zodat hij niet op steenrotsen zou ploegen, noch zaaien onder de doornen. Het gebeurt weleens dat Gods dienaren moeten klagen: wie heeft onze prediking geloofd en aan wie is de arm des Heeren geopenbaard? (Jez. 53:1). Maar David mocht door het geloof verwachten, dat hij zielen zou winnen voor de hemel; en wie weet hoe vele honderden er reeds door zijn prediking bekeerd zijn geworden en ook nog bekeerd worden door het lezen en zingen van zijn dierbare psalmen. Hoe hopeloos de toestand der zondaars ook mocht zijn, David zag naar boven en geloofde dat de Heere zijn dienst zou zegenen, en dat er zielen, vele zielen van de geestelijke en eeuwige dood zouden gered worden. Ten derde verdient het hier onze opmerking, dat David zegt: *zij zullen zich tot U bekeren*. Dus het is niet genoeg, bekeerd te worden van de herberg tot de kerk en van de zonde tot de deugd; zedelijke verbetering mag een onechte halve zuster zijn van de waarachtige bekering, zij is echter geenszins genoeg om zalig te worden. David spreekt hier van een bekering tot de Heere, en Paulus noemt het een bekering van de macht des Satans tot God en een onberouwelijke bekering tot zaligheid; en bij de Profeet zegt de Heere: zo gij u bekeren zult, Israël, zo bekeert u tot Mij, (Jer. 4:1).

TOEPASSING

En nu zondaar, zijt gij ook reeds bekeerd, hebt gij kennis aan die waarachtige bekering, waar de Catechismus naar vraagt in de 33^e zondag? Of hebt gij geheel geen lust aan de kennis van Gods wegen, maar brengt gij slechts uw tijd door in zorgeloosheid en werelddienst? Of zijt gij als anderen, die er nog wel eens van horen en van praten willen, maar die toch geen lust hebben in het wandelen op de wegen des Heeren? Of kunt gij uzelf bekeren en zelfs alles maar dood op uw gemak tot stand brengen, zonder ooit des Heeren Geest tot dit grote werk nodig te zien? Of verpraat gij in tegendeel uw tijd over onmacht en eeuwige verkiezing, en blijft onder alles maar zorgeloos voortslapen? Hoe staat gij ermee, hebt gij leven, of zijt gij dood; zijt gij binnen of buiten, staan uw voeten naar de hemel of naar de hel? Zondaar! indien gij nog alles mist, meent niet dat wij u dan haten en afkerig van u zijn: nee, wij beklagen u, wij hebben medelijden met u, wij wensen dat God nog in genade op u neerziet en dat gij nog gelukkig wordt voor de eeuwigheid. En indien gij u nog genegen vindt om naar ons te luisteren, dan zou ik u dit nog zeggen en u toewensen, dat gij de volgende drie dingen ter harte neemt.

Ten eerste. De noodzakelijkheid van de bekering. Het is noodzakelijk dat gij in een huis woont, anders zoudt gij omkomen door de ongemakken van weer en wind; het is noodzakelijk dat gij spijs gebruikt, anders zoudt gij spoedig de droevige hongerdood moeten sterven. Maar veel meer noodzakelijk is het, dat gij door een waarachtige bekering aan de levende God verbonden wordt. Buiten en zonder de bekering zijt gij eeuwig verdoemd en moet gij eeuwig ongelukkig worden. En nu is de bekering niet noodzakelijk over een halve eeuw, maar noodzakelijk zelfs op deze dag, want als de dood u overvalt zonder bekering, dan zijt gij eeuwig ongelukkig. En wij moeten immers met Izaak zeggen: ik weet de dag mijns doods niet? (Gen. 27:2). En wij zouden immers overvallen en verrast kunnen worden door de dood? En dan kunnen wij immers niet meer terug, dan is de slag immers onherroepelijk? Nu dan, denkt er veel om, het is noodzakelijk dat gij bekeerd wordt, want mist gij het bij de dood, dat heeft Jezus met een dubbel *voorwaar* gezegd, dat gij niet zalig zult worden.

Ten tweede wenst ik u te bepalen bij de onmogelijkheid der bekering. De arme mens heeft in het Paradijs al zijn kracht verloren. Zo min een Moorman zijn huid kan veranderen, zo min kunnen wij ons hart veranderen. (Jer. 13:23). Daarom zei de profeet: ik weet, o Heere, dat bij de mens zijn weg niet is, het is niet bij een man die wandelt, dat hij zijn gang richt, (Jer. 10:23). Veel mensen hebben op hun ziekbed, dat een doodsbed scheen te zullen worden, ernstige gedachten gekregen over hel, hemel en eeuwigheid, en hebben gemeend dat zij zichzelf kunnen bekeren; zij hebben heerlijke voornemens geopenbaard en plechtige beloften gedaan om voortaan de Heere te zullen dienen en de wereld en zonde vaarwel te zeggen; maar de ziekte week en toen de arme lijder meer gezond werd, kwam er van de bekering niets terecht. Andere mensen zijn voor een tijd de besmettingen der wereld ontvloeden en hebben zich onder de vromen gevoegd, maar zijn later ook de wereld weer toegefallen en zijn nu wellicht zorgelozer dan ooit voorheen. Ach! als de mens zichzelf bekeert dan is hij zo spoedig weer in zijn vorige droevige toestand en zijn laatste wordt doorgaans erger dan het eerste. Bedenkt dan, dat het ware werk der bekering voor u onmogelijkheid is.

Ten derde. Laat het gezicht van de noodzakelijkheid der bekering aan de ene, en van de onmogelijkheid daarvan aan de andere zijde, u op uw knieën doen vallen voor de Heere, opdat Hij in uw hart het nodige begin en de voortgang van zijn genadewerk mocht werken door Zijn goede Geest. Zo deed het boetvaardig Efraim; (Jer. 31:18). Zo deden de gevangenen te Babel, (Klaagl. 5:21); zo deed de arme machteloze bruidskerk, (Hoogl. 1:4); en zo denk ik, dat ik en gijlieden ook moeten doen, en voor die God neervallen, die gezegd heeft: ik doe wandelen op de weg der

gerechtigheid, (Spreuk. 8:20), en die een arm zondaar, die bij hem schuilt, niet zal afwijzen. Ik denk, dat het gelukkig is als een arm machteloos zondaar met David mag zeggen: mijn ziel is begerig! (Ps. 84:3), en als hij dan maar veel met diezelfde man mag bidden: Och Heere, laat mijn wegen gericht worden om uw inzetten te bewaren, (Ps. 119:5). De Heere hoort toch het gebed, en tot hem zal alle vlees komen, (Ps. 65:3).

En gij, zoekende zielen! Immers, gij hebt wel lust om als een overtreder, Gods wegen te leren en ook daarin te wandelen? Gij hebt immers kennis aan die weg der overtuiging; aan die weg des geloofs, om alleen en geheel uw zaligheid uit de hand van Christus te ontvangen; en aan die weg der ware godzaligheid, om van de Heere zulk een hart te begeren, dat al de geboden Gods bemint en betracht? Dan, mogelijk vreest gij, dat uw werk geen waarheid is, omdat uw overtredingen nog zovele zijn, en gij geen enkele daad zonder gebrek verrichten kunt. Nochtans niemand leeft zonder duizenden van struikelingen; maar in Jezus' bloed is vergeving voor die alle, en daarom raad ik u, om u maar gedurig voor Zijn voeten neer te werpen, gelovig te schuilen in Zijn wonden, en te roepen, dat hij uw ongeloof verbreke, en u meer en meer onderwijze door Zijn Geest. Hij toch, zal nimmer laten varen de werken van Zijn handen, maar een volkomen uitkomst voor uw ziel geven, al was het ook bij het naderen van uw dood.

Maar mogelijk zegt iemand van u: ik ken een tijd waarin ik mij verbonden heb aan de Heere Jezus, om hem zonder beding te volgen, en mijn ziel alleen door hem te laten zaligen. Maar ach, nu mis ik het leven; nu is de zonde weer levendig geworden; nu heb ik reeds vele jaren achtereen dor en donker voortgeleefd, en daarom vrees ik, dat mijn verbintenis aan Jezus nooit oprecht geweest is. Ik antwoord: gij hebt reden om altijd met zuchten en droefheid te denken aan de zomerse dagen van uw eerste jeugd, toen gij zo kinderlijk omging met de Heere, en u te beklagen omdat gij uw eerste liefde verlaten hebt; maar gij hebt geen reden om uw staat te verdenken, maar integendeel zijt gij verplicht om het voor een grote genade te houden, dat gij nog Christen gebleven zijt, terwijl de zonde meer levend geworden is, en gij de gevoelige tegenwoordigheid Gods aan uw hart moet missen. Het is genade om de Heere te volgen in het zoete licht, maar het is grote genade om de Heere na te wandelen en aan te kleven in het duisternis; het is genade een christen te zijn als de zonde schijnt dood te wezen, en als gij met weinig hapering uw reis naar de hemel kunt voortzetten: maar het is grote genade, een christen te blijven als de zonde weer levend wordt, en de vijanden weer uit de achterlage te voorschijn komen. Dit moet gij in het oog houden, en verder maar naar boven zien en op de Heere wachten. Reeds lang waart gij de wereld weer ingegaan, indien de Heere geen wakend oog over u had gehouden; en nu, die Schepper van de einden der aarde wordt niet moede of mat. Hij wordt niet veranderd, en daarom worden de kinderen Jakobs niet verteerd, (Mal. 3:6).

En gij, meer bevestigd volk van God! David was een goede koning, een getrouw en godzalig man. Als het de tijdelijke belangen van zijn onderdanen vereiste, dan gordde David zijn zwaard aan de heup, en was een buitengewoon strijdbaar held; en als het de eeuwige belangen van zijn onderdanen betrof, dan stapte hij van zijn troon af, en klom de preekstoel op, om zondaren Gods wegen te leren. Davids wijze zoon zei eenmaal: *wee een land welks koning een kind is*. Maar deze koning Israëls (dat mag gezegd worden) was geen kind. Maar nu, dit daar gelaten, gij zijt geen koning, ook geen geroepen predikant, maar gij zijt toch verplicht, elk naar zijn gaven en bekwaamheid, om de overtreders Gods wegen te leren, en Christus aan uw naasten aan te prijzen, waartoe toch dagelijks gelegenheid genoeg gevonden wordt, als er maar wat meer lust en opgewektheid toe werd gevonden. Maar iemand van u mocht soms zeggen: „ik

durf het niet te doen, de vrijmoedigheid ontbreekt mij, de vrees voor het schepsel doet mij zwijgen!" Ach, daar hapert het mij ook aan; die treurige beschroomdheid; ik denk dat wij er minder van zouden hebben, als wij meer liefde hadden tot God en onze naasten, en als wij meer indrukken hadden van het gewicht van onsterfelijke zielen. Het is onze eer niet, dat wij zo weinig vrezen voor de hoge God, en dat wij zo veel vrezen voor de lage mens, voor een gering stuk potaarde, voor een opgesierde klomp leem. Het zou beter met ons worden, als wij meer smeekten om de vrijmoedige Geest, even als David in de tekst.

Een ander zegt mogelijk: „het kan toch niet helpen, want de mensen zijn zo zorgeloos, dat ze naar mij niet zullen horen!" Vriend! dat is ook al een vijgenblad uit het paradijs. Laat ons liever naar boven zien en smeken van de Heere dat hij onze zwakke pogingen mocht achtervolgen met Zijn Geest en zegen. De biddende David, in onze tekst, was ook een vertrouwende David, die geloofde dat de Heere zijn werk zou zegenen. Maakt geen ongegrond bezwaar, houdt liever biddende aan bij de Heere, om Zijn zegen op uw werk; licht wint gij toch in uw leeftijd een paar zielen, want Christus' schapen zullen toch allen tweelingen voortbrengen. Ach! houdt biddend aan; gij mocht er eens een paar honderd winnen, of zo niet, één ziel is meer waard dan de gehele wereld.

Weer een ander zegt mogelijk: „ik zou mijn talent wel op winst zetten, maar mijn huisgenoten en burens mogen mij niet lijden, en daarom willen zij het van mij niet verdragen!" Nu dan, als het maar om uw tere godsvrucht is, dat zij u niet lijden mogen, dan is het wel ongelukkig voor hen, maar het is integendeel ter bevordering van de zaligheid van uw zielen, want alle dingen moeten toch meewerken ten goede. Maar vrome man, denkt er toch eens goed over na, waarom heeft uw natuurlijke vrouw zoveel tegen u? Is het werkelijk omdat gij God vreest? Of is het mogelijk vooral daarom, omdat gij een onverdraagzaam ondeugend mens zijt; en omdat gij zo streng, hard en heerszuchtig zijt? Gij vrome vrouw, waarom heeft uw natuurlijke man zoveel tegen u? Is het om uw godzalige wandel? Of is het mogelijk daarom, omdat gij zo weinig acht geeft op uw huishouding; en omdat gij mogelijk een vuil morsig mens zijt; of omdat gij een doorbrengster zijt van datgene dat uw man met zure arbeid winnen moet? Gij vrome man of vrouw, waarom hebben uw burens zoveel tegen u? Is het om uw tere leven? Of is het ook daarom, omdat gij wel eens nors en stuurs zijt; of omdat gij niet helpen wilt als er hulp nodig is? Of omdat gij maar al te zeer uw eigen gewin en voordeel zoekt?

Elk beproeve hier zichzelf, en tezamen behoren wij te belijden, dat wij onze vrijmoedigheid zelf weleens wegzondigen. Och! de christen behoorde zo nagezien te kunnen worden, en het behoorde onze biddende toeleg zo te zijn, om zowel met daden als met woorden te stichten, opdat de wereld van ons kon zeggen, hetgeen die vrouw zei van Elisa: ziet, ik heb gemerkt dat deze man Gods, heilig is. (2 Kon. 4:9).

Nu, wij zijn geen van alle nog die wij moeten zijn, maar laat ons veel bidden en naar boven zien; heiligmaking is toch de keus van ons hart. En is en blijft hier alles gebrekkig, haast komt de eeuwigheid, en dan zal er niets te wensen meer overblijven.

De hemel is een plaats waar Luther en Calvijn niet meer twisten, en waar geen verbittering meer is tussen Barnabas en Paulus; daar gaat ook Jakob niet meer hinkende aan zijn heup, en Mozes klaagt er niet meer over zijn zware tong en moeilijke spraak; Izak is er niet meer blind, Lazarus niet arm en vol zweren; en Hizkia niet krank tot stervens toe. Niemand klaagt daar over een enge borst of zwakke maag, over geen pijnlijk hoofd of zondig hart. Zielenstrijd en zielsgebrek zal daar niet meer zijn. Hier op aarde *mag* een waar christen alles doen wat hij gaarne wil, maar hij *kan*

evenwel niet, want de verdorvenheid van zijn hart staat hem in de weg; maar in de hemel mag hij, en kan hij ook in volmaaktheid doen alles wat hij gaarne wil, namelijk goeddoen en God verheerlijken tot in alle eeuwigheid. Zo dan vertroost elkaar met deze woorden. (1 Thess. 4:18). Amen

6. DE VERSLAPPING DER GELOVIGEN

OEFENING OVER OPENB. 2:5.

Maar ik heb tegen u dat gij uw eerste liefde hebt verlaten.

VOORAFSPRAAK

De rechtvaardige zal zijn weg vasthouden, (Job. 17:9) hij moet standvastig en onbeweeglijk zijn in het werk des Heeren; (1 Kor. 15:58) alleen die volharden tot het einde toe, zullen zalig worden. (Matth. 24:13). Hieruit zien wij, dat, indien wij ooit zalig zullen worden, dat het dan niet genoeg is om met de geest te beginnen, en dan weer met het vlees te eindigen, maar dat wij zullen moeten volharden met de Heere na te wandelen; dat wij moeten gewaarschuwd zijn om niet weer met Demas de tegenwoordige wereld lief te krijgen, maar dat wij tot ons doodsbed toe moeten strijden, om dan ook eenmaal in te gaan door de enge poort des hemels. Daarom zegt Paulus ook: weet gij niet, dat degenen die in de loopbaan lopen, allen wel lopen, maar dat een de prijs verkrijgt; loopt also dat gij die moogt verkrijgen (I Cor. 9:24). En wederom zegt hij: strijd de goede strijd des geloofs, en grijp naar het eeuwige leven (1 Tim. 6:12). Maar hoewel het nu zeker waar is, dat er steeds moet gelopen en gestreden worden; hoewel het waar is, dat alleen de zaligheid op volharding beloofd wordt; hoewel het waar is, dat er een onbeweeglijke standvastigheid van de strijdende Christen gevraagd wordt, zo is het evenwel ook waar, dat er bij de strijdende Christen, voor een tijd, een opmerkelijke verslapping en verflauwing in het geestelijke leven kan plaats hebben. En over deze verslapping der gelovigen, hopen wij thans te handelen.

TEKST: OPENB. 2:4. *Maar ik heb tegen u dat gij uw eerste liefde hebt verlaten.*

Het is aan de meesten van ons genoegzaam bekend, dat de verheerlijkte Jezus, aan Zijn knecht Johannes, die om der waarheid wil op Patmos verbannen was, het bevel gaf om zeven brieven te schrijven aan de zeven gemeenten in Klein-Azië, tot haar bestraffing, opwekking en vertroosting.

Onze tekst nu, is een klein gedeelte van de brief die Johannes moest zenden naar de gemeente van Efeze. Efeze was een grote vermaarde handelsstad in Turkije; een stad waarin al de inwoners vroeger heidenen waren, die bijzonder hun eredienst bewezen aan de zogenaamde godin Diana, van wie zij ook een beeld hadden, dat naar het voorgeven van de priesters uit de hemel was gevallen. In de stad Efeze, had men ook ter ere van die afgodin, een grote en prachtige tempel, die naar het zeggen der geleerden, een ontzaglijk groot en prachtig gebouw was, waaraan men omstreeks tweehonderd jaren gearbeid had, en waaraan vele koningen en groten der aarde onnoemelijke schatten van goud en zilver besteed hadden. Verder lezen wij nog van Efeze, dat veel van haar inwoners zich bezig hielden met toverij en ijdele kunsten, en in de top de zonde dienden. In die stad kwam eindelijk Paulus om Christus te prediken en wendde zich eerst tot de joden die daar woonden. Hij handelde drie maanden lang met hen op elke Sabbat in de Synagoge; maar door de vijandschap van sommigen uit hen, vond Paulus zich geraden om de Synagoge te verlaten, en predikte toen twee

jaren lang in de school van een zekere Tyrannus, waar hij zeer veel zegen op zijn arbeid mocht genieten, want het Woord des Heeren wies dagelijks, en de Heere werd groot gemaakt. Ja ook velen van degenen die ijdele kunsten gepleegd hadden, werden tot God bekeerd, en tot een teken van de oprechtheid van hun bekering, brachten zij hun vuile boeken tezamen, en verbrandden die, hoewel zij die voor veel geld hadden kunnen verkopen, want zij berekenden de waarde der boeken, op vijftigduizend zilveren penningen, of volgens sommigen, omstreeks vijftienduizend gulden, naar onze hedendaagse munt. Liever wilden zij evenwel die aanzienlijke zilverschat missen, dan enigszins God en de wereld samen te dienen; want zij wisten, dat zo iemand de naam van Christus noemt, dat die moet afstaan van ongerechtigheid. Dit alles kan worden nagezien in het negentiende hoofdstuk van de Handelingen der Apostelen. De hele tijd, die Paulus in dit Efeze verkeerde had, was tezamen drie jaren, in welke tijd hij niet ophield hen in het openbaar en bij de huizen, met vele tranen te vermanen, (Hand. 20:31). Nu, hoe bandeloos dit afgodische volk in hun treurig eertijds dan ook geleefd hadden, zij waren na hun bekering vervuld met zuivere liefde tot de Heere, om wiens wil zij alles wat voor het vlees aangenaam en voordelig was, gaarne wilden opofferen, gelijk uit hun kostelijke boekenschat gebleken is, (Hand. 19:19). Zij waren ook vervuld met zuivere liefde tot Paulus als des Heeren knecht, en het middel in Gods hand, door wie zij het geloof ontvangen hadden; en nergens konden zij van die liefde meer bewijs geven, dan toen Paulus van hen afscheid nam, en toen zij om de hals van Paulus vielen en hem kusten en zeer weenden, allermeeft omdat hij zei, dat zij zijn aangezicht niet meer zien zouden, (Hand. 20:37,38). En, hadden zij zoveel liefde tot de Heere zelf, en zoveel liefde tot Paulus als des Heeren knecht, zij hadden ook niet minder vurige liefde tot elkaar, en tot al des Heeren volk. Daarom zei Paulus: ik houd niet op voor u te danken, omdat ik gehoord heb van uw geloof, en van de liefde die gij hebt tot al de heiligen, (Ef. 1:15,16). Nu, aan deze toen zozeer bloeiende en dierbare gemeente was het, dat Johannes in later datum een brief moest schrijven, waarin wij dan ook deze regels vinden: *ik heb tegen u, dat gij uw eerste liefde verlaten hebt*. Kom, laat ons deze woorden wat nader inzien, en daarin opmerken:

- A. Eerst, hun geestelijke verslapping.
- B. En dan, het beklag, dat Jezus tegen hen inbrengt.

A. Aangaande onze eerste hoofdzaak, de geestelijke verslapping van deze voorheen zo bloeiende gemeente. Hier wordt gesproken: Van liefde; die wordt genoemd, hun liefde; hun eerste liefde; en daarin waren zij achteruit geraakt, want zij hadden die eerste liefde verlaten.

Eerst dan, de Heere spreekt hier van liefde, en noemt die liefde onbepaald, zonder die op dit of dat voorwerp toe te passen; daarom moeten wij dan die liefde in haar ruimte nemen en verstaan, zoals de ware Christen liefde heeft en bezit tot God, tot zijn eigen ziel, tot des Heeren dienst en woord, tot zijne medebroeders, en tot alle mensen in het algemeen. De ware Christen bezit dan liefde zeg ik, tot God. De Heere heeft hem eerst liefgehad met een eeuwige liefde, en heeft hem daarom getrokken met goedertierenheid, getrokken uit deze tegenwoordige boze wereld, getrokken uit de macht der duisternis, zijn hart omgezet en veranderd, en hem een behoefte en begeerte geschonken om ook de Heere hartelijk lief te hebben. (Ps. 18:2) Is nu zijn liefde tot God niet volmaakt, gelijk ze niet is, ze is toch oprecht en hartelijk; en deze liefde doet hem zuchten en bidden om van al zijn lauwheid verlost te worden, en de Heere meer en vuriger lief te hebben. Deze liefde leert hem tot de Heere vluchten met al zijn

zorgen en bezwaren, om met alles bij hem te schuilen, en met hem raad te plegen. Deze liefde doet hem op des Heeren gevoelige nabijheid gezet zijn, en des Heeren gunst en gemeenschap zoeken, boven alle begeerlijke dingen, en doet hem treuren en bedroefd zijn als hij de Heere moet missen. Deze liefde doet hem treuren over zijn dagelijkse zonden en de talloze plagen van zijn hart, omdat hij daardoor de zalige God onteert, die het zo waard is om zonder zonde gediend en gevreesd te worden.

Verder: de ware Christen bezit liefde tot het heil van zijn eigen ziel. Die ziel moet voor een eeuwigheid geborgen worden, en daarom vlucht hij dagelijks tot Christus, om in hem, bij hem en door hem, te ontvangen vrijheid van de hel en het recht ten eeuwigden leven. De liefde tot de vrede van zijn ziel, maakt hem ook waakzaam over zijn eigen hart, omdat hij weet, hoe meer hij zich in de zonde toegeeft, hoe meer hij de zoete vrede zal missen, en een knagend berouw van binnen zal gewaar worden.

Ook heeft hij liefde tot de dienst en het woord van de Heere. De dienst van de Heere is hem aangenaam en zalig geworden, en hij heeft dagelijks behoefte om zingende te bidden, of biddende te zingen: leer mij o God vol zaligheden, mijn leven in Uw dienst besteden; terwijl onder alles de getuigenissen van de Heere zijn raadslieden en vermaken zijn, (Ps. 119:24).

Hij heeft ook liefde tot zijne medebroeders. Dit volk is met hem, uit God geboren, zoekt met hem de hemelse dingen, klaagt evenals hij over zonde en ellende, en roemt even als hij in het kruis van Christus; samen dienen zij de Heere, en verkeren als vreemdeling in dit aardse jammerdal, verdragen en vergeven elkaars gebreken, en doen gedurig opnieuw de keus om voor de Heere te leven: en dit alles verbindt hen in onderlinge liefde, en zalige vriendschap tesamen.

Eindelijk, liefde hebben zij tot alle mensen in het algemeen. Zij weten, dat een dienstknecht des Heeren niet moet twisten, maar vriendelijk moet zijn tegen allen; en dat zijn bescheidenheid aan alle mensen moet bekend zijn; zij weten dat één God hen beiden heeft geschapen, en dat ze beiden van aard en nature zondaren zijn, even slecht en ellendig. Zij weten dat het alleen de vrijmacht van God was, Gods eeuwig welbehagen, en anders hadden zij in de plaats der onbekeerde zondaren gestaan, en die mensen hadden in hun plaats gestaan op de weg naar de hemel. Zij weten dat de Heere bevolen heeft, dat zij bij hun geloof niet alleen broederlijke liefde, maar ook liefde jegens allen moeten voegen; daarbij is het een hebbelijkheid van hun nieuwe natuur door Gods genade, om al hun naasten liefde te bewijzen, en om hun eeuwige welstand van de Heere te bidden.

Ten tweede. Die liefde wordt nu genoemd “hun” liefde. *Uw liefde*, zegt de Heere Jezus. Is het dan hun eigen eigendom? Is het een vrucht van hun natuurakker? O nee! Jezus zegt dit niet omdat zij zelf de oorzaak of werkmeester zijn van de liefde die in hen woont, maar hij noemt deze liefde de hunne, omdat zij het onderwerp zijn in wiens hart deze liefde gevonden wordt. Het is dus niet hun liefde omdat zij daarvan enigszins zelf de oorzaak zijn, want wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad, (1 Joh. 4:19). Hierin is de liefde, niet dat wij God hebben liefgehad, maar omdat Hij ons heeft liefgehad, en Zijn Zoon gegeven heeft, tot een verzoening voor onze zonden, (1 Joh. 4:10). O! niemand van heel het volk des Heeren had van nature een aasje ware liefde in zich, maar zij waren allen haters Gods (Rom. 1:30); onwijs, dwalende, menigerlei begeerlijkheden en wellusten dienende, hatelijk zijnde en elkander hatende, (Tit. 3:3). En nochtans zijn zulke ellendelingen door Gods genade veranderd en bekeerd, en gemaakt tot liefhebbers des Heeren, die het kwade haten, (Ps. 97:10). En zo noemt de Heere ook de liefde die in hen is, hun liefde, net alsof die uit hun eigen hart was voortgekomen. O! zalig en gelukkig is hij die een onderwerp van deze liefde mag geworden zijn, want die draagt in zich het merkteken dat Gods

beeld bij de aanvang in hem hersteld is, en dat hij eeuwig en volkomen zalig worden zal.

Ten derde. Wat wil het nu zeggen, dat deze liefde van de gemeente te Efeze, een *eerste liefde* genoemd wordt? Buiten allen twijfel wijst de Heere Jezus hen hierdoor terug op de dagen van ouds op die vurige liefde die zij in de eerste tijd van hun overgang uit het heidendom hadden, tot hem, tot zijn dienaren en onderling tot elkaar, zoals wij reeds gezien en aangetoond hebben, van de eerste tijd van hun bekering. Dit was hun eerste liefde, de weldadigheid van hun jeugd, de liefde van hun ondertrouw, toen zij de Heere nawandelden in de woestijn in onbezaaide landen, (Jer. 2:2).

Ten vierde. Maar die eerste liefde hadden zij *verlaten*. Zij hadden misschien in licht wel wat gewonnen, maar in warmte hadden zij zoveel te meer verloren. Ellendige toestand waarlijk! als een Christen van de Heere afzakt, en zijn eerste liefde verlaat, waarin hij liever behoorde te groeien en toe te nemen. Niet dat zij hun eerste liefde geheel hadden afgelegd, want dat is onmogelijk in een ware godzalige. Een iegelijk, die uit God geboren is doet de zonde niet, want zijn zaad blijft in hem; en hij kan niet zondigen, want hij is uit God geboren, (1 Joh. 3:9). Dus is het hier niet, dat zij die eerste liefde helemaal kwijt waren; nee die kwam nu en dan nog weer boven; maar zij waren door nalatigheid verslapt en verflauwd geworden; het was met hen gelijk Jezus zegt: als de ongerechtigheid zal vermenigvuldigd worden, dan zal de liefde van velen verkouden, (Matth. 24:12). Hun eerste ijver en biddende waakzaamheid was opgehouden, zodat zij nu wel om de vraag van Paulus mochten denken: daar gij met de geest begonnen zijt, voleindigt gij nu met het vlees, (Gal. 3:3)? Och, wat gaat het menigmaal zo met des Heeren volk. Als men in de eerste liefde verkeert, als men dagelijks met de Heere gemeenschap mag oefenen; als het goed staat tussen God en de ziel; werkelijk, dan is het lichter om wat te verliezen, dan om nog meer te krijgen. En als men dan vergeet te waken en te bidden, en dagelijks tegen de vijand op de wacht te staan, dan raakt men menigmaal ongemerkt aan het afzakken, voor men het weet, en dan gaat het als met de wijze maagden, zij werden eerst sluimerig, en daarna vielen zij met de dwazen in slaap. En ziet, zo hebben zij dan eer zij het bedachten hun eerste liefde verlaten, en liggen dus ook meer bloot, om door allerlei misdaden overvallen te worden.

B. Laten wij nu in ons tweede hoofdstuk op het beklag dat Jezus tegen hen inbrengt. Jezus zegt: *Ik heb tegen u*. Hij zegt niet: mijn heilige toorn is tegen u ontstoken, want hij zal in eeuwigheid niet meer op hen toornen noch hen scheiden, (Jes. 54:9). Jezus zegt niet: gij hebt uw eerste liefde verlaten, en daarom zal Ik u van voor mijn aan gezicht wegwerpen, want zo min als de ordeningen des Hemels en der aarde zullen worden omgekeerd, en zo min als het verbond van de dag en van de nacht zullen vernietigd worden; zo min zal ook de Heere het zaad van Jakob verwerpen, dat het zijn volk niet meer zou zijn, (Jer. 33:25,26). Maar Jezus zegt met de allergrootste zachtmoedigheid en liefde: Ik, de Koning des hemels; ik de trouwe vriend van mijn volk, ik heb wat tegen u, omdat gij uw eerste liefde verlaten hebt. O mijn volk! zal het u niet gevoelig maken; zal het u niet aan het hart raken, dat Ik, Ik de dierbare bruidegom, zo over Mijn bruid moet klagen? Ik ben uw maker, en ik ben tevens uw man, gij zijt mijn geestelijke bruid, aan wie ik ondertrouwd ben tot in eeuwigheid. O mijn bruid! is het u dan een onverschillige zaak dat ik zo over u moet klagen? Ben ik u dan een dorre woestijn geweest, of een land van uiterste duisternis, omdat gij zo haast uw eerste liefde hebt verlaten? Voorts merken wij in de klacht van de Heere Jezus, nog kort deze dingen op:

Ten eerste. Trouwe vrienden maken elkaar bekend, wat zij op elkaar tegen hebben, opdat de liefde niet geheel verga, maar veeleer hersteld wordt. Evenzo handelt dan ook de Heere Jezus hier als een trouwe vriend van zijn volk, om de enigszins als het ware, geschonden vriendschap te herstellen.

Ten tweede. Maakt de Heere Jezus hun hier bekend, dat zij met het verlaten van hun eerste liefde Hem erg hadden beledigd, en dat hij dus geenszins een onverschillig aanschouwer is van de slapheld en slordigheid van zijn volk. Dus, Jezus wil, dat zijn volk het ter harte zal nemen, dat Hij, hun Heer en Koning, hun vriend en Zaligmaker, hier zo bitter over hen klaagt, opdat het hen mocht aansporen om tot Hem, en tot hun eerste liefde weder te keren. Zal men vallen en niet weer opstaan; zal men afkeren en niet wederkeren, (Jer. 3:22).

Ten derde. Laat ons hier ook opmerken, dat het voor een Christen een treurig en sober leven is als hij zijn eerste liefde heeft verlaten, en dan ook moet bevinden, dat zijn beste vriend, wel niet op hem vertoornd is, maar toch wat tegen hem heeft. Ach wij kunnen nooit onszelf behagen als wij de Heere mishagen; wij kunnen niet des Heeren Geest bedroeven, zonder tegelijkertijd ook onszelf te bedroeven, en ons leven tot een naargeestig en ellendig leven te maken.

TOEPASSING

Hoe is het nu met ulieden gesteld, arme wereldlingen, hebt gij uw eerste liefde verlaten of niet? Nee, nee; gij hebt uw eerste liefde niet verlaten; uw eerste liefde is een liefde tot de wereld en de zonde; dat was voor twintig, dertig of meer jaren uw eerste liefde waar gij uw leven mee begonnen hebt, en Ik ben bang, dat het ook nog eenmaal uw laatste liefde zal zijn, waarmee gij uw ellendig leven eindigen zult. Toen gij nauwelijks in de wereld was, en nauwelijks lopen of spreken kon, toen openbaarde gij uw eerste liefde reeds als een ellendige liefde, een liefde tot de zonde, gepaard met een haat en afkeer van al wat geestelijk en goddelijk is. Opgegroeid tot jongelingen en jonge dochters, werd uw liefde gevestigd op de modes, op snode samenkomsten, die gij wellicht hoe ruwer hoe liever begeerde, en op allerlei soort van lol. Toen u mannen en vrouwen geworden was, was uw liefde tot rapen en schrapen, en wellicht heeft u menigmaal gejammerd, dat het onmogelijk voor u was om de hele wereld te gewinnen. En zal deze eerste liefde, nu ook uw laatste zijn? Zult gij met deze geld-en-goed-liefde in uw hart, met de angsten des doods moeten worstelen, als spoedig uw laatste uur komt? Ach! als het dan waar is, gelijk het waar is, dat niemand twee heren dienen kan, en dat die een vriend der wereld wil zijn, een vijand Gods gesteld zal worden, wat zal uw sterfuur dan bang, uw lot vreselijk en uw ziel ongelukkig zijn tot in een eindeloze eeuwigheid. Als het op sterven aankomt, dan kan de wereld met al haar begeerlijkheid eerst op haar rechte prijs geschat worden, maar hier zult gij die immer te hoog waarden, totdat gij die in het bange doodsuur moet verlaten.

Mocht gij dan nog uw eerste en enige liefde verlaten, die gij nu maar alleen hebt tot de dingen buiten God; en mocht gij uzelf als een arm hatelijk schepsel leren kennen, Jezus leren te voet vallen, en alleen in zijn dierbaar bloed, vrijheid van de hel leren zoeken. Hij alleen die vroeger genas allen, die kwalijk gesteld waren, die geen zondaar afwijst, en raad weet voor alle kwalen, en die om niet geneest; hij alleen kan u redden, u met God verzoenen, en u een plaats in de hemel bezorgen; hij is de parel van grote waarde, de schat in de akker verborgen; wil iemand waarlijk rijk worden, hij moet die schat, die parel zoeken; en daartoe is ook nog voor u mogelijkheid, maar het moet u ernst worden, gij moet leren aanhouden, en niet trachten God en de wereld te gelijk te dienen. Denk er, wat Ik u bidden mag, eens goed over na, want de zaak is van

een eeuwig gewicht: zaligheid of verdoemenis, hel of hemel, leven of dood hangt er aan; en *hoe zullen wij ontvlieden, als wij op zulk een grote zaligheid geen acht geven!* Daarom indien gij nog naar raad wilt luisteren; indien gij nog enig belang stelt in het heil van uw arme ziel; indien gij nog enige behoefte gevoelt om voor een eeuwigheid gered en geborgen te worden: dan wens Ik u nog drie dingen kort voor te stellen, en ik wens dat de Heere zelf het gewicht van de zaak op uw hart zal binden:

Ten eerste. Een onbekeerd mens is een hatelijk en allerellendigst schepsel; hij kruipt met zijn buik over de aarde en eet het stof als een slang; zijn hart is vol met aarde, hij is gelijk die vis die een stater in zijn mond had, (Matth. 17:27), en heeft altijd geld in zijn mond, omdat zijn hart met geld en andere aardse dingen vervuld is. Ach! wat is de geesteloze zondaar toch een onnut en arm ellendig voorwerp; tot alle goed werk ondeugende, (Tit. 1:16).

Ten tweede. Hij leeft elk uur en ogenblik in gevaar om voor eeuwig in de helse afgrond te vallen. Hij slaapt als in de mond van een scherp geladen kanon, hetwelk elk ogenblik kan afgeschoten worden, of om een bijbels spreekwoord te gebruiken: *hij slaapt in het hart der zee, in het opperste van een mast*, en dreigt elk ogenblik naar beneden te vallen, ja in zijn rampzalige droom naar beneden te vallen en kan dan nooit meer opstaan.

Ten derde. Hij is echter nog gelukkiger dan de duivelen en reeds verdoemde zielen, want hij leeft nog onder het liefelijke geklank van het dierbaar Evangelie; een dierbare Jezus wordt hem nog voorgesteld en aangeprezen. Waarlijk! dat voor anderen onmogelijk is, dat is voor hem nog mogelijk. Hij kan nog gered worden. O! begeeft u dan veel onder het visnet van het woord en de middelen der genade; gaat veel daar Paulus plant, en daar Apollos nat maakt en daar de wonderdoende Jezus wasdom geven kan en wil. Ziet onder alles veel naar boven, en smeekt dat de Heere zelf uw arme ziel nog mocht redden. Hij, die de stem der raven hoort, kan, en wil ook verloren zondaren horen en redden.

En gij, volk van God! Als wij nu eens met onze tekstwoorden tot onszelf inkeren, dan zal de vraag zijn, of wij de Heere ook geen oorzaak gegeven hebben om over ons te klagen: *ik heb tegen u dat gij uw eerste liefde hebt verlaten?* Mag de Heere ook aan ons niet vragen: wat voor onrecht hebt gij aan Mij gevonden, dat gij verre van Mij geweken zijt, en hebt de ijdelheid nagewandeld, en zijt ijdel geworden, (Jer. 2:5)? Moet er ook van ons niet gezegd worden: ontzet u hierover gij hemelen, zijt verschrikt en wordt zeer woest, spreekt de Heere, want mijn volk heeft twee boosheden gedaan: Mij, de springader des levendigen waters hebben zij verlaten, om zichzelf bakken uit te houwen, gebroken bakken, die geen water houden, (Jer. 2:12,13). Mag de Heere ook van ons niet zeggen: o mijn volk! wat heb Ik u gedaan? waarmee heb Ik u vermoeid? betuig tegen Mij, (Mich. 6:3). Och dat mijn volk naar Mij gehoord had, dat Israël in mijn wegen gewandeld had! (Ps. 81:14). Zeker, tot al deze klachten over ons, hebben wij de Heere meer dan reden gegeven, want immers ook wij hebben onze eerste liefde verlaten, en zijn bovenmate zeer trouweloos en aardsgezind geworden. Vromen! wil ik er maar eens enige kentekenen van opgeven, hoe een kind van God gesteld is die zijn eerste liefde heeft verlaten? Kom, dit willen wij eens doen, is het niet tot onze blijdschap, mocht het dan maar tot onze beschaming en vernedering zijn. Ten eerste. Zulk een kan het nu onder het gemis van de Heere, tamelijk gemakkelijk houden. Vroeger viel het hem zo moeilijk om Jezus' nabijheid aan zijn hart te moeten missen, en hij zocht met de bruidskerk met groot verlangen net zolang tot dat hij hem had weergevonden, die zijn ziel liefheeft; hij kon van de Heere Jezus zeggen: gelijk een appelboom onder de bomen van het woud, zo is mijn liefste onder de zonen; ik

heb grote lust onder zijn schaduw, en ik zit er onder, (Hoogl. 2:3). Maar nu is het hem meer gemakkelijk geworden om Jezus te missen, al was het dagen zonder getal.

Ten tweede. Daar de liefde tot Jezus verkoud is, daar heeft men weinig lust en drang meer om hem in het eenzame te zoeken. Vroeger was het: Geef mij Jezus of ik sterf! Buiten Jezus is geen leven, maar een eeuwig zielsverderf. Vroeger verhoogde en verheerlijkte men Jezus, door dagelijks met zijn schuld bij hem te schuilen, door dagelijks zijn nood aan Jezus te klagen en zijn bekommring aan zijn voeten neer te leggen; maar nu staat de binnenkamer veel leeg, men komt daar maar zeer zelden meer, en men blijft met Abraham niet staan voor het aan gezicht des Heeren, maar gaat weer haastig weg, en men vergenoegt zich enigszins als men slechts het geraamte van een gebed voor de Heere gebracht heeft.

Ten derde. Daar de liefde tot Jezus verkoud is, daar is de liefde tot het goed der wereld weer ellendig toegenomen en in het hart gekropen. Vroeger was men wel vlijtig in zijn beroep; men werkte wel trouw voor de kost, maar voorts was men vreemdeling op aarde, en Jezus te behagen was alleen de interest en de rijkdom, die men zocht; maar nu begint het hart meer te kleven aan het wereldse goed, men vermoeit zich om rijk te worden; men kan nauwelijks een stuiver missen voor een arme medebroeder, en zit gedurig met de gedachten verward in de dingen dezer wereld.

Ten vierde. Daar de eerste liefde verkoud is, daar heeft men weinig smaak meer in het lezen van de bijbel, en het waarnemen van de ingestelde godsdienstplichten. Vroeger liep men uren ver, om maar van de dierbare Jezus te horen, en men verzuimde geen gelegenheid als men de waarheid horen kon, men luisterde met smaak, en men was er zo graag bij, als Gods Woord, en de wegen die hij met de zijnen houdt, werden uiteen gezet. Maar nu is men dof geworden; men kan het nog wel zonder de middelen niet stellen, maar men heeft toch zo zijn smaak en honger verloren. Is men ergens in een kerk of oefening, dan duurt het vaak te lang, of men klaagt over het vervelende talent van de preker of spreker, of over zijn schrale kost, die hij opdist, alsof het een spijs is waar zout en vet aan ontbreekt, of men klaagt over iets anders, of men klaagt wel nergens over, maar valt toch vaak maar van vadsigheid in slaap, of men is gedurig bezig met allerlei verstrooide en afzwervende gedachten. In alle gevallen, men heeft weinig smaak meer in de eenvoudige waarheid, omdat het van binnen niet goed gesteld is, en men heeft bijna niets meer van dat *zeer begerig zijn* naar de redelijke melk van des Heeren woord, opdat men daardoor mocht opgroeien in de genade en kennis des Heeren.

Ten vijfde. Waar de liefde verkoeld is, daar begint men ook in de broederliefde achteruit te raken. Men kan de gebreken der vromen niet meer verdragen; men begint hun kwaad gerucht aan anderen, zelfs aan de wereld, te vertellen; men kijft en twist zelfs over zeer geringe bijzaken; men openbaart hier en daar heerszucht en hoogmoed, en toont allerwege dat men is afgeweken van de eenvoud, die in Christus is; men is ook genegen tot twistgierigheid met andere mensen, en men toont maar zeer weinig te bezitten van de ware zachtmoedigheid en nederigheid des harten.

Ten zesde. Waar men zijne eerste liefde heeft verlaten, daar begint men ook niet zelden zichzelf te verontschuldigen, en voor zijn lauwe toestand te pleiten. Men zegt: „ik ben zo niet meer als voorheen, maar dat gaat gewoonlijk zo met al de vromen; ik ken er zovelen die hun eerste levendigheid verloren hebben!" Men zegt tegen eerstbeginnenden: gij zult zeker ook wel verflauwen; gij moet niet denken dat het altijd zo goed met u gaan zal; gij zult ook wel van de Heere afzakken!" En zo bedekt men zich met de vijgenbladeren waarvan onze vader reeds gebruik maakte in het Paradijs, nadat hij van de verboden boom gegeten had.

Hoe is het nu, volk van God! indien gij met deze zes opgenoemde zaken tot uzelf inkeert, zijt gij dan afgezakt of niet; hebt gij uw eerste liefde verlaten of niet? zo ja, dan heb Ik u en mijzelf nog kort het volgende te zeggen.

Eerst: Pleit nooit voor uw dodige toestand; zeg niet: het gaat gewoonlijk zo op de weg naar de hemel! Immers, indien gij een boer waart, en meest alle boeren werden dan arm, en kwamen eindelijk tot de bedelstaf, dan zou gij immers evenwel gaarne uw brood hebben, en nog wel gaarne wat vooruit willen raken in de wereld, en gij zoudt niet zo gemakkelijk en onverschillig kunnen zeggen: ja, het komt er niet op aan of ik arm word, want het gaat toch gewoonlijk zo met allen, of tenminste met meest alle boeren!" Nu, daarom moet gij ook in deze zaak, die veel gewichtiger is, geen loze uitvluchten zoeken.

Ten tweede. Mocht het mij en ulieden aan het hart gaan, dat onze Heer en Koning zo over ons klaagt! Ja, godvruchtigen, Jezus, uw lieve Borg, uw trouwe dierbare Koning, die klaagt over u; Jezus, uw beste vriend, die eenmaal voor u aan de geselpaal stond, die heeft wat tegen u, omdat gij uw eerste liefde verlaten hebt. Valt u dit niet hard; zal dit u niet in het stof doen buigen? Ach! laat het ons toch geen onverschillige zaak zijn, dat wij de dierbare Jezus verongelijkt hebben, maar laat ons, als afkerige kinderen, tot de Heere wederkeren, en veel biddend trachten onze eerste liefde terug te krijgen.

Ten derde. Wanhoopt niet aan Gods vrije genade, hoewel gij lauw en trouweloos zijt geworden. De naam des Heeren is *ontfermer*, en zijn werk is *ontfermen*, en Hij zal nooit om uw gebrek zijn eerste en eeuwige liefde verlaten. De genadegift en roeping Gods is onberouwelijk; (Rom. 11:29), en daarom zal Hij u niet verlaten in eeuwigheid, al moet gij dagelijks uzelf beklagen over uw traagheid.

Ten vierde. Erkent met een dankbaar hart de goede dingen die nog bij u gevonden worden. Immers, er zijn door Gods genade bij u nog enige goede dingen, nog enige tekenen van een ander leven als dat der wereld; zoals bij de ogenblikken dat veroordelen en verfoeien van uzelf, om uw traagheid en lauwheid; dat verlangen en begeren naar een tegenovergestelde levendige en liefhebbende gestalte: dat zuchten, ach mocht het nog eens worden als in de dagen van ouds! en dat klagen achter de Heere, en dat smeken om de genezing van uw ziel, en om tot een nauw en teer leven, door de goede Geest bekwaam gemaakt te worden. Ziet, zeker dat zijn nog goede dingen, nog tekenen van geestelijk leven. En indien dit nog in u gevonden wordt, och, geef dan niet geheel de moed op, maar hoort wat de Heere zegt: staat op, waarom licht gij dus neer op uw aangezicht, (Joz. 7:10).

Eindelijk, uw moeilijke reis wordt al korter. Spoedig zult gij in de eeuwigheid uw eerste liefde niet meer verlaten. In de hemel zult gij al uw zielsgebrek ontworsteld zijn; daar zult gij eeuwig en volmaakt liefhebben, en Gods onuitsprekelijke liefde in de hoogste mate ondervinden, in het gezelschap van alle verlore heiligen, die hier, net als gij, hebben moeten klagen over het verlaten van hun eerste liefde. Daar zullen het geen uurtjes van korte duurtjes zijn, maar een nimmer eindigende eeuwigheid, waarin gij tesamen God volmaakt zult kunnen liefhebben, en u eeuwig over zijn liefde zult kunnen verblijden en verwonderen.

Dit geve God ons tesamen, tot Zijn eer en om Zijns Zoons wil. Amen.

7. DE ZOEKENDE ZIEL

OEFENING OVER PSALM 25:1

Tot u, O Heere, hef ik mijn ziel op.

VOORAFSPRAAK

Wij zingen in een van de Psalmen een versje, dat waarheid is in het natuurlijke en ook in 't geestelijke; ik bedoel Ps. 65:8:

Het woeste veld, vangt zelfs die droppen;
Zijn weide blijft niet droog;
De heuvels steken blijde toppen.
Met lachend groen omhoog.

Hierover dacht ik onlangs na, toen ik de gesteldheid van mijn hart bij een woest veld moest vergelijken, waarop nooit vruchten groeien konden, tenzij er een gedurig wonder van de hemel geschiedt en de Geest des Heeren zijn wonderbaar alvermogen betoonde om dit woeste veld, deze zoutgroeve en netelheide, vruchtbaar te maken. Iemand die geen genade kent, och, wat is hij anders dan zulk een woest veld, daar het wel dikwijls op regent door de kostelijke genademiddelen, maar dat evenwel als de heide in de wildernis is, die het niet gevoelt wanneer het goede komt, (Jer. 17:6). Maar och, wat is ook een mens, een bekeerd mens, na ontvangen genade, als de Heere zijn vuur en licht inhoudt, en enigzins de hand van hem aftrekt? Als de Heere ons toch geen genade geeft, dan dienen wij de vreemde goden nacht en dag, (Jer. 16:13). Maar integendeel: genade kan van ons maken wat haar belijft; als de Heere werkt, wie zal dan keren? Dan vallen de droppelen van boven op het woeste veld; dan wordt onze ziel als een gewaterde hof, (Jer. 31:12). Dan worden wij uit onze dorre zielsgestalte verlost, en beginnen weer gelijk de natuur in het voorjaar, te herleven en vruchtbaar te worden. Zonder Jezus kunnen wij niets doen, maar ook met Hem en door Hem kunnen wij zeggen: ik vermag alle dingen door Christus die mij krachten geeft. Hoe nodig dus voor elk van ons, gedurig naar boven te zien, en al ons heil alleen van de Heere te verwachten! Hoe nodig om het gedurig bij de Heere te zoeken, die ons alleen kan troosten, heiligen, bewaren en zalig maken! Dit hopen wij thans nader te beschouwen.

TEKST: PSALM 25:1. *Tot u, O Heere, hef ik mijn ziel op.*

Dit is de taal van David, en ook de taal van elke zoekende ziel, niet alleen als hij eerst ontdekt wordt en zo even zijn voeten op de weg ten hemel begint te zetten; maar elke ware begenadigde moet een zoekende ziel blijven totdat hij ten hemel gaat, en het gebed moet de ademtocht van zijn geestelijk leven blijven; waarom hij dan ook wel gedurig met onze tekst, gaarne zal willen zeggen: *tot u, o Heere, hef ik mijn ziel op!*

Onze ziel heeft gedurig opheffingsgenade nodig; onze ziel is van nature uit de aarde aards, en zinkt gedurig als een loden gewicht neerwaarts, en dus is het telkens bij vernieuwing nodig om onze trage ziel weer op te heffen, waartoe wij nochtans gedurig nieuwe genade van boven nodig hebben. Onze ziel is genegen om aan het stof te kleven; onze ziel zoekt gedurig rust en genoeg in tijdelijke en vergankelijke dingen, zakt elk ogenblik omlaag, kan van nature niet in de hoogte verkeren, en moet daarom als een zwaar gewicht opgeheven worden. En om de ziel op te heffen, daartoe is, zeg ik, genade nodig; maar er is ook gedurig arbeid en strijd aan vast; nochtans zal het groot zijn, als de gedurige neerzakking van onze zielen ons tot een last en smart mag zijn, en als wij maar bij aanhoudendheid mogen zuchten: trek mij, en Ik zal U nalopen, (Hoogl. 1:4).

Maar nu kom, wij zullen dan de werkzaamheid van alle zoekende zielen, in deze woorden van David, zoveel wij kunnen, naspeuren. Wij vinden dan hier:

- A. Ten eerste. Verlangen naar waarheid in het binnenste;
- B. Ten tweede. Begeerte naar ware godsvrucht;
- C. Ten derde. Indruk van ellende en onmacht;
- D. En ten vierde. Vertrouwen op gebedsverhooring.

A. Eerst zeg ik, vinden wij hier verlangen naar waarheid in het binnenste. *Tot U hef ik mijn ziel op!* dit geeft te kennen, dat hij begeerde dat zijn godsdienst hartelijk en oprecht mocht zijn. Hij zegt niet: tot U hef Ik mijn handen op; of, tot U hef Ik mijn mond op; maar het was zijn ziel, die hij ophief tot de Heere, en zo is het ook met al het vrome volk; zij achten hun gebeden ongedaan, ja zelfs onbegonnen werk, als er het hart niet bij is. Een naamchristen en mondbelijder rust nog al spoedig in zijn godsdienstige betrachtingen, al geschieden die ten enenmale harteloos en uitwendig, maar een ware godzalige is overtuigd dat de Heere het hart aanziet, en dat al zijn gebeden en plichten eerst van boven moeten afkomen, Indien zij weer naar boven gaan en God verheerlijken zullen, en daarom verlangt hij zo, dat zijn godsdienst hartelijk en een vrucht des geestes mag zijn. Als de Heere vraagt: *mijn zoon geef mij uw hart!* dan geeft een geveinsde zijn hand, of zijn mond en tong, en denkt het met goede woorden en uitwendige plichten goed te maken; maar als integendeel de Heere bij de oprechten, bij ware zoekende zielen om het hart vraagt, dan antwoorden zij met David: *Tot U hef ik mijn ziel op!* Of kunnen zij hun harten op de rechte plaats niet gebracht krijgen; voelen zij een grote tegenstand, die doorgeworsteld moet worden; ontdekken zij, dat wereld en duivel ook om hun hart vraagt, dan roepen zij de kracht van Jezus in, want zij zien dat Hij waardig is om hun hart te hebben, en ook machtig is om het te nemen. Gods ogen zien naar waarheid in het binnenste, en ook hierin zijn zij het met Hem eens geworden; ook hun ogen zien naar waarheid in het binnenste, en zij kunnen niet rusten vóór dat zij het hart van Jezus hebben, en Jezus ook hun hart eeuwig voor Zijn rekening genomen heeft, om daar Zijn wet in te schrijven en eeuwig over te regeren.

C. Tot U, o Heere, hef Ik mijn ziel op. Hier vinden wij in de tweede plaats bij de oprechte zoekende ziel, begeerte naar ware godsvrucht. In het vierde vers van de voorafgaande Psalm had David gezegd, dat het een karakter is van een ware burger van Sion, om zijn ziel *niet op te heffen tot de ijdelheid*; en nu zegt hij in onze tekst: *tot U, hef ik mijn ziel op!* Hij wil er dan mee zeggen: anderen, die behoren tot de lieden van deze wereld, welker deel in dit leven is, mogen dan hun zielen opheffen en overgeven aan de ijdelheden dezer wereld: maar ik zoek door de genade wat anders; ik wens integendeel mijn ziel tot God op te heffen. Hem boven alles tot mijn eeuwig

deel te kiezen, en in Hem de rust van mijn ziel te zoeken. Willen dan anderen hun ziel tot de ijdelheden opheffen, ik zal mijn ziel tot de Heere opheffen; willen anderen de wereld dienen, ik wil de Heere dienen; willen anderen zoeken de dingen, die beneden zijn, ik wil mijn bestendige keus bepalen bij de dingen, die boven zijn. Ziet, zo doet David hier een keus tussen de dienst der ijdelheden, en tussen de dienst des Heeren. Hij overrekent wijselijk de kosten, en is overtuigd dat hij op zijn doodsbed meer vrede zal hebben bij zijn keus om de Heere te dienen, dan dat hij zich aan de ijdelheden overgaf; en zalig hij, die met David zo kiezen mag: want elk kiest hier wel naar zijn behagen, maar toch het einde zal de last dragen; en wat baat het een mens zo hij de gehele wereld won, en dan zijn arme ziel verloor. Nu, de godzaligheid moet onze besliste keus worden, en hoe ver is het met velen daar vandaan? Wij zijn door de zonde van nature geworden half beest en half duivel. Indien de Geest des Heeren ons komt opzoeken, dan vindt hij ons, óf terwijl wij in de volbrenging van allerlei zonden ons vermaken, of hij vindt ons ten top van hoogmoed en ijdele eer opgeklommen; hij vindt ons terwijl we onszelf in de boosheid gelukkig schatten, of in een hoogmoedige ingebeelde rechtvaardigheid onze eer stellen; hij vindt ons als gruwelijke dienaars en nalopers van allerlei uitwendige zonden, of als beschaafde, eigengerechtigheid zoekende, en in onszelf roemende, farizeeën. Met deze beide gesteldheden van ons gemoed zijn wij even ver van God af, van Hem vervreemd, en ongeschikt om Hem in ware nederige oprechtheid te dienen.

Dit moeten wij absoluut weten en van onszelf leren kennen, opdat deze kennis ons mocht beschaamd maken, van onszelf doen walgen, en uit diepte van ellende tot God mogen leren roepen, om niet alleen in Christus' bloed bevrijding van de hel, en het recht ten eeuwig leven deelachtig te worden, maar ook om door Zijn Geest tot een nieuwe gehoorzaamheid bekwaam gemaakt te worden, en ons zo in nederige oprechtheid, aan God en Zijn zalige liefdedienst te verbinden. Wij moeten met David in onze tekst leren kiezen tussen God en tussen de wereld. Kiest heden, kiest biddend, kiest voor goed, kiest, eer het voor eeuwig te laat is.

C. Ten derde. *Tot U, o Heere, hef ik mijn ziel op!* Hiermee geeft David ook te kennen, dat hij overtuigd was een arm, ellendig, diepschuldig en onmachtig zondaar te zijn, die God tot zijn deel nodig had, en zichzelf niet redden kon. Hij was een arm zondaar, bezwaard met erf- en dadelijke schuld; hij moest met God verzoend zijn, en Hem tot zijn eeuwig deel hebben; buiten dat, kan een zoekende ziel niet rusten; en David kon ook niet rusten of de Heere moest zijn deel zijn, waarom hij ook op een andere plaats zei: Heere zeg tot mijn ziel, Ik ben uw heil, (Ps. 35:3). Het is een zeer noodzakelijke les, die alleen op Jezus' school geleerd wordt, dat men zichzelf mag leren beschouwen als een arm verloren zondaar, die Gods beeld verloren en de eeuwige straf verdiend heeft, en dat men als zulk een, zijn arme ziel tot God mag opheffen, en roepen om genade en om afwassing van onze zonden door het dierbaar bloed van de grote Heere Christus.

Door zo zijn ziel tot de Heere op te heffen, toonde David ook dat hij dagelijks en voortdurend de leiding van de Heere, raad, besturing en bewaring nodig had, om te midden van alle verzoeking, die hem van alle zijden omringden, staande te blijven, en de weg der ware godsvrucht met volharding te bewandelen. O! wij arme mensen, wij staan op zulke zwakke stijlen, en hebben zo dagelijks nodig om door Davids God ondersteund te worden, anders raken wij van 't spoor af, eer wij het weten; daarom is het zo nodig om gedurig met David onze zwakke zielen tot de Heere op te heffen, want wie kan zeggen waartoe wij al niet vervallen zouden, indien de Heere onze hand niet vast houdt, en onze wankelende gangen schraagt op het spoor der gerechtigheid.

Dat wij arm, ellendig en onmachtig zijn, is niet ons grootste ongeluk, maar het niet te weten, en onze afhankelijkheid uit het oog te verliezen, brengt ons ten val. Die veilig wil wandelen, moet met David gedurig naar boven zien en zijn ziel tot de Heere opheffen.

D. Ten vierde. Als David hier zegt, zijn ziel tot den Heere op te heffen, dan geeft dit ook te kennen dat hij wist dat de Heere nooit tevergeefs wordt gezocht of vruchteloos om hulp wordt aangelopen. David hief zijn ziel tot de Heere op, omdat hij geloofde dat hij bij de Koning des Hemels open hof zou vinden, en dat des Heeren hulp en bijstand hem geenszins zou onthouden worden. Trouwens, de Heere had ook al zo menigmaal op het gekerm van zijn armen knecht gelet; hij had zo menigmaal ondervonden, dat de Heere krachtelijk bevonden is een hulp in de benauwdheid; hij wist het zo bij ervaring, dat het beter is tot de Heere de toevlucht te nemen dan op mensen te vertrouwen, of zelfs van prinsen hulp te verwachten. Hij geloofde het, dat de Heere niet vruchteloos van Jakobs zaad gezocht wordt, maar dat hij een beloner is van degenen die hem zoeken, en dit deed hem zijn ziel opheffen, omdat hij wist dat het gebed het beste noodgeweer is in tijden van benauwdheid. Dit is troostelijk voor al het volk van God. O! wat al ondersteuning en Godsbemoeiingen hebben zij reeds ondervonden; menigmaal heeft de Heere hen reeds in de benauwdheid ruimte gemaakt, ook hun ziel in de verzoeken ondersteund en uitgered, en het licht doen opgaan in de duisternis. Menigmaal, wanneer zij ongeschikt waren om te bidden, en hun hart dor en leeg was, toonde de Heere zich gereed om hen te verlevendigen, zodat dikwijls het begin en einde van hun bidden zo wijd van elkaar verschilde, alsof er een heel ander persoon het bidden begonnen en een ander het voleindigd had. Davids God leeft nog. Daarom, arm volk! gij moet de moed niet verliezen, al bevindt gij u nog ellendig en zeer gebrekkig, en al ontdekt gij dagelijks dat er veel strijd aan uw weg verbonden is. Gods volk, door alle tijden heen, was een ellendig en gebrekkig volk; toen het bij zijn bekering de goddelijke natuur deelachtig werd, heeft het de menselijke natuur ook niet afgelegd, maar het heeft gedurig gestruikeld, gedurig geklaagd en vrees gehad gelijk gij nu hebt, en het is er echter doorgeholpen. Ja in het voorbeeld van al de heiligen die vroeger geleefd hebben, heeft de Heere u voor ogen gesteld, de mogelijkheid om alle uw zwaarigheden te overwinnen. Gij ziet in David, een mens van hetzelfde leem, en die dezelfde verzoeken, beproevingen en vrees had, welke gij nu hebt, en die nochtans die allen heeft overwonnen. En nu dan, waarom zou zulk een arm schepsel als gij u bevindt, zowel als hij, niet kunnen, door een almachtige arm, door alle strijd worden heen gedragen? Iemand, die als David een zondaar is, maar die ook als David geleerd heeft, om zijn ziel tot de Heere op te heffen, zal niet verloren gaan in der eeuwigheid.

TOEPASSING

Ziedaar, zoveel mij doenlijk was, iets gezegd van dit kort biddend woord van David. Laat ons nu hier een kort woord van toepassing bijvoegen.

Vooreerst willen wij dan hier opmerken, dat zulke mensen ongelukkig zijn, die helemaal zonder bidden kunnen leven. Om ons bidden zullen wij wel niet zalig worden, maar als wij zonder bidden leven, zullen wij ook zeker verloren gaan, want de Heere geeft wel de zaligheid uit genade, maar heeft toch ook gezegd: daarenboven wil ik er van den huize Jakobs om gevraagd worden, (Ezech. 36:37). Gij dan, medezondaar! durft gij 's morgens van uw bed op te staan; durft gij u 's avonds neer te leggen; durft gij uw beroep waar te nemen, grote of kleine reizen te aanvaarden, naar

kerken of gezelschappen te gaan, zonder eerst uw ziel tot God op te heffen en hem om Zijn zegen aan te lopen? Durft gij uw reis naar de eeuwigheid voort te zetten, en met grote stappen uw dood te naderen, zonder ooit eens uw ziel tot de Heere op te heffen? Durft gij in een onverzoende staat een eeuwigheid te naderen, zonder uw rechter om genade te bidden? O Vrienden! dit is een gevaarlijk waagstuk, dat u op uw doodsbed berouwen zal. Gij moet leren bidden. Gij moet uzelf leren veroordelen. Gij moet als een verlorene om Jezus leren roepen, en om Zijn Geest leren smeken. Uw zaligheid moet u boven alles ernst worden; anders gaat gij zeker verloren. Hoort dit, vrolijke en zorgeloze wereldling! Mogelijk spot gij nu met het arme biddende volk; mogelijk lacht gij om zulken, die de verborgene plaatsen opzoeken, om daar aan de Heere Jezus hun nood te klagen, en hun zielen tot de Heere op te heffen. Maar eenmaal zal God met u spotten en in uw vrees en verderf lachen, als zich niemand ontfermen zal over uw arme reddeloze zielen.

Ach, denkt er toch aan! de spotters en zorgelozen gaan naar de eeuwige verdoemenis, waar de rook van hun pijniging zal opgaan tot in alle eeuwigheid. Daarom, uw lachen worde eens veranderd in wenen, en uw blijdschap in bedroefdheid. Huilt en weent eens over de ellendigheden die over u komen zullen, (Jak. 4:9 en 4:1). De Heere Jezus zegt: wee die nu lacht, want gij zult treuren en wenen. (Luk. 6:25). Dan namelijk zult gij treuren en wenen, als gij het arme biddende volk zult zien naar de hemel gaan, en uzelf voor eeuwig buiten geworpen, omdat gij de Heere niet gevreesd hebt, uw knieën niet voor Koning Jezus hebt willen buigen, nooit uw ziel tot Hem opgeheven en niet hebt willen smeken om die nodige Geest der genade. Ach mocht gij nog wederkeren, gij afkerige kinderen, opdat God nog uw afkeringen mocht genezen, uw zielen nog mochten worden voorbereid voor de eeuwigheid.

Ten andere. Wij allen hebben reden om te treuren en te klagen, omdat ons gebed menigmaal zo lauw, oneerbiedig en harteloos is. Of, kunnen wij van alle onze gebeden zeggen: *tot U, o Heere, hef ik mijn ziel op!*? is het niet menigmaal slechts een opheffen van de mond? Moet de Heere ook van ons niet klagen: *dit volk nadert tot Mij met de mond, en eert Mij met de lippen; maar hun harten houden zij verre van Mij?* Och, wat een vreselijk kwaad doen wij menigmaal met ons harteloos en oneerbiedig bidden! Wat hebben wij in ons gebed menigmaal weinig ontzag en eerbied voor de Koning des Hemels! Zegt mij eens, mijn vrienden! indien eens iemand voor de Koning geroepen werd om verantwoording van zijn kwaad gedrag te doen, of om een verzoek aan de Koning voor te dragen, of om pardon en vernietiging van zijn doodvonnis te smeken, en gij zag zo'n persoon daar eens voor de Koning staan, terwijl hij bijna in slaap viel, of dat hij met de Koning sprak en gedurig door de ramen keek, of dat hij onder het spreken met de Koning zich bezighield met naar een vlieg of mug te grijpen, zou gij van zo iemand niet zeggen, dat het een akelig mens was? Zou gij geen schande spreken van zijn achteloosheid? En nu, dan moogt gij waarlijk uzelf bij zo iemand vergelijken, ja nog veel erger uzelf als hem bestraffen, terwijl wij niet zelden zo achteloos en oneerbiedig zijn voor de Koning der koningen, terwijl wij arme zondaren, moesten smeken als eerbiedige boetelingen, om vernietiging van ons eeuwig doodvonnis. God is een God, bij Wie een vreselijke majesteit is, voor Wie de duivels sidderen en de engelen hun heilige aangezichten bedekken; en wij, zondige mensen, zijn zo onverschillig en oneerbiedig, en bidden menigmaal zo harteloos; is dat geen blijk van weinig zelfkennis; van weinig indruk van Gods hoogmoed en geen grond en oorzaak genoeg om bedroefd te zijn en ons voor de Heere te schamen? Kent gij geen ander bidden, dan met zulke harteloze onverschilligheid; heft gij wel uw mond, maar nooit uw ziel tot de Heere op? Ach! dan is uw toestand tot heden toe ellendig en rampzalig. Maar kent gij bij tijden, een waarachtig opheffen van uw ziel

tot de Heere, weet gij wat het is bij tijden een biddend geweld te doen op het koninkrijk der hemelen; weet gij wat het is, om, als Jakob, met God te worstelen; smart het u en doet het u leed, dat uw gebed menigmaal zo harteloos en gebrekkig is; schuilt gij met al uw onreine bidden in het volmaakte bidden van de grote Hoge priester over het huis Gods? Och, dan moogt gij wel degelijk daarover treuren en klagen, maar gij moet er uw genadestaat niet om verwerpen, en aan Gods genade niet twifelen om uw gebrek; want de beste onder Gods gunstgenoten zal nog gedurig moeten treuren omdat hij niet altijd bidden kan zoals hij gaarne zou willen. Beklaagt dan uw oneerbiedigheid en harteloosheid, werpt u gedurig aan de voeten van Jezus neer, en zucht veel om de Geest der genade en der gebeden, die u alleen tot het gebed in staat kan stellen. En steunt voort met al uw beste gebeden, zowel als ook met uw slechtste, op die zeer grote en genadige Hoge priester en voorbidder in de hemel die een voorbidder is en blijft voor degenen die ellendig zijn en die waarlijk medelijden heeft met al onze gebreken en zwakheden.

Eindelijk laat ons toch opmerken en ter harte nemen hoe noodzakelijk en nuttig het voor ons allen is, om met onze dichter, toch veel onze zielen tot de Heere op te heffen. Het gebed is het beste noodgeweer in tijden van benauwdheid; het is de ademtocht van het geestelijke leven; het is het beste wapen van een strijdende christen. Ik heb gelezen van een goddeloze koningin van Engeland, dat zij meer vreesde voor het gebed van John Knox (die een zeer godzalig man was) dan voor een leger van tienduizend man. En dat niet alleen, maar het gebed is ook een beproefd middel tegen de duivel en de zonden. Om dan biddende onze zielen tot de Heere op te heffen, is zeer heilzaam en noodzakelijk in al onze wegen, staten en omstandigheden. In de dierbare Bijbel spreekt de Heere tot ons, en in het gebed mogen wij, arme zondaren, tot de Heere spreken, en dat met de genadige beloften van verhooring. Gij allen dan, die uw arme ziel en zaligheid bemint, gij allen, die erkent arme schuldenaars voor God te wezen; gij allen die een Borg voor uw zondenschuld nodig hebt, en in wier hart het zorg en belangstelling veroorzaakt, dat spoedig de gordijnen der eeuwigheid voor u zullen worden opgeschoven, och, luistert nog eens tot besluit naar het volgende:

Ten eerste. Zoek veel uw ziel tot de Heere op te heffen voor uzelf. Gij zijt een arm zondaar, die behoefte hebt aan de genade Gods en het bloed van de Heere Jezus. Gij hebt een leidsman nodig op uw reis naar het graf, anders verdwaalt gij in de wereld en gij verwart in de zonde. Nu, laat dit u aansporen om gedurig het eenzame te zoeken en uw ziel tot God op te heffen. Veel woorden hebt gij niet nodig; als het maar uit de behoefte van het hart mag vloeien, dan is de Heere met weinig gebrekkige en onbeschaafde woorden tevreden. De profeet Hosea leert ons een kort gebed, waar hij zegt: neemt deze woorden met u en bekeert u tot de Heere, zegt tot Hem: neem weg alle ongerechtigheid, en geef het goede, (Hos. 14:3). Och, mocht dit korte gebed dan maar veel uit de behoefte van ons hart tot de Heere opgaan! Dan zal Hij, die in de hemel woont, ook zeker horen, want Hij heeft het beloofd in Zijn woord. Lees bijzonder over des Heeren gebedsverhooring (Luk. 18:1-8): de gelijkenis van de arme weduwe met de onrechtvaardige rechter, en laat dit u tot bidden aansporen. Hij, die de jonge raven hoort als ze roepen, zal ook een arm zondaar geen gehoor weigeren, (Ps. 147:9). Jezus zei eens tot Zijn discipelen: *hoeveel gaat gij de musjes te boven!* en nu, dan mogen wij immers ook zeggen, dat een arm zondaar de raven te boven gaat; hoort de Heere dan der raven stem, hij zal dan ook uw gebed niet afwijzen.

Ten tweede. Nodig is het onze zielen tot den Heere op te heffen in onze tijdelijke belangen en betrekkingen. Hetzij wij boer zijn of ambachtsman, of dat wij iets anders

uitoefenen, wij hebben allen God nodig in ons beroep. Onze pogingen zullen mislukken als de Heere er niet voor zorgt; ons koren zal op het veld verdrogen, of door donder of hagel vernield worden, als de Heere het niet bewaart. Och, wat moest ook dit ons aanzetten om gedurig naar boven te zien, en de Heere om Zijn verbeurde zegen te vragen over het werk onzer handen, even als Mozes, waar Hij tot de Heere zegt: Bevestig Gij het werk onzer handen over ons; ja het werk onzer handen bevestig dat, (Ps. 90:17). Nodig is het ook om onze ziel tot de Heere op te heffen, in al onze voornemens, en in alle zaken van belang die wij hier willen beginnen. Zo ging Izak uit in het veld om te bidden, tegen het nalen van de avond, (Gen. 24:63). Kent dan de Heere in al uw wegen, en Hij zal uw paden recht maken, (Spreuk. 3:6).

Ten derde. Heft uw zielen op tot de Heere voor het land waarin wij wonen, en voor het volk, dat onze landgenoten zijn. In ons vaderland heeft groot en klein, jong en oud, overheid en onderdanen, zeer trouweloos de God onzer vaders verlaten. Het gaat vreselijk ver met allerlei grote zonden en uitbrekingen, zowel onder aanzienlijken als geringen. God heeft daarom reeds lang een twist gehad met Nederland, en heeft ons van tijd tot tijd met slagen en oordelen bezocht; nochtans vermengt Hij nog dagelijks die oordelen met uitnemende zegeningen. God bewaarde ons nog voor zware hongersnoden, en heeft ons nu reeds ruim dertig jaren bewaard voor het zwaard van de oorlog, zodat wij hier nog met rust onder onze wijnstok en vijgenboom kunnen neerzitten, terwijl in andere landen, en bijzonder in Amerika, het bloed als water vergoten wordt? En wat wij nu in de toekomst te wachten hebben, wie zal dat zeggen? Dit is nochtans zeker denk ik, dat wij in de onzekere toekomst de straffen Gods over de gruwelen van land en volk te duchten hebben. Maar och, mochten wij nu maar veel om de Geest der bekering roepen, voor koning, vorsten en volk! Mochten wij, als een Abraham, blijven staan voor het aangezicht des Heeren, om onze zielen tot Hem op te heffen, en voor land en volk te bidden; terwijl wij toch niet moeten denken, dat de Heere tot ons als tot Jeremia gezegd heeft: bid niet meer voor dit volk, want ik zal naar u niet horen, (Jer. 7:16).

Ten vierde. Het is ook nodig om onze zielen tot de Heere op te heffen voor Gods kerk. Bidt om de vrede van Jeruzalem, zegt de Heere, (Ps. 122:6). David gaat ons daarin voor, als hij aldus bidt: Doe wel bij Sion naar uw welbehagen; bouw de muren van Jeruzalem op, (Ps. 51:20). Och, mochten wij dan veel bidden om de vrede van dat geestelijke Jeruzalem en om de komst van het Koninkrijk van de Heere Jezus op aarde, om de bekering van onze huisgenoten, burens, vrienden en vijanden; om de bekering van Joden en Heidenen, en om liefde, vrede en waarheid onder des Heeren gunstgenoten. Hoe ver het gaat met ketterij onder leraars en leden, en met twist en liefdeloosheid onder degenen die God vrezen, is toch ieder die geen vreemdeling is in Jeruzalem, genoeg bekend. Ruim omstreeks dertig jaren geleden zei een Rooms katholiek pastoor van de verdeeldheid in onze Kerk: Het is bij de Gereformeerden zo twistgierig en verdeeld, dat honderd predikanten ook bijna honderd verschillende religies en partijen uitmaken! En wat moeten wij tegenwoordig wel van honderd predikanten, ja wat moeten wij van honderd ware vromen wel zeggen? Is het niet zeer treurig, en een gebrek aan licht en leven, dat wij thans in zoveel partijen en afdelingen versnipperd zijn? Moeten degenen, die Sions welvaart beminnen, hierover niet bedroefd zijn? Was het niet wenselijk, dat ieder die bidden geleerd heeft, ook in deze zaak zijn ziel tot de Heere mocht opheffen, en om de welvaart der Kerk mocht smeken?

En nu, mijn vrienden! ons leven is onzeker; de dood wenkt ons ieder uur. Voorwaar het volk is gras! zegt de profeet, (Jes. 40:7). Mochten wij dan onze tijd tot nodige voorbereiding besteden, en veel in al ons gebrek, onze zielen tot de Heere opheffen,

en niet rusten voordat wij onszelf aan Jezus mochten kwijt bevinden, en dat wij met Job konden zeggen: Ik weet, mijn Verlosser leeft! (Job 19:25). Laten wij zo bidden, zo worstelen en strijden, zo geloven en bij Jezus schuilen, en zo gaan wij langs Gods eigen weg naar de hemel, waar niemand meer bidden zal, maar waar alle inwoners eeuwig zullen danken, en geen werk of moeite meer zullen hebben om een trage ziel tot de Heere op te heffen, want daar zal de ziel nooit weer naar de laagte zakken, maar eeuwig nabij de Heere verkeren en eeuwig volmaakt zijn, in vlekkeloze heiligheid en eeuwige vreugde.

Zo dan, mijn geliefde broeders, zijt standvastig, onbeweeglijk, altijd overvloedig zijnde in het werk des Heeren, wetende dat uw arbeid niet ijdel zal zijn in de Heere, (1 Kor. 15:58). *Bidt zonder ophouden. Dankt God in alles.* Hoopt op Christus en Zijn genade, en gaat dan op des Heeren tijd in de rust die overblijft voor al het arme en ellendige volk van God, waar gij eeuwig zingen en eeuwig rusten zult van al uw arbeid en strijd. Amen.

8. WERKZAAMHEID DES GELOOFS

OEFENING OVER PSALM 73:28b

Ik zet mijn betrouwen op de Heere Heere, om al Uw werken te vertellen.

VOORAFSPRAAK

Wij lezen in Spreuken 4:23: behoed uw hart boven al wat te bewaren is. De mens heeft hier verschillende dingen, die hij bewaren moet, en die min of meer zijn zorg en oplettendheid zijn aanbevolen. Heeft hij tijdelijke goederen, hij mag ze niet onverschillig verkwisten of op een zondige wijze doorbrengen, maar moet ze bewaren tot eer van God, tot nut voor zichzelf, en ook ten voordele voor zijn medemensen. Is hij dienstbaar bij een ander, en gesteld als rentmeester of bewaarder van het goed van een ander, hij mag dit bijzonder niet veronachtzamen, maar moet het bewaren en aan zijn heer getrouw zijn. Meer noodzakelijk is het om zijn oren te bewaren zoveel in hem is, opdat hij die voor onnutte, en bijzonder voor vuile en zondige redenen mag toesluiten en afwenden; om ook zijn ogen te bewaren en ze van de ijdelheid af te wenden, en gelijk Job, een verbond met zijn ogen te maken; (Job 31:1), waarom ook de wijze man zegt: laat uw ogen voor u zien, en uw oogleden zich recht voor u heen houden, (Spreuk. 4:25). Ook moeten wij onze tong bewaren van het spreken van ijdele en zondige woorden, waarom er ook gezegd wordt: doet de verkeerdheid van uw mond van u weg, en de verdraaidheid der lippen doet verre van u; (Spreuk. 4:24). Ook onze voeten moeten wij bewaren, dat wij niet lopen naar zondige en verkeerde gezelschappen, waar wij gevaar zouden lopen van de vrede en rust onzer ziel te verliezen; daarom is het ook: weegt de gang uws voets, en laat al uw treden wel gevestigd zijn, (Spreuk. 4:26). Ziet, tot het bewaren van dit alles is de mens verplicht, en ook is daartoe veel oplettendheid en biddende waakzaamheid van node, en dan zullen wij steeds nog te klagen hebben, dat wij slechts zeer gebrekkig zijn in het bewaren van onze oren en ogen, voeten en tong, en meer andere dingen die onze zorg en oplettendheid waren aanbevolen.

Maar nu zegt de wijze man in de bovenstaande plaats: *behoed uw hart boven al wat te bewaren is*. Ons hart vereist bijgevolg nog de meeste waakzaamheid. Ons hart is van nature arglistig en dodelijk, en zeer genegen om zijn eigen bezitter te bedriegen. Ons hart welt zijn boosheid op, als een bronput zijn water; het denken van ons hart is ten allen tijde alleen boos van onze jeugd aan; uit dat hart komen van nature voort boze bedenkingen, overspelen, hoererijen, dieverijen, valse getuigenissen en lasteringen. Of indien ons hart bij de aanvang, door Gods genade gereinigd is door het geloof, zo blijft hier nochtans alles gebrekkig en onvolmaakt; wij worden nog gedurig door de duivel en de wereld aangevallen, maar ook door onze eigen begeerlijkheden verlokten en afgetrokken. Maar ook, ons hart is de zitplaats van alle smartelijk, en ook van alle zoet en zalig gevoel; daar wordt de vrede gesmaakt van het wandelen in de weg des Heeren, en ook omgekeerd, de onrust van alle bedreven onrecht en zonde; daar van binnen mag men gevoelen, dat ze grote vrede hebben die Gods wet beminnen; maar ook dat het kwaad en bitter is de Heere te verlaten. "Nog eens: ons hart moet gereinigd en voor God oprecht gemaakt worden, terwijl de Heere niet zozeer ziet op de woorden of op de handen, maar zijn ogen zien naar waarheid in het binnenste. En is het nu met alle deze zaken zo gelegen, dan mag de wijze man ook wel zeggen: behoed uw hart

boven al wat te bewaren is. Dan mag de Apostel ook wel zeggen: ziet dan hoe gij voorzichtig wandelt; (Ef. 5:15), en dan mag de Heere Jezus ons ook wel toeroepen: wat baat het een mens zo hij de hele wereld gewint, en lijdt schade aan zijn ziel? (Matth. 16:26). O, mens! behoed uw hart dan boven alles wat te bewaren is. Bewaar alles wat uw zorg is aanbevolen, maar geef bijzonder acht op uw hart. Maar merk vooral hier op, dat het een eeuwige waarheid is, dat indien de Heere de stad niet bewaart, tevergeefs waakt de wachter, (Ps 127:1). En zo zal ook al het behoeden van ons hart, en al onze vlijt en voorzichtigheid, weinig baten, indien het nooit sluimerend oog van Israëls bewaarder niet steeds over ons open ligt. Och mocht ook dit bevel des Heeren, dan ook steeds ons gebed worden, en mochten wij maar veel bidden: Heere, behoed gij mijn hart, want ik kan het zelf niet behoeden! Heere, wees mijn toevlucht en sterkte, en wil mij niet begeven noch verlaten, en in mij werken het werk des geloofs met kracht! Trouwens, zo te bidden, en zo van de Heere af te hangen, was door alle tijden heen het werk van de liefhebbers van de Heere. Zij hebben op hem gezien, en hem aangelopen als een waterstroom, en hun aangezichten zijn niet schaamrood geworden. Zij hebben tot hem de toevlucht genomen, en bij hem geschuild, en hij is hen tot kracht en sterkte geweest, waarom ook de lof van al zijn werken alleen aan de Heere toekomt. De waarheid hiervan hopen wij thans nader aan te tonen.

TEKST: PSALM 73: 28b *Ik zet mijn betrouwen op de Heere Heere, om al Uw werken te vertellen.*

Het lied, waarin onze tekst voorkomt, is van Asaf. Drie personen vinden wij in het oude testament, die de naam Asaf droegen. Een was er de vader van de kanselier van de koning Hizkia, en voorts weten wij van hem niets meer, (2 Kon. 18:18). De andere was de bewaarder van de koninklijke lusthof van de koning Arthasasta, aan wie bevel gegeven werd om aan Nehemia hout te geven, om de opbouw van Jeruzalems muren en poorten voort te zetten, (Neh. 2:8). De derde Asaf was de voornaamste en een zeer godzalig man. Hij was een Leviet uit het geslacht van Gersom (1 Kron. 6:39-43). Hij was een voornaam zanger en muzikant in de dagen van David, die zich bij het opbrengen van de Ark naar Zion, met Heman en Ethan, liet horen met koperen cymbalen, (1 Kron. 15: 19). Ook was hij een godvruchtig dichter, van wie wij de vijftigste psalm hebben, en ook onze tekstpsalm, tot en met de drie-en-tachtigste; dus twaalf psalmen in getal. En bij dit alles, was hij ook een profeet des Heeren, die uitdrukkelijk een *ziener* genoemd wordt (2 Kron. 29:30). Onze Asaf was dus Leviet, zanger, muzikant, dichter en profeet; een man die godzalig voor de Heere leefde. Met zijn vier eerste ambten zou hij verloren zijn gegaan als hij geen genade in zijn hart bezeten had, want welk een post wij uitwendig ook mogen bekleden, de ogen des Heeren zien naar waarheid in het binnenste. Maar Asaf was bij dat alles ook een man, die wel eens moest zeggen, dat zijn voeten bijna waren uitgeweken, en dat zijn treden weleens bijkans waren uitgeschoten, toen hij nijdig was op de bozen, ziende der goddelozen vrede. Hij was wel een man die zichzelf voor een groot beest bij de Heere moest verklaren, maar die nochtans ook tot de Heere zeggen kon, gij hebt mijn rechterhand gevat, en gij zult mij leiden door uw raad, en mij daarna in heerlijkheid opnemen. Ja, hij was een godzalig en oprecht man, die ook in onze tekst mocht zeggen: *ik zet mijn betrouwen op de Heere Heere, om al uw werken te vertellen.* In deze woorden zullen wij beschouwen:

- A. Vooreerst des Dichters geloofswerkzaamheid,
- B. En dan zijn heilig voornemen.

A. In de eerste plaats moeten wij dan acht geven op de geloofswerkzaamheid van de dichter, die hij uitdrukt in deze woorden: *ik zet mijn betrouwen op de Heere, Heere*. De Heere Heere, van Wie Asaf hier spreekt, is Jehova-God, de onveranderlijke en altoos getrouwe, almachtige, barmhartige, alwijze en rechtvaardige God, van Wie Paulus getuigt, dat hij getrouw blijft al zijn wij ontrouw, en dat de genadegiften en roepingen Gods onberouwelijk zijn. (Rom. 11:29). Op die getrouwe Jehova-God zette Asaf zijn betrouwen.

Een zeker geleerd en taalkundig man, uit de vorige eeuw (J. C. Staringh) zegt ons, dat het woord dat hier in het oorspronkelijke in de grondtaal gevonden wordt, eigenlijk zegt, tot een persoon of plaats toevlucht te nemen in *betrouwen*, dat men daar veilig zijn zal; waarom onze overzetters ook dit Hebreeuwse grondwoord, menigmaal op andere plaatsen, door *toevlucht nemen* vertaald hebben. Volgens die geleerde man vinden wij bijvoorbeeld dit grondwoord in Ruth 2:12, waar het door toevlucht nemen vertaald is; gij zijt gekomen om toevlucht te nemen onder de schaduw der vleugels van de God Israëls. Met ditzelfde woord wordt er ook gezegd dat de mensenkinderen toevlucht nemen onder de schaduw van des Heeren vleugelen, in Ps. 36:8, en het is beter tot de Heere toevlucht te nemen dan op mensen te vertrouwen, Ps. 118:8,9. Zo zei ook David met ditzelfde woord: ik zal mijn toevlucht nemen in het verborgene van uw vleugels, in Ps. 61:5. Bij gevolg, als Asaf hier zegt: *ik zet mijn betrouwen op de Heere Heere*, dan zal dit zoveel te kennen geven alsof hij zei: de Heere heeft mijn rechterhand gevat; de Heere zal mij door zijn raad leiden, mij in nood en dood bijstaan, en mij niet begeven noch verlaten. Hij alleen kan en wil ook mijn redder zijn; daarom zal ik ook met al mijn noden en bezwaren, met al mijn zonden en schulden, tot hem gedurig mijn toevlucht nemen, en betrouwen en hopen op Zijn woord, waarin hij beloofd heeft dat hij een beloner is van degenen die hem zoeken, en waarin hij zegt, dat ze niet beschaamd zullen worden die hem verwachten.

En nu, dit leidt ons vanzelf tot de opmerking dat er trappen in het geloof zijn, en dat de een van Gods kinderen er verder in gevorderd is dan de ander. Er is in het geloof vooreerst, een toevluchtnemend vertrouwen, behorende tot het wezen des geloofs. Door dit toevluchtnemend vertrouwen neemt de arme ziel, als hij overtuigd wordt van zijn diepe ellende en doemschuld zijn toevlucht tot God in Christus, en vertrouwt dat hij alleen in Christus veilig kan zijn, en vertrouwt ook, dat hij, hoe slecht en goddeloos hij dan ook wezen mag, in het Evangelie vriendelijk genodigd wordt. O, zegt hij, ik ben onwetend, blind, verhard en helwaardig; ik heb geen kracht om mijzelf te redden, en geen gerechtigheid om van al mijn grote schuld een enkele penning af te doen; maar ik vertrouw, dat het een dierbare waarheid is, dat waar de zonde meerder is geworden, dat ook daar de genade veel meer overvloedig is; ik vertrouw dat het waarheid is, dat Jezus op de wereld is gekomen om zondaren zalig te maken en goddelozen te rechtvaardigen; ik geloof dat hij mij zeer vriendelijk roept en nodigt, en dat zijn goedheid en vriendelijkheid niet zal toelaten, dat hij mij voor het hoofd zou stoten; daarom zal ik ook tot Hem mijn toevlucht nemen, en vertrouwen, dat hij gewillig en machtig is om mij van de toorn Gods, van het moordgeweld des satans, van de vloek der wet, en van de schuld en heersappij der zonde te verlossen. Nu dan, bij hem is de ware veiligheid; hij kan en wil mijn schuld vergeven, mijn vrede met God beschikken, en mij voor eeuwig voor zijn rekening nemen; daarom zal ik toegaan tot de troon der genade, om genade te vinden en geholpen te worden ter bekwamer tijd, (Hebr. 4:16). Ziet, dit is zo de aard en het wezen van het toevluchtnemend vertrouwen. En wordt nu zo'n ziel voor een tijd eens uit het veld geslagen door de vijand der zaligheid van arme zondaren, en wordt zij eens weer met ongelovige en

wanhopige gedachten gekweld, zodat zij bijkans roepen zou: mijn misdaad is te groot, dan dat zij zou kunnen vergeven worden! (Gen. 4:13), zo zal zij het nochtans gedurig weer hervatten, om haar toevlucht tot de Heere te nemen, en met al haar schuld onder de schaduw van Zijn vleugels te schuilen.

Ten andere, is er in het geloof een verzekerd vertrouwen, dat niet tot het *wezen behoort*, maar wel tot het *welwezen* des geloofs. Dit is dat vertrouwen, waardoor men zich reeds gered en door Christus verlost bevindt, en waardoor men blijmoedig met Job durft zeggen: ik weet, mijn Verlosser leeft, (Job 19:25), en met Paulus: ik weet, wie ik geloofd heb, en ik ben verzekerd, dat Hij machtig is, mijn pand, bij Hem weggelegd, te bewaren, (2 Tim. 1:12). Heeft nu iemand in ons midden het toevluchtnemend vertrouwen, waarin eigenlijk het wezen des geloofs bestaat? Is hij waarlijk aller zonden vijand geworden? Is Jezus hem in alles dierbaar geworden? Begeert hij waarlijk te hebben zulk een geloof, dat het hart reinigt en de wereld overwint? Waarlijk, zulk een zal met zijn geloof in eeuwigheid geen schipbreuk lijden. Immers, dat het wezen des geloofs juist niet daarin bestaat, dat men zich aan Jezus kwijt en voor eeuwig gered bevindt, dat leren wij duidelijk uit de geschiedenis van een zekere man en vrouw, van wie wij in Gods woord lezen. De man had nog niet van Jezus verkregen, hetgeen hij bad en verlangde, maar hij bad erom, hij had grote gedachten van Jezus' almacht en goedheid, en zulk een lage dunk van zichzelf, dat hij zich onwaardig keurde, dat de heilige Jezus over de drempel van zijn woning zou treden, en daarom zegt hij: Heere, ik ben niet waard, dat gij onder mijn dak zou inkomen, maar spreek alleen een woord en mijn knecht zal genezen worden. En van deze man zei nu Jezus: ik heb zelfs in Israël zulk een groot geloof niet gevonden, (Matth. 8:5-10). De vrouw, zij kermt Jezus achter na; al krijgt zij schijnbaar een weigerend antwoord, zij blijft Hem achterna kermen; al wordt zij bij de geringste onreine dieren vergeleken, zij blijft al roepen, pleiten en bidden, en acht zich geenszins beledigd een *hondeke* genoemd te worden, omdat zij zoveel zelfkennis had, dat zij wist de naam van een duivel wel waard te zijn. En wat zegt Jezus nu tot deze arme biddende vrouw, die zo om een *kruimeltje* bij Hem aanhield? Zegt Hij, zoals eenmaal tegen Petrus: Gaat achter mij Satanas, gij zijt mij een aanstoot? Nee, maar Hij zegt: O vrouw! groot is uw geloof, u geschiede gelijk gij wilt, (Matth. 15:22-28). Niemand der heilbegerige zielen vergete echter, dat hij te staan heeft naar een verzekerd en bevestigd geloof, opdat hij hier blij en wel getroost moge leven en beter in staat moge zijn om aan God de eer van al Zijn werk te geven. Een klein geloof zal ons brengen boven alle gevaar van de eeuwige dood, maar een groot geloof zal ons brengen boven alle vreze des eeuwigen doods en zal ons ook tot de tijdelijke dood doen zeggen, als ons sterfuur nadert, hetgeen weleer Laban zei tot de knecht van Abraham: Komt in, gij gezegende des Heeren, waarom zou gij buiten staan!? (Gen. 24:31).

B. Maar kom, nu zullen wij in onze tweede hoofdzaak letten op Asafs heilig voornemen, hetwelk was *om al de werken des Heeren te vertellen*. Hier moeten wij weer twee bijzondere zaken onderzoeken; vooreerst, wat zijn des Heeren werken? En ten tweede, wat is het om al die werken te vertellen?

Eerst vragen wij: wat zijn de werken des Heeren? Het zijn al Zijn werken in de natuur en in de genade; werken buiten en werken in de mens; werken van God in de hemel en op de aarde. Deze werken zijn zo groot en zoveel in getal, dat men ze niet in orde kan verhalen; ze zijn meer dan dat men ze zou kunnen tellen. Letten wij op des Heeren werken in de natuur, letten wij op dat grote werk van de schepping en de onderhoudende voorzienigheid; op de ruimte des hemels, op de drijvende wolken, op de zon, maan en duizenden lichtende sterren, letten wij op het schone avond- en

morgenrood, op het heldere licht van de dag, en op de zwarte duisternis van de nacht, en op duizend andere zaken, alle zijn ze in hun verband het kunststuk van Gods wijze hand. Letten wij hier op de lage aarde, op de duizenden verschillende soorten van dieren; beschouwen wij van de grote olifant af, tot aan het kleine wormpje, dat in het stof wemelt; letten wij op vissen en vogels, op honderd en honderd soorten van planten en gewassen, en op duizend andere dingen meer: dit alles zijn des Heeren werken. Zien wij nu in dit aangename jaargetijde naar buiten, en beschouwen wij Gods macht, wijsheid en goedheid, die weer bij vernieuwing het gelaat des aardrijks verandert, het gras doet uitspruiten voor het vee, en het koren heerlijk doet groeien voor de arme zondige mens; dit alles zijn Gods werken, en wel zulke werken, die ons verplichten om met de dichter te roepen: Hoe groot zijn uw werken o Heere! Gij hebt ze allen met wijsheid gemaakt; het aardrijk is vol van uw goedertierenheid (Ps. 104:24). Maar hier blijft het niet bij: nee, er zijn nog andere werken, werken der genade. Hier of daar is een arme zondaar of zondares, die wordt genade bewezen; hij begint uit de slaap van zonde en zorgeloosheid te ontwaken; hij begint begerig naar Jezus te worden, en begint om Gods eeuwige ontferming te roepen; hij is de zonde en de dienst van de duivel moe, en vindt zich begerig om dienst te nemen onder de heersappij van Jezus; hij begint de smalle weg des levens te betreden, wordt een vreemdeling op aarde, en gordt de wapens aan tegen al zijn geestelijke vijanden; al wat voorheen zijn lust was, wordt nu zijn last, en wat zijn last was, wordt nu zijn lust; hij dient nu een andere koning, en kiest ook ander gezelschap, en wordt nu een metgezel van allen, die de Heere vrezen. Ziedaar, dat zijn ook Gods wijze en genadige werken; werken waar wij van moeten vragen en antwoorden: waar is dan de roem? Hij is uitgesloten, (Rom. 3:27); want het is God, die de doden levend maakt, en die de dingen, die niet zijn, roept alsof ze waren, (Rom. 4:17).

Nog eens: het begonnen werk der genade in het hart van des Heeren volk voort te zetten, dat behoort ook tot de werken des Heeren. O ja! des Heeren volk is zo zwak en ellendig; hun licht zou weer uitgaan, hun leven zou weer versterven, zij zouden weer erger worden als ooit te voren, indien de Heere niet voor Zijn werk zorgde; daarom roept de profeet: Uw werk, O Heere! Uw werk behoud dat in het leven in het midden der jaren, (Hab. 3:2). Maar nu, dat zal de Heere ook doen; Hij zal het goede werk dat in hem begonnen is, voleindigen tot op de dag van Jezus Christus, (Fil. 1:6). Hoor dit, gij arm volk van God! gij, die zo doordrongen zijt van de erkenning van eigen onmacht en onbekwaamheid, en die wel eens bij uzelf zegt: Och! al stond ik met mijn ene voet in de hemel, dan zou ik nog bewaring nodig hebben, of ik zou nog mijn voet weer terugtrekken en tot de wereld weer terugkeren. Nee, machteloos schepseltje, gij hebt geen nood! want Jezus zal voor Zijn zaak en voor Zijn werk instaan, want Hij zegt: *Mijn Vader werkt tot nu toe en Ik werk ook*. Hij heeft zijn werk in u begonnen, en Hij zal het voortzetten en voltooien, door u te leren, te leiden, te troosten, te bewaren en eeuwig zalig te maken. Ziet, dit alles en nog veel meer, dat ik niet half kan opnoemen, behoort tot de werken des Heeren.

Nu vragen wij ten andere, wat het is om alle deze werken te vertellen? Ik zal al Uw werken vertellen, zegt Asaf in onze tekst. Dit vertellen van des Heeren werken, zal hoofdzakelijk hierin bestaan, dat men als een begenadigde des Heeren, nalaat om altijd de mond vol te hebben van de dingen van deze wereld, alsof die ons hoogste goed en voornaamste rijkdommen waren. Dit zou het beeld der wereldlingen zijn, die tot vervelens toe altijd druk zijn over de markt, of over brood- en geldwinningen.

Voorts, dat men in zijn hart veel opheeft met de werken des Heeren, zowel in de natuur als in de genade, om in en door dezelve de grote werkmeester te verheerlijken.

Nog meer: dat men ook Gods werken aan anderen vertelt; dat men zijn ontvangen genade en gaven niet verbergt in een zweetdoek, maar in gehoorzaamheid aan des Heeren bevel, anderen opwekt om ook God in en over Zijn werken te verheerlijken, en vermaant elkaar alle dagen zolang als het heden genaamd wordt, en gedurig bij zichzelf beseft, dat het spoedig de laatste reis zal zijn, dat wij elkaar ontmoeten, en dat wij dan onze naasten niet weer zullen zien dan na verloop van vele eeuwen voor Jezus' rechterstoel.

Eindelijk, dat men over het inwendig werk in zijn hart spreekt met diepe nederigheid en ootmoed, omdat het toch alleen Gods werk is, dat wij zijn, die wij zijn, terwijl alle eigenroem hier voor eeuwig moet zijn en blijven uitgesloten; anders zouden wij toch nog ons eigen werk vertellen met ons hart, terwijl wij de werken Gods zouden roemen met onze tong.

Ziet, zo te doen was dan het heilig voornemen van de dichter, en daartoe nam hij zijn toevlucht tot de Heere, en zette zijn vertrouwen op Hem, opdat die hem daartoe dagelijks mocht aangorden en bekwaam maken, en hij zo tot aan zijn einde toe mocht verwaardigd worden, te verkondigen de deugden van Hem, die hem uit de duisternis geroepen had, tot zijn wonderbaar licht.

TOEPASSING

Na alles, zal het nu wel de moeite waard zijn om te onderzoeken of wij nu van dezelfde grondgezindheid zijn als Asaf. Kennen wij het ook, om met een toevluchtnemend vertrouwen tot de Heere te vluchten? Schuilen wij bij hem, met al onze schuld en nood? Zijn wij gewoon om dagelijks de Heere onze wegen te vertellen? Heeft onze ziel ook veel op met de werken des Heeren? Is het onze lust om al de werken des Heeren aan onze naasten te vertellen, en zo winst met ons talent te doen voor de eeuwigheid? Of vertellen wij liever ons eigen werk, gelijk vele mensen doen, die aan die misselijke bezigheid zo gewend zijn, dat zij nauwelijks in enig gezelschap kunnen verkeren, of zij laten horen hoeveel goed zij doen, of waarin zij in natuurlijke zaken boven anderen uitmunten? Is het met ons anders? Hebben wij ons als onnutte dienstknechten, om en om leren kennen? Is het onze dagelijkse behoefte, dat het werk des Heeren maar in ons mocht zijn bij aanvang of voortgang? Kennen wij het met Asaf, dat onze treden en voeten gedurig bijkans uitwijken en uitschieten, en dat wij allang tot een gehele afval zouden gekomen zijn als de genade ons niet bewaard had? Drijft ons dat gedurig naar God als machtelozen, blinden, dwazen en slechten, om te zeggen: och Heere, uw werk behoud dat in het leven in het midden der jaren, en in het midden der gevaren? Nu, o mens! laat mijn vragen u ook eens tot vragen brengen in het eenzame, en houd eens getrouw rekening met uzelf, voor het aangezicht van de Allerhoogste, met wie gij spoedig zult te doen krijgen. Gij reist naar een eeuwigheid, en indien Asafs God hier in uw gezonde dagen niet geweest is uw toevlucht en sterkte, dan zult gij wellicht tevergeefs op uw doodsbed uw toevlucht nemen tot de medicijnmeester of een ander nietig schepsel, dat u niet redden kan ten dage van de verbolgenheid des Heeren. En als gij dan zo moet gaan sterven als gij geboren zijt, dan zult gij eenmaal vruchteloos uw toevlucht moeten nemen tot de heuvels en bergen, en roepen: o bergen valt op ons, en heuvels bedekt ons! van het aangezicht van Hem, die op de troon zit, en van de toorn des Lams. Asaf zag het in deze psalm, hoe de goddelozen op gladde plaatsen gesteld worden en hoe zij in een ogenblik tot verwoesting worden; en gij zult dit ondervinden, want de dag der vergelding nadert, en zo wat de mens hier zaait, zal hij in de toekomst maaien tot zijn zaligheid of eeuwig ongeluk. Och! wat ik u bidden mag, indien gij iets gelooft van de

eeuwigheid; indien gij de gedachten van een helse straf nog niet geheel uit uw zorgeloos hart hebt gebannen; indien gij nog enig belang stelt in de welvaart van een arme ziel, die nooit sterven kan; och, dient dan toch de wereld niet, en tergt de Heere niet langer door uw zonden en zorgeloosheid, maar valt eens voor de Heere neer, en leert eens met Ruth toevlucht nemen onder de schaduw der vleugelen van Israëls God. Werkelijk, nog staat de genadedeur open, en gij wordt nog geroepen en genodigd om voor uw arme ziel het beste deel te kiezen; maar ook, wie weet hoe spoedig het met u gedaan is, want ons leven is een damp en de dood wenkt ieder uur, en waar dan de boom valt, daar zal hij eeuwig moeten blijven.

Wilt gij middelen gebruiken? Wilt gij naar raad luisteren? Voelt gij nog enige onrust in uw hart, en zou gij graag bereid zijn als de dood komt? Zijt gij niet vijandig tegen het arme volk van God, maar zoudt gij u genegen bevinden om naar hun welmenende raad te horen? Luistert dan eens naar het volgende, hetwelk ik u uit liefde wens voor te stellen, terwijl ik hoop, dat de Heere zelf het aan uw zielen mocht zegenen.

Ten eerste. Leest veel in de Bijbel, en voegt u trouw onder de middelen der genade, en vraagt gedurig aan de Heere, of hij de middelen aan uw arme ongelukkige zielen nog eens mocht believen te zegenen tot uw bekering. Vraagt veel in het eenzame om echt ontdekt te worden aan uw verloren en verdoemelijke toestand, en dat de Geest u mocht ontdekken hoe nodig gij een Borg en Zaligmaker hebt, om u met God te verzoenen door zijn bloed en voorbidding. Want anders zult gij uw zaligheid, in het gebruik der middelen zoeken, en een verkeerde en valse hoop opvatten op des Heeren gunst, omdat gij nu meent beter te leven dan andere mensen, die de genademiddelen verachten en versmaden. Och vrienden! ontdekking is ons zo nodig, opdat wij mogen leren om de dood onder onze beste plichten te schrijven, en alleen ons heil in Jezus te zoeken.

Ten tweede. Indien gij ooit enige onrust voelt, en aansporing tot bidden van binnen bij u gewaar wordt; och, zoekt dat niet te verdoven, en blijft dan niet aan uw werk, of stelt het bidden niet uit tot betere gelegenheid, maar loopt er dadelijk mee naar een eenzame plaats, en werpt u daar voor de Heere neer en bidt en zucht zo goed als gij kunt; het mocht eens zijn, dat de Geest zijn invloeden in uw hart mocht uitstorten, en dat het eens een recht worstelen met God mocht worden, een aanlopen van de Heere, een kermen om genade; en indien dat eens zo wezen mocht, o, dat zou de eerste stap tot uw dierbare gelukstaat kunnen zijn.

Ten derde. Bidt de Heere, dat gij geloven moogt, dat elke dag uw laatste zou kunnen zijn, en dat gij spoedig tot verantwoording voor de grote God zult geroepen worden, opdat gij het nodige werk der bekering niet moogt uitstellen tot een dag, die gij niet beleven zult. Wie weet, hoeveel duizenden er al in de eeuwige gevangenis zijn, die in hun onzekere kostelijke genadetijd met Felix zeiden: *voor ditmaal gaat heen!* Ik zal op een tijd wachten die mij beter gelegen komt! Ach! de mens is zo tot dat treurige uitstel genegen, en toch heeft dit reeds zijn duizenden en tienduizenden verslagen, daar het nu voor eeuwig mee te laat is.

Ten vierde. Zoekt te geloven dat Jezus geen komend zondaar zal voor 't hoofd stoten, al was hij dan ook een moordenaar, hoereerder, dief, dronkaard, lasteraar, en alles tesamen. Jezus wijst niemand af, maar roept in zijn woord: zo iemand dorst heeft, die kome, en die wil, neme het water des levens om niet, (Openb. 22:17). Ziet, dit is het slot van de Bijbel, het laatste woord van de nodigende Jezus; hier laat ik het bij, wil de Heere zeggen; en dat woord is ons zeer ter bemoediging; maar het zal ook zeer tegen ons getuigen, als wij op zo'n grote zaligheid geen acht geven.

En gij, kleingelovige zielen! Gij zult ongetwijfeld dat grote en wel verzekerde geloof, dat verzekerde vertrouwen, waardoor de ziel zich voor eeuwig aan Christus kwijt

bevindt, nog missen, en ook wel over de vruchten uws geloofs tot heiligmaking, te klagen hebben. Maar weet dit ter uwer bemoediging, dat gij met al uw klachten over ongelooft en gebrek van heiligheid, nog een te goede boom zijt om als brandhout in het vuur geworpen te worden. Het is opmerkelijk, dat Jezus die aarde ook goede aarde noemt, die maar *dertigvoudige* vrucht voortbracht, (Matth. 13:8). Zwak geloof en gebrekkige heiligheid zijn ook vruchten van Jezus' bloed en geest, en daarom zal hij u om uw gebrek in beide, niet verwerpen. Nochtans moet gij in de kleine beginselen niet blijven berusten, maar zoeken door te breken om in het geloof toe te nemen, en meer vruchten voor Jezus te dragen. Een klein geloof en zwakke heiligmaking, wil Jezus pardon geven: nochtans is hij meer verheerlijkt in groot geloof en grote heiligmaking. Daarom preekt hij die man zo over zijn groot geloof, dat hij in Israël zo groot niet gevonden had, (Matth. 8:10). En die vrouw, die veel vergeven was, en die ook veel lief had, (Luk. 7:47). Klein geloof (gelijk reeds gezegd is) brengt ons boven alle gevaar des doods, maar groot geloof brengt ons boven alle vreze des doods. O! wij zullen zo ruim gaan sterven, als onze lamp maar niet twee of drie droppeltjes olie, maar een hele lamp vol mag hebben op ons doodsbed, zodat wij voor geen uitgaan hoeven te vrezen.

Daarom, zoekt toe te nemen, en bedient u daartoe van de volgende hulpmiddelen:

Vooreerst. Treurt veel over uw kleingeloof en gebrekkig vrucht dragen. Gij hadt reeds leraars behoren te zijn vanwege de tijd. Reeds zolang op de weg, zovele daden Gods gezien, en zovele dierbare middelen genoten, zovele uitreddingen genoten, en zoveel troost van de Heere, en dan nog zo duister omtrent uw staat voor de eeuwigheid, dat geeft zeker oorzaak om bedroefd te zijn.

Ten tweede. Houdt geen bekende zonden aan de hand, want dit belet zeer de voortgang in geloof, in troost, en ook in de heiligmaking. Een enige bekende geliefde, en onbetreunde zonde, is nog als een *nest-ei* voor de duivel, zegt een geacht schrijver, daar hij op broedt, en duizend andere zonden uit weet voort te brengen, die uw vrede en rust verstoren.

Ten derde. Wacht u voor eigenroem, maar zoekt arm en nederig te zijn, dan zal uw geloof aangroeien, en gij zult meer vruchten dragen. De laagste gronden zijn doorgaans de vetste; de dalen zijn bedekt met koren, (Ps. 65:14). Zo is het ook in het Rijk van de Heere Jezus. Hoe hoger dat uw hart is, hoe meer het zal uitdrogen, en worden *als een leren zak in de rook*; maar hoe lager, hoe vochtiger, vetter en vruchtbaarder. Arbeidt dan veel om arm te worden. De mensen arbeiden en drijven handel, om rijk te worden; gij niet also, maar arbeidt biddende om armoede, en het zal u in alles goed gaan, en gij zult toenemen van geloof tot geloof; van klein tot groot en sterk geloof, door hetwelk gij zult kunnen roemen in de hope der heerlijkheid.

Ten vierde. Vergeet uw gebed niet. Toen de Apostelen hun geloof te klein was, baden zij: Heere vermeerder ons het geloof, (Luk. 17:5). Het geloof is zo'n eenvoudige en gemakkelijke zaak, en zulk een korte en eenvoudige weg om vrede en troost te verkrijgen; en toch maar volstrekt geen vrucht van onze eigen akker. Hoe zeer gemakkelijk het geloof is, het is evenzeer voor onszelf onmogelijk. Het is Gods gave, (Ef. 2:8), en wordt ons uit genade gegeven, (Fil. 1:29). Daarom, ziet naar boven, en doet veel als de Apostelen, en bid om vermeerdering des geloofs, tot die God, die nimmer tot het zaad van Jacob zei: zoek Mij tevergeefs! Al wat u ontbreekt, schenkt Hij zo gij het smeekt, mild en overvloedig.

Eindelijk godzaligen allen tezamen! Gij allen kent het toevluchtnemend vertrouwen op de Heere. Sommigen van u kennen het verzekerd vertrouwen op de God van Asaf. Welk een voorrecht! Ja, een voorrecht voor tijd en eeuwigheid. Het zegt nog al wat,

als men met Asaf mag getuigen: Gij hebt mijn rechterhand gevat; Gij zult mij leiden door Uw raad, en mij daarna in heerlijkheid opnemen. Spoedig breekt uw aarden vat in stukken; spoedig wordt uw zwakke veldhut afgebroken; spoedig wordt uw sober gestel in wanorde gebracht en gesloopt, en dan vliegt uw geest hemelwaarts, om eeuwig met en bij God te zijn, en verzadiging der vreugde aan Zijn rechterhand te genieten. Welnu, benijdt het nu de wereldse mensen niet, dat zij misschien meer aards goed, rust, gemak en welvaart hebben dan gij. O, die arme mensen hebben buiten dat niets, en als zij zo moeten sterven, dan gaan zij eeuwig verloren; en gij hebt nog zulk een groot en blijvend goed in de hemelen. Uw beste erfdeel en zalige hemelrust wordt voor u bewaard, totdat gij hier uw vreemdelingsreis zult hebben afgelegd, en dan zult gij eeuwig vrolijk kunnen zingen in het paleis van Gods heiligheid. Maar vromen! och laat ons hier ook niet vergeten op te merken, dat wij zovele redenen hebben om ons voor de Heere te schamen, omdat wij zo zelden bezig zijn om met Asaf al de werken des Heeren te vertellen. Ach, wat zwijgen wij menigmaal van het goede! Ach, wat misbruiken wij menigmaal onze tong tot zondige en nutteloze redenen! De Heere zegt tot Zijn volk: Deze woorden, die ik u heden gebied, zullen in uw harten zijn. En gij zult ze uw kinderen inscherpen, en daarvan spreken als gij in uw huis zit, als gij over de weg gaat, als gij neerligt, en als gij opstaat, (Deut. 6:6,7). Maar ach, wat zijn wij in deze ontrouw en nalatig, en wat vinden wij weinig behoefte om al des Heeren werken te vertellen. Dan eens houdt ons de dodigheid en aardsgezindheid hiervan terug, en dan weer vrees voor het schepsel, die ijdel en zondig is; en zo blijft al menigmaal dit nodig werk ongedaan. De Heere vergeve ons onze ontrouw en droevige nalatigheid, en Hij lere ons in Zijn wegen wandelen, en zegene ook dit gebrekkige aan veler zielen! Amen.

9. DE LIEFDE VAN JEZUS

OEFFENING OVER LUK. 19: 41 en 42

En als Hij nabij kwam en de stad zag, weende Hij over haar, zeggende, och of gij ook bekende nog in deze uw dag, hetgeen tot uw vrede dient! Maar nu is het verborgen voor uw ogen.

VOORAFSPRAAK

Acht dagen geleden heb ik hier iets nieuws verteld, en vandaag wil ik van ulieden graag eens iets nieuws horen, ten minste, ik wil u eens iets vragen. Ik vraag dan: kent gij ook een zeer, zeer rijk heer, die nooit geen enkel arm mens voorbij stuurt? Ik ben in de voorgaande week van huis geweest, en heb toen verscheiden nuttige vromen ontmoet, en heb toen ook het gerucht van die rijke heer gehoord. Naar men mij beduid heeft, moet hij verreweg de rijkste van ons land zijn. Dagelijks wordt zijn deur belopen door een ontelbaar getal arme, bescheurde en uitgehongerde bedelaars; en hoewel die heer in een verbazend groot, schoon en hoog paleis woont, en onnoemelijk veel om handen heeft, zo komt hij evenwel, als er een bedelaar komt, altijd zelf aan de deur, en verzadigt hun hongerige lichamen, met overvloed van lekker eten van zijn eigen tafel, en trekt met zijn eigen handen hen de oude lompen en vodden uit, en kleedt hen met een schone mantel en kostbare onderkleden, zó fraai, dat men wel een prins mag zijn om hen maar enigszins te gelijken. Ook ben ik over die heer onderricht, dat hij zo buitengewoon geneeskundig is; dat hij raad weet voor allerlei anders dodelijke, verouderde en ingekankerde kwalen. Geen zieke ter wereld komt bij hem, of hij wordt volmaakt genezen. Is iemand doof of blind, kreupel of lam, hij gaat horende, ziende, wandelende, ja springende weer weg, als hij maar bij deze heer komt. En wat nog het voornaamste is, hij geeft alles *om niet*, terwijl het toch waar is, dat andere geneesheren vrij kostbaar zijn, duur genoeg betaald moeten worden, en dan nog soms zonder genezing gebruikt worden. Nog veel meer andere dingen, die alle zeer schoon en voordelig zijn, heb ik reeds van tijd tot tijd van deze grote heer horen zeggen; en om de waarheid te zeggen, hoezeer ik vroeger altijd naar rijkdom verlangd heb, zo wil ik nu niets liever worden dan een belapte bedelaar, want zulke mensen toch worden door deze heer overladen met rijkdom, terwijl zulke mensen, die zelf heren zijn, door deze heer nauwelijks vriendelijk worden aangezien. Ja mijn vrienden! hoewel het een tegennatuurlijke en vreemde zaak is, zo mag ik toch met waarheid zeggen: sedert ik iets van deze wonderlijke heer vernomen heb, ben ik begerig geworden om mijn geld en gezondheid te verliezen, arm en ziek te worden, en dan naar deze heer te gaan, om daar geld, genezing en zalige overvloed om niet te ontvangen.

Nu dan, omdat ik gaarne iets nieuws horen wil, zo vraag ik nog eens, kent gij ook deze heer, die nooit een arm mens voorbij zendt? Weet gij waar hij woont? Zijt gij wel eens bij hem geweest? Of kent gij hem niet, en weet gij niet, wie ik bedoel? Kom dan, om deze grote heer nader te leren kennen, daartoe zal thans onze verhandeling ingericht zijn, nadat wij eerst het aan gezicht des Heeren zullen gezocht hebben.

TEKST: LUK. 19: 41,42

En als Hij nabij kwam en de stad zag, weende Hij over haar, zeggende, och of gij ook bekende nog in deze uw dag, hetgeen tot uw vrede dient! Maar nu is het verborgen voor uw ogen.

Onze tekst is van groot gewicht, en bijzonder gepast op deze laatste avond van het jaar (1852). Mocht de Heere geven, dat wij dezelve tot Zijn eer, en ons heil voor de eeuwigheid mochten overdenken. De volgende twee zaken zullen wij dan hier overdenken:

A. Eerst wat Jezus *deed*.

B. En dan wat Jezus *sprak*.

A. In de eerste plaats hopen wij dan te overdenken wat Jezus *deed*. De tekst zegt, dat Hij de stad zag en dat Hij over de stad *weende*. Jezus zag de stad Jeruzalem, niet zoals wij zo menigmaal iets zien en beschouwen, met een nieuwsgierig oog en meteen onverschillig hart, maar Hij zag de stad met innige ontferming, en diep medelijden over haar jammerlijke staat. Hij zag de stad niet alleen uitwendig, gelijk wij altijd maar kunnen zien, maar Hij zag de stad inwendig, met al de gruwelen die daarin gebeurden. Hij zag die stad, waarvan Jesaja weleer reeds getuigde: Hoe, is de getrouwe stad een hoer geworden! Zij was vol recht, gerechtigheid herbergde daarin, maar nu doodslagers, (Jes. 1:21). Hij zag de stad, en het roekeloze volk, dat daarin woonde, dat met een onverschillig gemoed de eeuwigheid tegemoet ging. Hij zag die stad met medelijden aan, want er staat in onze tekst: toen Hij de stad zag, *weende Hij over haar*. De mens Jezus Christus, die ons in alles gelijk was uitgenomen de zonde, *weende* eenmaal over Zijn vriend Lazarus, toen die gestorven was, (Joh. 11: 35), maar hier vinden wij Jezus, terwijl Hij weent over Zijn vijanden! Hij weende over de hardheid en blindheid van dat Jeruzalem, dat de profeten doodde en stenigde degenen, die tot hen gezonden waren. Hij weende over de vijandschap van dat Jeruzalem, waar men reeds bezig was om plannen te maken, hoe zij hem het beste zouden kunnen gevangen en gedood krijgen. Hij weende over dat ongelukkige Jeruzalem waar men spoedig zou roepen: *weg van de aarde met dezen! Kruist hem, kruist hem! Zijn bloed kome over ons en over onze kinderen!* Hij weende over dat Jeruzalem, rondom hetwelk de Romeinen eenmaal een wal zouden opwerpen, om haar van alle zijden te benauwen en te verdelgen. Met een woord: Hij weende over de ongelukkige en rampzalige toestand van duizenden zondaren te Jeruzalem, en Zijn volmaakte ziel was diep bewogen met hun ongelukkig lot.

O vrienden! ziet hier eens het onbegrijpelijke medelijden, goedertierenheid, lankmoedigheid en verdraagzaamheid van de grote en wonderlijke Heere Jezus, en keert ook met het wenen van Jezus eens tot uzelf in, en laat ons eens vragen: als de Heere Jezus nog eens als een vernederd mens op aarde was, zou Hij, die eenmaal over Jeruzalem weende, dan ook niet moeten wenen over ons vaderland, over de staat der kerk, over de lauwheid der vromen, over Nederlands opkomend geslacht, over de zorgeloosheid der onbekeerde ouders, over de trouweloosheid van vele bekeerde ouders, en over de treurige toestand van de meesten in ons midden?

Ten eerste vraag ik: zou Jezus niet wenen over de treurige toestand van ons diep gezonken vaderland? Over dat vaderland, waarin weleer zo bijzonder de vreze des Heeren woonde, onder aanzienlijken en geringen? Ik heb in een werkje van de geleerde I. da Costa gelezen, dat in de dagen van onze eerste prins, onder het houden

van jaarlijkse, maandelijks, wekelijks, ja dagelijks boet- en bededagen, bij het opheffen van biddende handen en harten, onder de prediking van het kruis van Christus, en de kracht van Zijn zoenbloed voor allen die gelooven werden toen onze oorlogen gevoerd, onze vrijheden gehandhaafd en onze vijanden vernederd. En verder zegt die geleerde schrijver, dat Willem de eerste, in het jaar 1573 een plechtig verbond met de Koning der koningen had opgericht, en dat prins Maurits in de bloedige oorlog, en de slag bij Nieuwpoort, van zijn paard stapte en op zijn knieën in het bloedige duinzand neerboog, om God ootmoedig onder belijdenis van zijn zonden, voor de behaalde overwinning te danken. En verder zegt hij: dat meer dan vijftig graven en vorsten uit het uitverkoren stamhuis van Oranje, aan Nederland goed, bloed en adem, en aan God in Christus hun onsterfelijke zielen hadden toegewijd in leven en in sterven.

Als wij deze en meer andere dingen eens aandachtig nagaan, O! wat heeft Nederland, wat hebben overheden en onderdanen dan verloren, en wat is allerlei zonde en bandeloosheid in onze dagen dan ellendig doorgebroken. Ik zeg niet, dat er hier en daar nog niet iets goed gevonden wordt; ik weet ook niet, wat de Heere met ons land voor heeft; maar dit zeg ik, dat vele verstandige en doorzichtige godzaligen in onze dagen een zwaar hoofd over de toestand van ons vaderland hebben, en dat ze donker en bezwaard in de toekomst zien, en dat er wel reden bestaat om over de zondige en zorgeloze toestand van ons vaderland te wenen.

Ten tweede vraag ik: als Jezus nog in Zijn vernederde staat op aarde was, zou Hij dan niet wenen over de treurige toestand van Zijn kerk in onze dagen? In de zogenaamde donkere Middeleeuwen, en in meer andere tijden ook onder het Oude Testament, zag het er met Gods kerk mogelijk nog donkerder uit dan tegenwoordig. Wonderlijk heeft het Sion Gods al geworsteld in onderscheiden tijden en telkens scheen het van de aarde te zullen worden uitgeroeid, en nog staat het, ten spijt van de duivels, tot op deze dag, en het zal blijven staan tot aan het einde aller eeuwen. En ook in onze dagen, is het voor de opmerkzame aanschouwer genoeg openbaar, dat Jezus voor Zijn kerk zorgt en waakt. Is er evenwel geen reden om te wenen, omdat de zuivere waarheid algemeen zo miskend en bestreden wordt? Is er geen reden om te wenen, omdat door vele leraars en hoogleraars openlijk de Godheid van Christus en van de Heilige Geest wordt verloochend en bestreden? Is er geen reden om te wenen, omdat de meeste zogenaamde leraars en ledematen, onbekeerde dode mensen zijn? Is er geen reden om te wenen, omdat er zo verbazend veel verschil en scheuring is onder Gods ware volk; en omdat de kinderen Sions nog van jaar tot jaar, blijven voortgaan om door hevige twist in elkaars ingewanden te wroeten?

Ten derde vraag ik: als de vernederde Jezus nog op aarde was, zou Hij niet wenen over de lauwe toestand van de waarlijk bekeerde mensen? O! wat al schuld ligt er voor ons in dit afgelopen jaar, waarvan wij zoveel schone tijd in ijdele, zondige dingen doorgebracht hebben, die wij in des Heeren dienst hadden moeten doorbrengen. Als wij van onze tijd in het vervlogen jaar eens de tijd aftrekken die wij onmatig verslapen hebben, eens aftrekken de tijd die wij verspild hebben met allerlei ijdele, nietige en ledige dingen, eens aftrekken de tijd die wij in ledigheid hebben doorgebracht, de tijd waarin wij geheel niet gesproken hebben over de dingen die boven zijn, of alleen daarover gesproken hebben met een koud hart, zonder Gods eer te bedoelen; ja, als wij daar eens aftrekken de tijd in ijdele zorgen, in twist met God of onze naaste, en de tijd die wij met zondige gedachten hebben doorgebracht; ik zeg als wij al die schone tijd er eens aftrekken en bijzonder stellen, ik bid u, hoeveel tijd voor God en Christus houdt gij dan over? O, vromen! Jezus is nu een verhoogde en ver-

heerlijkte Zaligmaker, die niet meer over de zonde weent, nochtans neemt Hij er kennis van en zij mishagen Hem, en wij moeten er over wenen en treuren.

Ten vierde vraag ik: als de vernederde Jezus nog op aarde was, zou Hij niet wenen over de treurige toestand van het opkomende geslacht? Vele kinderen kunnen pas praten of zij kunnen ook al vloeken en zweren. Zij worden noch door ouders, noch door meesters, met godsdienst en waarheid bekend gemaakt, en leven over het algemeen zo wild en roekeloos, alsof ze midden onder het heidendom waren opgegroeid. Wel, moet er over de heidense scholen, moet er over duizenden heidense kinderen tegenwoordig niet geweend worden?

Ten vijfde. Zou Jezus niet wenen over zovele trouweloze en zorgeloze ouders, die voor zichzelf geen behoefte aan God en godsdienst hebben, en ook nog nooit aan hun arme kinderen hebben voorgesteld, dat ze bestemd zijn voor een eindeloze eeuwigheid, en dat ze in hun vroege jeugd bekering en een Borg voor hun zondenschuld nodig hebben. Och! menig vader en moeder is al tevreden, als hun kinderen goede voortgang maken in de wereld, en tot een goed en rijk huwelijk komen, zonder dat ze ooit bekommerd zijn of hun arme kinderen goede voortgang mochten maken voor de eeuwigheid, en dat ze door een geestelijk huwelijksverbond aan de Heere Jezus mochten verbonden worden. Wee! zulke onbekeerde en zorgeloze ouders, als zij met zulke onbekeerde en verzuimde kinderen zullen komen voor de Rechterstoel van Christus.

Ten zesde. Zou Jezus ook niet wenen over de zondige trouweloosheid van veel bekeerde ouders, die zelf de Heere kennen, en toch zo weinig zorg over de eeuwige welstand van hun kinderen hebben; die voor zichzelf behoefte hebben om bij elke gelegenheid de middelen der genade bij te wonen, en nochtans hun kinderen maar al te onverschillig aan hun lot overlaten, zodat zij op de avond van iedere rustdag voor waag voor wind langs de weg lopen, of zondige gezelschappen bijwonen, of op zijn best de tijd in zondige ledigheid doorbrengen. O vromen! wat zijt gij toch in dezen ellendig trouweloos. Het is waar, wij zullen het moeten leren, om in alles nul achter onze beste werken te schrijven; het is waar, wij zullen in onszelf als arme bankroetiers naar de eeuwigheid moeten, en alleen Jezus zal onze grond van hoop moeten zijn. Maar nochtans behoorden wij het biddende te zoeken, om uit dankbaarheid meer bij de wet te blijven, en God om getrouwmakende genade aan te lopen; want die Gods wet beminnen hebben grote vrede, en onze trouweloosheid mishaaft de Heere zeer.

Ten zevende. Als de vernederende Jezus nog op aarde was, zou hij ook niet wenen over de treurige toestand van de onbekeerde mensen in ons midden! Zou hij niet wenen over de toestand van zulken, die nog nimmer over zichzelf geweend hebben? O zondaar! dit jaar is alweer geëindigd, en nog zijt gij dezelfde, die gij al zovele jaren geweest zijt. Wat heeft de Heere al middelen en roepstemmen tot u gebracht in dit afgelopen jaar. Mogelijk zijt gij met de uwen dit ganse jaar gezond geweest, en hebt milde zegeningen van de Heere genoten; maar wat dank hebt gij voor die weldaden aan de Heere toegebracht? Mogelijk hebt gij zware tegenspoeden en ziekten in uw persoon of huisgezin moeten ondervinden; maar heeft dit alles u wel ooit voor God op de knieën gebracht als een arme schuldenaar? Mogelijk hebt gij in dit jaar sterfgevallen onder uw betrekkingen moeten ondervinden; mogelijk heeft de dood geheerst binnen uw muren, maar ik bid u, wat heeft dit toch bij u nagelaten? Heeft het u leren sterven aan de wereld en de zonde? Hebt gij na de dood van uw betrekkingen de Heere gevreesd en in zijn wegen gewandeld, of zijt gij onder alles nog even onboetvaardig en zorgeloos gebleven? In alle geval: uw tijd loopt heen, en mogelijk moet gij spoedig sterven en voor de rechterstoel van Jezus komen, die weende over het lot der zondaren, maar die eenmaal alle onboetvaardigen naar een eeuwig verderf

verwijzen zal. Daarom roepen wij dan nog heden op deze laatste dag van het jaar: laat u toch met God verzoenen! Zoek uw verbond met de wereld en zonde verbroken te krijgen, en draag uw arme machteloze ziel nog aan een almachtige en genadige Jezus op! De weg wordt u nog aangeboden, en staat voor elke gewillige komer nog open. Die weg is een veilige en zalige weg, waarop de gelovige wandelaars, de dood van nabij beschouwende, met David kunnen aanheffen: al ging ik ook in een dal der schaduw des doods, ik zou geen kwaad vrezen, want gij zijt met mij. (Ps. 23:4) O mens! mocht gij dan in deze avond nog eens op uw knieën voor God vallen; mocht Christus uw grond, en een godzalig leven uw keus nog worden, eer dit jaar geheel verstreken is; mocht gij nog aan Jezus hart en hand geven, opdat het einde van dit jaar, ook nog het einde van uw dode natuurstaat mocht zijn, en het begin van een nieuw genadeleven, opdat gij nog eenmaal met al Gods kinderen mocht ten hemel ingaan.

B. Laat dit genoeg zijn van hetgeen wat Jezus deed, en laat ons nu in de tweede plaats acht geven op hetgeen wat Jezus sprak in de woorden van onze tekst. Hij zei dan: *och of gij ook bekende, nog in deze uw dag, hetgeen tot uw vrede dient! Maar nu is het verborgen voor uw ogen.* De volgende dingen, zullen wij hier in het kort nagaan:

Ten eerste. Jezus spreekt hier van vrede, en bedoelt buiten twijfel die zalige, dierbare vrede tussen God en de ziel van Zijn arme volk. Een vrede die de mens van nature mist, doch die wij allen hoog nodig hebben, en die de dierbaarste rijkdom is, die ooit op aarde kan genoten worden. Deze vrede veronderstelt zeer zeker een felle oorlog, die er van nature tussen God en de zondaar bestaat. De zondaar is van nature een hater van God, (Rom. 1:30). Het bedenken van zijn vlees is vijandschap tegen God, (Rom. 7:7). Zo is het van de zijde van de zondaar tegen zijn Maker gesteld. En nu is ook de heilige toorn van God ontstoken tegen de mens van nature, zodat de toorn Gods blijft op allen, die de Zoon ongehoorzaam zijn, (Joh. 3:36). Maar die toorn is weggenomen van het volk des Heeren, dat met God verzoend is door de dood van zijn Zoon, (Rom. 5:10), en vrede met Hem hebben door Jezus Christus onze Heere, zodat de Heere van hen zegt: Ik zal niet meer op u toornen, noch u schelden, (Jes. 54:9). Ik zal ze vrijwillig liefhebben, want mijn toorn is van hen afgekeerd, (Hos. 14:5). O zalig geluk en voorrecht! Welzalig is de mens wie 't mag gebeuren, dat God naar recht hem niet wil schuldig keuren! Vrede met onze huisgenoten en betrekkingen is een voorrecht, maar vrede met God gaat boven alles, en is een eeuwigdurende en zalige rijkdom.

Ten tweede spreekt Jezus hier van iets, dat tot die vrede dient. En nu is de vraag: wat is het, dat daartoe dient? Van de zijde van God dient er niets tot die vrede als Zijn eeuwig vrij welbehagen, Zijn dierbare genade; en van de zijde des zondaars is er niets, dat deze vrede begeert of enigszins kan verdienen. Nochtans behaagt het de Heere, om die mensen, die Hij Zijn vrede geven wil, ook naar die vrede zoekend en begerig te maken, en daarom kunnen wij dan zeggen, dat het volgende tot onze vrede dient: een kennis van, en berouw over onze zonde, gepaard met ootmoedige belijdenis ervan en een verootmoediging van onze ziel voor de Heere. Verder dient tot die vrede, een gelovig zien op Jezus, en schuilen bij Hem met al onze zonden en ellende, als dat Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt, (Joh. 1:29), en die volkomen kan zalig maken allen, die door Hem tot God gaan, (Hebr. 7:25). Eindelijk, iemand, die deze vrede zoekt, moet ook afstand doen van zijn vorige wegen, de wereld verlaten, tegen zijn zonden strijd voeren, en matig, rechtvaardig en godzalig leven in deze tegenwoordige wereld. Daarom zegt de Heere: Bekeer u, gij afgekeerde Israëel, zo zal ik mijn toorn op ulieden niet doen vallen. (Jer. 3:12).

Ten derde wenst Jezus met een bewogen hart: *Och, of gij het ook bekende!* Dat is: och, of gij nog eens recht over uw ongelukkige toestand bewogen werd, en dat gij

eens haast en spoed maakte om die vrede te zoeken. Maar nu is de vraag, was deze wens van Jezus wel hartelijk en oprecht? zo ja, waarom gaf Hij hun dan de bekering niet? Ik antwoord: men kan Jezus hier aanmerken als God, en dan moeten wij Zijn woorden opnemen als een ernstige betuiging, wat men van zulk een bewelddadigd volk zou mogen verwachten, en hoe duur zij verplicht waren om aan een grote verwachting te beantwoorden, omdat zij onder het licht van zovele schone middelen leefden. In die zin moeten wij het opnemen als de Heere zegt: O, dat ze wijs waren! zij zouden op haar einde letten! (Deut. 32:29). Och, dat mijn volk naar Mij gehoord had! Dat Israël in mijn wegen gewandeld had! (Ps. 81:14). En zoals de Heere op een andere plaats zegt: Och dat gij naar mijn geboden geluisterd had! Dan zou uw vrede geweest zijn als een rivier en uw gerechtigheid als de golven der zee. (Jes. 48:18) Maar wij willen hier liever de Heere Jezus beschouwen als een waar mens, ons in alles gelijk uitgenomen de zonde; en als zodanig weent Hij over de stad, en beklaagt Hij met een medelijdend hart haar tegenwoordige hardheid, en haar toekomstige ondergang. Ook kunnen wij Jezus hier aanmerken als profeet, en als zodanig wekt Hij van harte het volk op tot boete en bekering, en het viel Hem zwaar om over haar uit te roepen, niet alleen het jaar van het welbehagen des Heeren, maar ook de dag der wrake onzes Gods, (Jes. 56:2).

Ten vierde, bepaalt Jezus de tijd, waarin nog genade ter bekering en vergeving van zonde te verkrijgen was, namelijk: *heden in deze uw dag*. De dag der genade wordt dan nog hun dag genoemd, of wel met betrekking tot ons, *onze dag*. Onze dag, waarin wij nog genodigd worden om de aangeboden verlossing aan te nemen. Onze dag, waarin God de middelen nog tot ons brengt en nog aan onze zielsbehoudenis laat arbeiden. Onze dag, waarin wij nog leven aan deze zijde van de eeuwigheid, en waarin het nog niet voor eeuwig te laat is. Ziet hier de grote goedertierenheid des Heeren, ook over ons, omdat wij ook nog zulk een dag der genade beleven, in voorbijgaan van anderen, die in het afgelopen jaar zijn opgeroepen naar de eeuwigheid, en voor wie nu reeds de deur der genade op het nachtslot gesloten is. Maar ziet hier ook, dat de Heere ons geen jaar, geen maand, of week uitstel tegelijk belooft. God geeft ons maar een dag, om ons op dit gewichtige stuk te bedenken, en laten wij ons die ontsnappen, dan is het geenszins zeker, dat wij achter deze nog een krijgen, want reeds morgen kan het voor eeuwig te laat zijn.

Ten vijfde. Eindelijk geeft Jezus van het Joodse volk deze droevige getuigenis: *maar nu is het verborgen voor uw ogen*. Het enige nodige, de vrede met God, en hetgeen tot die vrede diende, was nu verborgen voor hun ogen. Verborgen voor hun ogen, door natuurlijke blindheid, die de zonde op en over elk mens gebracht heeft, en waardoor hij geestelijkerwijs een blindgeborene is van zijn jeugd af. Blind voor zijn ontzettend gevaar, blind voor zijn ontzettende boosheid en vijandschap tegen God, en blind voor de enige weg der verlossing, en voor het zalige dat er is in de zoete dienst des Heeren. Verborgen voor hun ogen nog des te meer, door de valse leringen der wetgeleerden en farizeeën, die hen wijs maakten, dat men het zo zwaar niet nemen moest, en dat een mens een genoegzame gerechtigheid in zichzelf bezat om aangenaam voor God te zijn. Verborgen voor hun ogen nog eens, door een rechtvaardig oordeel Gods, als een gevolg en straf van hun vorige zonden, en het onboetvaardig blijven onder zovele schone middelen, als zij van Johannes de Doper en van Jezus zelf reeds zolang genoten hadden. O vrienden! Als wij lange tijd, even dor en zorgeloos onder de middelen blijven, en tegen licht en beter weten aan, ons hart verharden tegen God en het Evangelie, dan is de Heere zo rechtvaardig als Hij ons de genade tot boetvaardigheid weigert, en over ons uitgiet een geest van diepe slaap, zodat wij horende horen en geenszins verstaan, en ziende zien, en toch niet opmerken. En zo

was het ook met de grote massa van het Joodse volk gegaan, en ook daarom was nu alles zo verborgen voor hun ogen, (zie Jes. 6:9,10 vergel. met Matth. 13:14).

TOEPASSING

Och zondaar; medereiziger naar de eeuwigheid! Het is vandaag de laatste dag van het jaar. Och, of gij nu nog bekende in deze uw dag, wat tot uw vrede dient! Maar ik vrees, dat er ook velen hier zijn, daar wij van moeten zeggen: het is nog verborgen voor uw ogen. Het diep bederf van uw hart is nog verborgen voor uw ogen; gij weet nog niet, dat gij arm en jammerlijk zijt, ellendig, blind en naakt. Paulus zegt van u, dat uw bedenken des vleses vijandschap is tegen God; maar ook dit is nog verborgen voor uw ogen, en gij weet niet, dat gij een hater van God en uw naasten zijt. Uw groot gevaar om elk ogenblik verloren te kunnen gaan, is nog verborgen voor uw ogen; daar het nochtans waar kan zijn, dat er spoedig tot u gezegd wordt: *gij dwaas! in deze nacht zal men uw ziel van u afeisen*; en dat gij dus bij de rijke man uw ogen zou kunnen opheffen in de vlam der hel. Nog eens: de hardheid van de dienst der zonde, en het zalige dat er is in de dienst van de Heere Jezus, is nog verborgen voor uw ogen; anders zou gij dagelijks roepen en smeken om van het harde juk der zonde verlost te worden, en gij zoudt niet kunnen rusten voordat gij met David kon zeggen: och Heere, zekerlijk ik ben uw knecht! Gij hebt mijn banden losgemaakt, (Ps. 116:16).

Nog al eens: ook uw voorrecht, dat gij nog leeft in de genadetijd, in voorbijgaan van anderen, die reeds in de groeve der vertering zijn neergedaald, is verborgen voor uw ogen, anders zou het u met het slot van het oude jaar, voor God in de eenzaamheid gebracht hebben om daar met David en Mozes te bidden: Heere, maak mij mijn einde bekend, en leer mij also mijn dagen tellen, dat ik een wijs harte bekom. Met één woord: alles wat goed, nuttig, heilzaam en noodzakelijk voor uw arme ziel is, dat is nog verborgen voor uw ogen. Nog nergens voor zijn uw arme ogen open, als voor des werelds ijdelheden, om daarop voorts uw ongelukkige ogen blind te zien, tot een eeuwig ongeluk en rampzaligheid. Of het mag zijn, dat ook uw ogen open zijn voor het gebrek van anderen, en voor de struikelingen der godzaligen, waarover gij valt en waarin gij uw vijandschap betoont tegen Jezus en zijn oprechte navolgers. O vrienden! het is wat te zeggen, in zulk een nare toestand een oud jaar uit te stappen, met uw oude vijandschap en met uw verharde hart; en een nieuw jaar in te treden, zonder ootmoedig een nieuw hart te begeren. Misschien geldt u het woord van de profeet, daar hij zegt: in dit jaar zult gij sterven, (Jer. 28:16); en het zou wat te zeggen zijn als gij zo eens kwam te vallen, zonder ooit oprecht gevallen te zijn voor Jezus, om als een arm zondaar genade van hem te begeren. Waarlijk mens! uw nare dood zal een vreselijke zaak zijn; uw sterven zal geen gewin, maar een eeuwig verlies zijn; daarom och, of gij nog mocht zoeken wat tot uw eeuwige vrede dient!

Nu dan, is er mogelijk iemand van u in ons midden, die naar raad vraagt? Is er iemand van u, die niet belangeloos en onverschillig zijn grote en geduchte reis naar de eeuwigheid durft voortzetten? Of, is er ten minste iemand, die aan onze raadgevingen zijn oor zou willen lenen? Tot zulken en tot alle anderen die heden hier zijn, willen wij nog zeggen: o arme mens! het volgende zou tot uw vrede kunnen dienen:

Vooreerst. Zoekt te leren kennen, dat gij vrede nodig hebt, en dat gij reeds vele jaren begonnen en geëindigd hebt, zonder vrede en verzoening met de hoge God te bezitten of te begeren.

Ten tweede. Als gij min of meer overtuigd moogt worden en een gezicht moogt krijgen van de noodzakelijkheid van deze vrede met God, zoekt ze dan niet langs de weg der zelfverbetering, maar leert vluchten tot de grote vredemaker Jezus Christus,

om wie, in wie, met wie en door wie gij alleen ware vrede met God ontvangen kunt. Wij zijn van nature zulke hoogmoedige schepselen, en zoeken daarom zo graag de vrede met God langs de weg van eigen deugd. Omdat we onder een verbroken werkverbond geboren zijn, hebben wij een ongelukkige neiging in ons om door zelfverbeteringen zalig te worden; daarom is het zo nodig veel te vragen om ontdekking van Jezus' volheid, en onze leegheid, en de leegheid en ongenoegzaamheid van onze beste deugden en plichten.

Ten derde, zou het nog tot uw vrede kunnen dienen, om een vlijtig gebruik te maken van alle middelen der genade, en vooral als gij dat biddende en uitziende naar de Heere mocht leren doen, en wachtende aan de deuren der poorten van de opperste wijsheid. O! Laat dan niet na, om dagelijks met uw huisgezin de bijbel te lezen, en voegt u vlijtig overal bij waar Gods waarheid ontdekkend en zuiver verkondigd wordt, opziende tot de Geest des Heeren, of het Hem behagen mocht om zijn woord voor uw arme ziel te doen zijn, als een vuur, en als een hamer die de steenrotsen te morzel slaat, (Jer. 23:29).

Ten vierde. Nog zou het als een middel in de hand van de Heere tot uw vrede kunnen dienen, om veel te verkeren en om te gaan met des Heeren volk. Mogelijk houdt gij nu niet van dat volk; mogelijk ziet gij uzelf blind op de splinter, die gij in hun ogen ontdekt; mogelijk vindt gij goed, om ze gedurig te verachten en te bespotten, en hun gezelschap te ontlopen, en de wereld tot uw metgezellen te kiezen. Maar indien het zo met ulieden is, och, gaat dan om uwer zielen wil zo niet voort, want mogelijk gaan de vromen spoedig naar de eeuwigheid, en dan zou gij wellicht een smartelijk berouw hebben, als gij hun hier het leven bitter gemaakt hebt, en gij zou daarvoor in de eeuwigheid uw straf moeten dragen. Bemint ze dus liever en gaat veel met hen om, en zucht tot de Heere, dat Hij die belofte nog eens aan u mocht bevestigen, daar hij door Salomo gezegd heeft: *die met wijzen omgaat, die zal wijs worden.*

Ten vijfde, zou het nog tot uw vrede kunnen dienen, namelijk het gedurig zuchten, bidden, klagen en opzien tot de Heere, in al uw wegen en omstandigheden waarin gij verkeert. Ja wat zeg ik: indien gij het door de genade leren moogt om als een arme naakte zondaar tot God te lopen, en dagelijks uw smekingen voor hem neer te werpen, en te pleiten op de oneindige verdiensten zijns zoons, dan zal dit zeer zeker waarlijk tot uw vrede dienen, en uw ziel zal eenmaal gered worden. Een gaande voet wint altijd veld. Een ziel die het geleerd heeft om aan Jezus' deur te wachten en te kloppen, te kloppen en met God te worstelen, die zal ook eenmaal zien, dat voor hem de deur open gaat. O vrienden! er zijn weinig goede bidders; maar indien gij behoefte moogt hebben of krijgen, om het bidden te leren, dan zeggen wij met Paulus: houdt sterk aan in het gebed, (Col. 4:2). Zoekt het doende te leren, onder inwachting van de Geest der genade en der gebeden. Een wenende Jezus zal nooit een wenende zondaar afwijzen. Hij is een groot Koning die geen arm mens van zijn deur jaagt. Zoveel grond gij hebt om te geloven dat de zon eenmaal daags op- en ondergaat, zoveel grond bestaat er ook om te geloven, dat de lieve Jezus een arm klagend zondaar hoort en redden wil. Dit leert ons de ondervinding van zovele eeuwen als er geweest zijn, en van zoveel biddende mensen als er geleefd hebben, en ook mijn bijbel.

Ten zesde. David zegt: ik heb mijn wegen bedacht, en mijn voeten gekeerd tot de weg van uw getuigenissen, (Ps. 119:59). En och, indien gij enig belang stelt in het heil van uw edele zielen, zoekt dan ook met de dichter ernstig uw wegen te bedenken. Zoekt te bedenken hoeveel jaren God u al gespaard heeft, wie er al van uw betrekkingen weggereisd zijn naar de eeuwigheid, wie er al van uw kennissen en vrienden aan uw zijde zijn neergevallen in het stof des doods, en welke roepstemmen dit voor u geweest zijn. Zoekt te bedenken wat al kosten en moeite de Heere aan u liet besteden,

en wat middelen er tot uw bekering van uw jeugd af aan u gegeven zijn, ook sommige door zulke mensen, die nu al lang dood en weg zijn. Zoekt te bedenken, hoe ondankbaar, en met hoeveel verharding gij dit alles hebt beantwoord; en hoe hard nu uw lot zou zijn als gij eens onbekeerd kwam te sterven. Mocht gij eens bedenken, hoe menigmaal gij wellicht reeds uit ziekbedden en doodsnoten verlost zijt, en van den oever des grafs zijt terug gebracht. En mocht al dit bedenken van uw wegen, die gevolgen nog eens hebben, dat gij met David uw voeten tot de weg van Gods getuigenissen mocht keren!

Ten zevende. Het zou ook tot uwen vrede kunnen dienen, als gij ernstig en biddende mocht letten op *deze uw dag*. O mijn lieve medezondaren! Deze uw dag, is nog een dag van genade, een dag waarin Jezus met het scheiden van oud en nieuw jaar, zijn aanbiedingen aan u nog weer komt te vernieuwen; een dag waarin u nog van Christuswege wordt toegeroepen: laat u met God verzoenen, (2 Kor. 5:20). Maar weet het toch, uw tijd zal spoedig ten einde spoeden, en met het einde van uw dagen, zal er ook een einde zijn aan de lankmoedigheid van Jezus, en aan het aanbod zijner genade. Misschien is het volgende jaar uw sterfjaar, en daarom heden terwijl gij nog des Heeren stem hoort, verhardt uw harten niet, maar zoekt uw rekening met God nog vereffend te krijgen door Jezus Christus, want er is geen wijsheid, wetenschap of verzinning in het graf daar gij heengaat.

Maar gij, zoekende zielen! Wat er dan ook verborgen mag zijn voor uw ogen, gij moogt het voor een onschatbaar voorrecht houden, dat de dierbaarheid van Jezus niet meer verborgen is voor uw ogen, dat toch eertijds zo was, toen gij zonder God in de wereld leefde. Ook is uw verloren zondige zielenstaat niet meer verborgen voor uw ogen, zoals voorheen, toen gij veel deugden meende te bezitten, of ten minste dacht, dat het met u nog al zeer wel schikte. Ook is de hatelijkheid van de dienst der zonde, en de zaligheid van de dienst van koning Jezus niet meer verborgen voor uw ogen; en vandaar dat roepen en bidden om van het lastige zondenpak ontslagen te worden, en teer voor de Heere te mogen leven. Ziet eens wat heerlijke zaken, die toch vroeger verborgen waren voor uw ogen maar nu niet meer. Gij klaagt dat er nog zovele dingen verborgen zijn voor uw ogen; gij klaagt, dat gij zulk een blinde worm zijt, maar ik wil u liever houden voor een aanzienlijke en geoefende Godegeleerde, die school gegaan hebt bij de grote en machthebbende Hoogleraar, en die beter onderwezen zijt dan menig predikant, die jaren lang allerlei scholen bezocht heeft, maar nog nooit door Jezus zelf onderwezen is, en daarom nog nergens meer vreemdeling is dan in zijn eigen hart.

Eindelijk godvruchtigen allen tezamen! Het is een zalig en dierbaar voorrecht dat gij vrede met God hebt. God is voor u, wie zal nu tegen u zijn, in tijd of eeuwigheid? Die toch Jezus te vriend heeft, die is rijk genoeg, al had hij hier geen huis om in te wonen, maar moest met Lot in een ellendige spelonk overnachten, met Jakob op een steen slapen, en met Jozef in een kuil geworpen worden. De eeuwigheid zal alle druk verzoeten. O zalige eeuwigheid!

Maar zoekt nu ook door een nauw, teer, oprecht, ootmoedig en voorzichtig leven, dagelijks de vrede van uw geweten te bewaren. Doet als Paulus, die zeggen kon: hierin oefen ik mijzelf, om altijd een onergerlijk geweten te hebben, voor God en voor de mensen, (Hand. 24:16). Mannenbroeders, ik heb in alle goede consciëntie voor God gewandeld tot op deze dag, (Hand. 23:1). Verbindt u deze avond nog weer opnieuw aan God, en zoekt in ootmoed te tonen voor de wereld welk een koning gij dient, want hierin is uw vader verheerlijkt, dat gij veel vruchten draagt, (Joh. 15:8).

Zoekt nu ook vrede te houden met al het volk des Heeren, die met u hetzelfde voorrecht en dezelfde keuze bezitten, en die met u spoedig in de hemel God volmaakt zullen dienen en verheerlijken.

Denkt hier getrouw om *deze uw dag*. Hier moet gij vlijtig uw werk afdoen, en uw meester getrouw zijn. En dan gaat gij spoedig naar huis, en geniet vrede en zaligheid na uw dood want al de rechtvaardigen zullen toch eenmaal ingaan in de vrede en rusten op hun slaapsteden, (Jes. 57:2).

Nu ik hoop dat de Heere dit gebrekkige nog zegenen zal, tot Zijn eer en onze zaligheid, opdat Hij door Zijn eigen werk nog in ons zal verheerlijkt worden, door Jezus Christus onzen Heere.

10. EEN GELUKKIGE BEDELAAR.

OEFENING OVER PS. 143:2

En ga niet in het gericht met Uw knecht, want niemand die leeft zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn.

VOORAFSPRAAK

Aanziet mijn ellende! zo horen wij David roepen in het achttiende vers van de vijfentwintigste psalm. David noemt zich hier een ellendige man, een ellendige koning, een ellendige profeet, een ellendige in allerlei opzichten. Zag hij op zijn koninklijk ambt en waardigheid, dan zag hij ellende aan alle zijden, en beschouwde in zijn eigen persoon een man die de kroon niet waardig was, en die voor God moest uitroepen: *Heere, wie ben ik en wat is mijn huis, dat gij mij tot hiertoe gebracht hebt!* Zag hij op zichzelf als een dienstknecht des Heeren, wiens banden door de Heere waren losgemaakt, en wiens ziel het gevaar ontkomen was, gelijk een vogel, die gered wordt uit de strik, dan moest hij uitroepen: *ontrouw, ontrouw, ondankbaar en ellendig van alle zijden!* Och, wie ben ik toch voor de Heere, die zulke wonderen aan mijn ziel gedaan heeft! Zag hij op het doorbrengen van zijn verleden tijd, dan zag hij, dat hij het trouweloos voor de Heere had afgemaakt, die hem reeds van jongsaf geleerd en geleid had, en moest dus zeggen: *Heere, gedenk niet de zonden mijner jonkheid!* Zag hij op zijn tegenwoordig verkeer en gedrag, hij was genoodzaakt zich als een ellendige te verklaren, een arm schepsel, dat geen kracht had om een enkele verzoeking van de vijand af te wijzen, een zondaar uit en van zichzelf, die het goede niet kon doen, ja het zelfs niet eens recht kon willen en begeren, en die altijd met zielsgebrek te worstelen had. Zag hij eindelijk op de toekomst, dan voorzag hij, dat hij tot aan zijn doodsbed een ellendige blijven zou, die het nooit beter voor de Heere maken zou, en wiens voorrecht ten allen tijde daarin zou bestaan, dat hij maar mocht leven van gebedeld brood; en dat hij maar gedurig zijn hart als een leeg vat voor de Heere mocht brengen, opdat het daar mocht worden volgegoten. Hoe, en van welke kant David dan ook zichzelf bezag, beter naam denkt hij, is hij niet waardig, dan om zich een ellendige te noemen voor het aangezicht des Heeren.

Terwijl ik dit van David schrijf, kan ik niet nalaten bij mijzelf te denken: het is toch gelukkig als een boer, een ambachtsman, een predikant, een rijk heer, een vorst of koning, een ellendige bij zichzelf wordt, en van zichzelf sprekende, niet anders zeggen kan als onze David op een andere plaats, die zich noemt: *deze ellendige*, (Ps. 34:7). Al Gods ontdekte volk toch is van harte gewillig om zich ellendig te noemen; en waarom? O vrienden! Alle vrome mensen blijven met de dichter ellendigen, tot aan de dood toe. Ja, aan beide zijden, in geloof en in gehoorzaamheid, blijven zij mank en kwalijk gaan, tot dat zij naar de zalige eeuwigheid heenreizen.

Ellendigen zijn ze, omdat hun kennis aan de Heere Jezus en aan die dierbare verzoeningsweg nog zo donker en beneveld is. Met hun verstand en oordeel weten zij zeer goed dat ze alleen uit genade moeten gezaligd worden; ook keuren zij die weg hartelijk goed, en zien de onmogelijkheid als zij door een andere weg moesten binnenkomen. Nochtans, wat voelen ze ook in hun natuur nog een strijd en tegenzin, om zo als David te komen, en voor God niets dan een hart vol ellende mee te brengen. Wat kennen zij bevindelijk nog weinig van Jezus' volheid, de ruimte van het

Evangelie, en de kracht van het bloed der verzoening; wat is bevindelijk Jezus hen in vele opzichten nog een al te onbekende Jezus, en wat is de weg der verzoening, ook voor dagelijkse schuld, hen nog menigmaal als toegesloten en verborgen.

Ellendig zijn ze ook nog in hun dankbare gehoorzaamheid, omdat zij de Heere menigmaal nog een droge en geesteloze dienst toebrengen. Ach! hun godsdienstige oefeningen, hun bidden, lezen, zingen, horen en wat dies meer zijn mag, is nog zo menigmaal een lichaam zonder geest, een bast zonder pit, een levenloos geraamte, waarin de Heere geen behagen hebben kan. Hierover heb ik niet zelden de beste Christenen horen klagen, die zich daarom ellendig keurden voor God en voor de mensen.

Ellendig zijn ze nog, omdat ze nog maar al te veel liefde en verkleefdheid hebben aan en voor het goud en goed van deze wereld. Mozes achtte de versmaadheid van Christus grotere rijkdom dan al de schatten van Egypte, (Hebr. 11:25,26); maar ach! hoe menigmaal is ons hart te zeer ingenomen met het aardse mooi, gemakkelijk en vermakelijk, zodat wij met David moeten klagen: *mijn ziel kleeft aan het stof*. Ook hierover klagen de vromen tegen elkaar in de gezelschappen, en bijzonder voor de Heere in het verborgene, waar zij met een zeker dichter moeten belijden:

Ik moet u alle dagen, Mijn wereldlievend hart, O
Zielenkoning! klagen. Met droefheid en met
smart.

Nog eens: ellendig is nog het volk des Heeren, omdat zij menigmaal met ijdele, zondige gedachten, tot hun smart en leedwezen gekweld worden, en omdat zij nooit hun werk recht goed kunnen doen, zelfs in hun beste tijden niet. Zij weten menigmaal zelf niet hoe zij bidden zullen gelijk het behoort; en zo is het ook met al hun plichten, die altijd met gebreken betracht worden. Voor de plicht zijn ze menigmaal dor en lusteloos; onder de plicht, ook niet zelden ijverloos en gebrekkig, na de plichten, inzonderheid als zij met wat ernst, vurigheid en levendigheid gedaan worden, staan zij in gevaar (als God ze niet bewaart) om hun hart te verheffen en hoogmoedig te worden, op hetgeen de Heere uit enkele goedheid aan hun geschonken heeft. Een dode vlieg doet de zalf des apothekers stinken, zegt de Prediker, alzo een weinig dwaasheid een man die kostelijk is van wijsheid en van eer, (Pred. 10:1). En ach! in alle onze beste deugden, is ook altoos nog een dode vlieg, een zondig gebrek, dat onze beste plicht nog voor God stinkende maakt en bederft.

Ziet, zo is Gods volk, aan deze kant van het graf, in alle opzichten nog ellendig, en zij zullen zich steeds zo moeten aanklagen aan de Heere, gelijk wij thans nader hopen te zien.

TEKST: Ps. 143:2

En ga niet in het gericht met Uw knecht, want niemand die leeft zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn.

De zaken, die wij hier te overdenken hebben, zijn de volgende:

- A. Eerst, de stand van David.
- B. Dan, het gebed van David.
- C. Ten derde, de belijdenis van David.
- D. En eindelijk, de leer van David.

A. Eerst letten wij dan hier op de stand van David. Zijn stand was heerlijk: hij was een knecht des Heeren. Dit was hij als mens, als koning, als profeet, en als waar gelovige. Eerst. Hij was een knecht des Heeren, als mens. Alle mensen toch, ja alle schepselen, zijn knechten des Heeren en staan onder Zijn onbegrensde oppermacht. Hij doet naar Zijn wil met het heer des hemels, en met de inwoners der aarde, en daar is niemand die Zijn hand afslaan, of tot Hem zeggen kan, wat doet Gij (Dan. 4:35). Al wat de Heere behaagt, doet Hij in de hemelen en op de aarde, in de zee en in alle afgronden, (Ps. 135:6). Engelen en duivels, mensen en dieren, levendige en levenloze schepselen, alles wat boven en beneden is, moet dienstbaar zijn aan Gods grote oogmerken, tot Zijn eer en tot nut en troost van Zijn uitverkoren volk. Als God het beveelt, dan worden de vijanden gestraft, de ongehoorzamen getuchtigd, de neergebogenen opgericht, de zwakken versterkt, de moedelozen vertroost, de struikelenden opgebeurd, de onwijzen geleerd, en de blinden geleid; en al Gods volk is ten allen tijde in deze moeilijke en ongestuurde wereld zo veilig in de hand des Heeren, dat hun alle dingen moeten medewerken, en dat geen hond zijn tong tegen haar verroeren kan, zonder Gods wil, (Ex. 2:7).

Maar ten tweede. David was ook des Heeren knecht, als koning over Israël. Alle koningen zijn knechten en onderkoningen onder de Heere, die een groot koning is boven alle goden, (Ps. 95:3); maar in het bijzonder waren Israëls koningen knechten van de Heere, omdat ze regeerden over het volk des Heeren, en zaten op de troon des Heeren, (1 Kron. 29:23), en omdat ze handhavers moesten zijn van de zaak des Heeren, en voedsterheren van zijn kerk en duurgemaakte gemeente.

Ten derde. David was ook des Heeren knecht, als een profeet en leraar van het volk. God had hem niet alleen van achter de schapen geroepen, om zijn zwaard aan te gorden, maar ook om de preekstoel te beklimmen; niet alleen om over mensen te heersen, maar ook om te leren en te vermanen, en het middel in Gods hand te zijn tot bekering van zondaren.

Eindelijk en vooral, David was de knecht des Heeren als een ware gelovige; als een uitverkorene van eeuwigheid, geroepen en getrokken uit de macht des satans, en overgezet in het dierbare rijk van Christus. In dit opzicht horen wij hem zeggen: och Heere, zeker ik ben uw knecht. . . . gij hebt mijn banden losgemaakt, (Ps. 116:16). Dit laatste knechtschap was Davids grootste voorrecht; de voornaamste van al zijn eretiteln, en de schoonste parel aan zijn kroon. En waarlijk, dit is ook vrij wat meer als een aards koningschap. Ik was liever een van de armste en onnozelen onder de knechten des Heeren, dan een groot koning of keizer die met Farao moet zeggen: wie is de Heere? ik ken de Heere niet! (Ex. 5:2). Ik was liever een arme en verachte, maar oprechte knecht des Heeren, dan dat ik, onbekeerd zijnde, met Ahasveros kon regeren van Indië af, tot aan Morenland toe, over 127 landschappen, (Esther 1:1). Zeker, iemand die een knecht des Heeren mag geworden zijn, naar het eeuwig welbehagen Gods, diens voorrecht is zo groot, dat het met geen pen te beschrijven is. Immers, een knecht is verbonden aan zijn heer om hem te dienen, en getrouw zijn zaken te bezorgen? Maar ook een heer is verbonden aan zijn knecht, om hem te huisvesten, voedsel en deksel te geven, en ook zijn belangen voor te staan. Evenzo doet nu ook die grote Heer, met alle Zijn geringe knechten en dienstmaagden; Hij geeft hen huisvesting hier omlaag, in het huis Zijner kerk. Hij geeft hen een naam en een plaats in Zijn huis en binnen Zijn muren; zij zijn medeburgers der heiligen en huisgenoten Gods, en eenmaal zullen zij eeuwig wonen in Zijn huis boven de wolken, in dat huis waarin vele woningen zijn, en welks kunstenaar en bouwmeester God is. De Heere geeft ook aan Zijn knechten voedsel en deksel; Hij dekt hen met de mantel van Jezus'

borggerechtigheid, en bekleedt hen met de klederen des heils; en Hij voedt hen met een spijs, die de wereld niet kent, en versterkt hun harten met genade. Een heer moet zijn knecht tegen ongelijk en overlast beschermen. Ziet eens hoe David vertoornd werd, toen Hanun, de koning der Amonieten, zijn knechten smaadt en ongelijk had aangedaan, hetwelk aan veertigduizend mensen het leven kwam te kosten, (2 Sam. 10). En zal dan de Heere niet veel meer voor Zijn knechten zorgen en het ongelijk straffen, dat hen wordt aangedaan? Daarom zegt de Heere ook: tast mijn gezalfden niet aan; doet mijn profeten geen kwaad, (Ps. 105:15). Die Zijn volk aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan. En Hij zal hun zijn een vurige muur rondom, (Zach. 2:5 en 8).

Nog eens: een knecht ontvangt ook loon voor zijn dienst, aan zijn heer bewezen. Nu, zo is het ook met de geringe en ellendige knechten des Heeren. Nooit heeft de Heere tot Jakobs zaad gezegd: zoekt mij tevergeefs, (Jes. 45:19), maar hij is uit genade een eeuwige beloner van degenen, die Hem zoeken, (Hebr. 11:6). Wat dunkt u, is het dan niet een voorrecht een knecht des Heeren te zijn? Zeker ja, want eeuwig zal het de knechten des Heeren welgaan. Maar ons behoort deze zaak in een biddend onderzoek te brengen, of wij reeds knechten of dienstmaagden des Heeren geworden zijn door een waarachtige bekering, terwijl het toch zeker is, dat wij van nature dienaren des duivels en der zonde zijn. Zijn wij nu aller zonde vijand, en is Jezus en Zijn dienst ons boven alles dierbaar, dan zal de hel nooit ons lot zijn; maar beminnen wij nog de zonde, dan ook zijn wij nog geen knechten des Heeren, en dan mogen wij ons ook in de heerlijke voorrechten van deze knechten niet verheugen, maar liever onze toestand betreuren, en genade zoeken eer de deur voor eeuwig toegaat, en het dus voor eeuwig te laat is.

B. Wij gaan in de tweede plaats over, om te letten op het gebed van David. Dat David in deze ganse psalm, en ook in ons tekstvers biddend voorkomt, is duidelijk genoeg; hier staan wij dus niet bij stil, maar zeggen liever: het is voor onze arme zielen een zeer voordelige en noodzakelijke zaak als wij hierin de dichter maar veel navolgen, en met onze noden en schulden maar veel biddende tot de Heere vluchten. Eerst zeggen wij dan: het gebed is een voordelige werkzaamheid. De Heere heeft schone beloften van verhoring aan een arm, nietig zondaar believen te geven. *Hoor* maar eens wat de Heere zegt: gewisselijk zal Hij u genadig zijn op de stem uws geroeps; zo haast als Hij die horen zal, zal Hij u antwoorden, (Jes. 30:19). Wanneer gij bidt, gaat in uw binnenkamer, en uw deur gesloten hebbende, bidt uw Vader, die in het verborgen is; en uw Vader, die in het verborgen ziet, zal u in het openbaar vergelden, (Matth. 6:6). Ziet gij wel, waarlijk, bidden is geen vruchteloze bezigheid; de Heere zal het welmenende zondaarsgebed niet alleen verhoren, maar ook vergelden, en wel in het openbaar, in aller tegenwoordigheid vergelden, naar de grote rijkdom Zijner genade. Zo goed is de Heere. Och, mochten wij dan maar veel tegen de Heere klagen, gelijk een ziek mens tegen de dokter klaagt. „Och mijnheer!” zegt zo iemand, „ik heb zulk een pijn in mijn hoofd; „ik heb zulk een steking in mijn zijde; ik heb zulk een benauwdheid op mijn borst; ik ben zo ziek en krachteloos!” Waarlijk, het zal ons zo voordelig zijn, als wij maar veel tegen de Heere Jezus zeggen: „Och Heere, ik ben zo blind en dwaas; ik heb zulk een ondeugend hart, en ik ben zo vol schuld, en zo krachteloos; och Heere! red en genees toch mijn ziel, en maak mij los van de banden der zonde en des duivels. Ach Heere! ik weet het wel, de duivel zal zijn slaaf niet graag loslaten; maar och! laat toch Uw sterke arm en rechterhand aan mij geopenbaard worden, en bekeer mij, dan zal ik bekeerd zijn, en leid mij op die smalle weg die de verstandigen naar boven leidt. Ik zeg dan, zó te bedelen en te smeken, en als Jacob met God te worstelen, is een voordelige zaak voor onze arme zielen.

Maar ik zei ten andere ook, dat het bidden ons zeer noodzakelijk is. Zeker, om ons bidden zullen wij niet zalig worden; maar zonder bidden komen wij ook niet in de hemel. Een mens die nooit bidt, of die maar alleen bidt uit gewoonte, met een koud hart, die heeft in het geheel geen reden om op de hemel te hopen. Wij hebben een verstand, dat nodig heeft om verlicht te worden; wij hebben een hart, dat nodig heeft om vernederd en bekeerd te worden; wij hebben zonden, vele zonden, grote zonden, die beleden, beklaagd en bestreden moeten worden; wij hebben Jezus' bloed in alles tot reiniging nodig. Nu, tot dit alles hebben wij God nodig en dus ook het gebed nodig; want hoewel de Heere alles uit genade geeft, zo zegt hij toch ook in zijn woord: daarenboven wil ik er van den huize Israëls om verzocht worden, (Ezech. 36:37). Een niet biddend mens is ongelukkig. Daarom zeg ik tot mijn onbekeerde medezondaren: mocht gij te eniger tijd nog eens een gebogen knie krijgen, een vernederd en gebroken hart, een gelovig oog, en een tot Jezus roepende mond; dan zou er voor u reden zijn om op de zaligheid te hopen; maar wee uwer als gij onbekommerd in de zonde voortleeft, of aan uw eigen lamme deugden en plichten voor de eeuwigheid genoeg meent te hebben.

En gij, volk des Heeren! Ik heb van een goed man geleerd, dat uw ziel en genegenheden gelijk zijn aan heet water; zolang er een goed vuur onder brandt, zolang blijft het heet en kokende; maar als het vuur daaronder wordt weggenomen, dan wordt dat water weer koud, verliest eindelijk al zijn warmte, en wordt ijskoud. Zo is het ook met uw hart; zolang als het hemels vuur van binnen brandt, zijt gij warm in liefde tot God en uw naasten, maar hoe minder vuur er van binnen brandt, hoe kouder uw hart zal worden, en hoe meer gij voor allerlei zonde en verzoeking zult blootstaan. Arm schepsel! Hoe nodig is daarom ook voor u het gebed! Hoe nodig om veel naar boven te zien en de Heere al uw wegen te vertellen. Hoe nodig, om veel tot de Heere te schreeuwen als een hert naar de waterstromen, evenals David in de twee-en-veertigste psalm.

C. In ons derde stuk letten wij, naar aanleiding van onze tekst, op de schuldbelijdenis van David. Die schuldbelijdenis vinden wij in deze woorden: *Heere, ga niet in het gericht met uw knecht*. De goede David was wel oprecht tot des Heeren vreze genegen; hij had verkoren de weg der waarheid, en des Heeren rechten had hij zich voorgesteld; hij was vrolijker in de weg van de geboden des Heeren dan over al zijn rijkdom; hij kon zeggen, hoe lief heb ik uw wet! zij is mijn betrachting de ganse dag. Nochtans, wat zullen wij zeggen; de allerheiligste heeft hier altoos nog veel gebrek, en nog maar een klein beginsel van gehoorzaamheid. Die rechtvaardig is, heeft nog nodig gerechtvaardigd te worden, en die heilig is, heeft nog nodig geheiligd te worden, (Openb. 22:11). De beste heeft nog dagelijks nodig schuldbelijdenis voor de Heere te doen, en evenals David hier, te zeggen: Heere, ga toch niet met mij in het gericht! Handel toch niet met mij naar het strenge van uw rechtvaardigheid, want mijn geweten overtuigt mij, dat het onklaar is van binnen, en dat ik met mijn eigen rechtvaardigheid in het gericht geenszins bestaan kan. Het volgende kunnen wij dan hier in David en zijn belijdenis, kort opmerken. Ten aanzien van David zelf, zien wij hier, dat hij indrukken had van zijn eigen zondigheid, strafwaardigheid en diepe ellende, gelijk hij ook elders klaagt: want ik ken mijn overtredingen, en mijn zonde is steeds voor mij. Tegen u, u alleen, heb ik gezondigd, en gedaan dat kwaad was in uw ogen; opdat gij rechtvaardig zijt in uw spreken, en rein zijt in uw richten, (Ps. 51:5,6). Ten aanzien van God had David indrukken van Gods grote heiligheid en rechtvaardigheid, en wist bij gevolg, dat het er slecht zou uitzien als de Heere met hem in het gericht wilde gaan. Het is dan alsof hij hier zei: indien gij lust had om met

mij te twisten, op duizend vragen zou ik niet een kunnen antwoorden, (Joh 9:3). Maar even zowel had de dichter hier ook indrukken van Gods vergevende genade, en dit deed hem niet van God af, maar naar God toevluchten, omdat hij wist, dat er bij de Heere vergeving is opdat hij gevreesd wordt, (Ps. 130:4), en dat van de Heere getuigd kan worden: barmhartig en genadig is de Heere, lankmoedig en groot van goedertierenheid. Hij zal niet altoos twisten, noch eeuwig de toorn behouden. Hij doet ons niet naar onze zonde, en vergeldt ons niet naar onze ongerechtigheden. Want zo hoog de hemel is boven de aarde, zo is zijn goedertierenheid geweldig over degenen, die hem vrezen, (Ps. 103:8-11).

Nu mijn vrienden! Op schuldbelijdenis volgt schuldvergiftenis, dat is overeenkomstig Gods woord, en de ervaring van al zijn volk. Maar zullen wij nu ook met David een waarachtige schuldbelijdenis doen, dan zullen wij de drie opgenoemde zaken ook moeten bezitten, namelijk: indrukken van onze zonde en verdoemeniswaardigheid, indrukken van de rechtvaardigheid Gods, en ook van zijn vergevende barmhartigheid in Christus. Missen wij het eerste, dan is onze schuldbelijdenis slechts gemaaktheid en geveinsdheid; missen wij het tweede, dan zijn wij onbekwaam om God in zijn recht te billijken en ons diep voor hem te vernederen; en missen wij het derde, dan gaan wij de weg van Kain in en vervallen tot wanhoop.

D. Eindelijk, in ons vierde stuk moeten wij nu nog stilstaan bij de leer van David. *Want niemand die leeft zal voor uw aangezicht rechtvaardig zijn.* Ziet, dit is Davids leer, en ook de leer van Paulus, die ons leert, dat de gehele wereld voor God verdoemelijk is. (Rom. 3:19). Dit is de leer van des mensen algemene ellende, onreinheid en afval van God. *Voor uw aangezicht*, dat is een spreekwijs aan de rechtbanken ontleend, daar de rechter een misdadiger voor zijn aan gezicht laat verschijnen, om hem daar te veroordelen of vrij te spreken. Nu, voor Gods aangezicht zal niemand die leeft rechtvaardig zijn. Hier wordt nu niet gesproken van de rechtvaardigheid des geloofs, door de toegerekende gerechtigheid van Christus; maar van de rechtvaardigheid die een mens in zichzelf zou moeten bezitten, als hij door zijn eigen werken zou kunnen zalig worden. En dan zegt David: *niemand die leeft*, oud of jong, rijk of arm, geleerd of onkundig, ja ook bekeerd of onbekeerd, niemand die leeft of nog na ons leven zal, zal voor Gods aangezicht in zichzelf rechtvaardig zijn. Alleen zouden zij als schuldigen moeten uitgaan; aller mond zou gestopt worden, en de ganse wereld zou voor God verdoemelijk zijn. Dus dan niet alleen de Kains, de Judassen, de Achabs, die zich verkocht hebben om kwaad te doen tegen de Heere, maar ook de beste heiligen zijn arme schuldenaars voor een heilig God. Trouwens, de misstappen van de beste heiligen bevestigen deze waarheid. Een Noach wordt door dronkenschap overvallen, een David door onkuisheid, Salomo door afgoderij, en zo meer andere heiligen waarvan de Schrift getuigt. En indien dan onze ogen konden zien, hetgeen des Heeren ogen zien, o, wat al boze bedenkingen, verkeerde gedachten, en zaden van allerlei zonden, zouden wij dan nog opmerken, zelfs in het hart van het beste soort mensen die hier omlaag gevonden worden. Doch het is een voorrecht, dat wij elkaars diepe zielsgebrek niet zien kunnen, en tevens is het ook een onmisbaar voorrecht als wij ons eigen diepe zielsgebrek en ellende leren kennen, en als wij als de arme tollenaar onze Rechter om genade leren aanroepen, want indien wij hier menen veel, of ten minste iets te zijn, dan bedriegen wij onszelf in ons gemoed. En indien wij hier op een eigen rechtvaardigheid steunen, en daarop ons aangezicht met vrijmoedigheid voor God durven opheffen, dan zullen wij eenmaal in zijn gericht, als de gast zonder bruiloftskleed moeten verstommen. Maar zoeken en kiezen wij hier Jezus tot onze

borg en koning, en is hij ons een voorspraak bij de Vader, dan is ook onze ziel voor eeuwig geborgen.

TOEPASSING

Ter toepassing zullen wij dan onderzoeken, wie nog geen knechten des Heeren zijn, en vervolgens, wie het door de genade wel zijn. Wie zijn nog geen knechten of dienstmaagden des Heeren? Ten eerste, dezulken niet, die zorgeloos in de zonde en de dienst der wereld voortleven. De meeste mensen rondom ons heen zijn zorgeloos. Zij leven onder zegeningen, vermaningen, waarschuwingen en uitnodigingen van de Heere; of zij leven onder de straffende hand Gods, onder de blijken van Zijn ongenoegen, onder ziekbedden, doodsnoten, sterfgevallen en verlies van betrekkingen, en nochtans blijven zij gerusten te Zion, en even zorgeloos als zij immer geweest zijn, zodat de Heere van hen moet zeggen: Ik heb ze in brand gestoken, maar zij nemen het niet ter harte; Ik heb ze rondom in vlam gezet, maar zij merken het niet, (Jes. 42:25). Ziet zo wordt er menigeen in brand gestoken en in vlam gezet door de ondervinding van Gods oordelen en straffen, of door ziekbedden, of sterfgevallen van de Zijnen, waardoor God de mensenkinderen toeroept: *verlaat de slechtigheden en leeft!* Maar ach! de arme mens merkt het niet, en blijft voortslapen in de zonde.

Ten tweede. Ook dezulken zijn nog geen knechten des Heeren, die wel niet roekeloos leven, maar stil en zedig zijn en zich bij de waarheid houden; maar die nochtans niets kennen van het ernstige en ootmoedige staan naar waarheid in het binnenste; dezulken, die zichzelf voldoen in het waarnemen van de uitwendige plichten, en die onder al hun godsdienst tamelijk wel met zichzelf tevreden zijn, zonder het geleerd te hebben om als arme zondaren, hun leven en zaligheid in Christus te zoeken.

Ten derde. Dezulken zijn nog geen knechten of dienstmaagden des Heeren, die wel eens kloppingen en onrust van binnen krijgen, maar onder dat alles de zonde blijven liefhebben. Die met Saul wel eens tranen storten en tot David zeggen: ik heb gezondigd, en gij zijt rechtvaardiger als ik, (1 Sam. 24:17,18); die met Achab zich wel eens voor een tijd verootmoedigen, bidden en vasten, (1 Kon. 21:27-29), maar die spoedig weer als de hond tot zijn uitbraaksel terugkeren, als de vrees en benauwdheid van binnen weer geweken is.

Ten vierde. Dezulken, die op vrije genade zondigen; die altijd maar los weg spreken over de vaste grond waarop zij staan, en over het verbond waar zij nooit kunnen uitvallen, en die altijd het eerste en laatste woord hebben op de gezelschappen, en menigmaal de oprechte zoekende zielen hard aanvallen, veroordelen en bespotten, en van zichzelf met zoveel verzekering van zaligheid spreken, alsof zij hun hemelse erfenis reeds voor hun ogen zagen liggen. Maar als zij nu onder al die roem de behoeftige mensen bedriegen, met leugentaal omgaan, of teveel jenever drinken, of in heimelijke ontucht leven, of als bankroetiers openbaar worden, of op een andere manier als ballasten der maatschappij openbaar worden, dan zeggen zij: „ja, mijn natuur wordt nooit opgelapt, het is en blijft een oude booswicht! Mijn natuur wordt nooit vroom; hij is gelijk aan die vijgenboom die Jezus vervloekte, en waar Jezus van zei: aan u kome geen vrucht meer tot in eeuwigheid! Maar toch, uit Gods eeuwig zoutverbond kan ik mij niet wegzondigen, en wat mijn natuur doet, zal aan mijn ziel geen nadeel toebrengen." Nu mijn vriend, gij die zo spreekt, en die alles maar zo tegelijk waarneemt, die uzelf in het heimelijke de snoodste gruwelen veroorlooft, en dan uw grond zoekt en meent gevonden te hebben in de vrije genade in Christus, ik voor mij zou u niet gaarne voor een knecht des Heeren houden, en ook niet gaarne met

u naar de eeuwigheid reizen; maar ik wil juist zulke mensen, die de hemel verwachten en de zonde beminnen, voor het schadelijkste en schandelijkste soort gehouden hebben die zich in ons vaderland ophouden. Gij zijt het, waar de wereld ons mee pijnigt, en om wiens wil de ganse gemeente van Christus menigmaal als een vuil schijnheilig volk gelasterd wordt door de blinde wereld. Gij zijt geen knechten des Heeren, maar knechten des duivels en der zonde; en met deze dienst zal het eenmaal zo zijn, gelijk Abner tot Joab zei in een ander geval, namelijk: en weet gij niet, dat het in het laatste bitterheid zal zijn? (2 Sam. 2:26). O! wat zal het u een bitterheid zijn op uw doodsbed, als gij uw schone tijd zult gesleten hebben in de dienst der zonde, of door schijnheiligheid de mensen misleid en uzelf rijp gemaakt hebt voor een eeuwig verderf. Denkt er aan, een schijnheilig volk is een lelijk ongedierte in de kerk, en in de eeuwigheid zullen zij de zwaarste verdoemenis hebben.

En gij allen die nog onbekeerd zijt; gij moet denken, dat gij spoedig uw dierbare tijd voor eeuwig achter u hebt; gij moet denken dat Paulus u toeroept: hoe zullen wij ontvlieden indien wij op zulk een grote zaligheid geen acht geven? (Hebr. 2:3). Ach! wij arme mensen zijn zo genegen om acht te geven op duizenden nietige dingen, ja acht te geven menigmaal op de huishouding, arbeid, klederdracht, of zuinigheid van andere mensen, waar wij niets mee nodig hebben, en geen acht te geven op die grote zaligheid, die door een groot Persoon, voor zulk een grote prijs gekocht is, en die aan grote zondaren, door Gods grote barmhartigheid, om niet wordt aangeboden, en waarin Gods volk zulk een grote blijdschap en vreugde zal genieten, en die een grote eeuwigheid volduren zal. Maar hoe zult gij nu ontvlieden, als gij voortgaat met op zulk een zaligheid geen acht te geven! Ja, zo stervende, dan zal er voor u in de eeuwigheid geen ontvlieden zijn, en gij zult bij de komst van de Heere Jezus op de wolken, met de dichter moeten zeggen:

Gij hebt van achteren mij bezet;
 Vooruit wordt mij de vlucht belet.
 'k Wou vluchten, maar kon nergens heen,
 Zodat mijn dood voorhanden scheen.
 En alle hoop mij gans ontviel,
 Daar niemand zorgde voor mijn ziel.

O mens! nu nog wordt gij tot Christus genodigd; nu nog hebt gij de vrijheid om in het eenzame de Heere op Zijn Woord te gaan manen, en te zeggen: Heere Gij roept zondaren; Gij wilt goddelozen rechtvaardigen; Gij hebt beloofd, dat, waar de zonde meerder is, dat daar ook de genade veel meer overvloedig is geworden. Welnu dan Heere, doet zoals Gij gesproken hebt, en red, verlos, genees en bekeer ook mijn arme ziel." Nu nog wordt gij zeer vriendelijk genodigd, met belofte van goed onthaal bij de dierbare Jezus, maar spoedig zal de deur der genade voor u op het nachtslot gaan, om in eeuwigheid niet meer geopend te worden.

Maar gij volk des Heeren; knechten en dienstmaagden van Davids God! Gij vraagt misschien: zou ik wel een knecht des Heeren zijn, want ik ben toch zo ellendig en vol gebrek? Om ulieden dan nog enigszins tot dienst te zijn, zo hoop ik met een enkel woord, nog enige eigenschappen van de knechten des Heeren voor te stellen.

Ten eerste. Iemand, die met David een knecht des Heeren geworden is, die heeft ook met David geleerd, om dagelijks met schuldbelijdenis voor het aan gezicht des Heeren te komen, wel wetende, dat, zo de Heere lust had om met hem te twisten, hij op duizend vragen niet een zou kunnen antwoorden. Nooit kan zulk een knecht zichzelf voldoen, en nooit zou hij ook zijn Heer en Meester kunnen voldoen, was het niet, dat hij in genade werd aangezien, in het volmaakte zoenoffer van de grote Borg en

Middelaar, Maar nu, die Borg heeft aan het recht Gods voldaan, en die voldoening is de enige grond van hoop, voor al de arme en behoeftige knechten en dienstmaagden des Heeren.

Ten tweede. Zulk een ziet er nochtans een grootheid in om slechts een van de armste en geringste dienstknechten des Heeren te zijn. Hij verbindt zich van harte en bij gedurige herhaling, aan de Heere en Zijn dienst, en wil zo gaarne met David zeggen: Ik ben uwe! (Ps. 119:94). Hij wil zo graag met de hand schrijven: Ik ben des Heeren, (Jes. 44:5). Hij zegt: Ik heb al Uw bevelen van alles, voor recht gehouden, en alle valse pad heb ik gehaat, (Ps. 119:128). Heere, zegt hij, neem mijn hart en maak het tot Uw woning, en drijf er maar de zonde buiten.

Ten derde. Uitwendige vertoning en uitwendige godsdienst daar kan zijn ziel niet bij leven, maar hij is zeer op inwendige godsdienst, op godsdienst van het hart gesteld. Het is er hem om te doen, om met David te kunnen zeggen: ik zoek U met mijn gehele hart. Ik heb Uw redenen in mijn hart verborgen. Neig mijn hart tot Uw getuigenissen, (Ps. 119:10,11 en 36). Nochtans wil zulk een ook graag met al zijn uitwendige daden de Heere behagen, en hij wenst met Paulus te zeggen: Hierin oefen ik mijzelf, om altijd een onergerlijk geweten te hebben, bij God en bij de mensen, (Hand. 24:16). De zonde is een knecht des Heeren tot een last en smart. Het doet zijn ziel leed, dat hij zich soms zo lauw en slap bevindt in de dienst des Heeren. Ook doet het hem leed, dat hij zich van binnen zo vol bevindt van verkeerde gedachten en boze overleggingen, die allen tot zondige daden zouden uitbreken, als de Heere het niet genadig verhoedde. Hij bidt dagelijks om genade, om de zonde in haar eerste beginselen tegen te staan en te smoren, gelijk iemand die het el breekt, opdat hij dan het vliegen van de vogel niet zou hoeven te vrezen. Hij zucht en strijdt dus tegen zijn zonden, en zoekt voor Gods aangezicht te wandelen in oprechtheid en in waarheid. Hij zoekt het, om van buiten een vriend te hebben aan de Heere, en van binnen aan zijn geweten, en om zo met Paulus te kunnen zeggen: onze roem is deze, namelijk het getuigenis van onze consciëntie, dat wij in alle eenvoudigheid en oprechtheid Gods, in de wereld verkeerd hebben, (2 Kor. 1: 12).

Ziet, zo heb ik dan iets uit het bestaan en karakter van de knechten des Heeren voorgesteld, Kent gij nu dit? Weet gij er van, wat het is, om graag de wet te bewaren en de Heere gehoorzaam te zijn, en toch alleen langs de weg van het Evangelie, in Christus uw zaligheid te zoeken? Is de zonde u bitter? is Jezus u dierbaar? Staat uw lauwheid en dodigheid u waarlijk in de weg? Geef dan geen moed verloren, al bevindt gij u nog in alles gebrekkig, want de Heere is zo goed, dat Hij een welgevallen wil nemen in de zeer armoedige dienst van Zijn knechten, en dat Hij hun gebrek genadig vergeven en verschonen wil. Er staat geschreven: gelijk zich een vader ontfermt over de kinderen, also ontfermt zich de Heere over degenen, die Hem vrezen, (Ps. 103:13). En wederom staat er geschreven: Hij zal hun verschonen, gelijk een man zijn zoon verschoont, die hem dient, (Mal. 3:17). En wederom: de ogen des Heeren doorlopen de ganse aarde, om zich sterk te bewijzen aan degene, wiens hart volkomen is tot Hem. (2 Kron. 16:9). O, gij oprechten van harten! neemt troost uit deze drie zoete plaatsen. Gods arme volk doet nog alles met gebrek; maar nu, de Heere zal zich over hen ontfermen; zij schieten nog in alles tekort, maar de Heere weet wel, dat zij nog niet volmaakt kunnen zijn, en daarom zal Hij hun gebrek genadig verschonen, gelijk een man het gebrek van zijn kind verschoont. Hij, die de dienst des zondaars niet nodig heeft, wil zich sterk bewijzen aan dat zwakke volk, wiens hart volkomen of oprecht is tot Hem, in verlangen en begeerten om Hem te dienen en gehoorzaam te zijn. Ziet dan eens hoe de Heere, met alle teerheid, zorg zal dragen voor al Zijn gebrekkige knechten en dienstmaagden. En eenmaal bij uw scheiden van deze wereld

zal uw dood kostelijk zijn in de ogen des Heeren. Mijn knecht Mozes is gestorven! zei de Heere, (Joz. 1:2). Nu, gij knechten des Heeren! hoe zalig zult gij zijn, als gij eenmaal ook eens met Mozes zult gestorven zijn; als uw weduwen ook eens zullen moeten zeggen: Uw knecht, mijn man, is gestorven, en gij weet, dat mijn man de Heere was vrezende! (2 Kon. 4:1). Ja, dan zult gij eerst volmaakte knechten des Heeren zijn, en al uw gebrek hebben afgelegd, dat hier u nog aanleeft en omringt. Daar zal geen duivel meer zijn, om u tot zonde te verzoeken.

Daar zal uw hart nooit meer dor en lusteloos zijn. Daar zal de gehele verlostte schare God eeuwig kunnen dienen zonder zonde.

Nu dan, gij zijt op reis naar die zalige plaats, en zult spoedig deze ongestuvige en moeitevolle wereld verlaten, om eeuwig bij Jezus in de Hemel te wonen. Verblijdt u dan in de hoop. Zijt geduldig in de verdrukkingen, en zet met moed uw reis voort naar de plaats der rust. Nog een kleine tijd, en gij zult thuis zijn, en men zal u welkom heten onder de zalige hemelingen, om daar eeuwig te rusten van uw strijd en arbeid, en uw God en Koning te verheerlijken zonder gebrek.

11. DES HEEREN ZORG VOOR ZIJN VOLK

OEFENING OVER 1 PETR. 5:7

VOORAFSPRAAK

Wij lezen in Psalm 63:9: Mijn ziel kleeft u achter aan; Uw rechterhand ondersteunt mij. Mij dunkt, in deze dierbare woorden ligt grote troost voor heel het volk van God; voor dat volk dat geestelijke armoede kent, honger en dorst naar het brood en water des levens, lust tot oprechtheid en godsvrucht, haat tegen de zonde en bijzonder tegen de inwendige hartzonde, en een voorzichtigheid, waardoor ze voor de eeuwigheid niet durven te rusten buiten Jezus.

Gij, die door de genade zo gesteld zijt, mag ik u eens over uw geestelijke toestand aanspreken? Mag ik u eens enige nuttige dingen zoeken te binnen te brengen? Mag ik u eens iets voorstellen, dat min of meer betrekking heeft op de bovenstaande tekst, waarmee wij thans begonnen zijn? Hoort dan enige ogenblikken naar het volgende:

Ten eerste. Zoekt gij wel veel voorwaarts te spoeden op uw weg? Kleeft uw ziel wel trouw de Heere aan? Moet gij integendeel niet wel eens, en maar al te veel klagen, dat uw ziel aan het stof kleeft? Velen van u waren acht of tien jaar geleden beginnende en twijfelmoedige Christenen, en heden ten dage schijnt gij nóg op diezelfde plaats te staan; ja, zelfs de levende zielsuitgangen tot de Heere, en innige begeerten om voor Hem te leven, schijnen eerder meer uitgedoofd dan aan-geblazen te zijn. Och, wat scheelt er toch aan, dat het er doorgaans zo donker met u uit ziet? Hoe zijt gij van morgen tot morgen zo mager, gij koningszoon? (2 Sam. 13:4). O! kleeft toch veel de Heere achteraan; zoek biddend op te groeien in de genade; zoekt veel gebruik te maken van Christus om uit Zijn volheid genade te ontvangen ter bevordering van uw geestelijke wasdom.

Ten tweede. De rechterhand des Heeren zal u ondersteunen, en de Heere zal om uw ontrouw u evenwel niet verlaten. Verwerpt dan om de tegenwoordige dorheid van uw ziel niet uw ganse genadestaat, en ontkent niet lichtvaardig het werk van de Heere. Klaagt wel omdat gij uw eerste liefde hebt verlaten, want er bestaat bij mij en bij u wel degelijk reden tot klagen en treuren; klaagt wel omdat gij tegenwoordig zo weinig om Jezus en Zijn dienst geeft; klaagt wel omdat gij zo trouweloos zijt, en omdat er tegenwoordig zoveel bij u door kan. Maar verwerpt evenwel toch niet alles, opdat gij de genade geen oneer moogt aandoen. Immers, hetgeen gij bezit, dat is geen vrucht van uw natuurakker, geen uitvloeisel van uw wijsheid of goedheid? Gij hebt het immers aan de genade te danken, dat gij nog zijt wie gij zijt? Hoort eens wat de wijze man zegt: een horend oor, zegt hij, en een ziend oog, heeft de Heere gemaakt, ja die beiden, (Spreuk. 20:12). Dit is waar in het natuurlijke, maar ook in het geestelijke; en daarom, indien het oor nog openstaat om naar de redenen des Heeren te luisteren, en indien het oog nog telkens met smart en hartzeer zijn diep bederf en zondige ontrouw ziet, en ook nog telkens op de dierbare Jezus is gericht, als op dat Lam Gods en die enige Redder en medicijnmeester van kranke zielen, dan moeten wij daarvan met Salomo zeggen: *een horend oor en een ziend oog heeft de Heere gemaakt, ja die beiden*. Daarom, vraagt gedurig, dat de Heere leven gunt aan uw ziel, en vertelt Hem al uw wegen, maar *veracht niet de dag der kleine dingen*, opdat uw banden niet vaster en uw duisternis niet groter wordt.

Ten derde. Zoekt met David in de bovenstaande tekst, toch gedurig de Heere achteraan te kleven. Bidt veel om de overvloedige uitstorting van Zijn Geest over uw persoon, huisgenoten, land en volk, in welker midden gij leeft. Toont het voor de wereld, dat gij zo vast aan de Heere en Zijn dienst verkleefd zijt, dat gij om lief of leed daarvan niet wilt afzien.

De wereldse mensen kleven aan de wereldse dingen, en gij moet het tonen, dat gij met Maria het beste deel hebt uitverkoren, en dat gij hier maar als een vreemdeling dwars door de wereld heen reist, met de aarde onder uw voeten, met Jezus in uw hart, en met de hemel in uw oog.

Ten vierde. David zei in de bovenstaande tekst: *Uw rechterhand ondersteunt mij*. En ik bid u, gaat eens terugdenken, in hoeveel ontelbare gevallen de rechterhand des Heeren ook u uit- en inwendig ondersteund heeft. Gij hebt op ziekbedden gelegen, die sterfbedden schenen te zullen worden, en wellicht was uw uitzicht in de eeuwigheid nog donker, en gij wilde nog gaarne wat hier blijven. En nu, des Heeren rechterhand ondersteunde u, en richtte u weer op, en deed u nog weer zingen:

De Heer wou mij wel hard kastijden,
Maar stortte mij niet in de dood;
Verzachtte vaderlijk mijn lijden.
En redde mij uit alle nood.

Nog eens: gij hebt droevige sterfgevallen moeten ondergaan; dierbare ouders, echtgenoten of kinderen zijn u door de dood ontruikt; gij dacht onder deze zware last van droefheid te zullen bezwijken; maar nee, de rechterhand des Heeren heeft u ondersteund. Gij hebt zware en droevige tegenspoeden van allerlei aard ondergaan, maar de Heere ondersteunde u in het dragen van uw kruis; ja Hijzelf droeg u en uw kruis beide. Gij hebt inwendige bestrijdingen en droevige donkerheden ondervonden; gij achtte u geheel verloren, gij mocht van geen vertroosting horen, gij meende eeuwig om te komen, maar Gods rechterhand ondersteunde u, en deed het licht over uw zielen opgaan, zodat gij met David zeggen kon: ik heb de Heere lang verwacht, en Hij heeft zich tot mij geneigd en mijn geroep gehoord, (Ps. 40:2). Nog eens: gij kent een tijd waarin de inwendige zonde bij u woelde, en dat de duivel u tot deze of gene ongerechtigheid aandreef, dat gij vreesde, dat gij nog eens in zware zonde zou vallen, of nog weer geheel de wereld zou inzakken; maar de rechterhand van de Heere ondersteunde u, zodat gij nog staande zijt gebleven, en met Job nog vasthoudt aan uw oprechtheid, ten spijt des duivels en tot eer van uw God.

Ziet, in dit alles en in meer andere bijzonderheden, heeft de rechterhand des Heeren u ondersteund, en dit nodigt u tot blijdschap en dankbaarheid.

Ten vijfde. Verwacht verder ook tot aan uw dood toe ook alleen uw ondersteuning van de rechterhand des Heeren, denkt niets goeds van uzelf, en steunt niet op eigen kracht. In alle dingen, en ook in de strijd tegen de inwonende zonde, hebben wij zo gedurig behoefte aan de ondersteuning van Gods rechterhand.

Ik heb in mijn jeugd weleens horen spreken van de zonde te doden, van de zonde op het kerkhof te brengen en te begraven; en dan dacht ik wel eens in mijn dwaasheid, ja zo moet het zijn! Die toch een Christen wil heten, die moet ook maar heilig leven! Maar ach! hoewel ik staande houd, dat een waar Christen aller zonden vijand moet zijn, en op nauwgezette heiligheid zich al biddende moet toeleggen, zo heb ik nochtans wel degelijk ondervonden, dat ons inwendig bederf zeer groot en gruwelijk is, en dat de zonden zo gemakkelijk op het kerkhof niet te krijgen zijn. Al worden wij van dag tot dag ouder, onze zonden blijven altoos jong en sterk, en wat zou er nog van ons worden, indien Gods rechterhand ons niet ondersteunde? Immers als God ons

losliet, dan zouden wij nog erger worden dan ooit te voren, en eindelijk zouden wij op het schavot ons leven moeten eindigen.

Nu dan Godzaligen! verwacht alleen uw ondersteuning van des Heeren rechterhand. Bidt veel, en denkt laag van uzelf. Nochtans, houdt moed en vertrouwt op de Heere; Hij zal voor u in alles zorgen, en Zijn hand zal u vasthouden. En dit hopen wij thans nog nader te zien.

TEKST: I PETR. 5:7 *Werpt al uw bekommernissen op Hem, want Hij zorgt voor u.*

Wij zullen hier spreken

- A. Over de bekommernissen der vromen.
- B. Ten tweede, over het bevel des Heeren, om die op Hem te werpen.
- C. En ten derde, over des Heeren zorg voor de Zijnen.

A. In de eerste plaats moeten wij dan handelen over de bekommernissen van Gods gelovige volk, want dat volk is het toch dat door Petrus wordt aangesproken, vermaand, opgewekt en bemoedigd. Maar het klinkt bij de eerste opslag wat vreemd, zou men zeggen, dat er juist bekommernissen op de weg naar de hemel moeten gevonden worden. Ik meende, dat het pad van de rechtvaardige geheel effen is. Zijn er waarlijk nog bekommernissen in het hart van dat volk, waarvan Mozes uitriep, welgelukzalig zijt gij, o Israël! gij zijt een volk, verlost door de Heere! (Deut. 33:29). Zijn er waarlijk nog bekommernissen in het hart van dat koninklijke priesterdom, dat Paulus toeroept: verblijdt u in de Heere te allen tijd; wederom zeg ik u, verblijdt u! (Fil. 4:4)? Moeten er nog bekommernissen zijn in het hart van dat volk, waartegen Jehova zei: Alle instrument, dat tegen u bereid wordt, zal niet gelukken, en alle tong, die in het gericht tegen u opstaat, zult gij verdoemen; dat is de erve der knechten des Heeren, en hun gerechtigheid is uit mij, spreekt de Heere, (Jes. 54:17)? Ik zeg, is zo'n ten hoogste beweldadigd volk, een volk wiens God de Heere is, een volk, dat naar de hemel reist, dan nog aan bekommernissen onderworpen? O ja, mijn vrienden! dit heeft de ondervinding van alle tijden geleerd. Een gelukkige Paulus, zegt van zichzelf en van al zijn gelukkige medebroeders: wij ook zelf, die de eerstelingen des Geestes hebben, wij ook zelf, zeg ik, zuchten in onszelf, bezwaard zijnde, (Rom. 8:23). En is het ook uit de inhoud van de hele brief van Petrus niet duidelijk genoeg, dat ook hij hier aan Gods gelukkige volk schreef! Aan een volk dat uitverkoren was, naar de voorkennis van God de Vader, (1 Petr. 1:2). Aan een volk, dat in de kracht Gods bewaard werd tot de zaligheid? Dat zich in Christus verheugen mocht, met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde, (1 Petr. 1:5 en 8). En nochtans geeft Petrus in onze tekst duidelijk te kennen, dat dit volk nog menigvuldige bekommernissen onderworpen is, en ook iedere godzalige ondervindt nog gedurig bekommernissen van allerlei aard en soort, terwijl toch de mens tot moeite geboren is, (Job 5:7). Kom, laat ons dan eens zien welke bekommernissen een Christen al onderworpen is.

Ten eerste. Een Christen heeft menigmaal bekommernissen over zichzelf, en over zijn eeuwig belang. Hij reist naar de eeuwigheid, en heeft een onsterfelijke ziel voor zijn rekening; en om die ziel wel bezorgd en in Christus geborgen te krijgen, is hij menigmaal bekommerd; inzonderheid in het begin van zijn weg, en in tijden van bestrijding en twijfelmoedigheid. Hij weet, dat zijn hart zo boos en arglistig is, en zo tot zelfbedrog genegen, en hij zou toch zo graag zekere gronden onder zijn voeten hebben, en dit maakt hem weleens bekommerd. Hij voelt zich ook wel eens door de vijand van zijn zaligheid aangevallen, en met deze of dergelijke gedachten gekweld: „zou mijn zonde ook te groot zijn? Zou de Heere zich over zulk een monster als ik

ben, wel willen ontfermen? Ik heb tegen zoveel licht gezondigd; ik heb honderden malen mijn geweten op de mond geklopt, en al zoveel jaren de Heere getergd!" Ziet, zulke en soortgelijke bedenkingen van het ongeloof en inwerpingen van de satan, kunnen menigmaal de ziel van een pas beginnend Christen zo uit het veld slaan, en zo moedeloos en bekommerd maken, dat hij treurig bij de pakken neerzit; hoewel hij onder alles toch geen andere weg weet, en ook geen andere weg begeert, dan om zich dagelijks als een onmachtige en doodschuldige aan Jezus' voeten neer te werpen, en daar op genade te blijven wachten.

Ten tweede. Het is algemener onder alle gelovigen, dat ze in gedurige bekommernis zijn over hun zonden, en over de kwade gesteldheid van hun hart. Dit deed David klagen: ik ben bekommerd vanwege mijn zonden, (Ps. 38:19). Zij zouden zo graag voor de Heere leven, en zij voelen, dat zij niet kunnen, maar dat ze een ondeugend en omzwervend hart hebben, dat er gedurig allerlei boze bedenkingen bij hen van binnen opwellen, en dat ook zelfs wel onder hun gebeden en onder hun beste plichten. En dit brengt hen zo in bekommernis, en doet hen menigmaal zuchten over dat af- en omzwerven, en klagen met Paulus: *ik, ellendig mens! ik weet, dat in mij, dat is in mijn vlees, geen goed woont.*

Kent gij dit, mijn vrienden? Kent gij dat zuchten en bezwaard zijn onder een lastig zondenpak? Smart het u, en doet het u leed, dat gij een natuur omdraagt, die niets anders kan dan zondigen? Veroorzaken de zonden u zielenpijn, al is het, dat gij gelooft dat gij er niet om buiten de hemel zult blijven? Smart het u, dat gij de goede God zo beledigt door uw zonde, en dat gij het hier nooit beter zult kunnen maken? Is onder alles gedurig uw oog op Jezus? Dan mag ik u op grond van de Bijbel verzekeren, dat gij niet kunt verloren gaan; want hij, die op Jezus leunt, en vermaak vindt in het geloofsleven voor de Heere, in het leven van dankbare godzaligheid, die zal ook eenmaal dat vermaak in de hemel genieten, om daar zonder zonde, voor de Heere eeuwig te leven. Hier is de bijbel vol van. Maar omgekeerd: kent gij integendeel geen bekommernis over uw zonden? Behoort gij nog tot de gerusten te Sion; en vermijdt gij alleen sommige zonden, omdat er schade of schande mee gepaard gaat, of omdat gij vreest, dat de zonde u voor nu en eeuwig zal ongelukkig maken? Hebt gij anders de zonde lief; zoudt gij er niets tegen hebben om dagelijks volop in de zonde te leven als er maar geen hel of eeuwigheid was? Weet dan ook voorzeker, dat de Heere een wee tegen u uitspreekt, en u toeroept, dat het u eeuwig kwalijk zal gaan.

Ten derde. Bekommernissen heeft een Christen, als hij niet alleen acht geeft op zijn hart, maar ook op zijn wandel, en zijn menigvuldige tekortkomingen in al zijn gedrag. Vak zwijgt hij, als het zijn roeping was om vrijmoedig te spreken, of hij heeft zijn mond vol praat, waar hij tot zwijgen geroepen wordt. Hij raakt aan het ruziën, waar hij het ongelijk zachtmoedig moest verdragen, of zelfs daar hem niet eens enig onrecht wordt aangedaan. En wat bevindt hij zich menigmaal lui en slaperig in het betrachten van zijn plicht. Wat ontdekt hij weinig zondaarsliefde en medelijden in zijn hart; wat is hij koel in de liefde tot zijn medebroeders; wat heeft hij menigmaal weinig met de dierbare bijbel op; wat maakt hij menigmaal plannen en ondernemingen, waarin hij God voorbij ziet; wat voelt hij zich dikwijls te vast verkleefd aan de dingen van deze tijd; en hij verliest zijn sterfelijkheid uit het oog, en vergeet het om bij den dag te leven; en hij maar wat zal ik meer zeggen, hij vindt zich in alles een diep gebrekkig schepsel, en dit vervult menigmaal zijn hart met bekommernis, en doet hem zeggen: „och, wie ben ik toch, en wie moest ik zijn voor den Heere!"

Ten vierde. Bekommernis heeft de Christen ook over de ellende waarin hij de kerk ziet. Aan de ene zijde ziet hij allerlei valse leringen en verderfelijke ketterijen hand

over hand toenemen en het land overstromen, en aan de andere zijde vindt hij bij zichzelf en bij andere vromen, lauwheid, verachtering, afzakken van de Heere, en het gemis van de geest des gebeds, om met Abraham biddend te blijven staan voor het aan gezicht des Heeren. Hij ziet, dat 's Heeren volk het onder elkaar niet eens kan worden; hij ziet hen in ontelbare partijen en afdelingen van elkaar verstrooid, als schapen, die geen herder hebben; hij ziet onder dat volk, liefdeloosheid, partijschap, scheuring, veroordelen en bijten van elkaar, en meer andere ellenden. Nu is hij met al zijn gebrek een mens, die Sion en de waarheid lief heeft, en daarom veroorzaakt dit hem bekommernis, en hij vreest dagelijks, dat de Heere al meer en meer met slagen en plagen over land en kerk zal komen, omdat zijn eigen volk zo hun wegen tegen de Heere bedorven heeft.

Ten vijfde. Bekommernis heeft de Christen vaak over de eeuwige belangen van andere mensen, en in het bijzonder over de eeuwige welstand van zijn nauwste betrekkingen, die even zowel als hij voor de eeuwigheid bestemd zijn. Hij heeft wellicht een onbekeerde echtgenoot, of onbekeerde ouders, of kinderen, die hij nog onbereid vindt voor de eeuwigheid, en waarin wel degelijk het beeld van de eerste Adam gezien wordt, maar die het beeld van Christus, als de tweede Adam, nog ten enenmale missen. En David zocht God voor dat jongetje, zegt de Schrift, (2 Sam. 12:16); en zo doen de vromen dan ook menigmaal; zij zoeken God voor hun arme ouders, echtgenoten en kinderen, en zien zulken dikwijls met medelijden en bedroefde ogen aan, want zij zouden het hem zo graag gunnen, dat zij met hen op de weg naar het zalig vaderland mochten wandelen, en zij kunnen nochtans aan niemand de bekering geven.

Ten zesde. Bekommernis heeft de Christen ook al over zijn tijdelijke zaken en omstandigheden. Het is hun plicht om de huiselijke belangen getrouw voor te staan, want Paulus zegt: zo iemand de zijnen, en voornamelijk zijn huisgenoten, niet verzorgt, die heeft het geloof verloochend, en is erger dan een ongelovige geworden, (1 Tim. 5:8). Nochtans gaat de bekommernis over tijdelijke zaken, in het hart van de kinderen Gods zeer dikwijls veel te ver, en wel bijzonder als de zaken achteruitgaan en het vooruitzicht donker is; ja, dan is het menigmaal, wat zullen wij eten? wat zullen wij drinken? waarmee zullen wij ons kleden? Hoe krijgen wij nog onze schuld betaald, en wat zullen wij onze arme kinderen nalaten als wij komen te sterven?

Ziet, zo hebben de kinderen Gods ook al het hunne in de bekommernis van dit leven en deze bekommernis kan in wegen van ziekte of anderen tegenspoed, soms zo groot zijn, dat de mens, die ze draagt weleens moedeloos bij de pakken gaat neerzitten met zijn hoofd in de hand, en vrezen, dat hij er nooit door zal komen. Trouwens, bekommernissen in het hart van een mens buigen hem neer, (Spreuk. 12:25). Elk hart kent zijn eigen bittere droefheid; en door de smart des harten wordt de geest verslagen. (Spreuk. 15:13). In het bijzonder kan de bekommernis van een christen hoog gaan, als hij te midden van aardse tegenspoeden, ook inwendige donkerheid moet ondervinden, en het hem toeschijnt, als of de Heere hem verlaten had, en als dan nog de zonden van binnen dapper woelen en de verzoeken tot zonde veel klem op de ziel hebben, zodat hij vreest van nog eenmaal in ergerlijke zonden te zullen neerstorten, en tot de wereld weer terug te zullen keren, o ja, dan zijn het onderdrukkingen, die wel een wijs man kunnen dol maken, (Pred. 7:7). En dan vindt de arme ziel zich zo licht genegen om moedeloos uit te roepen, met het Sion van de oude dagen: de Heere heeft mij begeven en verlaten, (Jes. 49:14).

B. Maar komt, laat ons in de tweede plaats letten op het bevel des Heeren om al die bekommernissen op Hem te werpen. Ik weet haast niet, of ik dit een bevel moet

noemen, of een genadige vergunning. Het is een bevel, en tegelijk een vergunning, en een allerderbaarst voorrecht. Bekommernissen zijn gedurig het lot van des Heeren kinderen, en ongelukkig was het, als zij nu daarmee in zichzelf moesten eindigen, of als ze alleen daarmee toevlucht mochten nemen tot mensen; want des mensen heil is toch ijdelheid. Een koning, als hij om hulp verzocht wordt, moet weleens zeggen: vanwaar zou ik helpen; van de dorsvloer of van de wijnpers? (2 Kon. 6:27). Onder de mensen is het weleens zo, dat én hij, die helpt, én hij, die geholpen wordt, beiden struikelen en neervallen, (Jes. 31:3), maar welgelukzalig, die de God Jakobs tot zijn hulp heeft (Ps. 146:5), want de Heere is krachtig bevonden een hulp in benauwdheid, (Ps. 46:2). Gelukkig hij daarom, die naar des Heeren bevel en vergunning al zijn bekommernissen op Hem mag werpen. Maar nu is de vraag, wat is het, en waarin bestaat het, om zijn bekommernissen op de Heere te werpen? Ik antwoord: hier wordt niet gevraagd om alle zorgen en bekommernissen geheel af te leggen, want dit zou zoveel zijn alsof er van een mens geëist werd om op te houden langer een mens te zijn. Zolang wij mens zijn op een wereld, die door de zonde geheel in wanorde is geraakt, en die om der zonden wil allerlei bitterheid oplevert; zolang wij van de Heere uitwonen, en een zondig hart in ons omdragen, zal de zorg en bekommering nooit geheel ophouden, en ook kommer en smart over de zonde zal er altoos moeten zijn, zolang als hier geest en vlees tegenover elkaar in het slagveld staan.

Het zal dan zijn, om te midden van alle smart en bekommering over de zonde, de toevlucht tot de Heere te nemen en bij Hem te schuilen, en aan Hem onze nood te klagen, en te zeggen met Petrus: Heere, tot wie zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens, (Joh. 6:68). Toen David bekommerd was vanwege zijn zonden, toen eindigde hij daarmee niet in zichzelf, noch riep met Kaïn: *mijn misdaad is te groot om vergeven te worden*, maar hij wierp zijn bekommernis voor de Heere, en riep: Heere, verlaat mij niet, en wees niet ver van mij, (Ps. 38:22).

Zijn bekommernis op de Heere te werpen, zal in meer andere zaken ook zijn, om onder het gebruik maken van alle mens-mogelijke en geoorloofde middelen, steeds tot de Heere op te zien, *en Hem onze wegen te vertellen*; van Hem in elke weg en omstandigheid licht en raad te vragen, en zo de Heere in al onze wegen te kennen, opdat Hij onze paden recht zal maken, (Spreuk. 3:6). En zo de Heere te smeken om Zijn zegen, gunst en goedkeuring over onze plannen en voornemens. Zo vermaant Paulus: weest in geen ding bezorgd, maar laat uw begeerten in alles met gebeden en smekingen, in dankzeggingen bekend worden bij God. (Fil. 4:6). Zijn bekommernis op de Heere werpen, zal daarin verder bestaan, dat men te midden van aardse of inwendige zwarigheden en proefwegen, biddende tot de Heere toevlucht neemt, en met de dichter zegt: Gelijk de ogen der knechten zijn op de handen van hun heren, en gelijk de ogen der dienstmaagd zijn op de hand van haar vrouw, zo zijn onze ogen op de Heere onze God, totdat Hij ons genadig zij, (Ps. 123:2). En dan, als de Heere geen spoedige uitredding geeft, niet dadelijk alle hoop en alle moed verloren geven, of zeggen: mijn sterkte is vergaan, en mijn hoop van de Heere, (Klaagl. 3:18), maar dat men dan des Heeren vrijmacht eerbiedig erkent, en met Eli zegt: Hij is de Heere, Hij doe wat goed is in Zijn ogen, (1 Sam. 3:18), en intussen eerbiedig en lijdzaam op de Heere blijft wachten, zoals de wachters op de morgen, omdat de Heere toch alle dingen schoon maakt op Zijn eigen tijd en wijze. Ziet, dit zal het hoofdzakelijk zijn om zijn bekommernissen op de Heere te werpen.

C. Laat ons nu in de derde plaats letten op de belofte, die in onze tekst voorkomt, waar de Heere belooft voor de Zijnen te zorgen. In het algemeen kunnen wij zeggen, dat God zorgt voor alles wat Hij geschapen heeft. De Heere is aan allen goed, en Zijn

barmhartigheden zijn over al Zijn werken, (Ps. 145:9). Hij onderhoudt mensen en beesten, (Ps. 36:7). God dacht niet alleen aan Noach, maar ook aan al het gedierte, en aan al het vee, dat met hem in de ark was, (Gen. 8:1). Maar al is het zo, dat de Heere goed voor al Zijn schepselen zorgt, hij zorgt nochtans op een bijzondere wijze voor Zijn gunst- en erfvolk. Hij vergeet de hoop van Zijn ellendigen niet, (Ps. 74:19). Hij is een behouder aller mensen, maar allermeeest der gelovigen, (1 Tim. 4:10).

Maar zou het waar zijn, dat God zorgt voor Zijn volk? Zouden wij het wel staande kunnen houden? Leert de ondervinding ons niet het tegendeel? Ik heb toch van vrome mensen gelezen, dat God toeliet, dat hun bezittingen, *hun goederen* door vijanden geroofd werden, en dat enkel om het aankleven van de naam des Heeren, (Hebr. 10:34). Van anderen heb ik gelezen, dat ze om de zaak des Heeren moesten zwerven en dolen op de bergen, en moesten vernachten in de spelonken en holen der aarde, gekleed in schapen- en geitenvellen, verlaten, verdrukt en kwalijk gehandeld zijnde, (Hebr. 11:36-39). Daar zie ik toch geen zorg Gods voor Zijn volk. Nog van anderen lezen wij, dat ze om hun godsvrucht vermoord zijn, en dat de kerk van hen klaagt, dat hun zelfs een eerlijke begrafenis geweigerd werd, zeggende: Zij hebben de dode lichamen van uw knechten, aan het gevogelte des hemels tot spijs gegeven; het vlees van uw gunstgenoten aan het gedierte des lands. Zij hebben hun bloed rondom Jeruzalem als water vergoten, en daar was niemand, die ze begroef, (Ps. 79:2,3). En op een andere plaats lezen wij: onze beenderen zijn verstrooid aan de mond van het graf, gelijk of iemand op de aarde iets gekloofd en verdeeld had, (Ps. 141:7). Als het nu zo gaat met de godzaligen; als sommigen van hen hier geen kleed, huis of herberg kunnen vinden, en als ballingen in de woestijn moeten dolen; als duizendtallen van dat volk de marteldood moeten ondergaan, en als zelfs hun lijk geen plaats mag hebben in een eerlijk graf, maar voor het gedierte op het veld geworpen moet worden, zodat later hun koud gebeente nog verstrooid gevonden wordt aan de mond des grafs: waar blijkt het ons dan hier, dat God voor Zijn volk zorgt? Zorgt God dan niet veel meer voor snode wereldlingen, voor vijanden en spotters, die hier de rozen op de schoenen groeien, die altijd overvloed en gezondheid genieten, en na de dood een eerlijk graf hebben? Ach ja, mijn vrienden! ons verstand zou wel eens zo redeneren, maar ons verstand is een verduisterd verstand, en ons hart is een boos, lelijk hart. Een geestelijk arm en eenvoudig mens, al kan hij in vele dingen de wegen van God niet doorzien, gelooft en bevindt evenwel zeer goed, dat God op een bijzondere en tere wijze zorgt voor Zijn volk.

God zorgt voor hen, dat ze niet te rijk worden, en niet teveel gemak en voorspoed hebben, opdat hun dit geen schade en nadeel aan de welstand van hun zielen zou toebrengen. Rijkdom is menigmaal glad ijs voor een begenadigd mens; *de alleen wijze God* weet, dat de schatten menigmaal netten zijn voor Zijn kinderen; daarom zorgt Hij, dat ze niet te rijk worden, maar voedt hen met het brood van hun bescheiden deel, opdat ze zat zijnde, niet tegen hun weldoener mochten achteruitslaan, en zeggen, wie is de Heere? (Spreuk. 30:8,9).

Hij zorgt voor Zijn volk dat ze ook niet te arm worden en niet teveel tegenspoed hebben, en dat ze telkens wonderlijk uit de nood gered worden, en daarin Zijn hand erkennen, als die God, die ten allen tijde, al hun zaken heeft uitgericht, (Jes. 26:12). De Heere, naar Zijn onbegrijpelijke wijsheid en goedheid zal altijd voor Zijn volk zorgen, dat zij zoveel voor- en tegenspoed hebben, dat hun alle dingen medewerken ten goede, (Rom. 8:28). God zorgt voor hen, dat zij een huis hebben; is het met David geen cederen huis, het is toch allicht beter dan de spelonk, waar Lot in woonde met zijn dochters. God zorgt, dat Zijn kinderen niet naakt gaan; hebben zij geen kleed als

dat, waarmee Salomo gekleed was in zijn heerlijkheid, het is toch allicht zo goed als het kemelsharen kleed van Johannes.

God zorgt ook, dat zij onder de verzoeken des satans niet omkomen, en dat hun zwak geestelijk leven niet verloren raakt. Hij laat ze nooit verzocht worden boven hun vermogen, maar geeft in de verzoeken ook weer uitkomst. O! als wij eens recht wisten, hoe de duivel zich op het leven van Gods volk dag bij dag toelegt, om het te vernielen, en hen van de smalle weg af te trekken, en als wij eens recht wisten, hoe uitermate zwak Gods volk is in alles, en hoe zij door de kracht der inwonende zonde, in een dagelijks gevaar verkeren om weer geheel de wereld in te raken, dan zouden wij zoveel te meer afhankelijk leven, en dan zou deze belofte in de tekst ons zoveel dierbaarder en onmisbaarder zijn. O, zalig woord, *God zorgt voor u!* Wat zou er anders van ons worden, te midden van zoveel sterke geestelijke vijanden? Maar hoort het, vromen, God zorgt voor u, gij hebt een almachtige en genadige zorg in de hemel! O God! Gij zijt vreselijk vanwege Uw heiligdommen; de God Israëls geeft het volk sterkte en krachten. Geloofd zij God! (Ps. 68:36). God zorgt voor u, in alle zaken, die u maar nuttig en goed zijn, en die aan uw eeuwige zaligheid kunnen dienstbaar zijn. En heeft Hij goed gezorgd of niet? Als gij uw weg eens terugdenkt, hebt gij dan wel iets tegen de Heere in te brengen? Eindelijk: God zorgt voor u, in uw gezondheid en in uw ziekte; God zorgt voor u naar het lichaam en naar de geest; God zorgt voor u, in uw leven en op uw doodsbed, en zal u eeuwig een God van volkomen zaligheid zijn, en u eenmaal vertroosten in de hemel.

TOEPASSING

Werpt alle uw bekommernissen op Hem! Ja, maar het is ongelukkig, dat veel mensen die rechte zorg en bekommring over de zonde niet kennen, en met hun andere zorg en bekommring over de wereldse dingen nooit tot God hebben leren vluchten. Sommige mensen hebben alleen bekommernis hoe zij de zonde zullen uitvoeren, of als ze die uitgevoerd hebben, hoe zij ze dan voor de mensen zullen verbergen. Andere arme zielen bekommeren zich alleen om het wereldse goed, hoe zij hun schuld zullen betalen, wat ze zullen eten en drinken, en hoe zij rijk zullen worden zonder ooit eens te denken om hel, hemel of eeuwigheid; en het gevaar, waarin hun onsterfelijke zielen verkeren.

Ik heb eens gelezen van een zonderlinge man; hij leefde bijna geheel alleen in de wereld; het enige wat hij had, was een hond en een kind. Hoort nu eens vrienden! hoe hij met deze beide schepselen te werk ging; de hond gaf hij wijn te drinken, en verzorgde hem met een voorraad van allerlei vlees en andere kostelijke spijzen, en van de morgen tot aan de avond was deze man bekommerd en bezorgd, voor de welvaart van dit lelijke en onreine beest; maar aan zijn kind besteedde hij waarlijk maar weinig zorg, hij gaf het nauwelijks een klein stukje grof en gewoon brood, en vele dagen achtereen zag hij er maar een paar keren naar om, en eindelijk liet hij dit arme schepsel doodhonger en dus zeer ellendig omkomen. Nu vrienden! Nu moet ik u twee vragen stellen; vooreerst wat zegt gij van deze onzinnige en barbaarse man; is hij wel meer waard dan het schavot en de galg? Verdiende hij niet een pijnlijke dood te sterven? Maar ten andere vraag ik u: kent gij deze man niet? Waarlijk, ik ben het, en gij zijt het van nature. Ons lichaam, in vergelijking met onze ziel gerekend, is maar een geringe, grijze en lelijke hond, terwijl onze ziel ons enig kind is, waarvoor al onze zorg en arbeid behoort ingericht te zijn.

Maar ach! nu zijn wij de man, die de vuile hond voeden en opkweken, en het kind van gebrek laten sterven, of met andere woorden, die ons lichaam nauwkeurig verzorgen,

en daarvoor lopen en draven van de morgen tot de avond, en onze kostelijke zielen, die voor de eeuwigheid bestemd zijn, och, hoe worden die verzuimd, verwaarloosd, ja vermoord! of, is het met ulieden beter gesteld; is de dienst des Heeren uw bestendige hoofdzaak; is uw beroep u niet meer als een bijzaak; is het gestadig uw opstaan en neerliggen, uw uitgaan en ingaan, om maar in Christus geborgen te zijn, en Hem tot uw leidsman te hebben; is uw hart altijd vervuld met dat ene ding, dat voor elk zo nodig is? Ach! met die arme wereldlingen is het immers gans anders gesteld; zij kennen geen goed, als het goed van deze wereld, en roepen hier al gedurig: wie zal ons het goede doen zien, (Ps. 4:7)? De wereld en de zonde hebben zij lief, en niets weten zij van het ware vreemdelingsleven van des Heeren arme volk. Zulke arme blinde zielen zijn dan gelijk een man, die zijn hond met alle vlijt en zorg onderhoudt, en zijn enig kind van gebrek laat omkomen; zij hebben bekommernis over de tijd, maar de eeuwigheid kost hen geen zorg noch gebed voor de Heere.

Anderen bekommeren zich bij tijden eens over dood en eeuwigheid, en vrezen, dat zij eenmaal zullen verloren gaan, omdat zij zich nog niet voorbereid vinden voor de dag des doods; nochtans zijn ze onder alles grote liefhebbers van de zonde, en zij zouden nog veel meer zondigen en in allerlei ergernissen leven, indien de vrees voor een toekomend oordeel hen niet terug hield. Ook hebben zij het nooit geleerd om met hun angst en zorg tot God te vluchten, of zij bidden maar alleen als ze ziek zijn of in andere noden verkeren, evenals de schippers met wie Jona voer, die in zeenood tot God riepen.

Weer anderen bekommeren zich om in hun uitwendige daden zedig en onbesproken te zijn; zij zouden niet graag vloeken, liegen, stelen of hun naaste enigszins mishandelen, zij nemen de middelen waar en lezen de bijbel, doen telkens gebeden, ja durven ook wel overluid te bidden in huis of andere plaatsen. Maar één ding ontbreekt hun, zij hebben zich nooit bekommerd over hun vuile hart; zij hebben nooit hun deugden met een wegwerpelijk kleed leren gelijk schatten, zij zijn nooit ziek om Jezus geworden; zij missen een arm zondaars bestaan, en kennen geen walging van zichzelf. O vrienden! zulken behoorden om des Heeren ontdekkende genade te vragen, opdat zij met Job zichzelf leren verfoeien, en met Paulus, alles schade en drek leren achten, opdat zij Christus mogen gewinnen en in Hem gevonden worden. En gij allen, die nog nooit voor God een arm naakt zondaar geworden zijt, en die nog niet naar Christus als naar dat ware brood des levens hebt leren hongeren, maar die uw tijdelijke belangen nog boven de eeuwige behartigt, gij zijt bestemd voor de eeuwigheid en daarom is het zo nodig uw eeuwig belang voor en boven alles te betrachten. De Heere laat u zo vriendelijk tot Zijn dienst en gemeenschap nodigen, en heeft u al zovele zegeningen gegeven, en al zolang voor u gezorgd, en dit zijn alle zovele roepstemmen voor u, om toch niet de wereld, maar Hem te dienen, en uw heil bij Hem alleen te zoeken.

Menigmaal verkeerde gij in nood en armoede, en gij zag er geen doorkomen aan; maar God zorgde voor u, redde u en schonk u uitkomst toen gij het misschien allerm minst verwachtte. Wellicht waart gij weleens ziek tot nabij den dood; iedereen wanhoopde aan uw herstel, en gij durfde ook uzelf geen leven te beloven; maar God zorgde voor u, hoewel gij Hem niet kende, en Hij richtte u weer op, tegen de gedachten van al uw betrekkingen, en misschien ook tegen de verwachting van de geneeskundigen. Mogelijk hebt gij al vroeg uw vader en moeder verloren, en zijt mogelijk als een arme hulpeloze wees bij anderen besteed of van de diaconie groot gebracht, hier en daar hebt gij onder vreemden moeten zwerven en harde heren moeten dienen; maar God zorgde voor u, en geeft u mogelijk nu overvloed van brood, nu zijt gij misschien gezegend met vele goederen in de wereld. In alle geval, God heeft in duizend opzichten voor u gezorgd, en gij kunt nu met Samuel zeggen: tot

hiertoe heeft de Heere geholpen, (1 Sam. 7:12). Welnu dan, is die goede God het dan niet waard om voor Hem neer te buigen, en met Jakob te zeggen: ik ben geringer dan al deze weldadigheden en trouw, (Gen. 32:10). Al deze goddelijke zorgen en weldaden zijn voor u zovele roepstemmen en aansporingen om hem te vrezen, en dan verder al uw bekommernissen op Hem te werpen. Och, moogt gij dan nog eens ootmoedig voor de Heere leren neervallen, en Hem om Zijn Geest aanlopen! want Gij reist toch ook met ons naar de eeuwigheid; en nu is er voor elke oprechte zoeker nog genade te verkrijgen, maar spoedig is het voor eeuwig te laat, en dan zal al des Heeren zorg en versmadede goedheid nog tegen u getuigen in het oordeel en tot in alle eeuwigheid.

Maar gij, volk van God! Gij kent uzelf als armen, naakten, blinden en ellendigen, niet waar? Kom, dat is goed! En mij dunkt, gij moet wel eens bij uzelf zeggen: „och wat ben ik machteloos, slecht, blind en ellendig! Ik ben ongeschikt voor de hemel, en ook ongeschikt voor de aarde!" Maar geen nood! God zorgt voor u; Hij zal de blinden leiden door wegen, die zij niet geweten hebben, en zal ze doen treden door paden, die zij niet geweten hebben; de duisternis zal Hij voor hun aangezichten tot licht maken, en het kromme tot recht; alle deze dingen zal Hij hun doen, en hij zal ze niet verlaten, (Jes. 42:16). Menigmaal verkeerde gij in noden en in omstandigheden die zeer donker waren, en gij zag geen redding of uitkomst, noch ter rechter- noch ter linkerhand; maar God zorgde voor u, en gaf op Zijn eigen tijd redding en uitkomst, en verlost u zo wonderlijk en zo onverwachts, dat gij verlegen stond met de goedheid des Heeren, en met David moest uitroepen: wat zal ik de Heere vergelden voor al Zijn weldaden, (Ps. 116:12)! Menigmaal waart gij in bekommernis over inwendige bestrijding en donkerheid; gij meende, er was geen raad voor u; gij meende, uw zonden waren te groot; gij meende dat gij tegen de Heilige Geest gezondigd had, dat gij de onvergeeflijke zonde gedaan had; gij meende dat al uw bidden en roepen tevergeefs was; gij zou het bijna moedeloos hebben opgegeven; de strop, het water of iets anders, kwam u mogelijk reeds in de gedachten om maar een einde aan uw bange leven te maken; maar God zorgde voor u! en toen de nood op het hoogste geklommen was, toen gaf Hij uitkomst, en deed voor u het licht opgaan, ja, het heerlijkste licht opgaan uit de dikste duisternis. Nog eens: menigmaal voelde gij uw zondig hart van binnen woelen in allerlei snode verkeerdheden; gij voelde u bovenmate zwak en genegen om van de Heere af te wijken; gij zou u bijna in de een of andere zonde verlopen hebben, maar God zorgde voor u, en bewaarde u wonderlijk, en tot vandaag toe mag gij zeggen: het is des Heeren trouw en goedheid, dat ik nog ben, die ik ben!" Menigmaal verkeerde gij in zulk een dodige staat, dat er bijna tussen u en de wereldlingen geen onderscheid scheen te zijn; gij zoudt toen zo licht weer geheel de wereld zijn ingeraakt, maar God zorgde voor u, en deed u tot Hem wederkeren, en gaf weer opnieuw licht en leven aan uw ziel, zodat gij u weer bij vernieuwing aan hem mocht verbonden gevoelen.

Wat zegt gij er van, als gij uw weg eens terugdenkt, heeft de Heere goed gezorgd of niet? Hebt gij iets, in het lichamelijke of geestelijke, tegen de Heere in te brengen, of heeft hij het goed met u gemaakt? Moogt gij tegen de Heere twisten, of moet gij in verwondering uitroepen: *wie ben ik, en wat is mijn huis, dat de Heere mij tot hiertoe gebracht heeft.*

En nu, tot hiertoe heeft de Heere geholpen, en in duizend opzichten gezorgd, en voorts zal Hij voor u blijven zorgen, en ook dan zal Hij u niet verlaten als gij eenmaal op uw doodsbed zult liggen om uw laatste strijd te strijden.

Nu dan, groten en kleinen in de genade! God zal steeds uit- en inwendig voor u blijven zorgen. Geeft dan geen moed verloren. Vertrouwt u met lot en weg gerust aan de Heere toe, en laat al de zorg des Heeren u een aansporing zijn om Hem hier getrouw te dienen, totdat gij eenmaal naar die plaats zult gaan, waar alle zorg en kummernis voor eeuwig zal ophouden.

12. DIERBARE TROOST VOOR BEKOMMERDE ZIELEN

OEFENING OVER JES. 41:17

De ellendigen en nooddruftigen zoeken water, maar daar is geen; hun tong versmacht van dorst; Ik, de Heere, zal ze verhoren, Ik de God Israëls, zal ze niet verlaten.

VOORAFSPRAAK

Het is niet genoeg wanneer men een huis bouwt, dat men dan de fondamenten graaft, de eerste steen legt en aan de muur begint te bouwen; maar men moet ook voortwerken, alles op zijn rechte plaats weten te brengen, en niet rusten voor dat het gehele huis voltooid is. Het zou evenzeer ook niet genoeg zijn, als de Heere het genadewerk in het hart van de Zijnen begon, hun van zonde overtuigde, aanvankelijk op de weg zette, en hen dan voor henzelf liet zorgen en niet weer naar hen omzag. Nee zeker, er is bewaring en gedurige voortleiding op de weg nodig; het is nodig, dat de Heere Zijn werk in stand houdt, en dat gedurig Zijn oog over de Zijnen waakt, anders zou des Heeren volk spoedig weer dezelfde zijn, die zij voorheen waren, of erger worden als ooit tevoren. Ja, want ons vuur brandt toch maar zolang de Heere blaast, en onze lamp geeft maar zolang licht als Hij olie giet; en indien Hij nu niet Zijn werk zowel volbracht als begon, och, wat zou het er dan donker met onze zielen uitzien! Het kan al zijn, dat wij met David naar het goede jagen, (Ps. 28:21) dat wij met Paulus een vermaak in de wet Gods hebben, (Rom. 7:22), en dat wij gewoon zijn om de Heere al onze wegen te vertellen, (Ps. 119:26). Dit alles nochtans zou zeker ophouden, wij zouden spoedig weer door onze inwonende zonden overwonnen worden, weer verdwalen in de wereld, en eindelijk verloren gaan, indien de Heere niet getrouw bleef, en Zijn werk in ons hart voleindigde. Maar wat is het nu groot, dat de Heere weet, wat van Zijn maaksel te wachten is, en dat Hij altijd op het spoor der gerechtigheid hun wankelende gangen zal ondersteunen, en dat Hij tot al Zijn volk gezegd heeft: hebt zeer goede moed, want Ik zal u niet begeven, noch verlaten, (Joz. 1:5 en 7). Och, indien dit zo niet was, dan kwam er nooit iets van ons terecht; maar ook, nu de Heere dit gezegd heeft en ook doet, al is het nu, dat de vijanden sterk en machtig zijn, al is het, dat wij in onszelf nooddruftig en ellendig zijn, al is het, dat het moedeloze Sion door vrees gejaagd, en door ongeloof gepijnigd wordend weleens klagend zegt: *de Heere heeft mij verlaten!* De Heere zal nochtans zorg dragen voor al Zijn arme volk. Deze troostrijke waarheid hopen wij thans nader te beschouwen.

TEKST: JES. 41:17.

De ellendigen en nooddruftigen zoeken water, maar daar is geen; hun tong versmacht van dorst; Ik, de Heere, zal ze verhoren, Ik de God Israëls, zal ze niet verlaten.

In de overdenking van deze woorden, die een opbeurende toezegging van de Heere behelzen aan al Zijn volk in alle tijden, zullen wij op de volgende wijze met Gods hulp te werk gaan:

- A. Vooreerst zullen wij letten op de personen, waarover hier gesproken wordt.
- B. Ten andere op de kommervolle toestand waarin zij verkeren, en op hun vruchteloze bezigheid.

C. En eindelijk op de dierbare belofte, die Jehova aan hen doet.

A. In onze eerste hoofdzaak moeten wij dan letten op de personen, over wie hier gesproken wordt. Deze personen zijn *ellendigen en nooddruftigen*. Ik heb bij taalkenners gelezen, dat het oorspronkelijke Hebreeuwse grondwoord, hier door *ellendigen* vertaald, ook kan worden overgezet door arm, bedrukt of verdrukt; en dat het dus te kennen geeft, iemand, die allerwege gebrek heeft: gebrek aan kracht, aan licht, aan moed, wijsheid en gerechtigheid. Het grondwoord, hier door *nooddruftigen* vertaald, komt volgens het schrijven van de geleerde en godzalige Petrus Laan, een-en-vijftigmaal in de Bijbel voor, en is zes-en-veertigmaal door *nooddruftigen* vertaald, driemaal door *behoeftigen*, en tweemaal door *armen*. Bijgevolg zijn ellendigen en nooddruftigen, twee woorden, die onder elkaar kunnen verwisseld worden, en die zakelijk nagenoeg hetzelfde betekenen. Ellendigen en nooddruftigen zijn dan mensen, die allerwege gebrek hebben; het zijn mensen, die arm en ellendig zijn, jammerlijk blind en naakt; het zijn mensen, die ontbloot zijn van alle eigen kracht, wijsheid en gerechtigheid; het zijn mensen, die de eeuwige dood verdiend, en alle heil en zaligheid verbeurd hebben, en die alleen langs een weg van vrije genade, door het middelaarsbloed van Christus kunnen verlost worden. In zulk een toestand verkeert nu het ganse mensdom, zowel de koning, die op een troon zit, als de bedelaar, die langs de weg loopt, zowel de predikant als de boer, zowel iemand, die men hoogwelgeboren heer noemt, als hij, die hier bijna door niemand wordt geacht en geteld. Het ganse mensdom is toch van nature vuil en walgelijk, arm en onmachtig, want zij hebben allen gezondigd en derven de heerlijkheid, (Rom. 3:23). De ellendigen en nooddruftigen nochtans, waarvan in onze tekst gesproken wordt, zijn geenszins alle mensen in het algemeen, maar bijzonder dezulken, die zich als zodanigen hebben leren kennen, die met hun zondenpak verlegen zijn, die hongerende en dorstende naar Jezus vluchten, en de gerechtigheid van harte najagen. Dat bepaald zulke mensen hier bedoeld worden, blijkt uit het slot van onze tekst, waarin de Heere aan hen belooft, dat Hij ze verhoren en niet verlaten zal, hetwelk zeker beloften zijn, die alleen het eigendom zijn van des Heeren volk. En dit volk, het zijn ellendigen en nooddruftigen, omdat zij te arm zijn om hun schuld te betalen; zij hebben tienduizend talenten schuld, en bezitten geen enkele penning om daarvan iets af te doen, maar maken integendeel nog dagelijks hun schuld groter en dit doet hen om Jezus verlegen zijn en met Hizkia roepen: wees Gij mijn borg! (Jes. 38:14)

Ellendigen en nooddruftigen zijn ze, omdat zij zich zo machteloos gevoelen om hun hart te veranderen, of zich enigszins nabij de Heere te brengen. „O!” zeggen zij: „ik kan niets goeds uitrichten; ik kan niet werken; ik kan niet eens recht willen!” Zij zijn en gevoelen zich zo ellendig, dat het kwade hen bijligt als zij het goede willen doen, en zij zijn tot hun smart en leedwezen vleselijk verkocht onder de zonden.

Ellendigen en nooddruftigen zijn ze, omdat ze menigmaal niet bidden kunnen, en omdat het hun menigmaal toeschijnt alsof de Heere op hun zuchten en kermen geen acht slaat, en hun gebrekkig geroep niet horen wil. Uit deze ellendige toestand roept de profeet: Heere, hoe lang schreeuw ik en Gij hoort niet, (Hab. 1:2). En David: Heere waarom staat Gij van verre; waarom verbergt Gij U in tijden van benauwdheid, (Ps. 10:1). En wederom: waak op, waarom zoudt gij slapen Heere? Ontwaak, en verstoot niet in eeuwigheid, (Ps. 44:24). Ja, dan is Gods verdrukte volk in een moedeloze toestand, en dan schijnt het hen wel eens toe, alsof al hun roepen en bidden een vruchteloze arbeid is, evenals een kind, dat zijn nood klaagt aan vader en moeder, maar dat voor een gesloten deur moet blijven staan roepen, en dat niet in de kamer

mag komen en 's vaders aangezicht niet mag zien, en ook niet weet of de ouders wel naar hem horen.

Nog eens, ellendigen en noodduftigen zijn ze, omdat de stromen van ongerechtigheden en inwendige verdorvenheden de overhand wel eens in hun zielen krijgen, zoals David klaagt, (Ps. 65: 4), en Ezra, die van zichzelf getuigt, dat zijn zonden tot aan de hemel klommen, en dat zijn ongerechtigheden waren vermenigvuldigd tot boven zijn hoofd, (Cap. 9:6). En zo moet ook weleens dit noodduftige volk klagen tot hun smart en leedwezen, terwijl zij onder alles ondervinden, dat zij niet in staat zijn, om één enkele inwonende zondige verdorvenheid te doden, of een enkele verzoeking van de satan van de hand te wijzen. Eindelijk, ellendig en noodduftig is dat volk, omdat zij zelfs in hun beste tijden nog van de Heere uitwonen, en in een moeitevolle wereld en in een lichaam der zonde en des doods inwonen; omdat zij zonder de Heere geen schrede kunnen voorwaarts zetten op de weg der godzaligheid; omdat het gebrek hun zelfs in hun beste plichten nog blijft aankleven, en omdat hun dierbaarste vertroosting, nog telkens weer door strijd en moedeloosheid worden afgewisseld, zodat het in alles waar is, dat zij hier nog maar een klein beginsel van gehoorzaamheid en troost bezitten.

B. Wij gaan over, om in onze tweede hoofdzaak acht te geven op de kommervolle toestand, waarin die ellendigen en noodduftigen verkeren, en op hun vruchteloze bezigheid. *Zij zoeken water*, wordt er gezegd, *maar er is geen water*, en dus *versmacht hun tong van dorst*. Door het water verstaan wij hier rust, genoeg, redding, troost en zaligheid. Zo lezen wij bijvoorbeeld op zulk een zinnebeeldige wijze van water, als de profeet zegt: Gij zult met vreugde water scheppen uit de fonteynen des heils, (Jes. 12:3). Zo wordt het heil in Christus, en de ware zielenrust en verkwikking *in Hem, levend water* genoemd, (Joh. 4:10). En elders zegt Jezus: zo iemand dorst heeft, die kome tot mij en drinke, (Joh. 7:37). Zo wordt ook het levenswater *voor niet* aangeboden in het slot van de Bijbel, (Openb. 22:17). Maar och! nu is het nog gedurig het verkeerde concept, en de blinde werkzaamheden van deze ellendigen en noodduftigen, dat ze water, dat ze troost, heil en rust zoeken op de plaats waar het niet is; en het gevolg daarvan is dan ook, dat ze menigmaal voor een tijd, bij al hun zoeken, hoe langer hoe zwakker worden, zodat hun tong versmacht van dorst, of zoals de dichter het uitdrukt, dat hun gebeente wordt uitgebrand als een haard, (Ps. 102:4). Komt, laat ons eens zien waar wij al geneigd zijn om *water*, dat is rust, verkwikking en troost te zoeken.

Ten eerste. De noodduftige en ellendige draagt nog een aardsgezinde natuur met zich om, en is daarom nog maar al te zeer genegen om zijn *water*, zijn rust en troost te zoeken bij de genoegens en voordelen van deze wereld, en bij het schijnvermaak, dat dit tegenwoordige leven aanbiedt. Och ja, wat zijn wij toch geneigd om onze arme zielen af te sloven in het zoeken van duizend en duizend nietigheden! Hoe moeilijk valt het voor ons om Salomo's les te geloven, daar hij alles buiten God, maar ijdelheid der ijdelheden noemt, (Pred. 1:2). Ik weet wel, dat de wereld der noodduftigen hoogste goed niet meer is, maar nochtans weet ik ook, dat zij hier beneden menigmaal nog vermaak en rust zoeken, en dan dit, en dan weer wat anders begeren en verlangen. Maar hier is het dan ook waarheid, de ellendigen en noodduftigen zoeken water, en er is geen water, want alles roept ons toch hier beneden toe: het is bij mij niet! Zult gij uw ogen laten vliegen op hetgeen er niet is? het zal zich gewisselijk vleugelen maken, gelijk een arend, die naar de hemel vliegt, en dus vermoeit u niet om rijk te worden, (Spreuk. 23:4,5).

Ten tweede, zoeken de ellendigen en noodduftigen maar al te veel water, of troost en zielenrust, bij de wet. „Och", zeggen ze, „ik ben zo rondom ellendig! maar mocht ik maar eens zo zijn als deze of gene van mijn vrienden, dan zou ik nogal hoop hebben! Mocht ik deze zonde maar ontworstelen, en die kwade gedachten maar te boven kunnen komen, en maar „wat beter kunnen bidden, dan zou de Heere mij wel aannemen „en genadig zijn". Wat is dat toch anders als water zoeken, waar geen water te vinden is? Wat is het anders als onze troost bij de wet, en in onze goede gestalte te zoeken? Terwijl wij direct tot de Heere Christus moesten gaan, om als goddelozen en verharde zondaars, op Zijn eigen uitnodiging, schuilplaats en herberging in Zijn bloed en voorbidding te zoeken en te vinden.

Ten derde. De noodduftigen zoeken ook weleens water, zoeken ook wel eens troost en opbeuring onder het gehoor van de waarheid. Ja, inzonderheid als zij eens iemand kunnen horen, van wie zij veel met roem hebben horen spreken, of onder wiens gehoor zij vroeger wel eens rijke zegen hebben genoten; dan zien zij veelal wel eens de Heere voorbij, en hebben een al te grote verwachting van het arme schepsel, en dan wordt het ook wel eens vervuld, dat er in onze tekst staat: *zij zoeken water, maar er is geen water*. Dan moeten zij wel eens met een toegesloten hart, en een ongevoelige ziel weer naar huis gaan. Dan gaat het hen wel zoals er bij den profeet staat: zij komen tot de grachten, zij vinden geen water, zij komen met hun vaten leeg terug; zij zijn beschaamd, ja worden schaamrood en bedekken hun hoofd, (Jer. 14:3). O ja! evenzo is het met ons zo menigmaal gegaan; en mochten wij er nu maar uit leren om hoger te zien dan de preekstoel, en niet onze zegen van de predikant, maar van de Heere alleen te verwachten.

Ten vierde. De ellendigen en noodduftigen zoeken water. Zij zoeken menigmaal troost, rust en verzekering bij de Heere zelf, en nochtans schijnt het alsof zij geen gehoor krijgen, gelijk dit zo even reeds is aangemerkt. De Heere zal zeker het geroep van Zijn ellendigen horen; Hij zal het gebed van degenen, die gans ontbloot zijn, niet versmaden, (Ps. 102:18). Nochtans houdt hij zich voor een tijd weleens voor de ziel verborgen, en het schijnt dan wel of zij tevergeefs op de genade-poort kloppen; en dan zegt de vijand en het ongeloof: gij zoekt water, maar er is voor u geen water, gij zult nimmer gehoor krijgen; het is tevergeefs op de Heere te wachten! O, dan kan de ziel zo moedeloos worden! Dan kan de tong zo versmachten van dorst, dat zij met David zegt: mijn ziel is begerig en bezwijkt ook van verlangen; mijn hart en mijn vlees roepen uit tot de levende God, (Ps. 84:3); mijn ziel is bezweken van verlangen naar Uw heil, (Ps. 119:81).

C. Maar komt, laat ons nu in de derde plaats zien, hoe het met dit naar water zoekende volk zal aflopen in het einde. Laat ons letten op de belofte die de Heere aan hen doet. Immers zo luidt de tekst: *Ik, de Heere, zal ze verhoren, ik de God Israëls, zal ze niet verlaten*. Eerst zegt de Heere: *ik zal ze verhoren*. Dat is: ze zijn wel ellendig en noodduftig, onmachtig, onwaardig en onrein, en ik ben de Heere, de Jehova, de Hoge, Heilige en onveranderlijke God, die algenoegzaam in Mijzelf ben, en geen schepsel, en in het bijzonder geen arm noodduftig zondaar nodig heb; nochtans is het Mijn eeuwig welbehagen om een arm en onrein volk uit genade te zaligen; daarom heb Ik dit volk, zoekende en biddende gemaakt, en daarom ook zal Ik ze verhoren, en al hun zielsgebrek vervullen. Ja, Ik, de God Israëls, Die met het ganse zaad van Jacob altijd zoveel bemoeienissen gemaakt heb, en het zo trouw verzorgd en op arendsvleugelen gedragen heb, Ik, de God Israëls, Die onder dat volk Mijn vuur en Mijn oven heb, en hun Mijn inzettingen en rechten bekend maak; Ik, de God Israëls, Die zelfs in het late nageslacht dat verstrooide volk nog weer zal verzamelen, en het

vrezende tot mij en mijn goedheid zal doen komen; Ik, de God Israëls, Die inzonderheid de God en almachtige bondgenoot ben van het geestelijke Israël, Mijn volk uit alle talen, natiën en geslachten, *Ik zal ze niet verlaten*. Hoe hopeloos het er van alle zijden ook met dat volk mag schijnen uit te zien, Ik zal ze nochtans niet begeven of verlaten. Hoe de zonde hen op sommige tijden, als een waterstroom mag schijnen over het hoofd te gaan, zo zal het toch nog met hen zijn: *u zullen als op Mozes' bee, wanneer uw pad loopt door de zee, geen golven overstromen*. Hoe machteloos en moedeloos zij ook menigmaal zijn zodat het schijnt, dat ervoor hen geen doorkomen aan is: *Ik zal voor hen voleindigen, Ik zal ze niet verlaten, maar Ik zal mijn werk in hen in het leven behouden*. Ja, hoe zij ook trouweloos Mij verlaten, en voor een tijd van Mij afdwalen, en aanhoudend tegen Mij zondigen, Ik zal, Ik wil, Ik kan ze niet verlaten, want Ik heb ze lief gehad met een eeuwige liefde, en sinds Ik tot hun gesproken heb, denk ik nog ernstig aan hen; ook rommelt Mijn ingewand over hen; Ik zal Mij hunner zekerlijk ontfermen, (Jer. 31:3 en 20). Ik, de God Israëls, zal ze niet verlaten. Zelfs op het bange doodsbed zal Ik ze ondersteunen; Ik zal ze bij de hand leiden door die donkere vallei van de schaduw des dood; Ik zal met hen trekken over de Jordaan, en hen dan eeuwig brengen in het hemelse Kanaän.

TOEPASSING

Ziedaar! laat dit genoeg zijn tot verklaring van de betekenis van onze tekstwoorden. Tot toepassing heb ik nu nog een kort woord, vooreerst aan zorgeloze wereldlingen. Ten tweede. Aan mensen, die het met een zedig leven wagen naar de eeuwigheid. Ten derde. Aan zulken, die op vroegere onrust en overtuiging gerust zijn. Ten vierde. Aan heilbegerige en God zoekende zielen. Ten vijfde. Aan vromen, die over afzakken en verberging klagen. En ten zesde. Aan zulken, die nog bij de Heere en bij hun hart leven.

Ten eerste. Gij, onbekommerde wereldlingen! Gijlieden zijt nooddruftig en ellendig rondom! Zonder God hier op de wereld; zonder God in uw noden en zwarigheden, en als gij zo blijft, zonder God op uw bange doodsbed, hetwelk een geduchte plaats is, waar God zo bijzonder te pas komt. Ach! wat zal het eenmaal voor u een bang heengaan zijn, als gij eens zo moet sterven. Denkt er toch aan, uw dood kan zo dichtbij zijn, want voorwaar, het volk is gras, en het gras zal spoedig verdorren en de bloem afvallen, (Jes. 40:7). Gij zoekt water in de wereld en bij de aardse rijkdommen en genoegens; maar gij vindt het niet, want er is geen water, geen ware rust en troost hier te vinden; ik beroep mij op uw eigen ondervinding en op uw geweten. Och, mocht gij toch eens op de rechte plaats beginnen te zoeken, bij de Heere, de God Israëls, eer de zoekenstijd voor eeuwig zal vervlogen zijn. Ik verzeker u, indien gij hem oprecht zoekt, dat het niet vruchteloos zal zijn. De Heere, de God Israëls, wil ook u nog verhoren, en uw arme ziel nog redden en zalig maken. O! wat zou het dan droevig zijn, dit aangeboden levenswater niet dierbaar te achten, en de zeer vriendelijke Heere Jezus te versmaden, en dan eenmaal door eigen schuld, met de rijke man, vruchteloos naar water te moeten vragen in de hel, waar de tong eeuwig versmachten zal van dorst, en waar nimmer gezegd zal worden: *ik, de Heere, zal ze verhoren*, want daar zal geen oprecht gebed, en ook nimmer enige verhoring of verademing gegeven worden.

Ten tweede, heb ik een woord aan zulke mensen, die denken, dat een zedig leven genoeg is om zalig te worden. Mogelijk leest gij, en gij bidt, gij zijt eerlijk en zachtmoedig, en maakt trouw gebruik van de middelen der genade. Dit alles zijn waarlijk nog schone dingen, maar één ding ontbreekt u; gij weet niet, dat gij onder dit

alles zijt, arm, ellendig, jammerlijk, blind en naakt, (Openb. 3:17). Gij zoekt water bij de plichten van de godsdienst, en gij zult het daar niet vinden. Al waart gij nog braver dan de rijke jongeling, en nog welmenender en oprechter dan Paulus voor zijn bekering, dan zoudt gij dit gewin nog schade en drek moeten leren achten, en gij zoudt moeten leren arbeiden om Christus te gewinnen en in Hem gevonden te worden. Wij moeten ellendig en nooddruftig worden in eigen schatting, wij moeten leren geloven, dat er geen kleed is om onze zwarte morenhuid voor een vlekkeloos heilig God te bedekken, dan alleen het kleed der gerechtigheid van de grote Middelaar. Mocht gij dan nog eens tot Jezus leren komen evenals de knechten van Benhadad tot Achab kwamen, met zakken om hun lendenen tot een teken van vernedering, en met koorden om hun hoofden, tot een teken, dat zij erkenden de strop verdiend te hebben, (1 Kon. 20:31-33). Geschiedt dit niet, dan zult gij op uw zelf gekozen weg omkomen en verloren gaan; maar geschiedt dit wel, dan zult gij ook zeker pardon krijgen, veeleer als Benhadads knechten, voor wie dit een gevaarlijk waagstuk was, waarvan zij moesten denken, *lukt het, dan raakt het!* terwijl gij integendeel geroepen zijt, ja gebeden wordt om een aangeboden zaligheid niet te verwaarlozen. Mocht het u een behoefte worden, dat de Heere u ontnemt wat gij teveel hebt, en u geeft wat gij te weinig hebt. Want zonder Jezus en Zijn gerechtigheid kunnen wij niet zalig worden. Zijn wij eerlijk, goed, braaf en rechtvaardig in ons eigen oog, dan zegt Jezus tot ons, de tollenaars en de boeren zullen u voorgaan in het koninkrijk Gods, (Matth. 21:31). Maar worden wij slecht, ellendig en nooddruftig in eigen schatting, dan roept Paulus ons in de naam des Heeren toe: waar de zonde meerder is geworden, daar is ook de genade Gods veel meer overvloedig geweest, (Rom. 5:20).

Ten derde, heb ik een woord aan dezulken, die op vroegere of latere onrust en overtuiging gerust zijn geworden. „Ik ben er zo gemakkelijk niet aangekomen,” zult gij zeggen „het heeft mij tranen, het heeft mij neerbuiging der ziel gekost; ik heb mijn hoop niet dan na zware overtuiging gekregen, en daarom zal mijn staat immers goed zijn, en de God Israëls zal mij niet verlaten, al ben ik nu zo vroom en fijn niet als sommige anderen wel.” Hierop antwoord ik: het is voor elk van ons noodzaak, om biddend onderzoek te doen, of wij wel de ware overtuiging en onrust ondervonden hebben. Komt, luistert eens: de ware overtuiging en onrust komt niet alleen voort uit schrik voor de hel, maar zij doet de mens zien en beklagen welk een afvallige hij van God geworden is, en hoe hij door de zonde Gods beeld heeft verloren, ook Gods gunst en het recht ten eeuwigen leven heeft verloren. De ware overtuiging leert de zonde beschouwen en beklagen als onbetamelijk, walgelijk en God ontierend. De ware overtuiging doet ons klagen over de bron van alle zonden, over dat boze hart, over die wortel der bitterheid, over de verborgen en kleine zonden zowel als over de openbare en grote. De ware overtuiging doet ons walgen van onszelf, en heeft tot een vrucht, dat men niet rusten kan, of in zijn onrust, dat men gedurig op nieuw aanzoek doet bij de Middelaar, dat men niet tevreden is als met de verkrijging van een volle Heere Jezus en de algenoegzame God tot Zijn deel, en dat men innig begeert voor Hem te leven, en het in woord en daad, in handel en wandel, levenslang te doen blijken, dat men waarlijk zich aan God, de levende God verbonden heeft.

Nu dan, was uw overtuiging van zulk een aard of niet? zo niet, dan moet ik u zeggen, dat men wel met overtuiging en onrust, ja met veel onrust naar de hel kan gaan. En och, dan moet gij niet menen, dat de God Israëls u niet verlaten zal, want dan hebt gij nog geen deel of lot in dit woord. Ziet gij het nu niet, gij zult het eenmaal zien, als de gordijnen van de tijd opgeschoven zullen worden, en wanneer God zelf uw hoop toetsen zal. Gelukkig zijn de arme vluchtelingen naar de Heere Jezus, maar ongelukkig gij, die wat tussen God en de wereld, tussen Jezus en de zonde delen wilt;

ongelukkig omdat gij weigert om uw ongeluk te zien; ongelukkig omdat gij onder zoveel licht in de duisternis blijft. O vrienden! er zal eenmaal een tijd komen, dat gij naar de eeuwigheid zult opgeroepen worden, een tijd, waarin Jezus zich op de wolken vertonen zal; die Jezus, die zich zo menigmaal aan u heeft aangeboden, en die u met zoveel genademiddelen en voorstellen van vrede omringd heeft; en dan zal het u zo hard vallen om voor Hem te verschijnen, door Wie gij dan gewogen en te licht bevonden zult worden. Nu kunt gij nog geholpen worden; de schuilplaats staat waarlijk nog open, Jezus biedt zich nu nog aan, nu nog, maar wie weet hoe spoedig gij zijt waar gij onherstelbaar blijven moet.

Ten vierde, heb ik een woord aan heilbegerige en Jezus zoekende zielen. Gij dan, die roepende gemaakt zijt en zoekende naar Jezus! Gij, die uw ellende en nooddrift hebt leren kennen, die aan het zoeken gebracht zijt omdat gij voelde, dat gij anders in de staat van dorst zou hebben moeten stikken en sterven. Ulieden moet ik toeroepen: ontstelt u niet te zeer, er is water, dit is een getrouw en gepast woord, een woord als koud water op een vermoeide ziel, (Spreuk. 25:25). Er is een fontein geopend voor het huis van David, en voor het overblijfsel van Juda, tegen de zonde en tegen de onreinheid. (Zach. 13:1). Hoe verkwikkelijk moet het voor Hagar geweest zijn, toen God haar de ogen opende, en zij de waterput zag, en vrij ertoe mocht toetreden, (Gen. 21:14-19). Hoe verkwikkelijk was het voor Israël, toen zij, na drie dagen reizen door de woestijn zonder water te vinden, eindelijk te Elim kwam, waar twaalf waterfonteinen en zeventig palmbomen waren, (Ex. 15:22-27). Maar hier, arme zielen! hier is niet minder, hier is water; de Heere zelf wil voor u zijn de fontein des levens, (Ps. 36:10). Ik, de Heere, zal ze verhoren, Ik, de God Israëls, zal ze niet verlaten. De Heere hoort uwe klachten, en zal u op Zijn eigen tijd en wijze horen en in de ruimte stellen. Gij zegt wellicht: „de Heere hoort mij niet; de Heere laat mij varen!” Och, spreekt toch zo niet, want het tegendeel is waar, en daarvoor vindt gij het bewijs in de woorden van de tekst. Gij dan, wie gij ook zijt, die gaarne tot Jezus zou komen, maar gij kunt niet; wel! daar Hij pogingen ziet om te komen, en kermen hoort om getrokken te worden, daar zal Hij zelf toeschieten en uw ziel redden. En gij, die gaarne zou komen, maar niet durft, omdat Jezus zo heilig is en gij zo onrein, komt! ziet hier welke schuilplaats gij in moet, en ook, welke schuilplaats voor u openstaat. Tot Jezus te vluchten als goddeloos zondaar, als ellendig en onmachtig zondaar, dat is geen vermetelheid, maar gehoorzaamheid. Komt dan, treedt toe, want alle dingen zijn gereed, en de armen, verminkten, kreupelen en blinden, worden van de wegen en uit de heggen geroepen, en tot de bruiloft van Christus genodigd.

Ten vijfde, heb ik een woord aan zulke vromen, die over afzakken en donkerheid te klagen hebben. Gij dan, die met Job moet zeggen: och, of ik was gelijk in de vorige maanden, gelijk in de dagen toen God mij bewaarde. Toen Hij zijn lamp deed schijnen over mijn hoofd, en ik bij zijn licht de duisternis doorwandelde, (Job 29:2,3). Tot ulieden dan het volgende: het is ongelukkig, dat gij u door achteloosheid en wereldliefde, door verzuim van waken en bidden, door gering achten van de daden Gods, door laag neerzien op anderen misschien, in zulk een treurige staat gebracht hebt; het is ongelukkig, dat gij tegenwoordig de Heere zo missen kunt, en dat gij uw eerste liefde zo hebt verlaten. Gij zult zeker nu wel enigszins meer kennis hebben aan, en uitzien naar de vrije genade in Christus, als vroeger, toen gij meer ijver en liefde had, en u meer tot bidden en worstelen bekwaam vond; maar toch, ach, wat zijt gij terug gegaan in ijver, in liefde, in hartelijkheid; in het ootmoedig eenvoudige leven nabij de Heere! Gij hebt wel in licht wat gewonnen, maar toch ook in warmte veel verloren. Gij moogt er wel over treuren en bedroefd zijn. Nochtans zeggen wij tot u, gelijk de Heere tot Jozua zei, sta op, waarom ligt gij dus neer op uw aangezicht, (Joz.

7:10)? Buigt u niet al te zeer neer, weest niet al te zeer moedeloos; er is water voor de ellendigen en noodduftigen; de Heere zal u verhoren, de God Israëls zal u niet verlaten. En immers, Hij heeft u ook nog nooit verlaten; en wat zou er ook anders van u en mij geworden zijn? Indien de God Israëls ons verlaten had, dan waren wij reeds lang overstroomd door de golven van onze inwonende zonde. Indien Hij geen verborgen ondersteuning gegeven had, dan waren wij temidden van allerlei strijd en verzoeking, reeds lang omgekomen. Het is dan alleen de genade van de God Israëls, dat wij nog zijn, die wij zijn; en och, mochten wij nu maar veel smeken, dat Hij ons mocht verhoren, en ons mocht maken, die wij wezen moeten om zijn lof te vertellen en hier als vreemdelingen te verkeren.

Eindelijk ten zesde, heb ik een woord aan zulke vromen, die nog gedurig dichtbij de Heere en bij hun hart mogen verkeren. Gij dan, godzaligen! Het is niet altijd zomer in de genade; er komt dikwijls een langdurende wintertijd voor het volk des Heeren; het is niet altijd tijd om met vreugde water te scheppen uit de fontein des heils; de geestelijke dorst is weleens groot, en er komen weleens tijden, dat men de fontein zo niet onder het geloofsoog kan krijgen. En hebt gij het dan nog telkens zo goed voor uw hart? Moogt ge dan nog zo gedurig nabij de Heere leven? Is er zulk een gedurige vrede in uw gemoed? O! dan moogt gij wel van geluk spreken, want dan hebt gij wat vooruit, niet alleen boven de blinde wereld, maar ook boven velen van Gods kinderen, vooral in zulke lauwe dagen als wij beleven, nu het eenvoudige leven der ware godzaligheid tot zulk een ontzettende laagte gedaald is. Maar ook (om hier de woorden van een goed godgeleerde te gebruiken) als het naar binnen met u zo goed gesteld mag zijn, dan is het nu voor u tijd om te waken, tijd om te werken, en tijd om vooruit te zien. Het is voor u tijd om te waken. Gij zijt nog niet in de hemel, en al was uw hart menigmaal in de hemel, daar blijft nog een hel (van verdorvenheden) in uw hart. Leeft gij nog kort bij de Heere en uw hart, zo hebt gij wat te verliezen, en hier te verliezen is lichter dan meer krijgen. Daarom, denkt aan de les van Jezus: Houd dat gij hebt opdat niemand uw kroon neme (Openb. 3:11); en aan David, die in zijn voorspoed zei: ik zal niet wankelen in eeuwigheid; maar toen God zijn aangezicht verborg werd hij verschrikt, (Ps. 30:7,8). Nu is het ook voor u tijd om te werken; te werken voor de Heere om Zijn lof te vertellen, voor uw naasten om aan hun behoud te arbeiden, en te werken voor uzelf, om een schat van bevindingen op te leggen voor een duistere dag, die nog aanstaande kan zijn. Nu is het voor u ook tijd om vooruit te zien, om gelovig vooruit te zien op die tijd als gij volmaakt zult zijn, op die eeuwigheid, waar het nog anders wat te zeggen zal zijn dan hier in de beste tijden. Daar gij niet meer zult hongeren noch dorsten, maar met de Heere Jezus in Zijn troon zult zitten, tot in een nimmer eindigende eeuwigheid."

Amen

13. EEUWIG LEVEN OF EEUWIGE DOOD

OEFENING OVER ROM. 6:23

Want de bezoldiging der zonde is de dood, maar de genadegift Gods, is het eeuwige leven, door Jezus Christus onze Heere.

VOORAFSPRAAK

Het zijn de goedertierenheden des Heeren, dat wij thans nog allen leven en gezond zijn. Evenwel over honderd, nee zeker over nog minder dan honderd jaren, zijn wij allen dood. Spoedig sta ik hier niet meer, en ook gijlieden zit hier niet meer; wij gaan samen naar de groeve der vertering, naar het eenzame en donkere graf; daar zullen voor onze lichamen de dagen der duisternis vele zijn; wij moeten daar, in die donkere kuil verrotten, en door de kruipende dieren worden opgegeten, ja door het wemelende gewormte, dat zich reeds zo menigmaal aan het vlees van de hovaardige mens vergast, en het vlees van vorsten en vorstinnen zelfs niet gespaard heeft. Als de aanzienlijke mensen leven, dan eten zij banket en andere lekkere spijs, en als zij dood zijn, dan zijn wij samen het banket voor de wormen. Wel, wel! wat is het toch een vernederende gedachte! Ik en gij, wij allen tezamen, wij gaan binnenkort naar die donkere kuil, en dan zijn wij een schrik voor de levenden, en veranderen eindelijk geheel in stof. Geen nood evenwel, als onze arme ziel maar wel mag aanlanden; als wij de eeuwige rust maar ingaan. Zeker, dan zal ons lichaam ook wel weer terecht komen, daar heeft Jezus macht genoeg voor. Hij zal dan eenmaal ons lichaam en ziel verheerlijken in de hemel. Maar hebben wij daar nu wel grond voor, om dat te verwachten? Ja, als wij dat verwachten mogen, dan moeten wij ten minste veranderd en bekeerd zijn. Wij moeten dan een ander, een nieuw leven kennen. Kom, over dit een en ander hopen wij thans nader te handelen.

TEKST: ROM. 6:23

Want de bezoldiging der zonde is de dood, maar de genadegift Gods, is het eeuwige leven, door Jezus Christus onze Heere.

Naar aanleiding van deze tekst, handelen wij thans over de volgende zaken:

- A. Eerst letten wij zo aandachtig als wij kunnen op de zonde;
- B. Ten tweede, op de bezoldiging daarvan;
- C. Ten derde, onderzoeken wij, wat het eeuwige leven is;
- D. En eindelijk zien wij, dat dit eeuwige leven een gift is van de vrije genade.

A. In onze eerste hoofdzaak letten wij zo aandachtig als wij kunnen op de zonde, hoewel wij door onze zondige blindheid belet worden om met genoegzame duidelijkheid en zielsvernederendheid op onze zonde te letten. Wij zullen het dan zover brengen als wij kunnen, en spreken over ons grote ongeluk, *de zonde*. Over de *zonde*, die onze arme ziel zo verwoest en ontaard heeft; over de *zonde*, die de mens van nature zo ongeschikt gemaakt heeft voor het zalige hemelleven; over de *zonde*,

waardoor wij Gods deugden ontluisterd, Gods wet vertrapt en Gods eer geschonden hebben; over de *zonde*, die de moordbeulen van de Heere Jezus, den Heer der Heerlijkheid geweest zijn, en die de eeuwige moordbeulen zullen zijn van miljoenen mensen uit de arme kinderen van Adam. Als wij dan handelen zullen over de zonde, over die natuurlijke en rampzalige eigenschap van ons allen, zo merken wij daarover de volgende zaken in het korte op:

Ten eerste moeten wij dan handelen over de erfzonde, en wel bijzonder over de *erfschuld*. Van Adam onze stamvader, van Adam ons eerste verbondshoofd, hebben wij allen van nature de schuld ter verdoemenis overgeërfd, zodat wij allen van nature zijn, kinderen des toorns, (Ef. 11:3). Immers (hoe ongaarne de mensen dit ook zeggen en horen) Paulus zegt ons: de schuld is uit een misdaad ter verdoemenis. En wat verder zegt hij: zo dan, gelijk door een misdaad de schuld gekomen is over alle mensen tot verdoemenis. En wederom: door een mens is de zonde in de wereld gekomen, en door de zonde de dood, en de dood is tot alle mensen doorgegaan, in welke allen gezondigd hebben, (Rom. 5:12,16,28). Daaruit zien wij dan, dat de mens onder de erfschuld ligt van zijn eerste ogenblik af, eer hij nog enige dadelijke zonde begaan heeft, en dat zo de gehele wereld, en ook de kleine kinderen, voor God verdoemelijk zijn. O vrienden! wij zijn tezamen in een diepe put gevallen; en wat dunkt u, zou het ons nu wel raadzaam zijn om veel te redeneren, en te zeggen: „ik kan het toch met al mijn verstand niet begrijpen hoe ik hierin gekomen ben; mij dunkt ik ben er toch zelf de oorzaak niet van; een ander heeft er mij ingestoten, en daarom denk ik, dat ik meer te beklagen dan te bestraffen ben!" Zou het niet beter zijn om zorg te hebben om uit de put te komen, als om juist zolang onze tijd te verspillen met te vragen: hoe ben ik er toch wel ingekomen? Twee dingen moeten wij hier bovenal in het oog houden: eerst, God is rein en recht, al begrijpen wij het niet. Ver is God van goddeloosheid en de Almachtige van onrecht, (Job 34:10). En ten andere, Jezus alleen kan en wil arme zondaren uit de afgrond verlossen, en die de Zoon zal hebben vrijgemaakt, die zal waarlijk vrij zijn, (Joh. 8:36). Verder zeggen wij hier: zo iemand over deze zaak met ons twisten wil, die wijzen wij naar het Woord van Zijn Maker, en die over deze zaak met Zijn Maker twisten wil, die doe het, en drage daarvan zelf de schade.

Ten tweede. Moeten wij hier handelen over de erfsmet, die die vuile besmetting is, die wij allen van Adam af, van onze ouders hebben overgeërfd, en waardoor ieder mens met de dichter moet zeggen: ziet, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen, (Ps. 51:7). Onkruid kan geen goed koren voortbrengen, doornen kunnen geen vijgen dragen, distelen kunnen geen druif voortbrengen. Het kan niet zijn, zeggen de mensen, dat de goede God onze goede kinderen zou verdoemen, die sterven eer zij tot jaren van onderscheid gekomen zijn! Maar ik bid u, waar zijn die goede kindertjes toch? Even gelijk de jonge adders met het vergif vervuld zijn, als zij pas in de wereld komen, zo zijn ook onze jonge kinderen met vergif der zonden vervuld zodra zij het eerste licht zien. Ach! de mens wordt gelijk een slang geboren, en is reeds een venijnig schepsel voor hij lopen of spreken kan, in wiens hart de zaden van alle boosheid opgewonden liggen, die met het klimmen van zijn dagen ook meer en meer beginnen te ontwikkelen en openbaar te worden. Daarom zegt ook de schrift: dat de mens alleen boos is van zijn jeugd aan, (Gen. 6:5), van God vervreemd van de baarmoeder af, (Ps. 58:4), en van de buik aan een overtreder genaamd, (Jes. 48:8). Welnu, heeft een heilig God dan het recht niet, om zulke onreine monsters in de hel te werpen? Wij zouden een nest jonge adders uitroeien, omdat wij weten dat ze even zo vuil en vergiftig van aard zijn als de oude, al konden ze ons tot nog toe geen kwaad doen; en zouden wij het dan zulk een ongehoorde en vreemde zaak vinden, dat God

het recht heeft om onze kinderen te straffen? Ik zeg evenwel niet, dat alle jongstervende kinderen verloren gaan; maar dit zeg ik: God heeft het recht om ze allen te veroordelen, en voorts wil ik de verborgen dingen voor de Heere laten.

Ten derde, moeten wij hier spreken over de dadelijke of werkelijke zonde. Onze natuurlijke verdorvenheid of erfsmet, is de vergiftige fontein, waaruit al de dadelijke zonden, als zovele vergiftige stromen voortspringen. Werden wij niet met erfzonde geboren, dan was het mogelijk om ons voor de eerste daad der zonde te wachten maar nu is het zondigen onze natuurlijke eigenschap, ons element, waar wij in leven en ons bewegen. Gelijk het zwemmen een eigenschap van vissen is, en het vliegen een eigenschap van vogels, zo is het leven in allerlei zonden een eigenschap van de arme bedorven mens. Onze dadelijke zonden zouden wij zeer breedvoerig onderscheiden kunnen, en spreken van zonde tegen de eerste en zonde tegen de tweede tafel der wet; van zonde door nalatigheid en van zonde door bedrijf; van zonde met gedachten, woorden en daden, van vergeeflijke en onvergeeflijke zonde, en van zonde van de jeugd en de ouderdom. Maar het onderscheid der dadelijke zonde, dat wij tegenwoordig maar alleen in het oog zullen houden, zal

zijn om eerst te spreken over de niet heersende, en daarna over de wel heersende zonden.

Door de niet heersende zonden, verstaan wij de zonden en het nog aanklevende zielsgebrek der kinderen Gods, die wel geen gehoorzame dienstknechten en slaven der zonde meer zijn, maar toch nog altijd met de zonde besmet blijven tot aan de dood toe. Paulus zegt tot hen: de zonde zal over u niet heersen, want gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade. Gode zij dank, dat gij wel dienstknecht der zonde waart, maar dat gij nu van harte gehoorzaam geworden zijt, (Rom. 6:14 en 17). Maar hoewel dit waar is, zo is en blijft des Heeren volk nochtans altijd zolang zij hier leven een gebrekkig en zondig volk, die *dagelijks in vele struikelen*. Ja, er is bij des Heeren volk niet alleen een ellendige noodzakelijkheid om te moeten zondigen tot aan de dood toe, maar ook een wezenlijke mogelijkheid, om in allerlei soort van uitwendige gruwelijke zonden neer te storten, gelijk de voorbeelden van Noach, Lot, David, Asa, Petrus, en meer andere heiligen, maar al te duidelijk bewezen hebben, en hetwelk ieder heilige, voor God en mensen gaarne bekennen en belijden wil. Ach! de Goliath van onze verdorvenheid, is en blijft nog steeds groter dan onze David van het nieuwe leven. En al belooft het God om ons in Zijn kracht voor uitwendige buitensporigheden genadig te bewaren, zo blijven wij nochtans altoos onder een zwaar lichaam der zonde en des doods gebukt gaan, en kunnen geen enkele dag of uur zonder zonde leven, noch een enkele plicht zonder wezenlijk gebrek verrichten. En van hier is het, dat wij de beste heiligen aldus horen klagen: want onze overtredingen zijn vele voor U, en onze zonden getuigen tegen ons, (Jes. 59:12). Wie kan zeggen: ik heb mijn hart gezuiverd, ik ben rein van mijn zonden? (Spreuk. 20:9). Wie zou de afdwalingen verstaan? reinig mij van mijn verborgen afdwalingen, (Ps. 19:13). Ziet, zo is het nog met onze arme ziel gelegen. Hoe menigmaal wordt nog ons hart gekweld met ijdele en zondige gedachten, zodat het een moordkuil van ongerechtigheid schijnt te wezen; hoe menigmaal kruipt hoogmoed en ijdel onszelf zoeken in ons hart onder onze beste plichten; en wat spreekt nog onze tong dikwijls verkeerde woorden, en wat verzuimen wij honderd- en honderdmalen onze roeping en plicht, en graven ons talent in een zweetdoek onder de aarde; in een woord, wij zijn nog rondom ellendig; zo zijn wij geweest van die tijd af toen God ons aan onszelf ontdekte, zo zijn wij nog, en ook voor de toekomst durven wij geen beterschap te beloven.

Maar indien gij mij nu vraagt of de ware vromen nu maar zo zorgeloos onder hun zondenpak verder sukkelen? Indien gij vraagt of ze vermaak in de zonde hebben? zo geef ik tot antwoord: O nee! zij zijn bekommerd vanwege hun zonden; zij zijn bekommerd, omdat zij niet meer en zuiverder bekommerd kunnen zijn; zij bidden dagelijks: Heere, leid mij niet in de verzoeking, en leer mij toch uw welbehagen doen! en zij zouden gaarne (was het mogelijk) zonder zonde leven.

Maar kom, nu gaan wij voort om te spreken over de heersende zonde, of over de zonde van de onbekeerde mensen die de zonde nog dienen en gehoorzamen als een koning en nog lust en vermaak in de zonde hebben. Wij hebben gezien, dat de ware vromen nog zeer ellendig en gebrekkig zijn, en zo blijven tot aan de dood toe; en nu staat er toch van dat arme volk: de rechtvaardige is voortreffelijker als zijn naaste, (Spreuk. 12:26). Bijgevolg blijkt ons dan hieruit, dat een onbekeerde, al leeft hij uitwendig zedig en onbesproken, toch nog veel meer zondigt als iemand, die tot God bekeerd en aan Jezus verbonden is. En zeker, zo is het, een onbekeerd mens kan niet anders, doet niet anders, en wil ook niet anders doen dan tegen God zondigen; zijn tong en handelingen zijn tegen de Heere, om de ogen van zijn heerlijkheid te verbitteren, (Jes. 3:8). Sommige onbekeerde zondaren leven in allerlei gruwelijke zonden van overspel, dronkenschap, ontering van des Heeren naam en dag, en wat

zulks meer is; met Achab hebben zij zich verkocht om kwaad te doen tegen de Heere, en zij zouden het nog veel vreselijker maken, indien ze door de macht der overheid niet enigszins werden ingetoomd en vastgehouden. Anderen zijn even zulke grote liefhebbers van de zonden, en ook even zo afkerig van de ware godsvrucht, maar zij achten het schande voor de mensen om zo buitensporig te zijn, en stellen er hun eer in om zedig en fatsoenlijk te leven, en zo bij alle eerbare lieden de naam van een braaf mens te verwerven. Dus dan, hun eergevoel, of met andere woorden, hun hovaardij, houdt hen nog enigszins binnen de palen van de eerbaarheid en zedigheid. Anderen hebben wel waarlijk de zonde lief, maar zij durven ze niet openbaar te dienen, omdat ze door een goede opvoeding van hun ouders heel wat anders geleerd hebben. Weer bij anderen voert de ene zonde strijd tegen de andere zonde; bijvoorbeeld: hun hoogmoed wil met andere jonge lieden mee doen in drinken, spelen, dobbelen, dansen, pronken en overal bij zijn in de zondige en ijdele gezelschappen; maar hun gierigheid strijdt daartegen en zegt: het kost teveel geld, de beurs kan het niet lijden!" Of omgekeerd, hun gierigheid wil geen stuiver missen om aan de armen uit te delen, maar raapt en schraapt alles tezamen wat te grijpen en te vangen is, en zouden nooit iets weggeven; maar hun hoogmoed en eerezucht strijdt bij hen tegen de gierigheid; en daarom geeft hij nog telkens iets, om de naam van gierigheid te ontwijken. Of nog anders: zijn onkuise hart wil hoereren en onreinheid bedrijven, maar zijn hoogmoed strijdt daartegen, omdat hij vreest, dat het openbaar zou worden, en dat wilde hij toch voor de gehele wereld niet. Ziet, zo strijdt in vele mensen de ene zonde tegen de andere, zodat de zonde menigmaal wordt nagelaten uit zondige inzichten, zonder dat er enige ware vreze Gods in het hart gevonden wordt. Nog andere mensen hebben zoals alle andere de zonde van harte lief, maar zij hebben een geopend en kloppend geweten, en dit stelt hen het nadelige van het openbare zondeleven gedurig levendig voor, en doet hun gedurig vrezen voor een ontzettende toekomst; en door deze vrees ingebonden, leven zij zedig, lezen de bijbel, en maken ook wel eens gebruik van het gebed en de middelen der genade, zonder nochtans enige ware vreze en liefde Gods te bezitten.

Twee of drie dingen wilde ik hier nu nog bijvoegen, en dan zullen wij van de beschouwing der zonde afstappen.

Ten eerste. De mensen willen niet graag de naam hebben, dat ze niet anders zijn als een klomp van zonde, dood in zonden en misdaden (Ef. 2:1), en tot alle goed werk ondeugende, (Tit. 1:16); en nochtans is dit een waarachtige waarheid, en hoeveel schijnbare deugd en braafheid er ook in de wereld nog mag gevonden worden, indien slechts de macht der overheid, de vrees voor schade en schande, en de inspraken van het geweten of de vrees voor de naderende eeuwigheid, ten enenmale uit de weg geruimd waren, en de mensen durfden maar te geloven, dat er na dit leven geen ander leven meer te wachten was, dan zou tegelijk ook alle zedigheid weg zijn en de aarde zou een levendig afbeeldsel zijn van de hel, waarin niemand die God zocht, bij mogelijkheid zou kunnen leven.

Ten tweede. Indien nochtans iemand een kloppend geweten heeft, niet rustig in de zonde voort kan, en zedig in de wereld leeft, die heeft zulks voor geen ongeluk, maar voor een groot voorrecht te houden, te meer omdat ongerustheid en de stem van een kloppend geweten wel eens een voorteken der waarachtige bekering zou kunnen zijn.

Ten derde. Zo iemand echter tot nog toe niets anders bezit, dan moet hij gewaarschuwd zijn om zich niet voor wat groots aan te zien, of zich een bekeerd mens te achten, want vele mensen gaan met zedigheid, ja ook wel met vrees voor de toekomst voor eeuwig verloren.

EERSTE TOEPASSING

Mag ik iets tot toepassing zeggen, eer wij tot de andere voorgestelde stukken overgaan? Tot onbekeerden dan vooraf het volgende:

Ten eerste. Gij moogt zijn wie gij wilt, en uzelf voor een braaf man houden, zolang evenwel uw hart niet veranderd is, en gij een arme bedelaar aan Jezus' deur geworden zijt; zolang Jezus u niet dierbaar, en de zonde voor uw ziel niet hatelijk is; zolang het uw zielskeus nog niet geworden is om hoe heiliger hoe liever te leven, tot zo lang zijt gij nog een gans bittere gal en samenknoping der ongerechtigheid, (Hand. 8:23). Voor de mensen zijt gij mogelijk een groot man, geacht en aanzienlijk bij ieder die u kennen; de mensen ontzien u wellicht en grijpen voor u naar de hoed; gij zijt misschien een harde heer voor allen, die onder u staan moeten, maar met dit alles zijt gij een verachtelijk schepsel voor God, vuil, walgelijk, stinkende en onrein in Zijn ogen, liggende voor Hem verdoemelijk, en zult eeuwig verloren gaan, indien gij niet veranderd en bekeerd wordt.

Ten tweede. Wee uwer, als gij zo blijft, en zo overvallen wordt door de onverbiddelijke dood, en als gij zo buiten Gods gunst en gemeenschap naar de eeuwigheid moet! Wee uwer, als gij zo moet verschijnen voor de rechtvaardige Rechter van hemel en aarde in de dag des oordeels, als alle zonden in het gericht zullen komen, en gij met angst en verschrikking zult moeten roepen: *O bergen valt op ons, heuvelen bedekt ons, voor het aangezicht desgenen, die op de troon zit, en voor de toorn des Lams!* Wee uwer, als gij eeuwig hopeloos in de hel zult moeten branden, zonder immer te kunnen hopen op redding, of op enige verzachting van pijn en smart, onder het wanhopende gezelschap van alle de goddelozen en ongelukkigen, die met u de dag der zaligheid verzuimden, en het bloed des Nieuwen Testaments onrein geacht hebben! Wee uwer, als gij eeuwig zult moeten denken: ach was ik nooit geboren, of was ik slechts een heiden geweest, die nooit de evangeliestem gehoord had! Ach! het zal wat te zeggen zijn, om verloren te gaan, en dat voor een eindeloze eeuwigheid.

Ten derde. Nog leeft gij en geniet veel van Gods algemene weldaden, en bijzonder de weldaad van het aanbod der zaligheid in Christus. Nog wordt u een gewillige Jezus en een geopende genadedeur voorgesteld door die God, Die Zijn vijanden en haters zaligheid en redding laat prediken, door het bloed en de Geest Zijns Zoons. Nóg kunt gij gered worden, want God laat nog aan uw zaligheid arbeiden, en roept nog zondaren tot bekering. Heden dan, zo gij Zijn stem hoort, verhardt uw harten niet.

Maar gij, die een gezicht min of meer van uw verloren staat gekregen hebt, die het wilt toestemmen en voor God belijden, dat gij een klomp van zonde, een samenknoping van ongerechtigheid zijt, blind en verhard, reddeloos en onmachtig, en buiten staat om door enige deugd of plicht uw rekening voor God te voldoen of te verminderen. Gij, die niet meer zorgeloos voort kunt, maar die zijt beginnen te roepen: Heere Jezus, ontferm U mijner; genees en red mijn ziel! Tot ulieden zeggen wij: gij zijt in de beste weg om door Jezus gered te worden. Gaat maar vrijmoedig tot Jezus, want als een arme schuldenaar tot Jezus te komen, is geenszins vermetelheid, maar het is gehoorzaamheid. Gaat dan met vrijmoedigheid tot de troon der genade, en zegt tot de grote en wonderlijke Jezus, wat Samuel tot Eli zei, namelijk: zie hier ben ik, want gij hebt mij geroepen. (1 Sam. 3:5). Gij hebt God getergd, en zijt Zijn vijand geweest al uw dagen, en nochtans roept Hij tot u: daar de zonde meerder is geworden, daar is ook de genade veel meer overvloedig geweest (Rom. 5:20). Al zijt gij een zeer verhard en blind zondaar, zo is er nochtans voor u bij Christus ogenzalf, en Hij wil die *om niet* aan u besteden. Al hebt gij een schuld van tienduizend talenten, Zijn bloed is genoegzaam tot voldoening ervan. Al zijt gij een oud grijs zondaar, met wiens beste

tijd en kracht de wereld en de duivel is heengegaan, zo mag ik toch evenwel nog zeggen: Christus' barmhartigheid is nog veel ouder dan uw zonden, want dezelve is eeuwig. Wendt u maar vrijmoedig tot Hem, en smeekt Hem om een recht arm zondaarsgeloof uit Zijn hand te ontvangen, en laat het ongeloof en de vijand van uw ziel u nimmer wijs maken, dat gij bij Jezus niet welkom zijn zult, want Hij zelf verzekert u van het tegendeel, en Hij zegt tot Zijn dienaren: *gaat uit in de wegen en heggen, roept armen, verminkten, kreupelen en blinden. en dwingt ze in te komen, opdat mijn huis vol worde.*

Eindelijk, volk van God! Nog een enkel woord tot u, en dan zal ik hiermee eindigen. Ziet uit wat ellende gij getrokken zijt. In uw treurig eertijds waart gij met geheel de wereld, een beeldrager van de duivel en een brandhout van de hel; doch God heeft u zalig gemaakt en geroepen met een heilige roeping, niet naar uw werken, die gij gedaan hebt, maar naar zijn eigen voornemen en genade, (2 Tim. 1 : 9) . O! denkt toch veel terug naar die tijd; naar de tijd toen gij nog blind en doof waart; naar die tijd, toen uw ogen eerst opengingen; naar de tijd, toen gij werk met uzelf, en werk met de Heere Jezus, en met de weg der verzoening kreeg; naar die tijd, toen gij uzelf met al uw schuld en nood mocht opdragen en overgeven aan Jezus. Denkt veel aan die tijden terug, en verblijdt en verwondert u over de genade des Heeren.

Maar ziet ook in wat ellende gij nu nog zijt. Ja, wel zijt gij vrijgelatenen des Heeren, een uitverkoren geslacht en koninklijk priesterdom, maar nochtans geheel gebrekkig en ellendig in uzelf, en nog onnutte dienstknechten, die niet enig werk zonder gebrek verrichten kunt. Overal toch, vervolgt en omringt u nog de zonde, hetzij gij in uw binnenkamer gaat, of onder het gebruik der middelen, in het gezelschap, in de eenzaamheid, en overal. En dit zal voortduren tot aan uw doodsbed toe, zodat gij nodig hebt een laag zeil te voeren, en dagelijks te bidden:

Wil uw knecht door schuld verslagen,
O God! niet voor uw vierschaar dagen.
Want niemand zal in dat gericht,
Daar zelfs zijn hart hem aan moet klagen,
Rechtvaardig zijn voor uw gezicht. (Ps. 143:2).

Eindelijk, ziet ook hoe gelukkig gij worden zult bij uw dood. Tot zolang zal de zonde in uw sterfelijke lichamen wonen, u gedurig tegen de grond drukken, en de vrede van uw ziel verstoren, maar dan ook geen uur langer. Dan zal de laatste vijand overwonnen worden, de zonde zal voor eeuwig ophouden, en de dood zal voor u een doorgang zijn in het eeuwig zalig leven. Daar zullen de vorige dingen zijn weggegaan, en gij zult eeuwig vrij van zonde, God vrolijk kunnen dienen voor de troon.

B. Laat ons nu in onze tweede hoofdzaak kort letten op de bezoldiging der zonde. Het woord *bezoldiging* wordt in het Nieuwe Testament vooral gebruikt waar gesproken wordt van het welverdiende traktement der krijgslieden. Zo zei bijvoorbeeld de Doper: doet niemand overlast, en vergenoegt u met uw bezoldiging, (Luk. 3:14). En Paulus vraagt: wie dient ooit in de krijg op eigen bezoldiging? (1 Kor. 9:7). Als nu de Apostel in onze tekst spreekt van een bezoldiging der zonde, zo komt ons die bezoldiging hier voor, als een rampzalig maar nochtans zeer rechtvaardig en ten hoogste welverdiend traktement, een lot en loon naar dat het werk geweest is; daarom wordt er ook van de zondaar gezegd: de vrucht van zijn handelingen zal hem gegeven worden. (Jes. 3:11). Maar wat is nu die bezoldiging der zonde; wat is het welverdiende loon, dat de zondaar ontvangen zal? Het is *de dood!* Welke dood? Ja, ook de tijdelijke dood, waartoe ook behoren allerlei vermoeienissen, smarten en krankheden, die langzaam onze krachten uitputten, totdat eindelijk ons lichaam tot de aarde

wederkeert, waaruit het oorspronkelijk genomen is (Gen. 3:19). Ons leven, zegt ons doopsformulier met recht, is niet anders dan een gestadige dood. Hier ondervinden wij, dat een mens, van een vrouw geboren, kort van dagen is en zat van onrust, (Job 14:1). En eenmaal moet hij naar de doden toe, naar het huis der samenkomst aller levenden, om daar in het graf te verrotten en door de maden te worden opgegeten. Wij allen, wij vliegen daarheen, en moeten allen door die nare weg des doods van hier naar de eeuwigheid. En nu, die dood is voor elk onbekeerd zondaar een wezenlijke straf of bezoldiging der zonde, hoewel ook die dood den godzaligen overkomt, en voor hen geen straf der zonde is, omdat Christus voor hen de prikkel uit de dood heeft weggenomen.

Maar er is ook een eeuwige dood, die in den bijbel de *tweede dood* genoemd wordt, (Openb. 2:11 en 21:8) omdat dezelve onmiddellijk voor de zondaar op de tijdelijke dood volgt. En deze eeuwige dood wordt hier bijzonder door Paulus bedoeld, en in de tekst tegenover het eeuwige leven gesteld. Die eeuwige dood bestaat in een verbanning, een eeuwige verbanning uit Gods zalige gunst en gemeenschap, en in een levendige ondervinding van het vreselijke Zijner gramschap en geduchte toorn in de hel, onder het rampzalige en eeuwige gezelschap der duivelen en verdoemde mensen. En die eeuwige dood of rampzaligheid, of verdoemenis, of eeuwige pijn, is nu de welverdiende bezoldiging of betaling van de zonde van de rechtvaardigen.

Ziet en leert hieruit, hoe ellendig en rampzalig dat een onbekeerd zondaar is. Hij wordt eerst door de duivel en zonde als een arme slaaf voortgezweept, en in de rosmolen van duizend zondige begeerlijkheden rondgejaagd, en dan is eindelijk de eeuwige dood zijn welverdiende loon. Of die eeuwigheid zal toch voor een onbekeerd mens wat openbaren, het zal wat te zeggen zijn om in de handen van een levende God te vallen! Van degenen, die onder de toorn van God zuchten, lezen wij, dat zij de dood zullen zoeken, maar dat zij die niet zullen vinden; dat zij het als een voorrecht en geluk zullen rekenen om onder de bergen en heuvelen verpletterd te worden, maar dat de bergen weigeren zullen om op hen te vallen. Hieruit nu, kunnen wij enigszins een flauwe bevassing maken, hoe naar het zijn moet om verloren te gaan, hetwelk trouwens ook een zaak is, die ons met zoveel geduchte woorden in de bijbel staat opgetekend, daar het verderf genoemd wordt, een gloeiende oven, een buitenste duisternis, een eeuwige pijn, een eeuwig vuur, dat de duivel en zijn engelen bereid is, een knagende worm, die nooit sterft, een overgegeven worden aan de pijnigers en wat dies meer zij.

Nu, zondaar! Is er zulk een verderf; en reist gij naar de eeuwigheid"; en gij zijt nog niet bereid om te sterven; en kunt gij dan nog gerust zijn; en brengt gij het nog zo ver niet eens als Bileam, die nog hartelijk wenste om de dood der oprechten te sterven? Ach, wat zijt gij dan ongelukkig; mochten uw ogen nog opengaan eer het te laat is!

C. Nu gaan wij in de derde plaats over, om, volgens onze tekst, acht te geven op het eeuwige leven. Dit eeuwige leven neemt in het hart van Gods uitverkorenen zijn aanvang bij de wedergeboorte. Daarom zegt de Heere: dit is het eeuwige leven, dat zij u kennen, de enige en waarachtige God, en Jezus Christus, die gij gezonden hebt. (Joh. 17:3). Het begin dus van het eeuwige leven is niet bij de dood, maar bij de bekering. En dit leven openbaart zich in een verloochening van alle eigengerechtigheid; door een geheel en alleen zinken en drijven op Jezus en zijn dierbare verdienste; door een haat, afkeer en strijd tegen alle zonde, en door een leven in dankbare godsvrucht voor de Heere. Dit leven mag een eeuwig leven genoemd worden, omdat het nooit weer sterft of uitgeblust wordt of worden kan, in de persoon in wie het aanwezig is.

Dit leven nochtans is hier altoos gebrekkig, en is velerhande toevallen en ziekten onderworpen, en zal eerst recht volkomen worden in de zalige eeuwigheid, als des Heeren volk bij de dood het lichaam der zonde zal hebben afgelegd. Daar zal het een volmaakt eeuwig leven zijn; een leven in het zalige gezelschap van engelen en volmaakte mensen; een leven in volmaaktheid van kennis en heiligheid; een leven in de dierbare gemeenschap en vriendschap met de Drie-enige God; een leven in de allerzaligste vreugde en blijdschap, in de heerlijke woningen des hemels; een leven, dat zonder toevallen of gebreken zal voortduren tot in der eeuwen eeuwigheid; een leven . . . doch wat zal ik er meer van zeggen? Het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen, en wij moeten het er bij laten om met de Dichter uit te roepen: O, *hoe groot is uw goed, dat gij weggelegd hebt voor degenen, die u vrezen!*

D. Nu zullen wij eindelijk in ons laatste stuk nog zien, dat dit eeuwige leven een vrucht is van de vrije genade Gods, door Jezus Christus onze Heere. Nee, niemand heeft door verdiensten enige aanspraak op dit eeuwige leven. God heeft ons niet zalig gemaakt naar onze werken, maar naar Zijn grote barmhartigheid, (Tit. 3:5). Wij zijn altijd op zijn best maar onnutte dienstknechten, die dit leven nimmer verdienen kunnen. Daarom spreekt Paulus in de tekst van dit leven *niet* als van een bezoldiging, maar *wel* als van een genadegift. Een genadegift Gods, en wel *door Jezus Christus onze Heere*. Dat wil dan zeggen: Jezus Christus, de gezalfde Zaligmaker, de grote Borg en Middelaar, is door Zijn lijden en dood de verdienende oorzaak van dit eeuwige leven. Hij heeft dat leven voor ons gekocht en verworven, doordat Hij Zijn ziel tot een rantsoen in onze plaats gegeven heeft. En Hij heeft ook in de hemel, toen Hij opgevaren was, gaven genomen om uit te delen, opdat wederhorigen bij Hem wonen zouden, (Ps. 68:19). Jezus Christus is dus door Zijn bloed de verdienende, en door Zijn Geest de werkende oorzaak van dit eeuwige leven. En deze Jezus Christus is onze Borg, onze Redder, onze Toevlucht, maar Hij is ook *onze Heer*, zegt Paulus in de tekst; onze Koning en de Koning van Zijn ganse Kerk en uitverkoren gemeente. Al Zijn onderdanen hebben een nauwe betrekking op Hem, en willen Hem graag van harte aanhangen, voor hun Heere erkennen en oprecht dienen; en Hij heeft een nauwe betrekking op al de Zijnen en zal die nimmer begeven of verlaten, en niet rusten voordat ze bij Hem in de hemel zijn, want Hij heeft gezegd: daar ik ben, daar zal ook mijn dienaar zijn, (Joh. 12:26). En, die overwint, zal niet mij zitten in mijn troon, gelijk als ik overwonnen heb, en ben gezeten met mijn Vader in Zijn troon, (Openb. 3:21).

TWEDE TOEPASSING

Groot is het, dat het eeuwige leven een genadegift is. Immers, indien dit zo niet was, dan kwam er niemand van ons in de hemel binnen, want wij allen zijn zondaren, die waardig zijn de eeuwige dood tot bezoldiging te ontvangen. Zullen wij nu evenwel dit eeuwige leven tot ons deel krijgen en gegronde hoop daarop hebben, dan moeten wij reeds hier op aarde het geestelijke leven der genade deelachtig worden, want het eeuwige leven zal na de dood het zekere gevolg zijn van het geestelijk leven. Van groot belang is het daarom voor elk van ons, om nauw te beproeven of wij dit leven kennen en bezitten. Mijn vrienden! Zijt gij dan reeds uit de geestelijke dood opgestaan? Is uw arme ziel al levendig geworden door een tweede en nieuwe geboorte? Kent gij zulk een leven, waardoor Jezus voor uw zielen dierbaar en onmisbaar geworden is? Kunt gij het in de wereld en de zonde niet meer houden, maar

trekt uw hart naar de hemelse en blijvende dingen? Of, om wat nader te komen, let eens op de volgende vragen:

Ten eerste. Kent gij zulk een leven, waardoor gij gevoel gekregen hebt van uw zonde en de plagen van uw hart, zodat gij met David moet zeggen: *ik ben bekommerd vanwege mijn zonde*? Kent gij zulk een leven, waardoor gij gevoel hebt gekregen van de absolute noodzaak van Jezus tot uw Borg, Leraar, Leidsman en Koning? Kent gij zulk een leven, waardoor gij een afwisselend gevoel hebt van dodigheid en levendigheid onder het gebed of gehoor, of op andere tijden en plaatsen? Kom, daar leven is, daar moet ook gevoel zijn, kent gij dan een zodanig gevoel of niet?

Ten tweede. Kent gij een zodanig leven, waardoor de zonde u bitter is, en waardoor de dienst des Heeren u dierbaar en zoet is? Paulus zei in onze tekst: *Jezus Christus onze Heere*; maar gij, wilt gij Jezus ook gaarne voor uw Heere en Koning erkennen? Wilt gij u graag aan al Zijn wetten onderwerpen, en Hem, hoe oprechter hoe liever, gehoorzaam zijn? Waarlijk, dit kennen de zwakste zielen in de genade, en kent gij dit dan ook?

Ten derde. Kent gij zulk een leven, waardoor gij de levenden liefhebt, en met David een metgezel zijt van degenen, die de Heere vrezen? Of verkeert gij liever in de graven bij de doden, gelijk die arme zinneloze bezeten lieden, waarvan wij in de bijbel vinden, dat ze vernachten in de graven? (Mark. 5:2,3). Ach! als gij zo graag met de doden verkeert, en een afkeer en tegenzin hebt van het gezelschap der levenden, dan is het zeker een teken, dat gij ook zelf dood zijt, en dus nog geen grond hebt om op de zaligheid te hopen.

Ten vierde. Kent gij zulk een leven, hetwelk dagelijks naar voedsel uitziet en verlangt, om op te groeien in de Heere? Zou gij gaarne van kracht tot kracht voortgaan, totdat gij voor God in Sion komen zult? Alle levende schepselen hebben behoefte aan voedsel om daardoor op te groeien, is het dan met u ook zo gelegen? Zijt gij als nieuwgeboren kinderen zeer begerig naar de melk van des Heeren Woord, om daardoor op te wassen; is de bijbel en zijn de genademiddelen u zoet en dierbaar, ten minste bij die ogenblikken als gij leven aan uw hart gevoelt; of leest gij de bijbel en gebruikt gij de middelen uit gewoonte, of om uw geweten gerust te stellen? Hebt gij wel eens nut van uw bijbel lezen; keert gij wel eens met Gods getuigenissen tot uzelf in; wordt het u wel eens een bidweg; wordt uw hart wel eens geroerd onder de middelen, of blijft het altijd even koud en onbuigzaam? Licht gij ook aan de middelen, gelijk een dood kind aan de borst van de moeder, hetwelk daar wel een gehele maand zou kunnen liggen zonder er enige melk uit te zuigen? Nu, zeg eens op, wat zuigt gij wel uit die dierbare middelen der genade, die God u geeft boven de heidenen?

Ten vijfde. Kent gij zulk een leven, waardoor gij gedurig behoefte hebt om tot onderhoud en versterking van uw leven op te zien tot de levende God? Zijt gij doordrongen van de erkenning, dat gij uzelf het leven niet gegeven hebt, en dat gij het ook niet in uzelf kunt onderhouden en versterken, en drijft u dat naar de levende God uit? Is het gedurig met David: Heere, tot U hef ik mijn ziel op, (Ps. 25:1); maak mij levend naar Uw Woord, maak mij levend naar Uw goedertierenheid, dan zal ik het getuigenis van Uw mond onderhouden? (Ps. 119:25,88). Kent gij het roepen en zuchten onder Godgemis en verberging? Dat zeggen: Heere, ik ben in mijn element niet; ik ben gerekend met degenen, die in de kuil neerdalen, ik ben geworden als een man, die krachteloos is? (Ps. 88:5). Kent gij dat gedurige geroep tot de Heere: Och Heere! schraag toch mijn wankelende gangen, herstel mijn bezwijkende leven, genees mijn zieke ziel; grote Heelmeester! zie, hier komt een geraakte, melaatse, kreupele, dove en blinde ziel tot U; leg toch bij aanvang en voortgang Uw genezende hand aan

mij, want ziet, hier heb ik een zweer, daar een wond, en weer op een andere plaats een buil vol etter, een ongeneeslijk gezwel! En daarom moet ik zeggen:

Ik ben en blijf een bedelkind. Lam en kreupel, doof en blind;

En denk ik eens, nu zal 't wel gaan! Dan vang ik weer met vallen aan.

Nu, ik vraag u, kent gij dit? Is dit de gedurige taal van uw hart? Is Jezus de enige hoop van uw ziel? Och! al is uw leven dan nog gedurige dodigheid en toevallen onderworpen, God zal dan Zijn werk bij u in het leven behouden, en uw gebrekkig geestelijke leven zal eenmaal door het eeuwige leven gevolgd worden in de zoete eeuwigheid, als gij door de dierbare dood uit dit onvolmaakte leven in de ongestoorde zaligheid zult worden overgebracht.

De Heere geve dit uit genade aan elk van ons, en zegene dit gebrekkige aan onze zielen tot Zijn eer en ons heil, om Zijns Zoons wil. Amen

14. EEN BLIJDE BOODSCHAP

OEFENING OVER LUK. 9:56

Want de Zoon des mensen is niet gekomen om der mensen zielen te verderven, maar om te behouden.

VOORAFSPRAAK

Wij lezen Exod. 15:26, dat de Heere zegt: ik ben de Heere, uw Heelmeester. Wel, zondaar, wat zegt gij daarvan? Is het u aangenaam, dat er zulk een Heelmeester is, zijt gij niet ziek en vol wonden; hebt gij niet een Zaligmaker nodig; zou de Heere Jezus u niet te pas komen; wilt gij Hem niet als uw Heelmeester hebben? om, laat ik u deze Heelmeester aanprijzen in de volgende opzichten:

Ten eerste. Hij is een zeer ervaren Heelmeester. Die al uw krankheden geneest, (Ps. 103:3). Er zijn sommige kwalen die door de geneeskunde genoemd worden, *schandvlekken van de heilkunst*, zoals tering aan de longen, bloedende kanker, en meer andere kwalen en krankheden, die ze niet genezen kunnen. Maar Jezus vindt nooit wonden, die Hij niet genezen kan. Hij geneest de kanker, al werd daardoor uw hart weggevreten, en al uw longen verteerd; Hij genas Manasse en Maria Magdalena, en duizenden anderen, van zeer verouderde en dodelijke kwalen, en niets is er ook in uw geval boven het bereik van Zijn vermogen. Och! komt tot Hem met uw kanker, koorts en wonden, met uw verval van krachten, en met al uw ongesteldheden, en zoekt in Zijn Bloed en Geest uw herstel en genezing.

Ten tweede. Jezus is een Heelmeester vol liefde en medelijden. Hij komt duizendmaal tot zieke zondaars om ze te genezen zonder ontboden te worden. Hij is zo vol liefde, dat onze onbeleefdheid Hem niet van ons wegdrijft. Al stoten wij Jezus weg, echter wil Hij terug komen. Hij breidt de ganse dag Zijn handen uit tot een wederstrevig volk, (Jes. 65:2). Een tere moeder heeft minder ontferming met haar zieke kind, dan Jezus met een arme sukkelende ziel, die naar genezing hunkert.

Ten derde. Jezus is een Heelmeester, die goedkoop geneest, en zonder moeite. Een zeker godgeleerde zegt: „de krankheid in 't natuurlijke is een tering in het lichaam, en tevens een tering in de beurs.” Aardse heelmeesters zijn doorgaans vrij kostbaar, en moeten zeker duurder betaald worden dan een arme dagloner. De arme vrouw had al haar leeftocht aan de medicijnmeesters ten koste gelegd, en had nog geen baat gevonden, maar het was veeleer erger met haar geworden, (Luk. 8:43). Zij had niet een, maar vele geneeskundigen geraadpleegd, en was van de ene naar de andere gegaan, en die geneeskundigen hadden nu al haar geld meegenomen, en hadden haar toch de ziekte moeten laten houden, zodat zij nu had een lege beurs, en een nog zieker lichaam, en aldus dubbele verergering. Maar Jezus geneest *om niet*; Hij roept ons om te komen zonder prijs of geld, (Jes. 55:1). Hij geneest ook zonder moeite. Hij behoeft maar tot de blinden te zeggen: *wordt ziende!* en tot de melaatsen: *Ik wil, wordt gereinigd!* Hij zag maar op Petrus in de zaal des Priesters en de man werd gezond. Gelukkig de arme mens, die zich aan Jezus mag vertrouwen, en veel met David mag bidden: zie mij aan, en wees mij genadig! (Ps. 119:132). Zeker, iemand die zijn ziel aan Jezus vertrouwd, zal onfeilbaar genezen worden. Andere heelmeesters, al hebben ze al goede ervaring en kunst, zo missen zij toch zeer dikwijls, zodat de zieke sterft

onder hun handen; maar Jezus onderneemt nooit iemand te genezen of hij doet het ook zeker. Hij kan, en wil, en zal in nood, zelfs bij het naderen van de dood, volkomen uitkomst geven. Geen ellendige is immer aan Jezus' voeten omgekomen; geen kranke ooit onder Zijn handen gestorven. Andere heelmeeesters kunnen alleen zieken genezen, maar Jezus geneest doden. Die reeds lang stonken van zonden en in het graf van duizenden boze begeerlijkheden vermoord waren, zijn door Hem als wonderen en toonbeelden van de vrije genade verlost en genezen. Niemands geval is dus aan de zijde van Jezus hopeloos. Komt dan, oude en uitgeleefde slaven en slavinnen van de vorst der hel, gij, die reeds over zijde hangt boven de eeuwige afgrond, en bijna de satan in zijn woedende klauwen en tanden gevallen zijt. Wij vragen u: wilt gij nog gezond worden? O! Er is nog een Heelmeester; Hij is een wonder der wereld, een wonder der hel, een wonder van de hemel, een wonder der eeuwigheid. Mocht gij nog leren doen gelijk als die menigte van kreupelen, blinden en melaatsen, toen Jezus nog op aarde was, mocht gij Hem nog leren naropen om genade en genezing! Hij is almachtig en genadig, Zijn naam is Heelmeester en Zaligmaker, en Zijn werk is het om verlorenen te zoeken, zieken te genezen, doden op te wekken, en een plaats te geven onder de gezaligden in het hemelse Paradijs.

Ten vierde. Deze Heelmeester geneest en reinigt; Hij maakt lichaam en ziel gezond, en wast de vuiligheid af; Hij herstelt de ziel, en doet haar wandelen op de weg der gerechtigheid; Hij is machtig om haar door alle verzoekinghe heen te leiden, en haar voor struikelen te bewaren. Hij geneest en maakt ook rijk. Anders maken de zieken de heelmeeester rijk, maar deze Heelmeester maakt de herstelde zieken rijk. Hij geneest en kroont ze; Hij beurt ze van het ziekbed, en zet ze op de troon; Hij maakt ze gezond en zalig.

Nu, deze Heelmeester, deze Zaligmaker van zondaren, wens ik thans voor te stellen en aan te prijzen.

TEKST: LUK. 9:56

Want de Zoon des mensen is niet gekomen om der mensen zielen te verderven, maar om te behouden.

De Heere Jezus vinden wij hier op reis naar Jeruzalem. Op die reis zond Hij twee van Zijn leerlingen vooruit, om Hem in een van de steden van Samaria een herberg te bereiden. De Samaritanen evenwel, die de persoon niet kenden, die bij hen een verblijfplaats begeerde, en vervuld met een oude vijandschap tegen Israëel, tegen Jeruzalem, tempel en godsdienst, weigerden Jezus wat Hij van hen gevraagd had, en gunden Hem geen herberg in hun stad; en nog meer: zij gunden Hem ook geen herberg in hun harten. Ongelukkige blinde Samaritanen! Billijk mocht Jezus u Zijn verontwaardiging tonen, Zijn gramschap doen ondervinden. Billijke aanspraak evenwel, had gijlieden op het medelijden van de apostelen, die weleer ook maar snode en blinde zondaren geweest zijn, en die het hart van een vreemdeling behoren te kennen, aangezien zij zelf vroeger ook vreemdeling geweest zijn in het Egypteland van een van God vervreemde natuurstaat. Maar nee, de apostelen zijn op dit ogenblik niet goed bij hun hart; zij vergeten hun afkomst uit de vader de duivel; zij beseffen niet, dat zij zelf ook de Heere hebben tegengestaan zo lang zij maar konden, en dat zij nu alleen door de genade Gods zijn, die ze zijn. Ach! hoe kan toch een vrome al met blindheid geslagen zijn, en zich als een arm zondig menskenkind openbaren. De apostelen dan, zij begeren vuur uit de hemel om de ganse stad, jong en oud, in brand te steken; zij zeiden: *Heere, wilt gij, dat wij zeggen, dat er vuur van de Hemel valt, en deze verteert, gelijk ook Elias gedaan heeft? Wat Elia vroeger in Gods naam gedaan*

had, en ook had moeten doen, willen deze vrome mannen uit een verkeerde ijver misbruiken. Maar Jezus antwoordde: *gij weet niet van hoedanige geest gij zijt; want de Zoon des mensen is niet gekomen om der mensen zielen te verderven, maar te behouden*. Ziedaar onze tekst!

Wij beschouwen hier drie zaken, namelijk:

- A. Ten eerste. De Persoon over wie hier gesproken wordt.
- B. Ten tweede. Zijn komen in de wereld.
- C. En ten derde. Het doel van Zijn komen.

A. Eerst moeten wij dan beschouwen de persoon over wie hier gesproken wordt. Jezus spreekt namelijk over Zichzelf, en noemt zich *de Zoon des mensen*. Deze naam wordt ook aan Jezus gegeven in Ps. 80:18 en Ps. 8:5, vergeleken met Hebr. 2:5-9; en zeer dikwijls noemt Jezus zichzelf zo in het Nieuwe Testament. De persoon dan, waar hier over gesproken wordt, is de Zoon van God en de Zoon des mensen, de eniggeborenen Zoon van Zijn Vader naar Zijn Godheid, en de eniggeboren Zoon van Maria naar Zijn mensheid. Die wonderlijke Heere Jezus, die op een onbegrijpelijke wijze God en mens is in één persoon. Hij is de Zoon van God, en dus ook met de Vader en de Heilige Geest, een waarachtig, eeuwig, almachtig, heilig, rechtvaardig, genadig, onveranderlijk en getrouw Verbondsgod van Zijn arm en ellendig volk, de Schepper in het rijk der natuur, en de Herschepper in het rijk der genade, die dode zondaren levend maakt, en roept de dingen, die niet zijn, alsof ze waren. (Rom. 4:17). En tegelijk is Hij een waar mens, ons in alles gelijk, uitgenomen de zonde, die zich niet schaamt om Zijn volk Zijn broeders te noemen. (Hebr. 2:11). Met wie Zijn volk op 't nauwst verenigd is door het geloof, als een vrouw met de man, als een geestelijk gebouw met de hoeksteen, en als de ranken met de wijnstok, en zij kunnen dus door het geloof zeggen: ik ben vlees van Zijn vlees, en been van Zijn benen; ik ben met Hem gestorven, begraven, opgewekt, en ik ben met Hem gezet in de hemel. Die Jezus, die *Zoon des mensen*, was door alle tijden heen, en zal ook steeds blijven, een wonderlijke persoon van wie wij nooit genoeg kennen, maar die altijd blijven zal de toevlucht der armen, het dekkleed der naakten, de leidsman der blinden, de spijs voor de hongerigen, de drank en lavenis der dorstigen; de voorspraak der schuldigen, de uitredder der machtelozen, de Koning der ellendigen, en het enig en algenoegzaam deel en zalig lot en loon van allen, die op hem wachten. Hij is een Zoon des mensen; hoe nabij ons is Hij dan toch gekomen, hoe diep heeft Hij zich tot ons neergebogen; en hoe vertrouwelijk kunnen wij onze noden en behoeften in Zijn schoot uitstorten, als een persoon die ook bij eigen ervaring weet, wat het is om door de duivel verzocht te worden, en die medelijden heeft met al onze zwakheden en verzoeken. Hij is ook de Zoon van God; hoe veilig is het dan zich op Hem te verlaten; hoe machtig is Hij om ons door Zijn sterke arm te bewaren, wat een dierbare troost wordt er in Zijn nabijheid genoten, en hoe zalig zal het eenmaal zijn, om bij Hem in de hemel eeuwig te verkeren; welgelukzalig die zulk een Jezus tot hun deel hebben!

B. Nu beschouwen wij in de tweede plaats Zijn komst in de wereld. Hij, die van eeuwigheid de Zoon van God was, is in de tijd de Zoon des mensen geworden, en is gekomen op deze wereld. Van eeuwigheid in de raad des vredes of het verbond der verlossing, nam Hij op Zich, om in de volheid des tijds te komen op de wereld, Zich uitermate te vernederen en de gestaltenis van een dienstknecht aan te nemen. In het Paradijs werd Hij als het vrouwenzaad beloofd, (Gen. 3:15). Buiten twijfel werd hij door allen, die de Heere zochten, van die tijd af verwacht en tegemoet gezien, hoewel

sommigen naar het gevoelen der geleerden, zich vergisten in de tijd, wanneer dit vrouwenzaad komen zou, en Hem reeds kort na de val verwachtten. De geleerde en godzalige Witsius is van oordeel, dat Eva Hem reeds meende te zien, toen zij Kaïn ter wereld bracht, en van Hem zei: ik heb een man van de Heere verkregen, (Gen. 4:1). En dat Lamech meende, dat zijn zoon Noach dit vrouwenzaad zijn zou, toen hij bij zijn geboorte uitriep: deze zal ons troosten over ons werk en over de smarten onzer handen, (Gen. 5:28,29). Hoe het ook zij, zij waren zeker in de gelovige verwachting, dat hij eenmaal komen zou, daarom lezen wij van Abraham, dat hij met verheuging verlangde om zijn dag te zien, (Joh. 8:56). En van Jakob lezen wij, dat hij van die *heerser der volkeren* profeteerde op zijn sterfbed, en op zijn *zaligheid* wachtte, (Gen. 49:10,18). Insgelijks deed Job belijdenis van zijn geloof in zijn levende *verlosser*, (Job 19:25). En van al de aartsvaders tezamen zegt Petrus, dat zij op zulk een wijze zijn zalig geworden als ook wij, namelijk door 't geloof in Christus, (Hand. 15:11). Ondertussen liet de Heere de komst van Zijn Zoon van tijd tot tijd met meer duidelijkheid voorzeggen. Jesaja profeteerde dat Hij uit *een maagd* zou geboren worden, (Jes. 7:14), dat Hij God en mens in een persoon zou zijn, (Jes. 9:5), en dat Hij lijden zou voor Zijn volk, (Jes. 53). Micha wees de plaats van Zijn geboorte aan te Bethlehem, (Mich. 5:1). Daniel en Haggai bepaalden meer duidelijk de tijd van Zijn geboorte, namelijk zeventig jaarweken na Daniel, en in de tijd als nog de tweede Tempel zou staan, (Dan. 9:24, en Hag. 2:10). Zacharia sprak van Zijn *armoede*, van Zijn rijden op een *ezelin* en van de *dertig zilverlingen*, waarvoor Hij verkocht zou worden, (Zach. 9:9, en 11:12,13). Met één woord: al de Profeten hebben van Hem gesproken, en alle heiligen hebben Hem verwacht, en Zijn komst gelovig tegemoet gezien, en legden alleen op Hem het ganse gewicht van het behoud van hun arme schuldige zielen. En eindelijk, als de volheid des tijd gekomen was is Hij als een Zoon des mensen gekomen, geboren uit de maagd Maria in de stal te Bethlehem, tot blijdschap en verwondering van engelen en mensen. Jezus is dan gekomen, en wij zien hieruit, dat de onveranderlijke God Zijn beloften niet verbreekt, al worden die een lange tijd uitgesteld. Er verliep hier een tijd van vierduizend jaar, tussen de eerste belofte en tussen de dadelijke vervulling; nochtans de Heere heeft Zijn woord gehouden, en Zijn beloften vervuld; daar viel niet één woord van alle goede woorden, die de Heere gesproken had tot het huis van Israël; het kwam altemaal, (Joz. 21:45). Daarom, welgelukzalig is de man, die de Heere vreest en op Hem wacht, want die op Hem wachten, zullen niet beschaamd worden, (Jes. 49:23).

C. Nu letten wij in de derde plaats op het einde en doel van dit komen van de Zoon des mensen. Dit wordt eerst ontkennender en dan stellender wijze in de tekst voorgesteld. Ontkennender wijze wordt er gezegd: *Hij is niet gekomen om der mensen zielen te verderven*. Hier moeten wij vragen: wat is het, en hoe geschiedt het, als wij of anderen onze zielen verderven? Ik antwoord: wij kunnen onze eigen zielen verderven door de zonde en door het voortgaan op een weg van zorgeloosheid tot aan onze dood toe. Langs deze weg verderven duizenden arme zielen voor een eeuwigheid, die hun rampzalig lot in de hel te laat beklagen zullen. Maar ook andere mensen kunnen, zoveel in hen is, elkaars zielen verderven, en dat geschiedt als de een de ander verleidt en in de zonde voorgaat. Daarom zegt de wijze man: mijn zoon, indien de zondaars u aanlokken, bewillig niet. Mijn zoon, wandel niet met hen op de weg; weer uw voet van hun pad, (Spreek. 1:10,15). De ene mens is dikwijls een duivel voor de ander, om zijn ziel te verderven en hem in de zonde voor te gaan, en hem te verlokken tot de zonde. Maar ook zijn valse leraars verdervers van de zielen van hun toehoorders, als zij een leugenleer verkondigen, of de nodige grondwaarheden

verzwijgen, of de zonde niet bestraffen, en de mensen op een valse grond geruststellen, buiten het enige nodige, dat wij allen noodzakelijk moeten bezitten. Dit wordt genoemd, zielen te jagen en te doden, (Ezech. 13:18). Dit was het werk der valse leraars in de dagen van Jezus' omwandeling op aarde, die zee en land omreisden om jodengenoten te maken; en als ze het geworden waren, dan waren het kinderen der hel, tweemaal meer als zij zelf, (Math. 23:15.) Daarom zei Jezus tot de mensen van Zijn tijd: wacht u van de zuurdesem, dat is van de leer der farizeeën en schriftgeleerden, (Matth. 16:6,12); laat ze varen, want zij zijn blinde leidslieden der blinden, (Matth. 15:14). En Paulus zegt: wie een ander evangelie verkondigt behalve hetgeen wij u verkondigd hebben, die zij vervloekt, (Gal. 1:8). Als wij dit eens opmerken, dan worden er in onze dagen wat leraars door Paulus vervloekt, die een ander evangelie verkondigen dan hij, en die gekomen zijn om der mensen zielen te verderven, en die het hard en zwaar zullen hebben in de hel boven duizenden anderen. Maar laat ons hierover niet teveel zeggen; wij hopen dat God de ogen der blinden zal openen; en die onrechtzinnig en onbekeerd moet sterven, zal in de eeuwigheid aan de vloek van Paulus wel genoeg hebben, zodat het niet nodig is om daar vloeken bij te voegen.

Maar nu zegt Jezus in onze tekst: *ik ben niet gekomen om der mensen zielen te verderven*. Dat wil zeggen: ik ben niet gekomen om een valse leer te verkondigen; niet gekomen om door de minste zondige struikeling een kwaad voorbeeld te geven; ook ben ik niet gekomen om de hardnekkige Samaritanen, om hun zonden tegen mij met vuur uit de hemel te straffen, gelijk mijn leerlingen op het voorbeeld van Elia begeerden. Nee, dit alles is geenszins het grote einde en oogmerk van mijn komen op de wereld.

Ten andere, wordt nu het oogmerk van Jezus' komst in de wereld stellender wijze in onze tekst voorgesteld. Hij is gekomen om de zielen van de mensen te behouden. Hier leren wij weer kort twee dingen: ten eerste, dat de zielen van de mensen in grote ellende en gevaar zijn, en dus redding en behoud nodig hebben. Ja zeker, zo is het: zolang wij nog buiten Jezus verder leven, zijn wij in een ogenblikkelijk gevaar van verloren te gaan, en hebben wij geen enkel uur verzekering en vrijdom van de hel. Elk uur kan de dood ons treffen, en dan ook elk uur kunnen wij in een eeuwig verderf neerstorten. Maar ten tweede. Jezus is gekomen om der mensen arme zielen te behouden; hij is niet gekomen om de wereld te veroordelen; maar opdat de wereld door hem zou behouden worden, (Joh. 3:17). Hij heeft eenmaal voor de zonde geleden; hij, de rechtvaardige, voor de onrechtvaardigen, opdat hij ons tot God zou brengen, (1 Petr. 3:18). Hij is gekomen om op te zoeken en zalig te maken dat verloren was, (Luk. 19:10). Maar is Hij nu gekomen om juist alle mensen te behouden? Nee, dan zou Jezus in Zijn doel en oogmerk gemist hebben, want alle mensen worden niet behouden. Hij gaf Zijn leven voor Zijn schapen; maar al de Joden waren Zijn schapen niet gelijk Hij hun gezegd had, (Joh. 10:11,26). Hij zal zijn volk zalig maken van hun zonden, (Matth. 1:21). Hij bad niet voor de wereld, (Joh. 17:9). Niet voor allen, maar *voor velen* heeft Hij Zijn ziel gegeven, (Matth. 20:28). Een schare, die niemand tellen kan, zal door Jezus' Bloed verlost worden, (Openb. 7:9). Hij is gekomen om arme mensenzielen te behouden, Hij is de verdienende oorzaak van al degenen, die behouden worden door Zijn bloed, en de werkende oorzaak van hun behoud door Zijn Geest.

TOEPASSING

Het hele doel van Jezus' komst op de wereld was dus liefde en genade, tot behoud van arme zondaren, die van nature slaven van satan en erfwachters van een eeuwige rampzaligheid zijn. Het zal er nu maar vooral op aankomen, of wij bij bevinding hebben leren kennen, dat onze toestand van nature vol ellende en gevaar is, en of wij waarlijk behoefte hebben aan het behoud van onze arme zielen alleen door de Heere Jezus. zo ja, dan is hier voor ons goede tijding; Jezus is gekomen om arme zielen te behouden; daar mogen wij vrijmoedig op pleiten; Hij zal ons niet afwijzen, al hadden wij onze vader of moeder vermoord, en al waren wij reeds een eeuw oud. Wij hoeven juist zo zeer niet te onderzoeken, wat wij vroeger gedaan of nagelaten hebben, noch ook waartoe wij ons op heden bekwaam of onbekwaam bevinden; wij behoeven in Gods verborgen raad niet in te dringen; maar indien wij ons als arme machteloze en doemschuldige zondaren kennen, die in gevaar verkeren en behoud begeren; indien wij tevreden zijn uit genade gered te worden, God de eer van al Zijn werk te geven, en de genade Gods niet tot een leven in zorgeloosheid en wederliefde te misbruiken, dan is hier voor ons een goede boodschap; Jezus, de Hemelse Meester, is daar, en Hij roept ons. En hij kan volkomen zalig maken allen, die door hem tot God gaan, (Hebr. 7:25). Hij ontvangt zondaren en hij eet met hen, (Luk. 15:2). En Hij is niet, nee geenszins niet gekomen om onze zielen te verderven, maar te behouden.

Maar ach! Hoe ongelukkig is het toch, dat de uitnodigingen, de vermaningen en ook de bedreigingen van Jezus zo weinig invloed hebben op de harten der meeste mensen, en dat velen zo ijverig bezig zijn om hun eigen zielen te verderven. Zoals ten eerste, de zorgeloze wereldling, die de wereld tot zijn schat en deel zoekt, en zich weinig of niets bekommerd met de dingen der eeuwigheid. Hij komt weinig of gans niet onder de middelen der genade, of zo hij daar al eens komt, zo is hij een van dezulken, die horen maar niet verstaan, en die ziende blind zijn en niet opmerken, en die er geen voorrecht in ziet om deel aan een behoudende Jezus te hebben, en op der weg der godzaligheid geleid te worden. Gij dan, o mens! gij verderft door zorgeloosheid en wereldliefde het beste dat gij hebt, namelijk uw arme ziel die voor de eeuwigheid geschapen is. Nu ziet gij er weinig of geheel geen voorrecht in om Jezus toe te behoren, en door Zijn Geest geleid te worden; maar mogelijk zullen op uw doodsbed uw ogen opengaan, en dan zult gij mogelijk te zien krijgen, hoe rijk en gelukkig de onderdanen van Jezus zijn, en ook hoe gij uw tijd verwaarloosd, uw arme ziel verzuimd, en Jezus' vriendelijkheid veracht en versmaad hebt.

Ten tweede. Ook zulke mensen verderven hun zielen, die nog wel enige hoogachting voor Gods volk hebben, en ook telkens hun lichamen onder de middelen brengen, maar daar blijft het ook bij; nooit hebben zij eens een ernstige gedachte over een toekomende eeuwigheid; zij zeggen nooit eens met een bekommerd en getroffen hart: „Heere, ik ben de arme man, die tegen U gezondigd heeft, die Uw wet heeft vertrapt, en die een volle Jezus nodig heeft! Integendeel, zij geven geen acht op de bedreigingen van Gods Woord, en ook is hun ongevoelig hart te stomp om naar Jezus' uitnodigingen te luisteren. Och, zij hebben de wereld te lief, en zijn gelijk die genodigde gasten in de gelijkenis, tot wie de Koning liet zeggen: komt tot mijn bruiloft, want alle dingen zijn nu gereed! Maar zij, zulks niet achtende zijn heengegaan, deze tot zijn akker, en een ander tot zijn koopmanschap, (Matth. 22:4,5). Zo roept Jezus ook nog heden in ons midden: komt, o komt toch zondaar, want alle dingen zijn nu gereed! En Hij zegt tot Zijn dienaars: *gaat heen in de wegen en heggen, en dwingt ze in te komen, opdat mijn huis vol worde.* Maar de akkers en koopmanschappen van deze arme mensen maken zulk een geruis in hun harten, dat zij naar Jezus roepende stem niet horen, maar liever moedwillig hun arme zielen verderven.

Ten derde. Ook die mensen verderven hun zielen, die telkens wel eens knepen van binnen krijgen en ongerust worden, maar die met Felix de bekering uitstellen, en wachten tot dat er een gelegener tijd zal gekomen zijn. De een wil eerst getrouwd zijn een ander wil eerst oud worden, en krijgt weleens kloppingen, en vreest weleens voor de eeuwigheid, maar hij wil met Salomo's luiaard, eerst nog *een weinig slapens, een weinig sluimerens, een weinig handvouwens, al nederliggende in de lusten der zonde*. Ach! zo wacht menig mens, en stelt zijn bekering uit, en weerstaat de kloppingen van binnen, totdat hij gestorven en in de hel is.

Ten vierde. Ook zulke mensen verderven hun zielen, die God en de wereld tegelijk willen dienen, Christus en de zonde samen willen aanhangen. Hem wel begeren als Borg om hun schuld te verzoenen en hun zielen van het verderf te redden; maar niet als Koning, om hun zondige lusten uit te roeien, Zijn wet in hun harten te schrijven, en voor eeuwig onbepaald over hen te regeren.

Ten vijfde. Ook die verderven hun zielen, die niet op Christus en Zijn verdiensten, maar op hun eigen plichten, tranen en bevindingen hun hoop bouwen voor de eeuwigheid. Een mens mag duizenden van gebeden doen, gehele stromen van tranen storten, een kleine kerk van zijn huis maken, zijn kinderen en dienstboden in de waarheid onderwijzen, en in alles zó leven, dat zijn gedrag en wandel door iedereen wordt opgemerkt; indien hij nochtans in dit alles iets meer is als een onnutte dienstknecht in zijn eigen oog en schatting; indien hij nalaat dagelijks als een arm verloren zondaar tot Christus te vluchten; indien hij niet alleen en geheel voor de eeuwigheid op Christus, maar geheel of ten dele op zijn eigen plichten en werken vertrouwt; waarlijk dan verderft hij zijn arme ziel, en gaat in 't einde zeker verloren; want de hoop der zaligheid is alleen en geheel in Christus, en in geen ander, (Hand. 4:12); en ook alle zwak- en sterkgelovigen steunen als in zichzelf gans verlorenen, op Jezus en Zijn lijdende liefde, zeggende met David: Heere, Ik zal Uw gerechtigheid vermelden, de Uwe alleen, (Ps. 71:16).

Gij allen dan, die van het geestelijke leven, en van het gelovig zien op Jezus nog verstoken zijt. Jezus is niet gekomen om der mensen zielen te verderven, maar te behouden; maar het is uw ongeluk en zware schuld, dat gij onder alle nodigheden van Jezus nog zo onverschillig en belangeloos blijft voortgaan, en dat gij u met Gallio deze zaken niet aantrekt. En ach, wat zal, zo voortgaande, uw einde en eeuwig lot verschrikkelijk zijn. Deze Jezus, die eenmaal in Bethlehems kribbe tot heil van zondaren gekomen is, zal andermaal tot schrik van zondaren wederkomen op de wolken des hemels, en dan zullen alle geslachten der aarde over Hem rouw bedrijven, want Hij heeft gezworen, dat de zorgelozen en ongehoorzamen in zijn ruste niet zullen ingaan, (Hebr. 3:18). Hoe vreselijk zal dan uw lot zijn als gij onbekeerd sterft! Dan zult gij een verdoemenis hebben, ge-evenredigd naar de middelen der genade, waaronder gij hier geleefd hebt. Dan zal het u hard en zwaar vallen, dat u hier een Jezus is voorgesteld, die niet gekomen is om der mensen zielen te verderven, maar te behouden.

Och, mocht dit u dan heden nog op uwe knieën doen vallen en om het behoud van uw arme zielen doen roepen! Onverschilligheid is een korte en zekere weg naar het eeuwig verderf, maar een zoekend hart wordt nooit afgewezen. O! denkt toch ernstig over dit gewichtige stuk, en leert nog om genade roepen, want wat gij nog niet hebt, dat kunt gij nog krijgen, en wat gij nog niet zijt, dat kunt gij nog worden; maar de tijd is kort en onzeker, het werk is gewichtig, de eeuwigheid is eindeloos, en daarom de zaligheid uwer arme ziel vordert al uw zorg en belangstelling.

Maar nu vraag ik eindelijk: zijn er ook mensen in ons midden, die hun gevaar zien; die weten dat zij een ogenblikkelijk behoud nodig hebben; die werk hebben voor de Heere

Jezus? Tot zulken zeg ik: *Ziet, de Meester is daar en roept u!* Hier is Jezus, die gekomen is om mensen, om zondaren, snode, oude, onmachtige zondaren te behouden, en Hij roept u zeer minzaam en vriendelijk. Hier is de ark van het ware zielsbehoud — en een venster in de zijde van die ark — en een genadige hand aan dat venster, om alle vliegende duifjes, die buiten de ark geen rust kunnen vinden voor het hol van haar voet, naar binnen te halen. Hier is de vriendelijke en behoudende Jezus, en het is een voorrecht, dat gij behoefte aan Hem gekregen hebt, en naar Zijn gerechtigheid hebt leren hongeren en dorsten. Wel, gaat dan nu ook met vrijmoedigheid toe tot de troon der genade, zoekt alles in Hem, wat gij voor nu en voor eeuwig nodig hebt, en zegt met de dichter:

Ik blijf den Heer verwachten, Mijn ziel wacht
ongestoord, Ik hoop in al' mijn klachten Op
zijn onfeilbaar woord.

Zeker, dat moogt gij doen; en ik mag tot u zeggen, met het woord des Heeren: die op de Heere wachten, zullen niet beschaamd worden; zij zullen de kracht vernieuwen; zij zullen met vleugelen opvaren gelijk de arenden, (Jes. 40:31). Soms komen er zulke donkere tijden voor een bekommerde en zoekende ziel, dat hij bij zichzelf weleens zegt: „ik kan er nooit door komen; ik zal de moed maar opgeven; ik kan toch nooit tot die grote zaak komen!" Maar hier, in de zo-even aangehaalde tekst, belooft de Heere: *die de Heere verwachten, zullen de kracht vernieuwen*; dat is: zij mogen het hoofd eens moedeloos laten hangen, zij mogen het voor een tijd eens opgeven, zij zullen nochtans door Mijn genade de kracht weer vernieuwen, de strijd weer hervatten, het werk weer opnemen, en aanhouden met zuchten en worstelen, totdat zij meer als overwinnaars zijn door Hem, die hun heeft liefgehad. O, ziet eens, wat een belofte! De overwinning is dus des Heeren; maar de genade om aan te houden is ook des Heeren; en dat is een goed, dat hier aan arme en sukkelende zielen beloofd wordt. O, wat is de Heere goed!

Eindelijk godvruchtigen, allen tezamen! Waarschuw toch uw medezondaren, dat zij hun zielen niet moedwillig mochten verderven. Zegt tot de hoereerder, oneerlijke, vloeker, dronkaard, sabbatschender en spotter, dat ze in het eeuwige vuur lopen, als zij zo voortgaan. Zegt tot de zedige wereldling, dat hij binnenwerk moet leren kennen, en dat hij Christus zal moeten deelachtig worden, en dat er anders voor hem geen zaligheid is. Zegt tot arme zondaren, al zijn zij oud en grijs geworden, en al hangen zij reeds over zijde boven de mond der hel, dat zij nog gered kunnen worden, omdat Jezus niet gekomen is om der mensen zielen te verderven, maar te behouden. Vertelt hen, hoe ver het met u reeds heen geweest is, en hoe gij nog gered zijt geworden, en hoe wel gij uzelf er nu bij bevindt om Koning Jezus aan te kleven; opdat ze uit uw voorbeeld moed mochten gaan nemen van de bereidwilligheid van de dierbare Heere Jezus.

Voorts: Jezus is gekomen om uw zielen te behouden; Hij gaf twintig eeuwen geleden Zijn ziel in de plaats van uw zielen. En nu heeft Hij Zijn Geest aan ulieden gegeven, om u van zonde te overtuigen, om u naar Zijn gerechtigheid te leren hongeren en dorsten; om u als een arm ontbloot zondaar op hem te leren zien, om u genade te geven, om de wereld en zonde plechtig af te zweren, en u aan Hem en Zijn zalige dienst te verbinden. Nu zijt gij bij de aanvang behouden, en van de macht van satan verlost, en nu hebt gij grond om met Paulus te zeggen: die ons uit zo grote dood verlost heeft, en nog verlost, op welke wij hopen, dat hij ons ook nog verlossen zal, (2 Kor. 1:10). Hij heeft u tot hiertoe gebracht, en zal u verder behouden en bewaren tot Zijn hemels koninkrijk.

Eindelijk. Gij dan nu, vrijgemaakte slaaf! gekochte met het bloed des Lams, en gerukte uit de mond der hel, nu moet gij voor Jezus spreken, en voor Jezus werken, en tonen voor de hele wereld, dat Hij u van harte gewillig en bereid gemaakt heeft om voortaan voor Hem te leven. Dit is uw dure plicht, en tevens uw zalig voorrecht. Arbeid, waak en bid dan, en zoek in nederigheid voortgang te maken op de weg der gerechtigheid, totdat gij hier de raad Gods zult hebben uitgediend, en door de dood zult overgaan in de plaats der eeuwige volmaaktheid, en stoorloze rust en blijdschap. Sta niet naar hoge dingen, en jaag niet naar de schatten dezer wereld; gij zijt immers evenwel rijk genoeg aangezien uw ziel veilig is in Christus, en gij spoedig erfgenaam wordt van de hemelse gelukzaligheid. Toen gij in uw eerste zoekensweg begerig en uitzierende werd gemaakt naar de Heere Jezus, en toen het er weleens benauwd en donker van binnen uitzag, toen hebt gij wel gezegd: „mag slechts mijn arme ziel gered worden, mag ik slechts de Heere Jezus vinden, dan begeer ik niets van de wereld, dan is het mij genoeg als ik maar twee voet grond mag hebben om te staan, en vijf voet grond om te liggen; al moet ik dan al mijn dagen met de bedelstaf lopen, en in verdrukking mijn jaren eindigen." Hoe kunt gij dan nu menigmaal zo hunkeren naar het goed dezer wereld? Gij moet het immers zelf zeggen, dat het een gierigaard is, die aan God niet genoeg heeft? O! zoek dan toch maar vreemdeling hier op aarde te zijn, en laat het veel van Ezau maar voor de kinderen dezer wereld, als gij het alles van Jakob maar moogt hebben. Arbeid trouw om uw brood, en leef stil en zachtmoedig in de wereld, maar begeer geen rijkdom, eer of hoogheid; want gij zult het waarschijnlijk toch niet krijgen, en indien gij al mocht groot en rijk worden, dan zou het u ballast genoeg zijn, en het zou waarschijnlijk uw hart van de Heere aftrekken. Wat, zoekt gij u grote dingen? zoek die niet; want gij zult uw ziel tot een buit hebben, en behouden worden in der eeuwigheid, en dat is toch begeerlijk en zalig boven alles. Amen.

15. DE LIJDENDE JEZUS

OEFENING OVER PSALM 69:21

VOORAFSPRAAK

Wij lezen in 2 Kor. 8:9: Gij weet de genade van onze Heere Jezus Christus, dat Hij om uwentwil is arm geworden, daar Hij rijk was; opdat gij door Zijn armoede zou rijk worden.

Hier vinden wij verscheiden gewichtige zaken, zoals ten eerste: De Heere Jezus was rijk eer Hij arm werd. Hij zat op de troon der heerlijkheid en toonde Zijn Goddelijke Majesteit in de Hemel; Hij behoefde het geen roof te achten Gode Zijn Vader evengeliek te zijn; Hij werd gediend en aanbeden door duizenden volmaakte troongeesten; Hij sprak en het was er, en Hij gebod en het stond er, en niemand kon Zijn hand afslaan of zeggen, wat doet Gij?

Ten tweede. Hoewel Hij rijk was, is Hij nochtans gewillig arm geworden. Hij heeft Zijn hemeltroon verlaten, en is op deze lage en vervloekte aarde gekomen, heeft Zijn Godheid voor een tijd achter Zijn vernederde mensheid verborgen, en is ons, arme mensen, in alles gelijk geworden, uitgenomen de zonde. Ja, de Heere Jezus is ook voor het uitwendige zó arm geworden, dat Hij geen eigen huis had om in te wonen, maar moest klagen: de vossen hebben hollen, en de vogelen hebben nesten, maar de Zoon des mensen heeft niets, waarop hij het hoofd nederlegge, (Mat. 8:20). Hij was zo arm, dat Maria, Johanna, Susanna en meer andere vrouwen Hem moesten dienen van hun goederen, (Luk. 8:2,3). Hij was zó arm, dat Hij geen geld had om schatting te betalen, die van Hem door de overheid gevorderd werd, (Matth. 17:24-27).

Ten derde. Hij is om *uwentwille* zo arm geworden, zegt de Apostel. Dus om der zondaren wil, die Hem beledigd hadden, en die Hij ook geenszins nodig had. Zijn armoede was dus vrijwillige liefde en ongehouden eeuwige goedertierenheid, om langs die weg zondaren tot God terug te brengen; van hier is het, dat Zijn arme staat in de wereld, en inzonderheid Zijn bitter ziels- en lichaamslijden, waarin vooral Zijn voornaamste armoede bestond, een oorzaak van gedurige verwondering is voor al Zijn volk op aarde, en dat ook deze armoede een oorzaak van volmaakte verwondering zal zijn voor alle heiligen in de hemel.

Ten vierde, zegt nu Paulus in de bovenstaande tekst, dat Zijn gelovig volk door Zijn armoede is *rijk geworden*. Rijk is des Heeren volk, terwijl zij aardse goederen, spijs, drank en gezondheid in des Heeren gunst genieten, als vruchten van het kruis van hun Zaligmaker.

„Dat wij, die de hoge God beledigd hebben, een enkel uur gezondheid, rust, vrede en genoegten mogen genieten; dat wij niet bij elke ademhaling de hevigste pijnen en smarten gevoelen; dat wij enig genoegten en aangenaamheid in de schepselen mogen smaken; dat wij niet tot een last en schrik voor onszelf, en onderling voor elkaar zijn; dat onze toestand hier op aarde in enig opzicht beter is, dan een volmaakt afbeeldsel van de hel, dit alles hebben wij aan de Heere Jezus en Zijn lijden en dood te danken. De aarde, hoewel door zondaars bewoond, is nog vol van blijken en bewijzen van Gods goedertierenheid, verdraagzaamheid en geduld. De Heere verleent ons nog regen en vruchtbare tijden; verleent ons een grote verscheidenheid van tijdelijke zegeningen, en geeft ons het vermogen, om hun aangenaamheid te genieten; en dit alles is voor des Heeren volk, vruchten van de lijdende liefde van hun Zaligmaker. Deze overweging

verhoogt onbedenkkelijk de waarde van tijdelijke genietingen voor des Heeren volk. Zij ontvangen die als uit de hand van hun Verlosser, als tekenen van Zijn liefde, en onderpanden van Zijn gunst, tot hun gebruik geheiligd door Zijn bloed en belofte. Door zulke gedachten als deze gestreeld, mag Zijn arm en behoeftig volk hun schraal en bekrompen deel genieten en gebruiken met een vermaak, waarvoor de rijke en wellustige zwelger, in 't midden van zijn overvloed *niet* vatbaar is, en waarvan hij geen denkbeeld heeft, zo sprak een zeker vroom man uit de vorige eeuw.

Rijk is des Heeren volk geworden door de armoede van hun Borg, terwijl zij ook nu door Zijn duur verworven Geest zijn veranderd en bekeerd, en dus Gods beeld weer bij de aanvang in hun ziel hersteld is, hetwelk zij in Adam verloren hadden. Eertijds waren zij duisternis, maar nu zijn ze licht in de Heere, (Ef. 5:8). Zij zijn nu met God verzoend, en leven hier als vreemdelingen op aarde; zij worden in de kracht van God bewaard, en alle dingen moeten hun medewerken ten goede.

Nog eens: rijk is des Heeren volk door de armoede van hun Borg geworden, terwijl zij bij tijden en ogenblikken Gods gemeenschap en vriendschap aan hun zielen genieten, en omdat Gods Geest met hun geest getuigt, dat zij kinderen Gods zijn, (Rom. 8:16). O! het kan Gods volk zo goed, aangenaam en zalig voor het hart zijn op de weg naar de hemel, en onder het genot van de nabijheid des Heeren, zodat zij met Hizkia getuigen: bij deze dingen leeft men, en in al deze is het leven van mijn geest, (Jes. 38:16).

Eindelijk, rijk is des Heeren volk door de armoede van de Heere Jezus geworden, omdat zij op weg zijn naar de volle en eeuwige zaligheid, die zij volop na hun dood genieten zullen. Als zij hier de raad Gods hebben uitgediend, dan gaan zij naar de hemel en genieten daar eeuwig dat zalige goed, waar de dichter van uitroept: O, hoe groot is uw goed, dat Gij hebt weggelegd voor degenen, die U vrezen, (Ps. 31:20).

Nu, indien er dan voor Jezus' liefhebbers zulk een rijkdom uit Zijn armoede voortkomt, dan is het wel waardig om eens gedurig, aandachtig en eerbiedig bij de armoede van de Heere Jezus stil te staan. De armoede en het bitter lijden van de Heere der heerlijkheid, zal dan ook thans het onderwerp zijn van onze tegenwoordige overdenking. Och! mocht de Heere er Zijn genadige en onmisbare zegen over gebieden!

TEKST: PSALM 69:21

De versmaadheid heeft mijn hart gebroken, en ik ben zeer zwak; en ik heb gewacht naar medelijden, maar daar en is geen; en naar vertroosters, maar heb ze niet gevonden.

Onze tekstpsalm is opgesteld door David, en is een voorzegging van het lijden van de Heere Christus, van de straf, die Jezus' vijanden daarom zou overkomen, en van Zijn aanstaande verhoging tot heil van Zijn volk.

Over het lijden des Zaligmakers spreekt de Profeet van vers 1—22; van de straf, die over Zijn vijanden zou komen, spreekt hij van vers 23—29, en dan profeteert hij van vers 30—37 van Jezus' verhoging tot heil van Zijn volk. In het tweede vers van onze tekstpsalm, horen wij de Heere Christus aldus klagen: verlos mij, o God, want de wateren zijn gekomen tot aan de ziele. In vers 5 klaagt Hij: hetgeen ik niet geroofd heb, moet ik dan wedergeven. In vers 18 zegt Hij: verberg uw aangezicht niet van uw knecht, want mij is bange; en in vers 22 klaagt Hij: zij hebben mij gal tot mijn spijs gegeven; en in mijn dorst hebben zij mij edik te drinken gegeven. Uit al deze

nadrukkelijke woorden is het ons genoeg duidelijk, dat deze Psalm op het lijden van Christus ziet; behalve dat ook deze Psalm op Christus wordt toegepast in Joh. 2:17. Zeer gewichtig zijn ook de woorden van onze tekst, waarin de Borg zo aandoenlijk klaagt: de versmaadheid heeft mijn hart gebroken, en ik ben zeer zwak; en ik hebbe gewacht naar medelijden, maar daar is geen; en naar vertroosters, maar heb ze niet gevonden.

Wij vinden dan hier onze Zaligmaker afgebeeld:

Ten eerste, als zuchtende en zeer zwak zijnde onder de versmaadheid, die zijn hart gebroken had;

Ten tweede, als tevergeefs wachtende naar medelijden;

En ten derde, als vruchteloos uitziende naar vertroosters.

A. Eerst spreekt dan hier Christus van de versmaadheid, die Zijn hart gebroken had, en waaronder Hij zeer zwak was. Als wij hier van de versmaadheid des Zaligmakers lezen, dan kunnen wij de vervulling van dit profetische getuigenis duidelijk genoeg vermeld vinden in de Schriften der Evangelisten, waarin ons verhaald wordt, hoe Jezus versmaad, gehaat, bespot en gescholden is door Zijn vijanden. Maar onder deze versmaadheid kunnen wij ook verstaan, het heilig ongenoegen en de toorn van Zijn Vader, die Hem als een groot zondaar behandelde, en Zijn gramschap tegen de zonde deed ondervinden. Immers, de Schrift leert ons, dat hij, die geen zonde gekend heeft, die heeft God zonde gemaakt, of als een groot zondaar gestraft, (2 Kor. 5:21). Het wraakzwaard van de Almachtige is tegen de Borg ontwaakt, en daarom zegt de Profeet: zwaard! ontwaak tegen mijn herder, en tegen de man, die mijn metgezel is, (Zach. 13:7). Daarom zegt ook Paulus, dat God zijn eigen Zoon niet gespaard heeft; (Rom. 8:32), en Jesaja zegt: het behaagde de Heere Hem te verbrijzelen, (Jes. 53:10). O, hoe gewichtig en aandoenlijk zijn toch deze woorden! Het behaagde de Heere Hem te verbrijzelen; Zijn lieve Zoon te verbrijzelen, opdat helwaardige zondaren daardoor uit genade pardon zouden krijgen voor eeuwig. Wij hadden moeten verbrijzeld worden; de zaligen, die nu al in de Hemel zijn hadden verbrijzeld moeten worden; maar nee, het behaagde de Heere om de *man die Zijn metgezel was* te verbrijzelen, en zondaren uit genade op te nemen in de heerlijkheid.

Maar nu, om verder te gaan: deze versmaadheid wordt in onze tekst gezegd, *heeft mij het hart gebroken*. De manier van spreken geeft te kennen, een onbesefbare droefheid en weemoedigheid des harten, gepaard met gebrek aan alle troost, bemoediging en toevlucht. Alles kan een mens verdragen zolang het hart of de geest standvastig, opgeruimd en vrolijk blijft; maar wanneer het hart zelf gebroken is, wie kan dan staande blijven? Daarom zegt Salomo: de geest van een man zal zijn krankheid ondersteunen; maar een verslagen geest, wie zal die opheffen? (Spreuk. 18:14). En och, zo gevoelig trof de Zaligmaker Zijn ziels- en lichaamslijden, dat Hij hier klagend wordt ingevoerd, *de versmaadheid heeft mijn hart gebroken*.

Och, laten nu zondaars, van wie het hart gebroken is onder het gezicht en gevoel van hun schuld, door het geloof zien op een Borg en Middelaar, wiens hart gebroken was onder het gevoel van de toorn zijns Vaders. O, komt zondaars! hier ziet gij een volle en algenoegzame Borg wiens hart ook eenmaal gebroken was; die al uw wonden kan genezen, en tot wie gij genodigd wordt om met vrijmoedigheid toe te gaan tot de troon Zijner genade.

Verder zegt nu deze klagende Borg: *en ik ben zeer zwak* of ontroerd, verbaasd, verslagen naar de geest, en ook zeer zwak en afgemat naar lichaam. Zo horen wij Hem ook elders klagen: ik ben een worm en geen man, een smaad van mensen en veracht

van het volk, (Ps. 22:7); al mijn beenderen hebben zich vaneen gescheiden; mijn hart is als was, het is gesmolten in het midden mijns ingewands. Mijn kracht is verdroogd als een potscherf. Al mijn beenderen zou ik kunnen tellen, (Ps. 22:15-18). Ik ben zeer zwak, staat er in onze tekst; en Markus zegt, hij begon verbaasd en zeer beangst te worden, en zei, mijn ziel is geheel bedroefd tot de dood toe, (Mark. 14: 33,34). Dus, toen Hij nog in de hof was en toen nog geen hand des mensen Hem aanraakte, begon Hij reeds verbaasd en benauwd te worden onder het gevoel van de zonde Zijns volks, en later werd nog meer ook Zijn heilig lichaam verzwakt door de felle geselslagen en de doornenkroon, die Hem met een rietstok werd op het hoofd geslagen, en door de nagels, die Hem door Zijn heilige handen en voeten werden heengeklonken, waarbij nog kwam, dat Hij zes uren lang aan het kruis moest hangen eer Hij de geest gaf, en also Zijn bitter lijden volbracht.

O! ziet dan eens wat de zonden Jezus gekost hebben, toen Zijn ziel tot een schuldoffer is geworden, en toen Hij onder het gewicht van Zijn bitter lijden klagen moest: *de versmaadheid heeft mijn hart gebroken, en ik ben zeer zwak*; en leer dan hieruit kennen welk een bitter kwaad toch de zonde moet zijn. Adam had slechts eenmaal gezondigd, en toen werd reeds zodanig zijn gemoed met schrik en vrees vervuld, dat hij vluchtte voor de Heere, en zich onder de bomen zocht te verbergen; en wij zondigen dagelijks, en kunnen het bij dit alles doorgaans nog zo gemakkelijk stellen. Ja, de beste onzer kent maar weinig van de onbegrijpelijke snoodheid der zonde, omdat wij niet dan zeer flauwe begrippen hebben van de Majesteit, heiligheid en goedheid van het Opperwezen tegen wie de zonden begaan zijn. Gelukkig nochtans hij die, bij het licht des Heiligen Geestes, zoveel van de snoodheid der zonde en van zijn eigen verdorvenheid leert kennen, dat de zonde hem met Paulus de dood wordt, (Rom. 7:13), en dat hij in gehoorzaamheid aan het Goddelijk bevel het lijden van de Verlosser tot de enige pleitgrond maakt op wie hij bij God om vergeving aanhoudt, en die zich ter volkomen zaligheid aan Hem overgeeft, en volkomen van harte toevertrouwt. Ja:

Welzalig zij die naar Zijn reine leer,
In Hem hun heil, hun hoogst geluk beschouwen;
Die Sions vorst erkennen voor hun Heer,
Welzalig zij, die vast op Hem betrouwen, (Ps. 11: 12).

B. In de tweede plaats zullen wij nu de Zaligmaker beschouwen als tevergeefs wachtende naar medelijden. *En ik heb gewacht naar medelijden, en er is geen*, zegt onze tekst. Jezus was waarachtig God, maar ook waarachtig mens, Hij was *God-mens*, en zoals een waar mens kon Hij zeer gevoelig zijn onder Zijn lijden, naar medelijden wachten, en in de hof om enige verlichting van Zijn lijden bidden. Doch Hij wachtte naar medelijden, *maar daar was geen*. Zijn Heilige Vader toonde Hem Zijn geducht ongenoegen tegen de zonde, en deed Hem in plaats van Zijn liefde, Zijn heilige toorn ondervinden. Ook vond Hij geen medelijden in Zijn bittere smart bij het volk dat Hem aan het kruis omringde, maar moest veeleer klagende zeggen: allen die mij zien bespotten mij, zij steken de lip uit, zij schudden de kop, zeggende: hij heeft het op de Heere gewenteld, dat die Hem nu uithelpe, indien Hij lust aan hem heeft, (Ps. 22:8,9). Even zomin ondervond Hij ook medelijden bij de Apostel Judas, die Hem verraden heeft, en van wie Hij klagen moest: de man mijns vredes die mijn brood at, heeft tegen mij de verzenen grotelijks opgeheven, (Ps. 41:10). De ontaarde boosheid van joden en heidenen, van de priesters en het volk, van de overheden en onderdanen was bij de gevangenneming en kruisiging van de Heere Jezus tot zulk een hoogte gestegen, dat

Hij door elkeen werd bespot en uitgelachen, in plaats dat iemand Hem enig medelijden zou betonen. Denk slechts maar aan de dienaren van het joodse gerechtshof, die Jezus' ogen bedekten en Hem in het aan gezicht spuwden en sloegen, en dan spottend zeiden: *profeteer ons, Christus, wie U geslagen heeft!* Denk aan Herodes en zijn soldaten, die Hem een blinkend kleed aantrokken, een rietstok in Zijn hand gaven, en dan op hun knieën vielen, zeggende al spottende: wees gegroet, Gij koning der joden! En denk aan alle bespottingen, die Jezus aan het moordhout moest uitstaan, en die daar Zijn gevoelige hart moesten treffen. Ziet, daar wachtte onze Heiland naar medelijden, maar daar was geen. Maar al waren al Jezus' vijanden Zijn vrienden geweest, en al had elk het teerste medelijden met Hem betoond, dan was Jezus hier nog alleen geweest, want Hij moest Zijns Vaders gunst en liefde missen; en het gemis der goddelijke gunst, daarin bestaat het ware wezen der rampzaligheid voor een onsterfelijke geest, die bij ondervinding weet, dat Gods goedertierenheid beter is dan het leven.

Maar o! het moest ook juist zo zijn! Niemand, noch God, noch mens, moest zich over deze *God-mens* ontfermen, opdat hij mocht kunnen zeggen: ik heb de pers alleen getreden, en niemand der volken was met Mij, (Jes. 63:3).

C. Eindelijk moeten wij ten derde Jezus beschouwen als vruchteloos wachtende naar vertroosters. Ik wachtte naar vertroosters, zegt hij, *maar heb ze niet gevonden*. Medelijden en vertroosting had de mens Jezus Christus billijk mogen verwachten van Zijn vrienden en apostelen; en in het bijzonder van Petrus, die toch beloofd had van met Hem in de dood te zullen gaan. Maar och, 's mensen heil is ijdelheid. Toen Jezus in de hof zo bitter moest lijden, gebod Hij, of laat ons liever zeggen, bad Hij Zijn apostelen om toch met Hem te waken. Doch tot hen wederkerende vond Hij ze slapende, en moest toen ook tot de ijverige Petrus met een benauwd en droevig hart zeggen: Simon, slaapt gij! (Mark. 14:37). Kunt gij niet één uur met mij waken? en dit geschiedde tot driemaal toe. Ziet, daar wachtte de bedroefde en benauwde Jezus naar vertroosters; maar Hij vond ze niet. Toen de vijanden met zwaarden en stokken aankwamen om Jezus te vangen, waar bleven toen Zijn vrienden? Ze stelden toen hun leven voor Hem? Waren zij Hem toen nog enigszins tot vertroosters? Och nee! Het ging met hen zoals de Profeet zegt van de oversten van Ninevé: zij zochten door de vlucht hun veiligheid, en verlieten allen hun vriend, Heer en Koning; zij waren gelijk aan de kevers, die zich legeren in de heiningmuren in de koude der dagen, (Nah. 3:17). Doch Petrus, zegt een der Evangelisten, volgde van verre! Ach! toen Jezus nog vrij rondwandelde, werd Hij door duizenden gevolgd, zelfs naar de afgelegenste woestijnen; maar nu Hij gekneveld en gebonden werd, nu volgt slechts een Petrus, en dat nog maar schoorvoetende en van verre. Toen Jezus Zijn volgers met brood en vis verzadigde, toen kon men wel vijf duizend mannen tellen behalve de vrouwen en kinderen; maar nu hebben ze Hem allen verlaten, en slechts een visser komt druipende achteraan. En deze heeft, ja, waarlijk medelijden met zijn bedroefde Meester, maar zal hij Hem dat medelijden met de daad betonen; zal hij Hem nu nog tot vertroosting zijn? Nee, dit leert ons de geschiedenis anders. Petrus, toen hij in de zaal van de hogepriester kwam, betuigde onder dure eden, dat hij Jezus niet kende, en geen lot of deel aan Hem had. Jezus zag en hoorde de trouweloosheid van Zijn knecht, vergaf hem in liefde, vergaf hem al zijn zonde, en zag met ontferming op hem neer: Jezus, zich omkerende, zag Petrus aan, (Luk. 22:61). O! wie kan de kracht van dit aanzien doorgronden? Gewis, schoon dit een aanzien van teerheid en ontferming was, het behelsde tevens in zich een ernstig beklag van een zwaar beledigd weldoener, en het

was alsof Jezus met dit aanzien wilde zeggen: „o Petrus! is dit het medelijden en de vertroosting die Ik billijk van u mocht verwachten?"

Toen Paulus te Rome voor het gericht verscheen, beklagde hij zich over zijn vrienden, en zei: in mijn eerste verantwoording is niemand bij mij geweest, maar zij hebben mij allen verlaten, (2 Tim. 4:16); maar Jezus mocht hier wel klagen: in mijn eerste verantwoording voor Kajafas, ook in mijn tweede terechtstelling voor Herodes, en ook in de derde voor Pilatus is niemand bij mij geweest, maar zij hebben mij allen verlaten; ik zag uit naar vertroosters, maar zij werden niet gevonden. Niet beter was het toen Jezus aan het kruis was opgehangen. Ja, ook toen stonden Zijn vrienden en Zijn liefhebbers van tegenover Zijn plagen, en Hij vond geen vertroosters. Maar genoot Hij toen dan niet de troostvolle nabijheid van Zijn Vader? Och nee! en van daar dat bang geroep, van deze Godmens: mijn God, mijn God! waarom hebt Gij mij verlaten?

Ziet, zo hebben wij in het lijden van de Zaligmaker de Godsspraak van onze tekst vervuld gezien, en hier zien wij dan ook dat Jezus, die gebeden en smekingen met sterke roepingen en tranen aan Zijn Vader geofferd heeft, een volkomen Zaligmaker is, die de perse van Zijns Vaders toorn alleen getreden heeft, en Zijne ziel tot een schuldoffer gesteld heeft, opdat Hij volkomen zou kunnen zalig maken allen, die door Hem tot God gaan. En voorts zien wij hier ook, wat de barmhartige en verdraagzame Jezus heeft willen verdragen van Zijn trouweloze vrienden, en wat Hij heeft willen lijden van Zijn trotse vijanden, om zondaren met God te verzoenen.

TOEPASSING

De volgende dingen kunnen wij nu uit het verhandelde leren: vooreerst, zien wij hieruit dat het lijden van de Heere Jezus zeer zwaar moet geweest zijn.

Als wij acht geven op de voorzeggingen van dit lijden, en wel bijzonder op het drie-en-vijftigste hoofdstuk van Jesaja, op de twee-en-twintigste en op deze negen-en-zestigste Psalm, en wij letten daarbij op hetgeen de Evangelisten ons van het lijden van Jezus berichten, dan zien wij daaruit, dat het lijden van Jezus zo onbedenklijk groot moet geweest zijn, dat het ons begrip ver te boven gaat. Indien wij daarbij in aanmerking nemen de grote Persoon, die geleden heeft, en de rampzalige en onwaardige schepselen voor welke Hij geleden heeft, dan moeten wij belijden, dat het voor ons een schrikkelijke schande is, dat wij menigmaal met zulk een lauw en koud hart over dit dierbaar lijden kunnen schrijven, spreken en horen. Ik ben blij, dat ik dit lijden nooit met mijn ogen aanschouwd heb, en dat ik niet, even als de drie apostelen, in de hof bij Jezus geweest ben in Zijn bange strijd; want ik kan menigmaal aan mijn hart gewaar worden, dat ik de bange nood van Jezus ook slapende zou hebben bijgewoond. Maar dit nu daar latende; och, wat moesten de harten van des Heeren volk toch in vurige wederliefde tot hun Heere en Koning ontstoken zijn! Die hen alleen uit genade uit zulk een grote nood en dood verlost heeft, en die hen ook eenmaal zal verlossen van alle boos werk, en hen zal bewaren tot Zijn eeuwig hemels koninkrijk; en wat moesten die woorden betracht en beoefend worden, daar Paulus zegt: Gij zijt duur gekocht, zo verheerlijkt dan God in uw lichaam en in uw geest, (1 Kor. 6:20). Men zegt gewoonlijk: „elke waar naar zijn geld;" het is geen wonder, als men veel betaald voor iets dat ook veel waard is, maar Jezus betaalde veel voor een arm volk, dat weinig, dat niets waard is; het waren slechts slaven van satan, erfwachters van de rampzaligheid, die Hij met Zijn dierbaar hartebloed heeft willen kopen. En moeten dan die vrijgemaakte slaven hun Meester niet lief hebben en alles voor Hem over hebben? O ja! hoedanigen behoorden zij toch voor Hem te zijn in

heilige wandel en godzaligheid! Ten tweede, zien wij hier ook, dat deze lijdende Borg en Zaligmaker Zijn lijdende liefde en al Zijn gehoorzaamheid onze enige grond van hoop en vertrouwen kan zijn, en ook moet zijn om zalig te worden. De zaligheid is in geen ander, (Hand. 4:12); bijgevolg in de wet niet, en ook in onszelf niet. Indien wij dan hopen zalig te worden, dan zal er bij ons moeten gevonden worden een afzien van onszelf en een zien op Jezus, even als weleer Israëls gebeten volk zag op de koperen slang; er zal bij ons moeten gevonden worden, een lopen door 't geloof naar Jezus, even als weleer de doodslagers met haast en spoed moesten lopen naar de vrijsteden. Er zal bij ons moeten gevonden worden, een verberging en schuiling bij de Heere Jezus, evenals zij verberging en schuilplaats binnen de muren van zulk een vrijstad zochten. Ach! mochten wij allen dan maar eens recht aan het roepen raken, bij de aanvang of meerdere voortgang, om zielsontdekkend licht en genade, opdat wij terdege mochten leren kennen, dat wij door de helse slang zijn gebeten en vergiftigd, en opdat het ware tegenbeeld van de koperen slang ons recht dierbaar en noodzakelijk mocht worden; en dat wij mochten leren kennen, dat wij doodslagers en moordenaars zijn, ja, moordenaars van onze eigen zielen; opdat wij ons naar die ware vrijstad mochten haasten en spoeden, die voor geen brave lieden, maar juist voor zulke doodslagers verordeneerd is. Het is een gevaarlijke klip, als een mens meent nog enig goed in zichzelf te hebben, waardoor hij de Heere bewegen kan om hem barmhartigheid te bewijzen. Ach! smeekt dan om ontdekking, en zoekt nooit in de wereld, dat alleen bij God te vinden is, en zoekt nooit in de wet, dat alleen bij Christus te vinden is. Is nu hier mogelijk een groot zondaar, een booswicht, een ondier in zijn eigen schatting? Is hier een arm zondaar of zondares, die de dienst van de wereld moe is, en zich genegen bevindt om het ja-woord aan Jezus te geven? O Vriendlief! zie toe en treed niet weer terug; laat geen grootheid der zondeschuld, noch ouderdom, noch onbekwaamheid, maar ook geen huis of land of gekochte jukossen, u van Jezus terughouden, die de grootste en gruwelijkste zondaar, al was hij dan ook een eeuw oud, niet zal uitwerpen of afwijzen. Och! wend u naar Jezus, wend u biddend en aanhoudend naar Jezus, en rust niet voordat gij Hem gevonden hebt, want het is een arm ellendig leven waarin Jezus ontbreekt. Veel gelukkiger is het niet geboren te zijn, dan te leven en te sterven buiten Jezus; dat is zonder twijfel waar.

Ten derde. De versmaadheid heeft mijn hart gebroken; ik heb gewacht naar medelijden, maar daar en is geen, en naar vertroosters, maar en heb ze niet gevonden, zo hoorden wij de Heere Jezus klagen in de woorden van onze tekst, en wij kunnen bij deze gelegenheid niet laten onze mede zondaren te herinneren, dat, indien zij op de weg der zonde blijven tot de dood toe, zij dan eenmaal op het doodsbed en in eeuwigheid, waarlijk dezelfde jammerklacht zullen moeten doen. O zondaar, gij moogt hier zo vrolijk, zo zorgeloos en onbekommerd leven als gij wilt; maar eenmaal op uw doodsbed, of anders in de eeuwigheid en ook in de grote dag des oordeels, als gij voor de rechterstoel van Christus zult staan, en door de Rechter naar het eeuwig vuur zult verwezen worden; o, dan zal de versmaadheid uw hart verbreken, terwijl gij dan door God, door engelen, en door vrome mensen zult versmaad worden. Dan zult gij naar de eeuwige gevangenis der hel gaan, waar de rook van uw pijniging zal opgaan tot in alle eeuwigheid. Dan zult gij wachten naar medelijden en naar vertroosters, maar gij zult die niet vinden: De Heere Jezus, die hier op aarde weende over Jeruzalem, zal dan geen ontferming of medelijden met u hebben, maar lachen in uw verderf en spotten als uw vrees komt, terwijl gij hier uw genadetijd hebt verzuimd, de middelen verwaarloost en Zijn bloed onder uw voeten hebt vertreden, en niet wilde dat Hij over u zou Koning zijn, Uw zalige ouders, echtgenoten, kinderen of vrienden, die hier zo menigmaal om uw bekering gebeden hebben, zullen dan ook geen

medelijden met u hebben, en uw vertroosters niet kunnen zijn. Degenen, die met u verloren zijn gegaan, zullen van alle medelijden vreemd zijn, en elk zal ook zoveel met zijn eigen pijn en smart te doen hebben, dat hij met een ander geen medelijden hebben kan. Ook zullen de duivels geen medelijden met u hebben, maar in plaats van uw vertroosters, zullen zij uw pijnigers zijn tot in alle eeuwigheid. O, nare en verschrikkelijke toekomst! Dan zult gij moeten zeggen: de versmaadheid heeft mijn hart gebroken, ik heb gewacht naar medelijden, maar daar is geen, en naar vertroosters, maar ik heb ze niet gevonden. Dan zult gij moeten klagen: ik zag uit ter rechterhand, en ziet, zo was daar niemand die mij kende, daar was geen ontvlieden voor mij; niemand zorgde voor mijn ziel, (Ps. 142:5). Nee, niemand zal daar zorgen voor uw arme ziel, maar gij zult uw last alleen moeten dragen tot in alle eeuwigheid. Gij zult uw smart, pijn, angst, jammer, weedom en berouw niet kunnen dragen, en toch moeten dragen, en dat zonder enige verlichting tot in alle eeuwigheid. Ach! indien gij met uw oor en oog kon komen nabij de plaats der verdoemden, en gij kon daar de helse vlammen zien opgaan, en het nare gekerm der arme zielen horen die reeds onherstelbaar zijn verloren gegaan, dat zou u aanleiding geven om een duidelijker bevatting te maken van de helse straf, waarvan ik niet in staat ben om u de helft ervan aan te zeggen; en nochtans moet ik u toeroepen: het zal met de straf der zondaren in de eeuwigheid veel erger zijn dan gij nu mogelijk denken kunt. En dit vreselijke rampzalige lot zal zeker het uwe zijn als gij niet bekeerd wordt. O ja! wat heeft de Heere Jezus zo moeten klagen, en zoudt gij dan enigszins vrij raken? Heeft het groene hout zo fel gebrand in Gethsémané en op Golgotha, och, hoe vreselijk zal het dorre hout dan branden, en evenwel als de braambos niet verteerd worden tot in alle eeuwigheid.

Daarom, indien gij uwe arme zielen liefhebt, zo bid ik u, terwijl een ontfermend God nog zondaren wil zalig maken, leeft niet langer zorgeloos voort, en vergenoegt er u ook niet mee als gij uitwendig zedig leeft, weest ook niet gerust als er wellicht vroeger of later weleens enige kloppingen en ongerustheid bij u geweest is; maar staat naar waarheid in het binnenste, en zoekt vrijheid van de hel in Jezus en Zijn dierbaar bloed. O! de zaak is van zulk een eeuwig gewicht; zaligheid en verdoemenis hangt er aan; gij hebt een arme ziel, die voor een eeuwigheid geschapen is; en daarom, och, zoekt toch de Heere terwijl Hij waarlijk nog door verloren zondaren te vinden is.

Ten vierde. Gij wachters op de Heere! Tot uw bemoediging mag gezegd worden: die de Heere verwachten, zullen de kracht vernieuwen, (Jes. 40:31) en ook, die op de Heere wachten, zullen niet beschaamd worden, (Jes. 49:23). Zijt gij begerig naar Jezus? Zijt gij wachtende en uitziende naar Hem? Hoort dan wat de Heere zegt: ja van ouds heeft men het niet gehoord, noch met de oren vernomen, en geen oog heeft 't gezien, behalve Gij, o God, wat hij doen zal dien, die op Hem wacht, (Jes. 64:4). Hoort dit gij wachters op de Heere; gij hungerigen en dorstigen naar de gerechtigheid; gij treurigen Sions! Mogelijk zegt gij, ja, maar de versmaadheid heeft mijn hart gebroken, ik ben zeer zwak; en ik heb gewacht naar medelijden, en naar een vertrooster, maar ik heb Hem, die alleen mijn ziel kan troosten, nog niet gevonden. Arme ziel! wordt nochtans niet te zeer moedeloos, want er is medelijden met u, bij Hem, die een barmhartig Hogepriester is, en die medelijden heeft met alle onze zwakheden. Wacht op de Heere, want Hij, die eenmaal vruchteloos naar vertroosters uitzag, zal op Zijn eigen tijd en wijze, uw vertrooster zijn. En voorts zeg ik u: de weg naar de hemel ligt langs en door veel strijd, en gaat nog wel eens met twijfelmoedigheid en vrees gepaard. Er is wellicht niet een van des Heeren volk hier tegenwoordig, of zij hebben in vroegere of latere tijd ook weleens gedacht, dat zij de strijd hopeloos en moedeloos zouden moeten opgeven, en nochtans zijn ze er tot

hiertoe door gekomen, en zij zullen er zonder twijfel voorts volkomen door komen, en meer dan overwinnaars worden door hem die hun heeft liefgehad. En gij, zoveel het u waarlijk om Jezus te doen is, gij zult er ook wel door komen, want de Heere zal u niet laten verzocht worden boven vermogen, en hij zal u geen meerdere last opleggen, dan gij dragen kunt.

Ten vijfde. Godzaligen allen tezamen! Uit onze tekst blijkt het ons, wat de zonde de Heere Jezus gekost heeft. O! laat dit u dan een aansporing zijn om de zonde te haten, en in Jezus' kracht te bestrijden, en om de leer van God onze Zaligmaker met een heilige wandel te versieren; opdat God door u mocht verheerlijkt worden, opdat gij vrede en troost voor uw ziel mocht genieten, en opdat de wereld geen aanleiding mocht gegeven worden, om des Heeren volk te lasteren.

Wij lezen in Lev. 19:14, dat de wetgever zegt: gij zult voor het aangezicht des blinden geen aanstoot zetten. Nu, des Heeren gebod is zeer wijd, en daarom kunnen wij uit deze woorden ook leren, dat wij door een ruim, los en ijdel leven, geen aanstoot mogen zetten voor het aangezicht desgenen die nog geestelijk blind zijn, en die zo licht genegen zijn om het volk en de zaak des Heeren te lasteren. Het is vreselijk, als er van zulke mensen, die de naam hebben dat zij God vrezen, met recht gezegd kan worden, hij is een hoereerder, een bedrieger, vloeker of dronkaard; maar het is ook nadelig en ellendig, als men van ware godvruchtigen kan en moet zeggen: „het is een intrekend en al te hoogzuinig mens;" of, „hij is zeer de hedendaagse wereld gelijkvormig;" of, „ik heb er een lastige nabuur aan, „en het is zeer moeilijk om met hem in vrede te leven;" of, „hij maakt zijn gewoonte van liegen:" of iets anders, wat het dan ook wezen mag.

Volk van God! gij moet uw vordering op de weg des levens niet berekenen uit de vreugd die gij geniet, maar wel uit de vrucht die gij draagt, en die het stellig bewijs is dat de boom door Gods genade is goed gemaakt. Vreugde kunnen de tijdgelovigen hebben; maar vruchten, nederige vruchten die de takken van uw boom naar beneden buigen, en waardoor gij als vreemdelingen op aarde wandelt, en alleen in Christus uw rust vindt, is een bijzondere eigenschap van elke ware gelovige, die door de kracht Gods uit de dood der zonde is opgestaan. O! zet dan geen aanstoot voor het aangezicht van een blinde, maar zoekt onder afbedding van des Heeren geest en kracht, als wandelende bijbels in de wereld te leven, opdat men in uw gedrag moge kunnen lezen hoe een mens behoort te zijn, die zich de hemel beloven mag; en dat men niet als liegende kwaad van u spreken kan. Gij, liefhebbers des Heeren! haat het kwade, en laat uw licht also schijnen voor de mensen, dat zij uw goede werken zien. Leeft in eensgezindheid en vrede met elkaar; hebt elkaar hartelijk lief, en denkt niet de een des anderen kwaad in ulieder harten, (Zach. 8:17). Vraagt veel om ontdekkend licht, opdat gij gestadig nederig en arm moogt zijn, en alle zachtmoedigheid moogt bewijzen tegen alle mensen. Bidt zonder ophouden, en verblijdt u in de zalige toekomst van uw Koning en Zaligmaker, die eenmaal met de zonden van al Zijn volk beladen op de wereld is gekomen, maar die ook ten anderen male zal gezien worden zonder zonden, van allen, die Hem verwachten tot zaligheid, (Hebr. 9:28).

En nu voorts, geliefden! de weg zal hier wel niet altijd effen en glad zijn; gij zult wellicht nog moeilijke steilten te beklimmen hebben, en mogelijk ook nog wel eens in een donker en moedeloos uur moeten zeggen: zo al niet de versmaadheid heeft mijn hart gebroken, dan toch wel, *ik ben zeer zwak*. Zwakheid, moedeloosheid en gebrek aan troost, zal u als eens vergezellen op uw moeilijke levensweg; dan, de Heere heeft naar Zijn eeuwige wijsheid het kruis voor u afgewogen, en zal u geen te zware last opleggen. En nu, de wereld gaat voorbij met al haar zoet, maar even zowel ook met al haar bitterheid en kruis. Elk jaar, elke maand, week en dag, brengt u zoveel te nader

aan uw eeuwige woning, waar gij, vrij van alle druk, voor eeuwig met uw Jezus zult verkeren, en met al uw zalige broeders en zusters zonder zonde u zult kunnen verheugen en verblijden.

16. DE LIJDENDE EN PREDIKENDE JEZUS

OEFENING OVER LUK. 23:27-31

VOORAFSPRAAK

De profeet Jesaja zag eens onze Heere Jezus Christus, zittende op een hoge en verheven troon; hij zag hem zo heerlijk en zo vol majesteit, dat hij zelf niet alleen bevreesd werd, maar dat ook de heilige engelen het niet wagen durfden om voor Zijn aangezicht te verschijnen als met bedekte aangezichten, (zie Jes. 6:1-3, en vergelijk Joh. 12:39-41). Daar gaf zich onze Zaligmaker te beschouwen in Zijn Goddelijke majesteit; daar moesten de engelen hun aangezichten met hun vleugels bedekken; daar zat Hij op een hoge en verheven troon en Zijn zomen vervulden de tempel; maar deze avond hopen wij Jezus op een andere plaats, en in een andere toestand te beschouwen, namelijk in Zijn mensheid, vernedering en bitter lijden. Maar, hoe wij Jezus ook beschouwen, hetzij in Zijn mensheid of godheid, hetzij daar, waar Hij ligt in de krib, of daar Hij blinkt op de berg, hetzij in Zijn opstanding, of waar Hij onder Zijn lijden worstelt in de hof, of gebogen gaat onder Zijn kruis, overal is Jezus aanbiddelijk en verwonderlijk; overal is Hij de borg van zondaren, en de trouwe vriend van ieder die bij Hem met zijn schuld wil schuilen. Zie het Lam Gods dat de zonde der wereld wegneemt, zei de Doper (Joh. 1:29) tot zijn toehoorders.

Nu, ik hoop dat wij thans in nadruk Jezus zien zullen, dragende de zonde van Zijn volk.

TEKST: LUK. 23:27-31

Vers 27 En een grote menigte van volk en van vrouwen volgden Hem welke ook weenden en Hem beklagden.

Onze Zaligmaker was gevangen in den hof, men had Hem gebonden, geslagen, bespogen en bespot; men had Hem uitgelachen bij Herodes, en van daar weer gezonden naar Pilatus; Hij was met scherpe doornen gekroond, had aan de geselpaal gestaan en was door Pilatus ter dood veroordeeld, en ging nu uit van Jeruzalem, dragende Zijn kruis. En nu werd Hij door een grote menigte volks gevolgd, en daar onder waren ook enige vrouwen die over Hem weenden en Hem beklagden.

Op het Paasfeest was er gewoonlijk veel volk in Jeruzalem, ja, soms wel meer dan elf maal honderdduizend, volgens het getuigenis van Josefus; zodat het geen wonder was, dat Jezus door een grote menigte gevolgd werd, die met Hem gingen naar de kruisberg, om het einde te zien. Maar nu, onder al die volgelingen, waren ook enige vrouwen, die Hem openbaar beklagden en over Hem weenden, en onder die vrouwen waren ten minste ook Zijn vrome vriendinnen, die Hem hartelijk lief hadden, en die hem zelfs uit Galilea gevolgd waren, gelijk Mattheus aantekent, (Matth. 27:56 en 57). Onder die vrouwen zal ook Zijn moeder geweest zijn, en Johanna, de vrouw van de Rentmeester van Herodes, en meer anderen, die Jezus vroeger uit hun goederen gediend hadden, (Luk. 8:2,3).

Deze vrouwen moeten wij, ten minste om twee redenen, prijzen en gelukkig achten; omdat zij Jezus liefhadden, en omdat zij zo vrijmoedig waren, dat zij Jezus openlijk in

Zijn smaadheid en verachting navolgden, over Hem weenden en Hem beklaagden, zonder door de vrees voor mensen terug gehouden te worden.

Leert hieruit in het kort de volgende zaken, ten eerste: God heeft het arme, zwakke en onedele uitverkoren; (1 Kor. 1:24-26). Hij heeft zijn verborgenheid aan de kinderkens geopenbaard, en voor menig wijze en verstandige verborgen gehouden, omdat het alsoo Zijn welbehagen is, (Matth. 11:25, 26). God heeft dit overal getoond, en toont het ook hier in deze vrouwen, en wil ons daaruit leren, dat geen hoogheid, rang, staat of geleerdheid, bij Hem in aanmerking komt. Er zijn rijke, aanzienlijke, machtige en zeer geleerde lieden, door alle tijden heen in de kerk van God geweest, waarvan sommigen nog de weg ten hemel bewandelen, en anderen reeds zijn binnen gegaan in het hemelse vaderland; nochtans leert de Schrift en de ondervinding, dat het menigmaal gebeurt, dat bij voorbeeld de koning Achab en de koningin Izabel zich verkocht hebben om te doen dat kwaad is in de ogen des Heeren, en dat zijn hofmeester Obadja de kroon der heerlijkheid deelachtig wordt, die zijne en hare majesteit Achab en Izabel eeuwig moeten missen; dat een machtige koning Artasastha een arme blinde worm is, en dat zijn schenker een beminde des Heeren is, een Nehemia die des Heeren Naam vreest, en het goede zoekt voor Sion; een Zedekia is menigmaal onbekeerd, terwijl zijn zwarte kamerling, Ebed-Melech de moorman, blank gewassen wordt in het dierbare bloed des Lams, en zich nauw mag verbonden gevoelen aan des Heeren dienst en volk.

Ten tweede. Deze vrouwen, ja, deze liefhebbende en vrijmoedige vrouwen, die Jezus in het openbaar beklaagden, waren tot beschaming van de apostelen, die weggevlucht waren. Waar bleef nu Petrus, die aan Jezus beloofd had om met Hem in de dood te gaan? Waar was Thomas, die gezegd had: laat ons met hem gaan, opdat wij ook met hem sterven? (Joh. 11:16.) Immers, zij hadden de vlucht genomen, het was hen gegaan als de oversten van Ninevé, waar de Profeet van zei: gelijk als de kevers, legeren zij zich in de heiningmuren in de koude der dagen, (Nah. 3:17). Nu wij moeten immers deze vrouwen prijzen, en de apostelen over hun vreesachtigheid bestraffen? Ja, bestraffen inzonderheid daarover, omdat ze vroeger zulk een groot woord voerden, en nu zo beschaamd en bevreesd waren. Maar och, wat zullen wij zeggen: de Heere heeft geen welgevallen aan de sterkte des paards, noch aan de benen des mans, (Ps. 147:10). Laat ons daarom liever tot onszelfn inkeren, en zien ons beeld in de zwakheid der apostelen, en Gods beeld in de moed der vrouwen.

Ten derde. Ik weet niet of deze vrouwen goede huishoudsters waren of niet; ook weet ik niet of zij veel bekwaamheid hadden om door de wereld te komen, maar het schijnt mij toe dat zij God vreesden, Jezus liefhadden; en dit dunkt mij is veel, ja is alles voor een mens, die op reis is naar de eeuwigheid. Een vrouw die de Heere vreest, zal geprezen worden, (Spreuk. 31:30).

Ik mag immers bij deze gelegenheid wel eens aan de vrouwen in ons midden vragen: hoe staat het tussen God en uw zielen? Mogelijk zijt gij goede huishoudsters, mogelijk hebt gij veel bekwaamheid en gaan uw zaken goed voorwaarts in de wereld, maar wat troost zal u dit alles geven op een bang doodsbed? Wat zal het u bij het sterven helpen al spreekt men tot uw lof op de dag van uw begrafenis van al uw sloven en slaven in de wereld? Maar als gij met de vrouwen uit onze tekst, een verachte Jezus hebt leren nalopen; als gij Hem tot uw Koning hebt leren kiezen, dan zal dit u helpen op het doodsbed, en in de eeuwigheid waar gij met ons allen heen reist.

Vers 28 En Jezus zich tot haar kerende, zei: gij dochters van Jeruzalem! weent niet over mij, maar weent over uzelf en over uw kinderen.

De Heere Jezus predikte overal en bij elke gelegenheid het enige nodige, en al had hij dan ook soms maar een enige toehoorder, dan predikte hij nochtans aan die ene zoals wij gezien hebben toen Nicodemus in de nacht tot Hem kwam, en ook toen Hij de weg der zaligheid aan de Samaritaanse vrouw verkondigde, (Joh. 3:1-21 en 4:1-42). Zo wist Jezus dan aan te houden tijdelijk en ontijdelijk, hetwelk Hij ook hier toonde, toen Hij Zijn laatste preek deed in Zijn lijdensgang uit Jeruzalem naar Golgotha.

Jezus sprak dan deze vrouwen aan met de naam van dochters van Jeruzalem, en zei tot haar: *weent niet over mij!* „Weent niet over Mij, want Ik ben het, die op Mij genomen heb, de schuld Mijns volks te verzoenen, en die uw tranen en uw medelijden niet nodig heb, maar die zeggen kan: Ik heb de pers alleen getreden en niemand van de volken was met Mij, (Jes. 63:3). Weent dan niet over Mij, want Mijn lijden is voor u zo heilzaam en van zulk een groot voordeel, want nu ga Ik heen om door een offerande in eeuwigheid te volmaken, al degenen die geheilgd worden, (Hebr. 10:14). Weent niet over Mij, maar over uw eigen zonden, die Ik hier dragen en boeten moet, want gij hebt Mij deze moeite gemaakt door uw zonden, en deze arbeid door uw ongerechtigheden, (Jes. 53:24). Weent niet daarover, en ook over de naderende oordelen die spoedig losbarsten zullen over de inwoners van Jeruzalem en over haar kinderen.”

Laat ons hier nu weer enige lessen voor onszelf zoeken te leren.

Vooreerst: Onbekeerd medemens! Zie hier Jezus eens gebogen gaan onder den last van Zijn kruis; zie Hem met Zijn doorgeselde lichaam en met Zijn bloedende hoofd vol scherpe doornen; zie Hem geslagen en bespot door de dienaren des duivels, beweend door de vrouwen, en geslagen door Zijn eigen Vader; zie Hem zweten en zwoegen onder de vloek der wet, en onder de toorn van de rechtvaardige Rechter; en zie daaruit wat u te wachten staat als gij niet bekeerd wordt. De Zoon van God moest hier geslagen en geplaagd worden om de zonde, en zoudt gij enigszins vrij gaan? Nee, zondaar! de toorn Gods zal op u vallen, gij zult eeuwig branden in de hel, en gij zult een nimmer-eindigende rampzaligheid ondervinden, als gij niet bijtijds leert bedenken wat tot uw vrede dient.

Maar nu is de vraag, of er ook voor u nog een weg van ontkoming is? Ja, er is er een, en ook niet meer dan een; het is Jezus zelf, die een vloek geworden is, om zondaren van de vloek voor eeuwig vrij te maken. Wilt gij door Hem behouden worden? Dan moet gij als een arm en naakt, als een verdoemelijk en helwaardig zondaar, alleen in Hem uw heil en verlossing leren zoeken; dan moet gij niets goeds meer verwachten van al uw schijndeugden, waarop gij tot nu toe zulk een groot vertrouwen gesteld hebt, en gij moet tevreden zijn om u als een vijand Gods met Hem te laten verzoenen, alleen door de dood Zijns Zoons. Of wilt gij liever een andere weg naar de hemel bewandelen? Nu dan, probeer het dan maar; leg u met alle ernst op het goede toe en tracht uw plichten nauwkeurig te vervullen; ja spreek de talen der engelen en der mensen, verzet bergen in het hart van de zee, maak u bekend met al de voorzeggingen en verborgenheden, deel uw goed uit tot onderhoud der armen en geef uw lichaam over om verbrand te worden: en dan zeg ik u op grond des bijbels, dan gaat gij nog eeuwig verloren, indien gij niet bekeerd wordt en Christus als uw grond van hoop leert kennen.

Maar gij zegt mogelijk: „deze reden is hard!” Doch zeg liever, dat uw hart verstokt en hard is, want indien dit zo niet was, dan zoudt gij als een arm zondaar, als een geheel verlorene naar Jezus heen vluchten en uw ganse zaligheid bij Hem en in Zijn dierbaar bloed zoeken. En in alle geval, dit is de weg: het moet Jezus, alleen Jezus, niets en niemand dan Jezus zijn, of anders lopen wij de enge poort van de hemel mis.

Ten tweede. Jezus, hoewel Hij gebogen ging onder de zware last van Zijn kruis en droevige smarten moest uitstaan, keerde zich evenwel om tot de bedroefde vrouwen die Hem navolgden, en sprak nog zeer liefderijk tot die treurige dochters van Jeruzalem, Hieruit mag een heilbegerige ziel leren, dat niemand nog ooit tevergeefs de Heere heeft nagelopen. Hij zal zich ontfermen over de ziel die Hem zoekt, en naar het hart spreken dergenen, die Hem verwachten. Nu dan, gij, die tienduizend talenten schuld hebt en geen penning bezit om te betalen; gij, die met ware vernedering uzelf beschouwt als rondom ellendig en helwaardig voor God, weest verblijd over de gewilligheid, algenoezaamheid en liefde van zulk een dierbare Jezus. Hij kwam om op te zoeken en zalig te maken dat verloren was, (Luk. 19:10), en om zijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen, (Matth. 20:28). Hij kwam op aarde en ging naar Golgotha, om zondaren met God te verzoenen, om vijanden tot vrienden te maken en een eeuwige gerechtigheid voor arme schuldenaars te verwerven. Loopt dan met deze wenende vrouwen Jezus na, en zoekt uzelf te verbergen in Zijn geopende wonden, gaat met vrijmoedigheid toe tot de troon der genade, opdat gij genade moogt vinden en geholpen worden ter bekwamer tijd.

Ten derde. Jezus predikte nog toen Hij reeds het kruis op Zijn schouder had, toen Hij gebukt ging onder de zwaarste pijnen en zo zou gaan sterven; ja, toen nam Hij nog de tijd waar omdat het belang der zaak Hem drong.

Och vromen! wat zijn wij toch lauw en ijverloos in alles, en ook in het waarschuwen en vermanen van onze medezondaren. Jezus predikte onder het gevoel van de zwaarste pijn, en menig predikant meent, dat hij reeds onbekwaam is om de preekstoel te beklimmen als hem slechts een geringe verkoudheid of andere lichte ongesteldheid overkomt. De luie predikanten menen al dat ze niet preken kunnen, als ze maar enige pijn hebben aan hun grote teen, zei een zeker dorpspredikant enige tijd geleden tegen zijn vrienden. Maar behoeven wij de luiheid en onverschilligheid juist wel bij de predikanten te zoeken? Heeft ieder die zijn eigen hart kent zichzelf in deze niet te bestraffen? Of dringt het belang der zaak ons genoeg, om onze medereizigers naar de eeuwigheid, bij elke gepaste gelegenheid het enige nodige voor te houden? Dringt de liefde tot onsterfelijke zielen ons, om overal Jezus aan te prijzen, zelfs als onze rug gekromd gaat onder een zwaar kruis en diepe en pijnlijke wonden? Moeten wij integendeel niet zeggen, dat wij menigmaal lauw en onverschillig zijn in deze zeer gewichtige zaak, en dat het ons maar weinig ter harte gaat of de arme mensen zalig worden of verloren gaan? Ach, trouweloze vromen! Waar blijkt menigmaal mijn en uw Christendom? Het vermanen van onze naasten is een zaak van de uiterste en teerste aangelegenheid; al onze naasten hebben reden om ons als het ware met de hoofdman toe te roepen: laat toch mijn ziel en de zielen dezer vijftigen dierbaar zijn in uw ogen! (2 Kon. 1:13). Indien er smart en berouw kon plaats hebben in de hemel, dan zouden wij, behalve over honderden andere dingen, ook daarover moeten treuren, omdat wij nu zo liefdeloos en onbarmhartig zijn omtrent de mensen, die wij nu biddende voor Christus en Zijn dienst moesten zoeken te winnen.

Ten vierde. *Weent niet over mij, maar weent over uzelf en over uw kinderen*, zei Jezus tot de vrouwen. Maar ach! hoevelen zullen er ook nog hier zijn, die nog wel beide over zichzelf en over hun kinderen wenen mochten, omdat ze nog allen tezamen buiten God in de wereld en in de zonde leven. Deze vrouwen werden opgewekt om te wenen wegens de oordelen, die over de joden en over de stad Jeruzalem komen zouden, maar gij huisvaders en moeders, die nog onbekeerd zijt! gij mocht wel wenen over uzelf en over uw kinderen, omdat gij nog niet bereid zijt voor de eeuwigheid. O! hoeveel huizen zijn er toch, waar de vader, de moeder en al de kinderen de wereld dienen; waar men slaapt en slooft, woelt en draaft, om het goed van deze wereld, en

zijn groot belang voor de eeuwigheid verzuimt en verwaarloost. Of, zijn er onder uw kinderen die de Heere zoeken? Leert dan nog bijtijds wenen en klagen over uzelf, en zoekt de Heere, terwijl Hij nog te vinden is, opdat uw kinderen in die dag niet tegen u mochten getuigen. Of zijt gij mogelijk een vrome vader of moeder die onbekeerde kinderen hebt? Weent dan over uw kinderen, en zoekt nog dagelijks voor hen des Heeren aangezicht, en tracht ze nog op te wekken om te wandelen in uw voetstappen. Of zijt gij mogelijk een vrome zoon of dochter, wiens ouders nog onbekeerd zijn? Ach! dan moet gij wenen en bidden voor hen, voor hun grijze haren ten grave neerdalen, of het de Heere mocht behagen om ze nog ter elfder ure in Zijn wijngaard te brengen.

VERS 29 en 30 Want ziel, daar komen dagen in dewelke men zeggen zal: zalig zijn de onvruchtbaren, en de buiken, die niet gebaard hebben, en de borsten, die niet gezoogd hebben. Alsdan zullen zij beginnen te zeggen tot de bergen, valt op ons, en tot de heuvelen, bedekt ons.

Kinderen te krijgen, werd vroeger voor zo'n groot voorrecht gehouden, dat Rachel zei, toen zij kinderen kreeg: nu heeft de Heere mijn versmaadheid weggenomen, (Gen. 30:23). Evenzo sprak er ook Elisabeth over, (Luk. 1:25). Geen kinderen te hebben werd dan voor een versmaadheid geacht. Maar nu zegt Jezus hier, dat er dagen over Jeruzalem zouden komen, in welke men dezulken, die geen kinderen hadden, *zalig*, dat wil hier zeggen, gelukkig zou achten. De dagen waarover Jezus hier spreekt, zijn buiten twijfel de dagen der verwoesting van Jeruzalem en de tempel door de Romeinen, welke veertig jaren na de kruisiging van Christus is voorgevallen. In de eerste verwoesting van Jeruzalem door Nebukadnezar was er zulk een honger in de stad geweest, dat de ouders niet alleen hun eigen kinderen bij menigte zagen sterven, maar dat ze ook door de nood zodanig gedrongen werden, dat de moeders hun eigen kinderen opaten; daarom zei toen de profeet in zijn klaagliederen: de handen der barmhartige wijven hebben hun eigen kinderen gekookt, en ze zijn haar tot spijs geworden, (Klaagl. 4:10). Evenzo is het nu in de tweede verwoesting van Jeruzalem volgens het verhaal van Josefus weer gegaan; de arme, onnozele kinderen stierven aan de pest of aan de honger, of werden voor de ogen der ouders door de Romeinen vermoord. Daarom zei Jezus in de tekst, dat ze in die benauwde dagen zulke moeders gelukkig zouden achten, die geen kinderen hadden, en dus ook die jammer aan hun kinderen niet hoefden te zien. Dit niet alleen; maar die dagen zouden zelfs zo benauwd en bang zijn, dat zij ook zelf tot de bergen zouden zeggen, valt op ons, en tot de heuvels, bedekt ons. Van buiten zou het zwaard der Romeinen zijn, en van binnen pest en hongersnood, zodat het wanhopige en verharde jodendom, toch niet anders als een gewisse dood voor ogen ziende, maar zouden wensen, dat ze onder de bergen en heuvels mochten doodvallen, en verpletterd worden.

Leert hieruit: vooreerst, wat al ellende, rampen, oordelen en omkering van steden en landen, er in de wereld gekomen zijn door de zonde en door onze afval van God in het Paradijs. Jeruzalem was om de goddeloosheid van haar inwoners reeds eenmaal geheel verwoest en in de as gelegd door de Koning van Babel. Samaria, de hoofdstad van het rijk der tien stammen, was insgelijks vernield en verwoest; en daarvan was ook voorzeggd, dat de inwoners in die bange dagen zouden zeggen: bergen valt op ons, en heuvelen bedekt ons, (Hos. 10:8). Zo heeft de zonde verwoesting teweeg gebracht, niet alleen in het hart van de mens, maar ook in steden en landen, die door het zwaard van de vijand vernield zijn.

Ten tweede. Leert hier, hoe groot die zonde is van de versmading en verwerping van de Heere Jezus Christus, die de Heere zo zwaar aan het jodendom gestraft heeft, en ook nog straft tot op deze dag toe, terwijl nog dat arme volk als ballingen over de aarde rondzwerft, en als opgerichte toonbeelden van het ongenoegen des Heeren. En nu, laat ons toch in de weg der joden niet wandelen; laat ons het bloed des Nieuwen Testaments niet onrein achten; laat ons Jezus zoeken en aanhangen en onze zaligheid in Hem zoeken, terwijl Hij ons nog aangeboden wordt; want, hoe zullen wij eenmaal ontvlieden, indien wij op zulk een grote zaligheid geen acht geven!

Ten derde. Merkt hier ook op, dat er nog eenmaal zulk een dag van uiterste benauwdheid voor de onbekeerde zondaar komen zal. Er zal immers naar het woord des Heeren een tijd komen, waarin de zon zal zwart worden als een haren zak, en de maan zal worden als bloed. En de sterren des hemels zullen op de aarde vallen, en de hemel zal wegwijken als een boek dat toegerold wordt. Dan zullen de bange wanhopige zondaren andermaal zeggen tot de bergen en steenrotsen, valt op ons en verbergt ons van het aan gezicht desgenen, die op de troon zit, en van de toorn des Lams. Want de grote dag van zijn toorn is gekomen; en wie kan bestaan, (Openb. 6:12-17)?

Hoort dan nu, o zondaar! en wordt wijs, eer het voor een onherroepelijke eeuwigheid te laat is. Nu leeft gij nog voor een geopende genadedeur, maar dan zult gij komen voor een gesloten hemelpoort; nu staat Jezus nog met geopende armen, en wil nog Zijn oor neigen naar het gekerm van een arm zondaar: maar dan zal Jezus niet meer horen noch helpen, en de bergen en steenrotsen zullen u niet willen of kunnen verpletteren, zodat gij dan eeuwig zult moeten in wezen blijven om uw dwaasheid te beklagen, en om de gramschap van de Almachtige in ziel en lichaam te ondervinden.

Vers 31 Want indien zij dit doen aan het groene hout, wat zal aan hel dorre geschieden?

Jezus wil hier zeggen: indien al dit lijden mij wedervaart, die bij een groene en vruchtbare boom mag vergeleken worden, hoe zal het dan eenmaal gaan met dit volk, ja met alle onbekeerde mensen, die maar dor en onvruchtbaar hout zijn, en daarom zeker in het vuur der oordelen, en eenmaal in het eeuwige vuur verbrand zullen worden?

Leert hier weer de volgende zaken: Vooreerst, dat Jezus de groene en vruchtbare boom is, van wiens vruchten onze hongerige zielen verzadigd kunnen worden ten eeuwigen leven. Jezus is de ware wijnstok, (Joh. 15:1). Hij is de boom des levens, die in het midden van het paradijs Gods is, (Openb. 2:7). Hij is een boom des levens voor allen die hem aangrijpen, en elkeen, die hem vasthoudt, wordt welgelukzalig, (Spreuk. 3:18). De bruidskerk noemt Jezus een appelboom onder de bomen des wouds; Hij is een boom des levens, een brood des levens, een fontein des levens; een koning over Zijn volk, en tevens een kleed om haar naakte zielen te bedekken; Hij is de overste leidsman, en tegelijk ook de weg waarop ze geleid worden. Jezus is weg, en ook tevens wegwijzer; Hij is schepper in het rijk der natuur en herschepper in het rijk der genade, en tevens is hij bloedverwant van Zijn volk, en schaamt zich niet omdat geringe volk als Zijn broeders te erkennen. Op Hem leunen en steunen zij, en van Hem plukken zij vruchten tot in alle eeuwigheid.

Ten tweede. Door geloofsvereniging met Hem, door de inenting in die ware wijnstok, worden dan de gelovigen ook groen hout en vruchtbare bomen. Zij zijn een plant van des Heeren verlustiging, (Jes. 5:7); zij zijn een planting des Heeren en eikenboom der gerechtigheid opdat Hij verheerlijkt worde, (Jes. 61:4); zij zijn bomen, geplant aan

waterbeken, welker blad niet afvalt en die niet ophouden van vruchten te dragen, (Ps. 1:3). Daarom zei ook David van zichzelf: maar ik zal zijn een groene olijfboom in Gods huis, (Ps. 52:10).

Ten derde. Een onbekeerde zondaar daarentegen is een boom die dor en onvruchtbaar is, gelijk aan de bomen in het afgaan van den herfst tweemaal verstorven en ontworteld, (Jud. 12). Die bomen, dat dor en onvruchtbaar hout, zal verbrand worden. Indien zij dit doen aan het groene hout, wat zal aan het dorre geschieden? Daarom zegt de Heere: ziet, in de stad, die naar mijn naam genoemd is, begin Ik te plagen, en zoudt gij dan enigszins onschuldig zijn, (Jer. 25:29)? Indien het oordeel begint van het huis Gods, wat zal dan het einde zijn dergenen, die het evangelie ongehoorzaam zijn, (1 Petr. 4:17)? Nu dan, de tijd nadert dat dit dorre hout in het helse vuur geworpen zal worden; daar zal dit hout, daar zullen alle onvruchtbare mensen gelijk zijn aan de brandende braambos die Mozes zag bij Horeb, dat hij brandde en niet verteerd werd. O, vreselijke toestand! eeuwig zal dit dorre hout branden, en nimmer zal het as worden; eeuwig zullen alle onvruchtbare zondaren angst, smart en weedom lijden, en nimmer zullen zij sterven of verlost worden.

Ten vierde. O, lieve vrienden! laat dit ons dan brengen tot een biddend en getrouw onderzoek of wij groen hout zijn of dor, of wij vruchtbare bomen zijn of niet. Daarom vraag ik aan ulieden en aan mijn eigen hart: dragen wij vruchten voor Jezus en door Jezus? Hebben wij al een levendig en beschamend gezicht gekregen van de onvruchtbaarheid van ons eigen hart? Leerden wij al welmenend, hartelijk en gul onder al onze deugden en plichten schrijven: *deze dingen zijn de dood waardig*? Kennen wij dat kruipen naar Jezus, en dat schuilen bij Jezus met alle zonden en onmacht? Zoeken wij alleen onze vruchtbaarheid bij Hem en in Hem, die de ware boom des levens is? Vruchten van verdienstelijkheid mogen en kunnen wij niet hebben; maar zoeken wij door Christus' kracht, vruchten van ware dankbaarheid voort te brengen? Is alle zonde ons een last en smart, en jagen wij de heiligmaking na, zonder welke niemand de Heere zien zal? Welke vruchten dragen wij ten voordele van onze naasten? Zijn wij zachtmoedig, nederig, vriendelijk, gedienschtig en verdraagzaam? Staan wij met onze hulp aan de bedden der zieken, en delen wij uit liefde ons goed mee aan de armen en behoeftigen? Job was de blinden tot ogen, de kreupelen tot voeten, de nooddruftigen tot een vader, en hij weende over hem, die harde dagen had, (Job 29:15,16 en 30:25). Is het met ons ook zo; leven wij niet alleen voor onszelf maar ook voor onze naasten? Wat doen wij voor vaderland en kerk; bidden wij voor de Koning, voor de Leraars, voor de nood der ganse christenheid in het algemeen, en voor Gods Kerk in ons land in het bijzonder? Gaat de breuk van Sion ons ter harte; en dragen wij de toestand van het arme opkomende geslacht op ons hart; kwellen wij met Lot onze rechtvaardige zielen over de zonden van land en volk, en roepen wij om de uitstorting van de Geest des Heeren? En willen wij graag arm en nederig zijn, en in alles Gods welbehagen doen?

Nu mijn vrienden! gaat met alle deze vragen eens naar uw huis, keert er eens mee tot uzelf in, en onderzoekt toch getrouw uw eigen hart, onder afbedding van des Heeren licht en genade, want er is een eeuwigheid aanstaande, die ons lot beslissen zal; en wee uwer en mijner, als de dood ons vinden zal als een dor hout, en als verachters van Jezus en Zijn dierbaar bloed; want dan gingen wij zeker voor eeuwig verloren, en moesten vruchteloos ons lot betreuren bij het wanhopende gezelschap van alle die ongelukkigen, die de dag der zaligheid veracht en versmaad hebben.

Behoort nu iemand, die dit hoort of leest, nog tot het dorre hout, tot de onvruchtbare belijders, tot de geesteloze zondaren, tot de onbekommerde wereldlingen, tot degenen, die geen hoop hebben en zonder God in de wereld zijn? Dan vragen wij nog eens en

met nadruk: wat zal toch aan dat dorre hout geschieden? Ik weet het niet, vrienden! Ik weet wel dat dor hout, als het ten einde toe dor blijft, een brandstof voor de hel is; ik weet ook, dat dor hout geen lust nog kracht heeft om zichzelf groen en vruchtbaar te maken, en dat het aan onze zijde een verloren zaak is, en dat het er ellendig met de mens uitziet, die dor en onvruchtbaar is, en dat hij of zij ieder uur gevaar heeft om in vlam te raken, die dan nooit meer zal geblust worden. Maar er leeft een wonderdoend God, die eenmaal een dor hout, de stok of staf van Aäron, groen maakte en veranderde in een bloeiende en vruchtdragende amandelboom; en die nog de Almachtige is, en die alleen bekwaamheid heeft om de doden levend te maken, en het dorre hout te doen groeien en bloeien. O mens! gij, die nog dor en dood zijt, mocht dit ook nog met u geschieden! Het zou niet minder een wonder zijn als het bloeien van Aarons droge staf, en nochtans zijn bij God alle dingen mogelijk.

Mocht uw dorheid en onvruchtbaarheid, waarin gij mogelijk reeds ongeveer een halve eeuw geleefd hebt, uw ziel tot last en smart worden, en mocht gij nog eens innige behoefte gevoelen om ingeënt en ingeplant te worden in die ware *wijnstok*, waaruit een arme dorre ziel alleen kracht kan ontvangen om Gode vruchtbaar te zijn in goede werken. Mocht gij het bij uzelf opgeven, en dagelijks leren opzien tot die wonderdoende God, die Aärons staf deed bloeien, en die reeds vele duizenden dode zondaren heeft levend gemaakt door Zijn Geest, en die nog lust heeft in goedertierenheid en verheerlijkt wil zijn in het behoud van arme doemschuldige zondaren.

Nu dan, ik wens u toe, dat er nog een wonder aan uwe arme ziel mocht geschieden, en dat het dorre hout nog eenmaal vruchtbaar mocht worden ten eeuwigen leven.